

ژییهک و ٢٤ هه‌یف ه‌ندهک ژ بیره‌وه‌رییت من

سه‌دیق مسته‌فا حه‌سه‌ن

له‌ ب‌لا‌وه‌کانی ده‌سته‌ی ئینس‌کلۆپیدیای پارتی دیموکراتی کوردستان

٢٠٢٦

ناوی کتیب: ژبیه ک و ۲۴ هه یف هندە ک ژ بیرەوەریت من

نووسینی: سەدیق مستەفا حەسەن

دیزاینی بەرگ: دیار سەعید شێخۆ پیرانی

دیزاینی ناوەڕۆک: هێما ئەحمەد شێخۆ

سەرپەرشتی چاپ: مستەفا نەجم فەیلی

سال و شوینی چاپ: هەولێر- ۲۰۲۶

چاپخانه: رۆژەهلات

تیراژ: ۱۰۰۰

لە بەرپۆوە بەرایەتی گشتی کتیبخانه گشتییه کان/ هەریمی کوردستان

ژمارە ی سپاردنی (۵۰۲) سالی ۲۰۲۶ پێدراوه.

نافەرۆك

۵. دەستپێك.....
۷. پشكا ئێكی: دیرۆك و سەرھاتیت نەخۆش.....
۹. ئەز كێمە؟.....
۱۱. تەوھەرا ئێكی: كورتیەك ژ دیرۆكا گوندی ستوپی.....
۲۱. تەوھەرا دووی: ھەندەك سەرھاتیت نەخۆش.....
۲۷. تەوھەرا سی: پەوشا دەقەرا مە (دەقەرا مزویریا).....
۳۵. پشكا دووی: قویناغیت ژيانا زاروكی و خاندنی.....
- تەوھەرا ئێكی: زاروكیا مەن و قویناغا خاندنا ناڤنجی و بەشداریکرن ل
۳۷. ئێكەتیا قوتابیاندا.....
- تەوھەرا دووی: چەند زانیاریەك ل سەر مانگیش و دەست پێكرنا شەڕی
۴۹. ھكومەتی دگەل شۆرشا رزگاریخوازا كوردستانی.....
- تەوھەرا سی: دەست پێكرنا شەڕی ھكومەتی دگەل شۆرشا رزگاریخوازا
- كوردستانی.....
۵۳. ۵۹. پشكا سی: نەسكۆیا شۆرش و ئاوارە بوون بۆ ئیرانی:.....
۶۵. تەوھەرا ئێكی: پێكئینانا ھەقژینی.....
- تەوھەرا دووی: شۆرشا ئیسلامیا ئیرانی و دەستپێكا ئەنجامدان
۷۳. رێكخستنی پارتی ل باژیری ئەسفەهان.....
۸۳. تەوھەرا سی: ھەندەك كار و ئەركین مەن ل ئیرانی.....

پشکا چوارى: زیندانی کرنا من:..... ۸۹

تەوہرا ئىككى: لىكولين و ئەشكەنجە و ئازاريت وان دايە بەرمن..... ۹۷

تەوہرا دويى: زیندانا ئىككەسى..... ۱۱۹

تەورا سىيى: بدۆماهى ھاتنا فەرمانا (ھوكمى) زیندانکرنا من و پزگار

(ئازاد) بوونا من ژ زیندانى..... ۲۱۱

دهستیك

ئهف پهرتوكه پشكه كه ژ بیرهوه ری و سه رهاتییت ژيانا سه دیق
مستهفا ستوپه یی و پشتی من ئهف بیرهوه رییه خواندی به
دهیان پسار و خه یال ل هزرا مندا چییوون!

ژيانا زاروكیا وی ل دهفهرا مزویری بالا کو ژيانا فئ دهفه ری زؤرا
سه خته ژ هه می ئالییت ژیانئفه، بتایه قی ژبه ر کار و كه سابه تا
گوندا، چونکی بو ریقه برنا ژيانه كا ئاسایی ل فئ دهفه ری دقیت
هه ر چار وه رزیت سالییدا به رده وام کاركه ی هه تا بشی نان و
قویتئ خوارنئ بو ماوی ساله كن هه تا سال د زفریت بو زاروك و
مالباتا خو به رهه ف كه ی. ئه فه ژی کاره كن زوری بساناه ی نه بو،
ب دریزیا سالن هه تا شوله ك بدؤماهیك تات دئ ده می شوله كا
دی هیئت. به لن زیره کی ئه وه كو بابئ وی شیای پئتیقییت ژيانا وی
به رهه ف كه ت و وی دانیته به ر خاندنئ، سه رباری هندئ كو ل
گونددئ ستوپئ خاندنگه نه بویه و ل به فر و بارانا زستانئ چویه
گونددئ سیلكن بو خاندنا سه ره تایای. پشتی هنگی هه ر چهند
سالا یئ ل جیه کی خواندی (بارزان، گه لاله، مانگیش، دهوك).

هه ر ل دیمایكا سالییت شیستا و هه تا سالییت هه فتیا یئ
تیكه لی کاریت حزبی و ئیكه تیا قوتابیا و پیشمه رگاتین بووی،
هه تا سال ۱۹۷۴ هه ریئ مژویلی خاندنئ بویه. پشتی شه ر ل
ناقه به را حكومه تا عیراقئ و شوړشا پرزگار یخوازا كوردستانئ ده ست
پیكری، نه چار دبیت خاندنا خو ل باژیری دهوكئ ل خانا ماموستیا

(دار المعلمین) ده‌یلت و بیته پێشمه‌رگه و چه‌کێ شه‌په‌فێ دکه‌ته ملێ خۆ ل له‌شکرێ ئێکی بادینان.

پشتی نسکۆ ٦٦ ئادارا ١٩٧٥ ئه‌وژی وه‌کی هه‌زاران مالباتیت دی ئاواره‌ی ولاتی ئیرانی دییت. درێژاییا ٢٤ سالا ل شارێ ئه‌سفهان ل ئیرانی دمنیت و ژیانه‌کا کوله‌مه‌رگی ده‌ته‌سه‌ر. ژبه‌ر کو کادرێ پارێ بوو ل سالا ١٩٩٧ ژ لایێ ده‌زگه‌هێ ئیتلاعاتا کۆمارا ئیسلامیا ئیرانی (ده‌زگه‌هێ ئه‌منی- زانیاری) ده‌یته‌ زیندان و پشتی و ئه‌شکه‌نجه‌دانه‌کا زۆر کو هه‌تا فێ گافیژێ شینوواریت ئه‌شکه‌نجه‌ دانێ ل سه‌ر جه‌ستی و یقه‌ یا دیاره‌ و ماوێ دوو سالا ده‌یته‌ زندانی کرن.

پشتی سالا ١٩٩٩ ل زیندانی ئازاد بیت و قه‌دگه‌ریته‌ف سه‌ر خا‌کا پیروزا باشوورا کوردستانی، دگه‌ل فێ هه‌می زه‌حمه‌تا ل ژیا‌نا خۆ ل ئاواره‌یی و زیندانی‌دا دیتی سێ سالا یێ بێ کار بوو. پاشێ ل لیژنا بالندا کاروباریت په‌نابه‌را به‌رده‌وامی ب خزمه‌ت کرنی‌ دای، هه‌تا ل سالا ٢٠٢٠ خانه‌نشین بووی.

ب حوکمی هندی کو ئه‌ز برایی وی یێ کچه‌کهرم، ئه‌زی ئاگادارم ل هویر و درشتیت ژیا‌نا وی، ئه‌ز باوه‌رم ئه‌ف که‌سه‌ ئیکه‌ ژ وان که‌سیت ربه‌ری مه‌زنی نه‌ته‌وا کورد بارزانی نه‌مر باس کری و گو‌تی: (ترسا من ئه‌وه‌ ئه‌و‌یت زه‌حمه‌ت ب شو‌رشی و حزبیقه‌ بری ناخۆن، هنده‌کی‌ت دی ئه‌و‌یت چه‌بات نه‌کری ئه‌و دی هێنه‌ سه‌ر حازری)، ئه‌فه‌ژی ئه‌و که‌سه‌ کو خه‌باته‌کا‌زۆر بو حزی و شو‌رشی کری.

جه‌واد مسته‌فا ستوپه‌یی

١٦ ئاب ٢٠٢٥

پشكا ئېكى: دېرۆك و سەرھاتىت نەخۆش

تەوہرا ئېكى: كورتىەك ژ دېرۆكا گوندی ستوپى

تەوہرا دويى: ھندەك سەرھاتىت نەخۆش

تەوہرا سىي: رەوشا دەفەرا مە (دەفەرا مزويريا)

ئەز سەدیق حەجی مستەفا حسەن ستوپەیمە، وەکی گوتیە من ئەزێ دەمی بارانا پەلی هاتیە سەر دونیایی، بەلی ل ناسناما مندا رۆژا ژ دایکبوونا من ۱ ئی تەمووزا ۱۹۵۳ هاتیە تومار کرن. ئەز ل گوندی ستوپێ ل مالباتەکا کاسبکار و رینجبهەر و دلوفان هاتیمە سەر دونیایی، وەک هەمی خەلکی دەقەرێ، بابێ من هەمی ژيانا خو ب رینجبهەری و مالداری و هیژا دەستێ خو پیدافییت ژيانا خو و مالا مە دابین دکر، ل مالا مە ئەم حەفت براینه، سمایل، نوری، جانگیر، سەدیق، جەلال، جەواد، پەفیق. مە شەش خوشک هەبوون، دوو خوشکیت مە ب زاروکی ئەمری خودی کر، و خوشکەکا دی ل تەمەنی ۱۷ سالییدا ئەمری خودی کر. سی خوشکیت من ساخن ب ناخی میم و مەعسومە و سورم.

تەوھرا ئیكى

كورتیهك ژ دیرۆكا گوندی ستوپ

وھكى مە ژ باب و باپیریٹ خو ھایژى بووی، گوندی ستوپن تنن دوو مال بوون؛ مالاً ئەسمەر و مالاً ئافدەل بوون، ئافدەل چەند كۆرەك ھەبوون، ئەسمەرى كەفن چ زارۆك نەبوون، ھەقزینا ئەسمەر ھەوجەیی ئاگر بوو، چوو مالاً ئافدەل ئاگر بینیت، ل پشت دەری گوھ لى بوو كو كۆرپیت ئافدەل ییت مولك و مالى ئەسمەر بوو خو فەدبەشن، ھەقزینا ئەسمەر بگریفە فەگەریا مال، گوته ئەسمەر كۆرپیت ئافدەل ییت مولك و مالیت تە بوخو فەدبەشن، ئەسمەر گوته ھەقزینا خو، تو ژنەكا بى عەقلى، خودی دشیت كەسەكى بكەتە سەد كەس و سەد كەسا بكەتە ئىك، تو چ دزانی مولكى مە دى بو وانبیت، یان مولكى وان دى بۆمەبیت، قەدەرا خودی كەس چ ژى نزانیت. مالاً ئافدەل، ل ناف گوندی ستوپن نزیك كانیا مالیتىال بوو، سالى ھاتن و سالى چوون. ئافدەل و بچویكىت خو چونە دەشتى و نەھاتنەفە. ئەقرو ئەم نزانین نەفیا ئافدەل ل كیرینە و چ ب سەرى وان ھاتییە؟ ھەتا ئەقروژى چ خەبەرى وان نییە.

ئالیی جوگرافی و کارگیریه

گوندی ستوپێ ژ لایی پۆژه‌لاتیقه ئیکهم گوندی مزویری ژوریایه، ئە‌گەر ل گوندی ستوپێ بجیه ئالیی باشووری پۆژه‌لاتی دی‌گه‌یه گوندی (لێرا) کو دوماهیک گوندی سەرب‌عه‌شیره‌تا شیروانیایه، ژ ئالیی پۆژه‌لاتیقه ب قویناغا سێ ده‌مژمێرا ب پیا بچی دی‌گه‌یه گوندی زیت، ل سەر خالا سنووری ل نافه‌را هه‌ریما کوردستانی و باکوور کوردستانی، تازه گوندی زیت بوویه ده‌رگه‌هه‌کا سنووریا نێقه‌ده‌وله‌تی ل نافه‌را هه‌ریما کوردستانی و ولاتی تورکیا. ژ ئالیی باکوور گوندی پێندرویه کو دکه‌فیه بن چایی بۆتینی، دوریا گوندی پێندرو قویناغا نیف ده‌مژمێره‌کیه بۆ گوندی ستوپێ. ژ ئالیی پۆژئافه‌هه‌ردوو گوندیت (گویزا ولاتی و سیلکی)یه که دوریا وان بۆ گوندی ستوپێ تنی بیست ده‌قیقه‌یه ب پیا. ل پیشیا گوندی ستوپێ چیا‌یه‌کی بلند هه‌یه کو هه‌ر به‌شه‌کی قی چیا‌یه‌ی نافه‌کی تایه‌ت ب خو‌هه‌یه وه‌کی سه‌ری گاریی و سه‌ری مو‌سه‌کا و...تاد. ل نافه‌را گوندی ستوپێ و ناحیا بارزان سێ چیا‌یت بلند هه‌نه ئە‌وه‌زی ئە‌فه‌نه: (سه‌ری گاریی و چیا‌یی هوری و چیا‌یی شینیی)، دوریا گوندی ستوپێ بۆ گوندی بارزان قویناغا پۆژه‌کی‌یه. ژ ئالیی کارگیریه گوندی ستوپێ سەر ب ناحیا شیروان مه‌زن و قه‌زا مێرگه‌سو‌ری یه سەر ب پارێزگه‌ها هه‌فلێری.

ئالیی ژيانا جفاکی و په یوه نډیا دگه ل دهر و جیرانا

دهمى کاروانى و پښتېنگ ژ دهفهریت دویر، یان ل ئالیی شیروان و میرگه سوړی و ژ ئالیی پوژهه لاتیقه دهاتن، قویناغا وان گوندی ستوپې بوو. ژبهړ کو نافهړا گوندی ستوپې و گوندی لیرا هندهك یادویر بوو بو پړکا پیاده و ل وهرزی زستانې بهفرهكا ستویر ل زینیا ستوپې دباری، زور جارا پښتېنگ ل نیقهكا پړکی دمانهفه و ژبهړ ستویراتیا بهفری چیدی نه دشیان بچنه پیش، دانه چاربن تهنهگا ب ئاسمانیقه تهقینن، دهمى خه لکی گوندی ستوپې هایژ دهنکی تهنهگا دبوو دازانن نهفه پښتېنگن بریکېقه فهكهفتی و یټ عاسی بووی، قیجا خه لکی گوندی زهلامیت زیرهك دا چن پړکا بهفری بو چیکه و هندهك نانی بو بهن دا قوهت بیتفه دهست و پیټ وان و هه تا بشین پښتېقه بچن و پاشی دا ئینه گوندی و ل مالیت خو فهدحهواندن و ژمهترسیا بهفر و سهرمای پزگار کرن. ههروه سا خه لکی گوندی ستوپې ب مهردایهقی و ناندیهی و ب میقان دوستی یی ب ناف و دهنگ بوو، بو قی چهندي خه لکی دهفهریت دی شاهدی قی راستی نه، بتایهقی پشمه رگیت شوړشا نهیلوولی دهمى ژ دهفهریت بادینا و نیروه و پړکان و نه رگوش و دری و ستونی و..تاد ل بهریت شهړی یان ل سهړکردایه تیئ فهدگه ریان، پړکا وان ل سهړ گوندی ستوپې بوو.

ئالیی سه‌قایفه (ئاف و هه‌وایشه)

هه‌رسێ وه‌رزیت پایز و زستان و بهارا گه‌له‌ك سار بوون، به‌فر و بارانیت زۆر ل قی ده‌قه‌ری دبارین، ئه‌فه‌ژی دبوو ئه‌گه‌ری هندی ژيانا خه‌لكی قی ده‌قه‌ری گه‌له‌ك یا سه‌خت و دژوار بیت. ژبه‌ر كو هنده‌ك خارن و قویت ل وه‌رزى بهاری چیدبوون و هنده‌ك ل هافینی و هنده‌ك ل وه‌رزى پایزی، قیجا دبوو هه‌ر مالباته‌ك خارن و قویتى خوارنى بو مالباتا خو به‌ره‌ف كه‌ت بو دریزیا وه‌رزى زستانى یان هه‌تا سأل دزفری ده‌میخو. هه‌تا تیرا وان و مالباتا وان بكه‌ت بو سألکی، بو نموونه وه‌كی گهنم و زۆر قویتیت دی ل وه‌رزى هافینی چیدبوون دفا هه‌تا سأل دزفریه‌ف ده‌مى خو تیرا خوارنا مالباتا خو به‌ره‌ف‌كربا. هه‌روه‌توف ل بهار و هافینی گيا و ئالف بو مه‌رومالاقي و چاقریا به‌ره‌ف‌كربا بو وه‌رزى زستانى و سه‌رمایى و تیرا وان كربا هه‌تا بهار ده‌هات و گيا شین دبوو و مالات دشا ب ده‌قى خو بچه‌رییت.

ئه‌گه‌ری هاتنا مه‌م ل گوندی گویزی بو ستوپى؟

مامند ئاغایی كه‌ئن یی شیروانی هات تالانى گوندی مه‌ و سیلکیا به‌ت، شقان و گافانا په‌ز و گاران ته‌قاندن بو لایى سیلکی، به‌لى فایده‌ نه‌بوو، مروقت مامند ئاغای گه‌شتنه مه‌ر و مالاتی و فه‌گیرانه‌فه به‌رف لایى زینیا ستوپى برن، مه‌م و مراد چونه (زینیا ملئ سوق) به‌رامبه‌ر زینیا ستوپى به‌را تالانچیا دا مه‌ر و مالاتی ژى وه‌رگرن. به‌رى خودایى چهنده‌سه‌كا ل جهی (سیلکی دولنگ) به‌رامبه‌ر زینیا ستوپى ژ لایى نزاریفه، چه‌په‌ر بو خو چیتکرن، مه‌م گوته‌ موراد هه‌كه ئه‌ویت هه‌نى مروقت مه‌بن دی شین تالان فه‌گیرن به‌لى ئه‌گه‌ر تالانچین ئه‌فه مه‌ر و مالاتى مه‌ چوو. ئه‌م

دوو نه فەر نه شیین قه گیرین، ئەو سێ نه فەر (مح و دهرویش و ئیکی دی خه لکێ گوندی گویزی) بوون. ئەو سێ نه فەر بهرا تالانچیدا پراوهستان، دهرویش گاز کرێ گوتی مامندهغا دی کیشه چی ما تو نزانێ که پرویی ل بهراکا ته دا؟ تقهنگیت وی دهمی رهشوکی و جامیزار و سوزهنی بوون. ههه تقهنگا تهقاند دقیا تقهنگا دی داگرتباغه ژ بارویتی و گولهی. دهرویش هندهك تقهنگ پیقهنان و ل نافخوڤا، مامند گوتی دهرویشه که پ بهرامبهری مه تو ئەو زهلام نی بهرایکا مه بگری. دهرویش پلانهك بکار ئینا گازی کرێ گوتی مامند ئەو شه پرت نییه ئەز و تو ب تقهنگا شه پێ ئیک بکهین هه که تو زهلامی و میهرکی زیرهکی ئەز و تو دی شه پره خه نجههرا کهین، مامند ئاغا رابوو ژ پشت بهری هاته ده ری گوتی دهرویش وهه ئەزی حازرم، هه قالێ دهرویش یی گویزی بوو تقهنگهك بهرداڤ مامنداڤاگی و کوشته. تالانچیا گوته دهرویش ته نامهردی کر بۆته شهرم بوو ته مامند بحيله کوشته، دهرویش گوتی میرا فهعل ژ میرا زیده ترن. دگه ل هندی پیندروی تانا تالانی هاتن و ل ده ریی ئیریارا تهقه کر، تالانچیا تالان هیلا و چوونه گوندی لیرا، شیخ مسته فایئ شیروانی گوتی کا مامند ئاغا؟ گوتی، ولای یی هاتیه کوشتن، گوتی یه لا قه گهریین مامند بینه قه، تالانچی قه گهریان مه یتی مامند ئاغا ی بره قه. سیاره غا یی که قن کوپی مامند ئاغا ی گوته مروقیته خو، ئەم خوینا مامند ئاغا ی دهرویش ناکوژین، ئەم دی حه سه نی ئەسمهر کوژین. حه سه ن ته نگاف بوو، حه سه ن گوته مراد تو برایی خو مه م بهنیهره ستوپ، ئەزدی کچا خو تاویسی ده می و دا ئەم بشیین بهرگریی ل خو بکهین توژی ل گویزی مینه. مراد و مه م پازی

بوون و تاویس دا مه‌م و مالا خو ئینا ستوپئ. به‌ری مه‌م بیت‌ه
ستوپئ بنه‌مالا مه‌م مولک و مال ستوپئ هه‌بوو، به‌لگه بو قئ
چه‌ندئ: هنده‌ک زه‌قیئت هه‌ی ناقتیت بنه‌مالا مه‌یال سهر یان
کافلیت هه‌ی ناقتیت بنه‌مالا مه‌یئ ل سهر، وه‌کی زه‌قیئا عمه‌روکی و
زه‌قیئا ئامئ و ملئ مه‌م و کانیکا هه‌یدهر و...تاد.

ویجاخیت گوندئ ستوپئ^(۱)

بابئ من مسته‌فا کورئ هه‌سه‌ن، کورئ مه‌م، کورئ عوسمان،
کورئ عمه‌ریه. هه‌یدهر و عه‌زیز ژ بنه‌مالا مه‌نه، به‌لئ بئ مال
و عه‌یال بوون و مال میرات بوون. مولک و مالئ وان بو زۆریه‌تا
مه‌م دکه‌قیئت بو مراد ناکه‌قیئت. هنده‌ک زانیاری ل سهر هه‌ردوو
ویجاخیت گوندئ ستوپئ ل سهری بو خاری:

ویجاخا مالا ژیری

محهمه‌د کورئ سمایل کورئ ده‌رویش به‌رنیاس ب(محهمه‌دی
کوره) ل ئیرانئ ئەمرئ خو‌دئ کر، یئ بئ زۆریه‌ت بوو. محهمه‌د
دوو خوشک هه‌بوون:

۱- خزیم دایکا سه‌لیم وه‌سمان بوو

۲- ناز دایکا محهمه‌د حسین بوو.

هه‌سه‌ن و ده‌رویش براییت ئیک بوون، بابئ وان ئەسمه‌ر بوو،
باپیری وان هه‌سه‌ن بوو. هه‌سه‌نئ برایی ده‌رویش بابئ تاویسئ بوو
خه‌زویرئ مه‌م بوو. هه‌سه‌ن چوار کور و ئیک کچ هه‌بوون، کور:

(۱) هه‌کیم محهمه‌د هه‌کیم، ئەف زانیارییه بو مه‌فه‌گیران وئزئ یئ دایکا خو
هه‌لیمایئ هه‌یژئ بووی.

۱- مح ۲- سألح ۳- یاسین ۴- ئەسمەر، کچ تاویس. ۱- مح سئ کور و ئیک کچ هه‌بوون: (عوزیر، مسته‌فا، ئەحمەد) ئەف هه‌رسیکه ل ده‌شتی مرن زۆریه‌تا وان دیار نییه. کچ: پهر بوو دایکا محمه‌د سه‌لیم ئەتروشی. ۲- سألح، عه‌بدولرحمان و په‌ریزاد هه‌بوون په‌ریزاد دایکا عه‌بدولای و عه‌لی و نسێف بوو. ۳- یاسین، خه‌م، به‌ییۆن و ئەحمەد هه‌بوون و ئەحمەد بابی عه‌بدولآ، نرگس و نعمان بوو و نعمان ل ئیرانی مر. ۴- ئەسمەر، سئ کور و پینچ کچ هه‌بوون: کور: ۱- عه‌بدولآ یی بئ زۆریه‌ت بوو گه‌ردیا کوشت ۲- هه‌سه‌ن بابی عه‌لی، عه‌بدولآ، ئەسمەر و مسته‌فای بوون ۳- محمه‌د بابی سه‌لیم، تاهەر، یاسین و ئاسیای بوو.

کچیت ئەسمەر ئەفه‌ بوون: ۱- گوهار دایپرا مه‌. ۲- فاهما دایکا مریه‌م دایپرا سمال. ۳- مراری دایکا مه‌حمود شه‌ریف. ۴- له‌یل دایکا سألح، عه‌لی و دایکا ئەسما له‌یلی. ۵- میم به‌س کچه‌ک هه‌بوو دایپرا عوله‌مای بوو.

ویجاخا مالآ ژووری^(۲)

مه‌م و مراد کوریت وه‌سمان بوون، وه‌سمان کورپی عومه‌ر بوو. مه‌م و مراد براییت ئیک بوون خوشکه‌ک هه‌بوو نافئ وئ وه‌رد بوو شوی ب تیلیا کربوو. مه‌م چوار کور و ئیک کچ هه‌بوون. کوریت مه‌م ئەفه‌ بوون: ۱- وه‌سمان، زوی ئەمری خۆدی کری و جاخ کویر بوو. ۲- سه‌لیم بابی وه‌سما، عومه‌ر، عزیز، ته‌مر و ته‌های بوو. سه‌لیم دوو کچ هه‌بوون: په‌حیما و مراری ۳- هه‌سه‌ن. بابی سه‌عید، سألح، مسته‌فا و

(۲) هه‌کیم محمه‌د هه‌کیم، ئەف زانیارییه‌ بو مه‌ فه‌گیران ویزی یی دایکا خو هه‌لیمایی هه‌یژئ بووی.

ئه‌حمه‌د بوو. هه‌سه‌ن پینج کچ هه‌بوون: سرم، گول، هه‌لیما، خه‌ج و ئامینا (ئام). ۴- هه‌کیم بابی محمه‌د و ئه‌سمری بوو.

- کچا مه‌م، ئاقی وئ ساف بوو. سافی دوو کوپ و سئ کچ هه‌بوون: ئه‌مین و قاسم پیندروی. کچ: ۱- ئامینا (ئام) ژن برا هه‌کیمی پیندروی بوو. ۲- ره‌حیما هه‌فژینا ئیبراهیمی ئیدلبی بوو. ۳- په‌ریزاد هه‌فژینا مه‌جیدی که‌کی ئیدلبی بوو.
- مراد برایی مه‌م بوو بابی حسین بوو، حسین پینج کوپ و سئ کچ هه‌بوون: کوپ: مراد، سالح، یاسین، ئافخووش و سه‌لیم. بوون کچ: ستی، موم و وه‌ردی بوون.

- هه‌یده‌ر کوپی کئ بوو؟ دیار نییه. دوو کچ هه‌بوون: خه‌ج و هه‌ل. خه‌ج دایکا هه‌موی بوو. هه‌ل دایکا محی له‌شکری بوو.

سه‌ره‌اتییه‌کا هه‌یده‌ر

هه‌یده‌ر پیر ببۆ پۆژه‌کئ پابوو چوو به‌نان نك میری به‌نانیا و گوته میری هنگ من خودان که‌ن ئه‌زدی مولکئ خو ل گوندی ستوپئ ل هنگۆ نه‌زر که‌م و میریژی قه‌بۆل کر. ده‌مئ مه‌م و مراد زانی هه‌یده‌ر ئه‌ف تشته یئ کری گوته ئیک ئه‌فه هه‌یده‌ر درپه‌ک بۆ مه‌چاند بوو هه‌تا هه‌تا، هیشتا نه‌بوویه دره‌نگ دقیت ئه‌م قئ درپی هه‌لقینین. مه‌م و مراد هه‌ردووکا بیست قران دگه‌ل خو برن و چوونه به‌نان دیوانا میر، ده‌مئ نفیژی مه‌م و مراد گوته هه‌یده‌ر وه‌ره دابچینه سه‌ر ئاقئ دا نفیژی خو بکه‌ین، چوونه سه‌ر ئاقئ مه‌م و مراد ئه‌ف کیشه‌یه بۆ هه‌یده‌ر گوت و دۆیمایکئ دگه‌ل هه‌یده‌ر پیکه‌اتن و گوتئ کو ئه‌م چوینه‌ف

دیوانا میر هەر ئاخفتنه کا مهه دبێژیت تو دێ بێژی مهه راست
 بێژیت، ههیدهر گوتی زۆر باشه. ههرسیک زفرینهف دیوانا میر و
 مهه گوته میر مهیی زانی ههیدهر یی گوتیه هنگۆ ستوپن هه می
 یا منه یا ل هنگۆ نه زر کری! به لی بزانه کو ههیدهر بسته کا
 عه ردی یان ئافه ک ل گوندی ستوپن نییه. تشتی هه ی چهند
 بنه داره ک ییت هه ی، ئه فه ئه م ب شاهدیا جماعه تی دبێژینه ته
 کو ههیدهر چ نییه و هه که سه به ی ههیدهر ئه مرئ خۆدی کر
 نه بێژی ههیدهر مو لکی ل ستوپن هه ی، ئه گهر هنگ باوه ر
 نه که ن ئه فه ههیدهری حازره بلا بێژیت کا چ هه یه؟ ههیدهر
 گوتی به لی مهه راست دبێژیت من ل ستوپن چ تشتک نینه، من
 ژ قه ستا یی گو تی من مو لک و ماییت ل گوندی ستوپن هه ی. مهه
 ۲۰ قران دانه میری به نانیا گوتی هنگۆ فان چهند پوژا ههیدهری
 قه هواندی میری ژی گوتی زۆر باشه. مهه و مراد ههیدهر دگه ل
 خۆ ئیناف ستوپن.

مهه و مراد براییت ئیکن، مهه هاته ستوپن و مراد ل گوندی
 گویزی مافه. وه سمان هه مو عه بدو لا هه مو و محه مه د هه مو
 ئه وژی دگه نه ف و یجاخا مه، ئه ما نه شیا نه دیروکا بابیت خۆ
 بیننه ف سه ری ک وه کو و یجاخ. و یجاخا بنه مالا مه و گوندی
 نافکورکیا دگه نه ف ئیک و ههروه توف دگه ل مالا مه می په ریخانی
 و محه مه د وه سمان کو ب ئه سل نافکورکینه و هاتینه ناف گوندی
 سپینداری دگه نه ف ئیک، به لی ئه فه هه می نه شیا نه و یجاخا
 باب و باپیریت خۆ بیننه ف سه ر و یجاخا مه.

تەوهرە دوینی

هەندەك سەرھاتییت نەخۆش

سەرھاتیایا کوشتنا حەسەن ئەسمەر

هەر وهکی مه پێشدا باس کری، وهختی تالانچی هاتیە گوندی
ستوپێ ل ئەنجامدا مامند ئاغای شیروانی هاتیە کوشتن، سیارئاغای
کوڕی مامند ئاغای گوت، ئەم بۆ خوینا بابی خۆ دەرویشە کەر
ناکوژین، بەلکو دی کەسایەتییهکی مەزن وهکی حەسەن ئەسمەر
کوژین ل جیاتی خوینا مامند ئاغای.

ئێکی گویزی ب ناڤی بادین، وی بۆ سیارەغای دەستکاتی دکر و
زانباری ل سەر حەسەن بۆ سیارەغایی کەڤن برنە شیروان. لێ شاخا
بنییت ستوپێ جیهەکی هە، دبیژنی هەڤیزا بزیوان. ستوپەیا
بۆ حەسەن ئەسمەر کربوو زبارا چۆلی برینی، ل سەر شاخی
دوو حەرەس هەبوون مەم و ئێکی دی بوون، دەمی فراڤینی هات
و هەمی پالە هاتن فراڤینی بخۆن، گازی حەرەسا کر ئەویش
هاتن فراڤینی بخۆن، حەسەن دەست هافیتیە داسەکی و چوو
سەر دارەکی گوت هەتا هەنگ فراڤینی دخۆن ئەزدی چۆلی بڕم،
دار دابری هەتا دار رویت بووی ل سەر شاخی بادینی گویزی و
کوڕی وی تەهای گوتە سیارەغایی کەڤن ئەوێ هەنێ ل سەر
دارێ بدەستی چەپی داری دادبڕیت ئەو حەسەنە، سوارەغای
تقەنگەك بەرداف حەسەن و حەسەن کوشت. سیارەغا و مروڤیتی
خۆ زفرینەڤ شیروان.

وی پوژڅی جه‌له‌ب کړ ل گوندی ستوی بوون نه‌و جه‌له‌بکړ
 چوونه‌گویی ل سهر کانی‌گویی دوو مروّف دیتی هاتنه‌دهستی وان
 یی مه‌زنتری دهستی وی له‌رزین، پاشی وان جه‌له‌بکړا زانی کو‌حه‌سه‌ن
 یی هاتی‌ه کوشتن، جه‌له‌بکړا گوته‌ستوپه‌یا مه‌مروّفه‌کی هو ل سهر
 کانی‌گویی دیت ده‌می هاتی‌ه دهستی مه، دهستی وی له‌رزین و یی
 بشی ره‌نگی بوو، په‌نگه‌وی‌ه‌سه‌ن کوشتیت. ستوپه‌یا زانی کو‌نه‌و
 که‌س بادین و کورپی وی ته‌هایه و زانی کو وان دهستی دگه‌ل سیاره‌غای
 تیکه‌ل کری، بادین خه‌لکی کیریا ملی بوو. پاشی مه‌م و مراد چوونه
 به‌را ته‌های ل به‌ر گوړستان مه‌لا مه‌مه‌د ب سهردوی ئینا به‌لی
 نه‌گه‌شتنی هه‌تا چویه‌گوندی بنا‌فی، خو ژکوشتنی خه‌لاس کر،
 خه‌لکی‌گوندی بنا‌فی گوتی یی هاتی‌ه ناف مالّ مه و یی ل سهر
 به‌ختی مه‌نا‌بیت ده‌ست که‌نی. پاشی ته‌ها چوو ناف پیکانی، دوو
 هه‌تا سی‌سالا ل ویری‌ما‌فه. ده‌می مه‌م و مراد ده‌ست نه‌گه‌شتیه
 ته‌های و فه‌گه‌ریانه‌فه، بادین ل نافخو‌دا گوتی هنگ چنه‌بچویکا
 هه‌که‌هنگ زه‌لام بن دی هی‌نه‌من، بادین ل سهر به‌ربانکی‌خانی
 خو‌روینشتی بوو وه‌کی هرچا بریندار نری، دوو کچیت خو‌دبوونه
 سیلکیا هه‌ردوو زافی‌یت وی هاتبوونه‌دخانی ویدا.

مه‌م و مراد چوونه‌لالی مروّفیت وان ل سیلکی گوته‌مروّفیت وان
 هه‌رن فان هه‌ردوو مروّفا ژ خانی‌بادین بیننه‌ده‌ری نه‌کو‌نه‌گه‌ر
 هاتنه‌کوشتن، هنگی نه‌م خوینداریت هنگو‌نینه، چونکی مه‌چ
 دگه‌ل هنگو‌نی‌ه و هه‌سه‌نی‌ه‌سمه‌ر سهره‌تالانسی هنگو‌سیلکیا
 یی هاتی‌ه کوشتن، هنگ چاوا دی هاری بادین که‌ن، پاشی ئاف‌دیش
 و نه‌حمه‌دی ئاد چوون زافی‌یت بادین ژ خانی‌بادین ئینانه‌ده‌ر و
 برنه‌ف سیلکی و گوت نه‌م شه‌ر ناکه‌ین.

مەم و مراد چوونە ره‌خیت خانیی بادین بوو شەره‌ تەه‌نگ،
تەه‌نگا بادین رەشوکی بوو کچا وی بو فیشەك دادگرتن و بادین
تەه‌نگ دەهاقیتنە مەم و مراد، جارەکی دەنگی تەه‌نگیت بادین کیم
بوون بچویک چونە بەر کولەکی بەری خۆبدەنی بچویکا گوتە مەم و
موراد تەه‌نگەکا ب لینی دوشافی کەفتی ناف مال یاربوی ژ دوشافی
وان گوتی ئەو دوشاف نییە ئەو خوینە ژ بادین هاتی، ئەو بوو مراد
چوو بەر دەری خانی پینەك ل دەر دا و چوو ژوور بەری خۆ دایی کو
بادین یی کەفتیە نیفەکا دو ستوینا یی بریندارە و کچا وی یا شەر
دکەت، تەه‌نگەك ل بادین دا و بادین کوشت.

پاشی دوو هەتا سێ سال پێچوون، پۆژەکی موراد جوت کر
و دیت کچا بادین (حمەیران) یا دەیت و قەستا لالی مراد
دکەت، موراد هەییەت گرتی بوو، ئەف کچە یا دەیتە نەک من
و من بابی وی یی کوشتی. هات هەردوو دەستیت خۆ هاقیتنە
چوخکی مورادی و موراد گوتی من بەردە تو بو وەتکە ی گوتی
ئەز چوخیتە بەرنادەم هەتا بو من سویندی نەخوی کو برایی
تە (تەهای) ناکوژم و دی تە مار کەم. موراد گوتی ئەز برایی تە
ناکوژم بلا بێتەف مالا خۆ، بو داواکاریا دویی هەرچەندە تو
کچەکا بەرکەفتی و ژیهاتی بەلێ ئەز تەمار ناکەم ئەز ژخوناگرم
تە مارکەم، نەکو خەلک دی بیژییت بو کچەکی واز ل خوینا
حەسەنی ئەسمەر ئینا.

سه‌رهاتیا کوشتنا مورادی وه‌سمان:

میریٔ به‌نانیا زۆر هه‌ز ژ تالان و دزینا مه‌ر و مالاتی دکر. ستوپه‌یا گافانه‌ک هه‌بوو یی پیندروی بوو ده‌ست دگه‌ل میریٔ به‌نانیا تی‌که‌ل کربوو. ئاغاییٔ به‌نانیا گوتبوویٔ هه‌ر گافا کاروانی شیروانیا هاته‌ ستوپٔ تو جابه‌کی بده‌ مه‌. پاشی وه‌توف چیبوو کاروانه‌کی شیروانیا کو خه‌لکی گوندی بابکی بوون هاته‌ ستوپٔ و بوونه‌ میثانیٔ مه‌م. کاروانی شیروانیا هه‌می گافا خوئی و تشتیٔ دی دئینانه‌ نک مه‌، مه‌ژی خوئی و تشتیٔ وان لی دکرین و لجیاتی وان گهنم و جه‌ دایی. کو گافانی زانی کاروانی ییٔ هاتیه‌ گوندی، گاران هه‌یکره‌ ناف گوندی و ئه‌و هه‌ل بوو ملی ژوری و چوو واری به‌نانیا ل سه‌ر خه‌نگیل جابدا مال‌ه میری (مالا ئه‌حمه‌د ئاغای).

شه‌ف بۆری و بوو سپی‌ده‌ مه‌م ل قه‌سری‌دابوو، دیت ژنه‌کا وان سه‌رکه‌فت یا سه‌رکول بوو گوتی خی‌ره‌ تويا سه‌رکولی گوت و لا هنده‌ک مروفتی هاتی ده‌واریٔ میثانا و پوشیا ل سه‌ریٔ من کر و برن، مه‌م چوو خاری دیت کو محه‌مه‌دی کورٔ ئه‌حمه‌د ئاغایی به‌نانی و مروفتی وی ده‌واریٔ دایه‌ به‌راخو. مه‌م گوتی محه‌مه‌د ئه‌فه‌ دی چ که‌ی، چتوف دی ده‌واریٔ میثانیٔ من به‌ی، خو‌دی قه‌بۆل ناکه‌ت و ییٔ ل سه‌ر به‌ختی مه‌؟. محه‌مه‌د گوتی، مه‌ما خو هی‌رفه‌ و وی‌قه‌ نه‌ده‌ بخو‌دیٔ فانی ده‌واریٔ دی به‌م و فیجا ته‌ چ ژده‌ست بیٔ بکه‌! مه‌م گوتی، محه‌مه‌د یانی دیٔ من کوژن یانی نابیت هنگ ده‌واریٔ میثانیٔ من به‌ن. خو‌لامیٔ وی، مه‌م گرت و دا به‌ر قوینکه‌ تفه‌نگا هه‌تا ب مریانی ل سه‌ر که‌له‌شی وی چوون و ده‌واریٔ کاروانیا برن و چوون مورادی برایی مه‌م بنیشیٔ خانیٔ هه‌یدەر دئینانه‌ دەر، به‌ریٔ وی بو‌ خانی دئینانه‌ دەر، زانی کو برایی وی یی بیچاره‌ کری، ئه‌وی ئیکراست

تقهنگا خو هه لگرت و چوو ناف لیڤی جیهه کی دیبژنی ده ریئ سوورا ل پیکا واندا، پوینشت هه تا محمه د و مروفتیت وی هاتن، مورا دانه بهر تقهنگا گوتی، ما دی کیفه چن؟ محمه د گوته مروفتیت خو ئەفه یی تقهنگا بو کوشتنی دهافیتیه مه، ئەفه بو وه دکهت؟ خو لامیت وی گوتی ما تو نزان می برایی وی مه می کوشتی پاشی ئەمیت هاتی. گوتی چاوا هنگو کوشتییه؟ گوتی ئەری ولا مه یی کوشتی پاشی ئەمیت ل گوندی ده رکهفتی. گوتی ده بیت هنگ فی مروقهی بکوژن نه کو ئەو دی مه کوژیت. تقهنگا مراد ره شوکی بوو، هه تا دادگرتهفه وهخت پیدچوو، مروفتیت محمه د لی بژیان و مورا کوشت و دهواریت خو برن.

مه م ۱۸ پوژا چافیت خو بلند نه کرن پوژا هه ژدی چافیت خو بلند کرن و گوتی کا مراد گوتی مرادی چوو یه گویزی سه را بچوکیت خو بدهت، گوتی بو من نه بیژن مورا هه ر وی پوژی یی هاتیه کوشتن، نه خو مراد ل هنداف من پانه دبوو. به نانیا گوت، خه تیت مه نه بوون، مراد هاتیه کوشتن. به لی خه تیت گافانی هنگو بوو، وی ئەم ب فی شولی فه کرین، پاشی مه م گوته به نانیا هنگ وی گافانی ب کوژن، ئەم دی ل هنگو خوشبین. پاشی به نانیا ئەف گافان کوشت.

سه رهاتیا کوشتنا عه بدولا هه سه ن:

بابی من مسته فای گوت: شهف بوو سالج و عه زیز هه ردوو ک نوبه داریت په زی مه بوون، مه سه یه ک هه بوو نافی وی که ژو بوو، خو سته ک هات سه چوو یی، بابی من گوتی هه ری که ژا بگره، ئیکی ل نک کولکی میشا تقهنگه ک به رداف بابی من (هه سه ن) ناف چافیت وی پنین، به لی باش بریندار نه بوو، بیروخی په فین و ژ گوند

دهرکه‌فتن. پوڅا پاشی بابی من هسه‌ن، گوتنه هسه‌نی ته‌سمه‌ر و
 کوپړی وی عه‌بدو‌لای ته‌فرو نه‌چنه جوت مومکینه بیروخی ل ځان
 ره‌خا مابن و نه‌چوبنه‌څه، به‌لی پازی نه‌بوون، گوت ته‌م دی چینه
 جوت، چونه خاریمه‌زن ناف زه‌فییدابوون، بیروخی هاتن داوا‌گای ژیکر،
 ته‌وان ژی‌گا نه‌دانی وان عه‌بدو‌لا کوشت.

تەوهرە سیی

رەوشا دەقەرە مه (دەقەرە مزویریا)

دەقەرە مزویری ژوریا دەقەرەکا شاخاوی و دویره دەست بوو، یابی بەش بوو ل هەمی بنگه‌هیێ شارستانیەتی وه‌کی نه‌بۆنا بنگه‌هیێت ساخله‌میێ و خاندنگه‌ها، هەمی دەقەرە مزویریا تنی چار خاندنگه‌هه‌بوون (سیلکی، پیندرو، ئەرگۆش، شیقی)، ئه‌وژی پشتی سالاً ۱۹۵۸ قەکرن، هەتا پشتی سالاً ۱۹۷۰ جاده‌کا بی سەروبه‌ر ل شیروان بو گوندی سیلکی چیکر، ئه‌ویش هەمی تاسه‌ و که‌ند و کۆر بوون.

ژیانا خه‌لکی قی دەقەرێ زۆرا سه‌خت و دژوار بوو. هەر چار وه‌رزیت سالی بینقه‌دان نه‌بوو، هەتا شوله‌ک خه‌لاس بوو دا ده‌می شوله‌کا دی هیێ، راوه‌ستان و بینقه‌دان نه‌بوون، هەتا بشین ژيانا مال و زاروکیێت خو به‌ره‌هه‌ف که‌ن.

یاباش ئه‌و بوو ل دەقەرە بارزان خه‌لک سه‌پان نه‌بوون، وه‌کی زۆر ده‌قەریت دییت کوردستانی و عێراقی کو زۆریا مولکی ل ده‌ستیێت ئاغادا بیت و خه‌لکیش سه‌پانی ئاغا و خودان مولکابیت. ل دەقەرە ژیر ده‌سه‌لاتا بارزان هه‌رکه‌سه‌ک خودانی مولک و زه‌قی و په‌زو بیستانتیت خو بوون، رادی ژيانی و فه‌قیری و ده‌وله‌مه‌ندی جیاوازیه‌کا زۆر نه‌بوو، ئاستی هه‌میای ئیزیکی ئیک بوو، په‌نگه‌ هند ژ هندەکا حال خوشرین، به‌س نه‌ک ب جوداییه‌کا زۆرا مه‌زن. هەر ماله‌کی زه‌قییت خو په‌ز و بیستان و چاقری و مه‌ر و مالاتی خو

ھەبوون و موژیلی سەخپێرکرن و خودانکرنا مالاتی خۆ بوون. کەس
 دەسەلات ب سەر کەسقە نەبوو و ھەمی وەکی برا بوون و ل
 شولێ ھەمیا ھاروکاریا ئێک و دوو دکر، ھاروکاری ل ناڤەرا خەلکیدا
 زۆرا ٻہیز بوو، ئەگەر مالەک یا ئێک مێربا یا نەگەشتبا شولێ
 خۆ ل دەمی خۆدا بکەت و بەر شولا خۆرا نەگەشتبا، داڕۆژەکی
 گوند ھەمی پێکفە ٻۆکەنە زبەرە و شولا وی ٻۆ بدوماھیک بینن.
 شولیت زۆر پیتقی سەخپێر کرنا مەر و مالاتی بوو و بەرھەف
 کرنا ئالفی وان بوو ٻۆ زستان. ھەر وەتوف بەرھەف کرنا ئەرزاق
 ٻۆ مال و عەیاڵی خۆ ھەتا سالی زفیری دەمی خۆ، ئەفەژی
 کاریت قورس بوون وەکی: وەرزی پایز و بہاری جوت کرن ٻۆ چاندنا
 گەنم و جە و نیسک و نوکا و...تاد ل وەرزی ھاڤینی دروین و
 گیرەکرن و ھیران. ھەر وەسا سەخپێرکرنا بەر و بیستانا و چنن و
 کومکرنا بەرھەمی قیقی وەکی کوروستکا (کو ۱۶ جوریت ھرمی
 و کوروستکا ھەبوون)، ل گوندی مە زۆر پەزیت تری ھەبوون، ل
 پایزی ھەمی دکرە دوشاق و میویژ، ٻۆ خارنا خۆ ب کار دئنا
 ل وەرزی د ب تایبەتی وەرزی زستان، چونکی ل زستانی زۆر بەفر
 دباری و بەرھەم ئینان نەبوو، ھەر وەتوف کەزانیٹ خۆ چنن و د
 جونی دا د کوتان و وەکی پێخۆرک ٻۆ خارنا خۆ ب کار دئنا. نک مە
 ھەر مالەکی بنە کەزانیٹ خۆ ھەبوون، ھندەک دەفەریت دی
 ٻۆ چننا کەزانا دکرە ھەوار، ھەمیا ل پۆژەکی دەست پێدکر وەکی
 ھەوارا کەنگروک و مازیا چوونە کەفشی کەزان چنن، وان دەفەرا
 کەس بنە کەزان نەبوون، بەلکو بنەداریت کەزانا ملکی گشتی
 بوون. ھەر وەھا خۆدان کرنا مەر و مالاتی و دەوارا و پەیدا کرنا
 ئالفی وان و خۆدان کرنا وان زەحمەتەکا زۆر ھەبوو و یا ساناهی

نەبوو . ئەف شولە ھەمی ھەر ئێك ل دەمی خۆدا دەتە کرن .
 كەنگروك و مازیا ھەر ئێك پۆژا خو ھەبوو بو چینی دگوتی
 ھەوار، دەمی ل ھاڤینی كەنگروك تڤاڤەتی چیدبوون مەزنی
 دەڤەری دارووژھکی بو ھەمی خەلکی دەڤەرا بارزان دیارکەت
 کو فلان پۆژی ھەوارا كەنگروکایە، وی پۆژی ھەمی گوند پێڤڤە
 داچنە كەنگروکا، ڤیجا پۆژیست پاشتر ھەر كەسەك یی بکەیفە
 خو بوو كەنگی بچیتە كەنگروکا . پاشی ل پایزی دەمی چیبوونا
 مازیا پۆژەك بو ھەوارا مازیازی دەتە دیارکرن، ھەمی ل ئێك پۆژا
 دەست پێدکر، بۆھندی دا یەكسانی د ناڤەرا خەلکیدە ھەبیت،
 چونکی ھەمی وەکی ئێك بوون ل لایەنیت ژیانن و کار و کاسیی
 ڤەرق و جودایی نەبیت، خەلکی گوندا ھەمی بو ئێك و دوو
 دلسوز و دلۆڤان بوون . كەنگروك و مازی دەرامەتەکی خۆرسك و
 پێتقی بوو بو خەلکی دەڤەری .

ژ ئالین جڤاکی و سیاسیفە جانی و تایبەتمەندیا خەلکی دەڤەرا
 مە ئەو بوو، ژناحیا حوكمپانی و دەسەلاتیفە خەلک ھەمی سەر
 ب تەکیا بارزان و تابعی بریاریت شیخیت بارزان بوون، چونکی
 عەدالەت و دادپەرورەری و ھزرا نەتەوہیی زۆرا ب ھیزبوو ل ناڤ
 خەلکیدە خەلکەکی پەوشت بەرز و سەرفیراز بوون، ھەمی خەلکی
 ھەز ل یەكسانی و دادپەرورەری دکر . ژبەر ھندی خەلک ل بریار
 و پێنماییت شیخیت خو دەرئەدچوون، بگرە ھەر ل سەردەمی
 شیخ عەبدولسەلامی ئێکی ھەتا شیخ ئەحمەد بارزانی ھەمی
 ل ژیر بریاریت شیخیت بارزاندە بوون .

خەلکی مە ھەمی دلسوزیا نەتەوہیی و نیشتمانی ھەبوو ل
 سەردەمی شۆرشا بارزان ل سالت ۱۹۴۳ و ۱۹۴۵ و شۆرشا ئەیلوولی

ب سه‌رکیشیا مه‌لا مسته‌فا بارزانی نه‌مر، خه‌لک هه‌می ب د‌ل و گیان
 ئاماده بوون گیانی خ‌و قوربانی خا‌کا کوردستانی بکه‌ن. هه‌روه‌کو
 من ل پ‌یشدا گو‌تی، ده‌قه‌را مه‌ یاجیاییه هاتوو‌چ‌و ب‌و ده‌وارا و مه‌ر و
 م‌ال‌تی یا ب زه‌حمه‌ت بوو، ژبه‌ر ف‌ی ئه‌گه‌ری خه‌ل‌کی ز‌و‌ر پ‌و‌یت‌ه‌دا
 ب چ‌یک‌رن و نو‌ژه‌ن‌کرنا ر‌یک و پ‌را. ل ده‌قه‌را بارزان هنده‌ک پ‌ریار
 و پ‌ینمای‌یت نه‌نقیسی هه‌بوون وه‌کی نه‌ریته‌کی ده‌ستووری هه‌می
 خه‌ل‌کی ده‌قه‌را بارزان، هه‌می عه‌شیره‌ت پ‌ی‌قه‌ه‌ گر‌یدای بوون:

- شویدانا کچا و ژن ئینان نابیت ل ته‌مه‌نی ب‌چ‌و‌کی‌یدا بیت.
- ژن ب ژن (پ‌ینگ‌و‌رک) نه‌بوو.
- ئه‌گه‌ر کچه‌ک و کو‌ره‌کی پ‌ی‌خ‌و‌ش‌ییت ژيانا هه‌ف‌زینی پ‌یک‌بن و چ‌
 ر‌ی‌گ‌ری‌ت یاسایی و شه‌رعی نه‌بن، به‌ل‌ی دایک و باب ر‌ی‌گ‌ری‌ ل‌ی
 بکه‌ن، ده‌بیت ب‌ینه ل‌یک ماره‌کرن و ژيانا هه‌ف‌زینی پ‌یک بینن.
- نه‌خت و شیربایی ^(۳) قه‌ده‌غه بوون.
- ژن نابیت ب دار‌ی ز‌و‌ری ب‌ته ماره‌کرن.
- ژن ل جیاتی خ‌و‌ینی یان ل جیاتی هه‌ر ک‌یشه‌کا ج‌ق‌ای قه‌ده‌غه بوو.
- ژینگه‌ پ‌اری‌زی: کوشتن و پ‌اف کرنا په‌ز و بزنی‌ت کویشی (م‌ال‌ت)
 قه‌ده‌غه بوو. پ‌اف کرنا که‌وا ل وه‌رز‌ی ه‌یلین و بار‌کا ب هه‌ر ئامیر یان
 پ‌یکه‌کادی قه‌ده‌غه بوو. گرتنا ماسیا ب ده‌له‌می‌ت و ته‌قه‌مه‌نی و تی
 ئین تی قه‌ده‌غه بوو. گرتنا ماسیا ل وه‌رز‌ی زاو‌زی قه‌ده‌غه بوو.

(۳) نه‌خت: واته ژن به‌رامبه‌ر پ‌اره. شیربایی: ه‌یش‌تا ب‌چ‌یک‌ کچه‌ک، ر‌یکه‌فتن ل
 مابه‌ینا دایک و بابا ب‌ته کرن کو ئه‌ف کچه‌ه م‌ه‌زن بوو ب‌و فلان کوری یه.

دهسه لاتداریا مزویریا:

عه شیره تا مزویریا ب سهر شهش بلوکا هاتبوو دابهش کرن بو
حوکمرانیی بقی پهنگی خاری:

- ۱- ئه رگوشی، ماوهقی، گلانهیی، ئاغاییت وان ئه رگوشی بوون.
- ۲- به نانی و چهند گوندیت دی وهکی: شیقی، بۆسی، سلور، سۆم،
پهوین، پالانا، گویزی (گویزا سهر ئاستانگی). ئاغاییت وان ماله
میرا به نانی بوون.
- ۳- میروز: کوپان، سینی، بژیان، تویی، بهرکه لی، ئاغاییت وان
بنه مالا سمالل ئاغا بوو، پشتی وی دهسه لات کهفته دهستی
مالا پۆسته م ل میروز.
- ۴- ولات ژوری ئه ف گونده بوون: ئیدلی، ستوپ، پیندرو، سیلکی،
گویزی (گویزا ولاتی)، دیزو، سپینداری، مه میدا، نافکورکا، بنافی،
مۆکا. فان گوندا هئدهك لایه نگریت میری به نانی بوون
و هئدهك لایه نگریت ئاغایت میروزیا بوون، گوندی دیزو
لایه نگریت ئاغایت به نانی بوون. گوندی مه میدا و مۆکا
لایه نگریت ئاغایت میروز بوون، ئه فیت دی ههمی بیتلایه ن
بوون. به لی ل دیمایکی خوشه فی سیلکی کو بنه مالا وان مریدیت
شیخیت بارزان بوون خو ژ بن دهستی به نانی و میروزیا ئیناده ر،
بوونه ئاغایت فی بلوکی، به لی نه وه کی میری به نانی و نه وه کی
دهسه لاتا میروزیا به لی حوكمی قانه باشر بوو و بیی ئیجازا
مالا بارزان هیچ شولهك نه دکر.
- ۵- وه لات ژیری ئه ف گونده بوون: هیزان، سیدان، تیل، ماسهكا،
ئهردی، ئافه دور، بابسفا، شیفکی، داویتکا، شنگیل، بیكۆل، سیتهی،
ههلهوی، رنجراغه، ئاغایت وان عه بدی بیكۆل بوو.

۶- ھەشت گوند کەفتنە دەشتا زى: چەلکى، مېرگى، باوان، ھەسەن بەکرا، پيران، کولان، بادان، ھىتوت.

ئاغايىڻ فا ھەشت گوندا عەبدى بىكولى بوو پشتى عەبدى بىكولى مالميرات بوو بنەمالا پۈستەمى مېروزی بوونە ئاغايىت فا گوندا .
ھەر بلوکه کى دەستەھەك ھەبوو کو د گووتى (پېدین سپى)، ل مروڤىت زانا و تىگەشتى پىكھاتبوو، ژ بوو چارەسەريا ئاریشىت جفاكى،
سیاسى و ئابوورى و...

ئاغايىت مزویرىيا ھەڤرکيا ئىك و دوو دکر و ھەمى دژى ئىك بوون، بەلى عەبدى بىكولى ژ ھەميا بەپزتر و دەسەلاتدارتر بوو،
حوکم ل بلوکا خوڤدکر و ھندەك جارا حوکم ل ھندەك بلوکىت دىژى دکر پشتى ھنگى، دڤيا حوکمى ل ھەمى بلوکىت مزویرىيا بکەت،
ڤىجا ژبەر ڤى ئەگەرى ھەمى ئاغايىت مزویرىيا بوونە دوژمىت عەبدى بىكولى، ل دىمايکى عەبدى و چەند کوپىت وى ھاتە
کوشن و مروڤىت وى ژ ئىك بژيان کوڤەك يان دوو مابوون بەلى پشتى عەبدى ئەو ژى نەمان. ماللا عەبدى بىكولى ميرات بوو و
کەس ژى نەما. ماللا پۈستەم و ماللا ميرى بەنان بەردەوام دژى ئىك بوون، ھەر ئىکى دەسەلات بوو خو رادکىشا و ھەولدا عەمبارىت
زىدەتر ژ خەلکى ھەزار و زەحمەت کىش وەرگرن و مال و مروڤىت خو تىر و تەژى بکەن. ئاغايىت مە بەردەوام ھەولدا ھندەك ژوان
کەسپىت گوھى خو نەدەتە فەرمانىن وان، بکوژن، دابىنە عىبەت بوو خەلکى دى، دا کەس ژ ئەمرى وان دەرەكەڤىت. ھەمى دەما
ئاغا دڤىت مەر و ماللات و دەوارا ژ خەلکى زەحمەتکىش وەرگرن و بوو خوڤەن، يان ب ناڤى تولى ژ خەلکى وەرگرن، يان ھەتا ئىکى
تڤەنگەکا باش ھەبا دا ھەول دەن بېکەکى ژى بستىن بوو ھەمى

تشته کی وهتوف بوون، ههتا ئه گهر ژنه کا باش ههبا ئاغای، یان کوپړی ئاغای دلّی وی کهفتبایّی دا ل خودانّی ویّ دهنه بهردان و ل خو ماره کهن. ئه گهر میړی ویّ رازی نهبا دا دهنه کوشتن. زور جارا گهلهك قه درّی هندەك مروّقیّت ئاقل سقك و ساویلکه دگرت و رپز لّی دگرت، بقی شکله ی رهفتاری دگهّل کهن ههتا دویمایّی دا سهردابه ن و بشاهد و ئیسات مولکی خو ل ئاغای نهزر کهت، ههر وهتوف ئاغا بههر شکله کیبا دا مفایّی خو ل په عیه تی کهن.

میریّت به نانی، خه لکّی باکوور کوردستانّی بوون، به لّی خوینداری بو وان چیبوو، په فییون هاتبونه به نان، خو کره ئاغایّی بلوکه کا مزویریا، ئه ف بنه ماله دوو برا بوون: ئیک ئه حمه د و یّی دی میر بوو، نوکه دبیزنّی مالا ئه حمه د و مالا میر، ئه ف دوو ماله ههردووک ل به نان بوون، قی دویمایّی ئه حمه د ل به نان ماقه و میر چوو گوندی شیقّی و ههر ل شیقّی ئاکنجی بوو، دبیزنّی ماله میرا شیقّی. پاش ههلبوونا شوړشا ئه یلوولا مه زن حوكمی ئاغا و میرا نه ما، ههر که سهک ل ده قه را بارزان یّی ئازاد بوو.

پشکا دویئ:

قویناغییت ژیا نا زاروکی و خاندنی

تەوهرای ئیکئ: زاروکیا من و قویناغا خاندنا ناڤنجی و بەشداریکرن ل

ئیکهتیا قوتابیاندا

تەوهرای دویئ: چەند زانیارییهك ل سەر مانگیش و دەست پیکرنا شەڕی

حکومەتی دگەل شوڤشا رزگاربخوازا کوردستانی

تەوهرە ئیكی

زاروکیا من و قویناغا خاندنا نافنجی و بەشداریکرن ل ئیکەتیا قوتایاندنا

ل بچوکیانیا خو ئەزێ شەرمین بووم، زۆریش من هەولدا کو سەر ل هەمی تشتەکی دەربینم، ئەز زاروکهکی چەلەنگ بووم. بەلێ من زۆر حەز ژ هەقالییت خو دکر و یاری دگەل هەقالا دکر، ئەقییت تەمەنی مەدا مە پیکفە یاری دکرن بارا پترێ ئەقە بوون: (قادر سألج، قاسم سلیم، عەبدولوهاب ئەحمەد، محەمەد شەریف عومەر، محییەدین سەعید، شاکر تەها، وەحید تەمەر، عەبدال عەزیز و ئیبراهیم عەلی).

یاری و گەمییت مە ل دویف وەرزییت سالی بوون، هەر وەرزهکی یارییت جودا مەدکر، بو نمونە ل بهاری زۆتر شتانی و پلیتانی و ماتانی و کابانی. هاقین و پایزی فەشیرکانی و کیله بهرانی و برانی و دامانی و سێ ریزکانی و گوستیلانی و بهرپینجوکانی و ماتانی و بهرحەفتوکانی و بازە نیریانی و پارسەنگانی و هیزوکانی. زستانی کولیکانی و خشوکانی و دەستە گولانی و دامانی و سێ ریزکانی و گولمشکانی. ئەما زۆریا شان یارییا هەمی وەرزا یان ل دوو وەرزا دهاتنه کرن وه هندهك یاری هەبوون تنی ل ئیک وەرزا دهاتنه کرن هندهکیش هەبوون ل هەمی وەرزا تاته کردن.

دەمی قوتابخانە و ئەزمونیت سەری سالی کۆتایی دەهات و کارتییت خو (ئەنجامی خاندنی) وەرگرتن، بابیت مە شولیت مال ب مەدکر، بەس شولیت سق وەکێ چوونە بهیچیا (کارک و کافرۆک) مە دبرن

چهراندن و هندهك جارا ههتا ټټقاری ټهم لبر بیچیا د ماینهفه یان سپیډی بو نیقرو یان پستی نیقرو بو هیقاری مه بیچی دچهراندن. جارهکی بهار بوو ټهز دگهل خوشکا خو ل بهر بیچیا بووین، ټهز بهزر بووم، هندی من ههلدا من نهزانی دتی چاوا چمه مال، ههر جهی ټهز چوباما من سترک قههږنی و دانا سهر بهران، ههكه كهسهك ل دیوف مزاییت، دا دهوسا من بزانیته ههتا ټهز گههشتیه (كهلیر) جههکی نزیکی زینا ستوپتی، پاشی من جوتیارهك دیت جووت دكر نافتی وی(محهدهد حسین سیلکی) بوو، ټهز چوومه دهف و من گوتی ټهزی بهزربووی من بهره دهف بابی من، گوت بابی ته لکیری یه؟ من گوتی: یی لبن دهریی ټیریا جووت دکهت، ټهو دگهل من هات ههتا بهرهگرا برم و گازی کره بابی من کوتی سهدیقی لیره و یی بهرز بووی وهرن بیهن نك خو. دهمی ټهم بووینه سنیهله هندهك شوټیت دی بهه دكرن، دا مه هینرنه بهر کافرؤك و گیسکا، مه پهز برنه چیلوچهما و گهلهك جارا شهقیژی ټهم دگهل شقان ل بهر پهزی د ماینهفه ههتا سپیډی. پاشی دا هندهکیت دی هینه جی مه و ټهم دهاتینهف مال. ل سالآ ۱۹۶۱ یان ۱۹۶۲ بوو ټهم چوینه خاندنگهها سهرهتایای ل گوندی سیلکی، چونکی خاندنگه ل گوندی مه نهبوو، ل وی دهمی ل دهفهرا مزویری ژوریا تنی ل چار گوندا خاندنگه ههبوو (سیلکی، پیندرو، ټهرگوش و شیقی)، پوژانه ټهم ب پیا دچووینه سیلکی بو خاندنگههی، ل ههرسی وهرزیته خاندنی، هندهك پوژا بهفرو باران بوون، بهس ههر پوژا شهخته و بهفر و بارانهکا مهزن با ټهم ل مال ماینهفه نه دچوین. هندهك جارا پوژیته باران دبارین ژووریت خاندنی بوونه ئاف، چونکی بانی خاندنگههی ئاخ بوو. دلپ دكرن

و میزیت مه تهر بوون و نیقه کا پۆلی دابیته گوما ئاقی، ل زستانی زۆر به فر دهات هئدهك جارا مه ترهكا به فری یان زیدرتر، جار هه بوو هه تا دوو مه تریت به فری د بارین. هئدهك پۆژا نه فرهك یان چه ند كه سهك ل خه لکی گوندى دا لیانا پیکه ن یان چه ند كه سهك ل خه لکی گوندى ل پيشمه دچوون ریکا به فری بۆ مه قه دکر دا ئەم بشیین بچینه خاندنگه هی. ب قی حال شه ش سالیئت سه ره تایای ئەم ل ستوپئ یئ چویه سیلکی بۆ خاندنی.

بۆ ئەزمونا وه زاری یا پۆلا شه شی سه ره تایای ل سالا ۱۹۶۶- ۱۹۶۷، دفا مه ناسنامه (ده فته ر نفوس) هه بیئت دابشیین کارتا ئەزمونیت بۆ مه چیکه ن، ئەم دگه ل مامۆستای خۆ (شموئیل مه مه د گوروئیل) چوینه ره واندزی مه وینه (رسم) گرتن، هاتینه ف میرگه سووری ده فته ر نفوس چیکرن، پاشی کارتا ئەزمونا بۆ مه چیکر و مه ل میرگه سووری ئەزمونیت وه زاری بۆ پۆلا شه شی سه ره تایای ئەنجام دان. ئەم خوانده فاتیئت فان خاندنگه ها بووین: (سیلکی و پیندرو و ئه رگۆش و پیران و میرگه سوور و شیروان مه زن و بارزان) مه هه میا ل میرگه سووری ئەزمون دانه فه. ئەز ل پۆلا شه شی ده رچووم.

قویناغا خاندنا نافنجی

ل سالا ۱۹۶۷- ۱۹۶۸ بۆ خاندنا پۆلا ئیکی نافنجی چوومه هه قلیری، بیست پۆژا من ل خاندنگه ها ئیسکان خواند، ئەم ل به ر باری ئابووری و خه رجیه کا زۆر نه شیم به رده وام بم، چونکی به شی نافخوی بی خویندکاریت ده رفه ی هه قلیری نه بوو، نه چاربووم بیمه ف مال و بۆ ساله کی خاندنا خۆ بده مه پاش.

سالآ خویندنی ۱۹۶۸-۱۹۶۹ پۆلا ئیکی نافنجی من ل خاندنگه‌ها گوندی بارزان کوتایی ئینا و ئەم ئەفە بوین: (ئەز، شاکر ئومەر، رحمەتی بەهجەت ھەیدەر ئەرگۆشی، خوشەفی عیسا، شەوقی سەلیم عیسی ئەرگۆشی، ھادی محەمەد ەلی ئەرگۆشی). ئەم شەفی ل دوو ژوریت ئاقدی مزگەفتا بارزان قاتی سەری دماينەفە، خوارن و فەخوارنیت مە ل تەکیا بارزان بوون. خودی ژیرازی عیماد شیخ عوسمان بارزانی و بورھان شیخ ئیسماعیل و چەند کەسیت دی ییت گوندی بارزان دگەل مە دخواند، وی دەمی پەرتوکیت خاندنی ب پارە بوون، ئەما پارێ پەرتوکیت مە (ئەویت ژ دەرفەیی بارزان ھاتی) ب ریکا شیخ عیماد ژلای پەرحمەتی شیخ عوسمان بارزانی دەھاتە مەزاختن.

ل سالآ ۱۹۶۹-۱۹۷۰ ئەز بوومە خوندکاری قویناغا دوی نافنجی ل گەلالی. ل وی دەمی شۆرش بۆمە وان خویندکاریت مائیت وان ل گەلالی نەبوون، بەشیت نافخویی فەکر بوون، دوو خانی بۆمە گرتبوون، خانیەک ل بەری جادی نزیك حەمامی بوو، ئەم ھندەک ل وی خانیدا بووین خانی دوی ل سەری بوو ھندەک خوینکاریت دی ل وی خانیدا بوون. خوارن و فەخوارنیت مە ھەمیا ھەر ل خانی سەریدا چیدکرن و تەباخ ل ویری بوو. خانی ئەم تیدا، مە کربوو نۆبەت (سپە) ھەر پوژی دوو نەفەر ژمە خەفەر بوون، قازانەک بۆ برنجی و سیتلەک بۆ مەرەگە ھەمی پوژا شیف و فراڤین خەفەرا بۆ مە دینان.

ل وی دەمی مامۆستایایت مە ئەویت ل بیرا من مای ئەفە بوون: (مامۆستا ھاشم حەسەن ئاکرەیی ئەندامی کومیتا ناوەندی پارتی بوو، عادل مورا، محەمەد ئەمین فاتح، تەحسین ئەتروشی، مامۆستایەکی ەەرەب بوو بنافی عەتیە عەزاوی، مامۆستا جورج، مامۆستا ئیبراھیم یی دەفەرا زاخۆ بوو).

به‌شداریکرن ل ئیکه‌تیا قوتایاندا

هه‌شتا ریکه‌فتناما یازده‌ی ئاداری نه‌دابوو، شه‌ری حکومه‌تا عێراقی دگه‌ل شو‌رشا نه‌یلوولی یی به‌رده‌وام بوو. جاره‌کی خویندکاره‌کی ده‌فه‌را زاخو بنافی (ره‌مه‌زان) خه‌لکی ده‌فه‌را گولیا بوو، به‌رپرسی ئیکه‌تیا قوتایا بوو و کوره‌کی زو‌ری چالاک بوو داوا ل مه‌کر کو بچینه‌ ناف ریزی ئیکه‌تیا قوتایاندا و ده‌ست ب چالاکییێت سیاسی بکه‌ین، ئه‌و ده‌م سال ١٩٦٩ بوو.

بو بچویکه‌کی گوندی و ل پولا دویی نافنجی چالاکی و خه‌باتا سیاسی چ مه‌فه‌ومه‌ک نه‌بوو. تنی ئه‌و تشت مه‌زانی کو ل به‌رژه‌وه‌ندی شو‌رشی و پارتیدایه، هه‌ر تشته‌کی ل به‌رژه‌وه‌ندی شو‌رشی و پارتیدابا مه‌ب کاره‌کی پیرو‌ز و پی‌تشی دزانی، مه‌چه‌ند که‌سه‌کا داوا ره‌مه‌زان زو‌ر بگه‌رم و گوریشه‌ وه‌رگرت، ئه‌م چوینه‌ ناف ریزی ئیکه‌تیا قوتاییێت کوردستانی. ره‌مه‌زانی ئه‌م ریک‌خستین (ته‌نزیم) کرین و کو‌بوونه‌وه‌ب مه‌دکرن. هه‌تا وی گافی مه‌چ ژ خه‌باتا سیاسی و جفاکی نه‌دزانی... چونکی تنی مه‌خه‌باتا چه‌کداری دیتبوو و تنی مه‌باوه‌ری ب خه‌باتا چه‌کداری هه‌بوو، ئه‌م دوی باوه‌ریدا بووین کو بتنی ب لولیا تفه‌نگی ئه‌م دی شیین به‌ره‌فانیی ل مافی ملله‌تی کورد که‌ین، وی ده‌می مه‌چ ژ حوکمی زانی (ئوتۆنۆمی) نه‌دزانی، تنی مه‌دزانی ئه‌م ملله‌ته‌کی سته‌ملیکری (مه‌زلوم) و بی ده‌وله‌تین، مه‌دقییت به‌ره‌فانیی ژ مان و نه‌مانا خو بکه‌ین، مه‌باوه‌ری ب هندی هه‌بوو کو ئه‌م ژی به‌شه‌کین ل عێراقی ده‌بییت مه‌ژی مافی خۆ ل فی ولاتی‌دا هه‌بن. چاوا حکومه‌ت سه‌ره‌ده‌رییه‌ دگه‌ل عه‌ره‌با دکه‌ت وه‌هاژی دقیت دگه‌ل خه‌لکی کوردستانی (کورد و تورکمان و ئاشوری و کلدان و...تاد) بکه‌ت، چونکی مافه‌کی په‌واپی گه‌لی کوردستانییه‌.

مه‌دزانی پشکا زی‌ده‌تر یا ئابوور و داهاتا عێراقی لده‌قه‌ری‌ت کوردستانی بده‌ست فه‌ده‌ی‌ت، ل جیاتی هندی کو خاندنگه‌ها و نه‌خۆش‌خانا و جاده و ری‌ک و پرا و که‌هره‌بی و.... تاد بو کوردستانی چیکه‌ن داهاتا کوردستانی بو عێراقی دبه‌ن و کوردا بی‌به‌ش دکه‌ن کو نه‌فه‌ ژێ زۆرداری و سته‌مه‌کا ئاشکرا بوو ل گه‌لی مه‌ دهاته‌ن کرن. ئه‌وا ژوان زی‌ده‌ فروتنه‌ روسی و چینی و ولایت ته‌وروپی، چه‌ک و ته‌قه‌مه‌نی پی‌ دکرن و ب سه‌رو می‌شکی مه‌ کوردا‌فه‌ وه‌ردکه‌ت و پی‌دهاته‌نه‌ کوشتن. ئه‌فه‌ ل جیاتی ئیکسانی و وه‌ک هه‌فیا هه‌می گه‌لی‌ن عێراقی، ئه‌ما وان ب توپ و فروکا گوندی‌ت کوردستانی بۆمه‌باران کرن. هه‌ر ل زه‌مانی ده‌وله‌تا عوسمانی و سه‌رده‌می ده‌وله‌تا ئینگلیز و هه‌روه‌توف ل سه‌رده‌می دروست بوونا ده‌وله‌تا عێراقی ل حوکمی مه‌له‌کی و کۆماری عه‌بدولکه‌ریم قاسم و عه‌بدولسه‌لام عارف و هه‌تا ده‌گه‌ته‌ رژێما به‌عس ب قی په‌نگه‌ی سته‌م و زۆرداریه‌کا مه‌زن ل سه‌ر گه‌لی کوردستانی یا به‌رده‌وام بوو و سته‌ما وان پۆژ بو پۆژی زی‌ده‌تر دبوو، ب هه‌زاران خه‌لکی بی‌گوناه، ژن و بچوێک بوونه‌ قوربانی‌ت سته‌ما وان. ئه‌ف سته‌م و زۆرداریه‌ بو هه‌ر که‌سه‌کی یا دیار و هه‌ستی‌کی بوو، وه‌کی بۆمه‌باران کرنا پرا زه‌ر و شکه‌فتا ده‌کا و کۆمکوژیا زه‌عیم سه‌دیق ل شارێ سلیمانی و کاره‌ساتا گوندی سو‌ریا و باژیری قه‌لادزی و سه‌ده‌ها گوند و باژیروکی‌ت کوردستانی، ژ به‌ر قی ئه‌گه‌ری و سته‌مه‌کا زی‌ده‌ هه‌ر تاکه‌کی کورد چ می‌ر یا‌ن ژن یا‌ن بچوێک یا‌ن مه‌زن هه‌می‌ا هه‌زکر به‌نگه‌کی به‌شداریا شو‌رش‌ی بکه‌ت، چ ل به‌روکی‌ت شه‌ری یا‌ن چ پاش به‌روکی‌ت شه‌ری هاوکاری‌ی بکه‌ت یا‌ن چ پشکداری‌ی ل ریک‌خراوی‌ت جه‌ماوه‌ری و جفاکی و... تاد بکه‌ت. مه‌ژی ب ئه‌رکی خۆی نه‌ته‌وه‌یی دزانی کو پشکداری‌ی ل خه‌باتا ئیکه‌تیا قوتابی‌اندا بکه‌ین و تیکه‌لی کاری سیاسی بیه‌ن.

بەردەوام وەکی ئەرکەکی نیشتمانی ل کۆر و کۆبوونەوێت ئیکەتیا قوتابیاند بەشدار بووین. پۆلا دوینی من ل قوتابخانا گەڵالی کۆتایی پی ئینا. ل سالا ۱۹۷۰ ریکەفتناما ۱۱ی ئاداری ژ لای سەرکردایەتیا شوێشی و حکومەتا عێراقی فە هاتە مۆرکرن و راگەهاندن، ئەم ل ئاھەنگیت یازدە ی ئاداریدا بەشدار بووین. ئەو خوێشی ناھیتە ژ بیر کرن، چونکی ریکەفتنا ۱۱ ئاداری دەستەکەفتەکی مەزن بوو بۆ بزافا رزگار یخوازا کوردستانی و ئیکەم دانپێدانانا حکومەتا عێراقی بوو ب دۆزا رەوا گەلی کوردستانی، ئەفە ئیکەم سەرکەفتنا شوێشی بوو ل هەر چار پارچیت کوردستانی.

فەگوهاستنا مە ل گەڵالە بۆ مانگیش

پایزا سالا ۱۹۷۰ خۆدی ژێ رازی ئەسەد خوێشەفی هاتە حاجی ئۆمەرەن، ئەمژێ (سەدیق، قادر، قاسم و حەیدەر) چوینە دیدارا وی، زۆر کەیفایا خوێمە ئینا و ئامۆژگاری ل مەکرن و گوت خوێژرماندی بکەن و گرنگی بخویندنا خوێبدەن. پاشی مە داوا ژجەنابی وی کر مە فەگوھیزیتە دەفەرە بادینان، ئەو ژێ پەزنامەند بوو و نامەك دامە، بۆ جەنابی عەلی خەلیل نقیسی بوو، مە فەگواستنا خوێژ خاندنگەھا گەڵالی بر بۆ خاندنگەھا مانگیش، ل ویژی جەنابی عەلی خەلیل هەمی پیکارین خویندنێ بۆمە کرن و مە دەست هافیتە خویندناخو، ئەم هەرچار چوینە ویژی، دوو خوارزاییت عەلی خەلیل (حسین بدرخان و غازي بدرخان) ل ویژی بوون، ئەم دگەل وان بوینە شەش کەس، ئەم هەمی پیکشە دخانیەکیدا دنقستین. خوارن و فەخوارنیت مە ژنەکا باکووری کوردستانی بخۆفە گرتوو، وی بۆ مە خوارن ئامادە دکرن نافێ وی (ئاسیا) بوو، هەفژینا پەشوینی تەباخ بوو. فان ژن و میرا کوپەك هەبوو نافێ وی لوقمان بوو.

ده‌ستپێکا چالاکییەت ئێکەتیا قوتابیانی ل مانگیش

ده‌قه‌را مانگیش به‌ری رێکه‌فتنما ۱۱ی ئاداری ل ژێر ده‌سه‌لاتا حکومه‌تا عێراقی و جاشادا بوو، سته‌م و زوورییه‌کا مه‌زن ل مه‌سیحییەت قی ده‌قه‌ری ده‌اته‌ کرن. ده‌می پێشمه‌رگه‌ چوو ناف مانگیش، چۆ جودایی ل دناقه‌را مه‌سیحیا و موسلمانا نه‌دکر، هه‌لسوکه‌فتیت جوانیت پێشمه‌رگا بوو ئه‌گه‌ری هندی کو هه‌می خه‌لکی ده‌قه‌ری دلخۆشن و به‌رف به‌شداریا پارقی و شو‌رشێقه‌ بین.

ده‌می مه‌ ژ گه‌لالی خۆ قه‌گه‌ه‌ستییه‌ مانگیشکی، مه‌ قه‌گه‌استنا خۆ یا ئێکه‌تیا قوتابیانی ژ بۆ لیژنا ناوچا ئێکه‌تیا قوتابیێن ده‌و‌ک ئینا و مه‌ داواکر کو مه‌دقی‌ت لیژنه‌کا ئێکه‌تیا قوتابیا بۆ ده‌قه‌را مانگیش قه‌که‌ین و قوتابییت وێری ته‌نزیم که‌ین، ئه‌ف داواکاریه‌ وان زۆر پی‌خۆش بوو، وان ژ خۆدی دقا کو که‌سه‌ک هه‌بی‌ت قی ئه‌که‌ی بکه‌ت، ئه‌و بوو ئه‌م پی‌ رابووین و ژماره‌کا زۆرا قوتابییت نافنجیا مانگیش مه‌ رێکخستن، چونکی قوتابخانه‌ یا کچ و کورا (تیکه‌ل) بوو، ئه‌م ناچار بوین دوو مامۆستایا‌یت ژن ب نافی مه‌ریه‌م مه‌رقس و مارگری‌ت یونان بیننه‌ ناف ریزیت ئێکه‌تیا قوتابیاند دابشی‌ین په‌یه‌ه‌ندی دگه‌ل قوتابییت کچ بکه‌ین، ل ماوه‌یه‌کی زۆری کیمدا ئه‌م شیان ژماره‌کا زۆرا قوتابییت کور و کچ رێکبێخین و لیژنه‌کا پینچ که‌سی هه‌لبێژین کو نا‌قیت وان ئه‌قه‌ بوون: حسی‌ن به‌درخان شه‌وه‌که‌ت سه‌روکی لیژنی، سه‌دیق مسته‌فا، مامۆستا مه‌ریه‌م مه‌رقس و مارگری‌ت مارگری‌ت یونان و شله‌یمۆن ئیلیا ئه‌ندامی‌ت لیژنی بووین.

ئه‌ندامه‌یه‌ی ل ڕێژێن پارتی دیموکراتی کوردستان

سالێ ١٩٧٠ پاشی پێکینانا ئێکه‌تیا قوتابیا ل مانگیشکێ ئه‌م هه‌ر شه‌ش خۆیندکار سه‌دیق مسته‌فا، حسین و غازێ به‌درخان، هه‌یده‌ر عوسمان، قادر سالج و قاسم سه‌لیم مه‌ بریاردا کو ده‌ستووری ژ عه‌لی خه‌لیل خۆشه‌فی وه‌رگرین و بینه‌ ئه‌ندامیێت پارتی دیموکراتی کوردستان، پاشی چوومه‌ ده‌ف عه‌لی خه‌لیل و من گوێی مه‌ هه‌میا پێخۆشه‌ بینه‌ ئه‌ندامیێت پارتی کا جه‌نابی هنگۆچ دیژن باشه‌ یان نه‌؟ عه‌لی خه‌لیل گوته‌ من زۆر شوله‌کا باشه‌ و ئه‌زێ رازیمه‌. ڕۆژا پاشی مه‌ داوا ژ رێکخراوا مانگیش کر، وان نافیت مه‌ نفیسین و مه‌ ئیمزا کر و گوته‌مه‌ شه‌ش هه‌یفا هنگ دی لایه‌نگر بن پاشی دی بنه‌ ئه‌ندامیێت پارتی. پشته‌ شه‌ش هه‌یفا سالێ ١٩٧١ ب بریارا لیژنا ناوچا ده‌وکی یا پارتا دیموکراتا کوردستانێ ئه‌م هه‌ر شه‌ش بووینه ئه‌ندامیێت پارتی دیموکراتی کوردستان.

چ پێنه‌چوو مه‌ شانه‌کا سه‌ره‌کیا پارتی دیموکراتی کوردستان ل ناف خۆینده‌فاناندا دامه‌زراند، ئه‌ف لیژنا ئێکه‌تیا قوتابیان بێی کو هه‌ست ب ماندیوونی بکه‌ن ب شه‌ف و ڕۆژ شولێ ئێکه‌تیا قوتابیا و رێکخستنا پارتی دکر. هه‌فال فرسه‌ت ئه‌حمه‌د کو هنگی رێفه‌به‌ری ناحیا مانگیش بوو به‌رپرسی شانا سه‌ره‌کیا مه‌ بوو، هه‌می حه‌فتیا کوبوونه‌ویێت گه‌له‌کیێت گرنگ ب مه‌ دکر، ئه‌ز دیژم کاک فرسه‌ت ئێکه‌م مامۆستایێ کوردایه‌تی بوو بۆمه‌ و ڕۆژ بۆ ڕۆژی هزر و بیریت نه‌ته‌وايه‌تی ل مێشکێ مه‌دا گه‌شقه‌دبوون، مه‌ هه‌ستکر کو هیچ وه‌زیفه‌ک مه‌زنتری خزمه‌تا پارتی و شوێشی نییه‌ هه‌ر ژ به‌ر قی ئه‌گه‌ری مه‌ ده‌ست ب دامه‌زراندنا ئێکه‌تیێت دییێت جه‌ماوه‌ری کر، وه‌کی ئێکه‌تیا لاوین دیموکراتی کوردستان و ئێکه‌تیا ئافره‌تیێن کوردستانێ.

ژ ئالیی ریکخراوا پارتی و هه‌ماهه‌نگی دگه‌ل ئیکه‌تیا قوتابیان
 کو ریکخراوه‌کا ئیکه‌تیا ئافره‌تان بیت‌ه دامه‌زراندن، ژبو قی
 چه‌ندی ژماره‌کا کچیت ئەندام ل ئیکه‌تیا قوتابیاندا ده‌ست نیشان
 کرن وه‌کی: (مامۆستا مریه‌م مه‌رقس کو دبته‌ خوشکا قه‌شه‌ پۆلس
 و مامۆستا مارگریت یونان و سه‌میرا ئیشو و شه‌می شه‌معون و...
 تاد)، ل هه‌مان ده‌مدا هه‌ماهه‌نگی دگه‌ل چه‌ندین کچین دی ژ
 ده‌رفه‌ی ئیکه‌تی قوتابیان هاته‌ کرن، وه‌کی: مامۆستا قومی محمه‌د
 ئەمین و مریه‌م یوسف و چه‌ند که‌سیین دی، ئیکه‌تیا ئافره‌تان
 بو باژپروکی مانگیش هاته‌ دامه‌زراندن، قومی محمه‌د ئەمین
 بوو به‌رپرسا ئیکه‌تیا ئافره‌تان و مامۆستا مریه‌م مه‌رقس،
 مامۆستا مارگریت یونان، مریه‌م یوسف و ژنه‌کادی کو ناڤی قی
 ناھیته‌ بیرا من، بونه ئەندامیت ریکخراوا ئیکه‌تیا ئافره‌تان و ل
 مده‌کی کیمدا ریکخستنا وان به‌ره‌ف پێشقه‌ چوو.

به‌رایکی ده‌می ئەم چوینه مانگیش به‌ریژ مه‌لا قاسم کۆچه‌ر
 به‌رپرسی ریکخراوا پارتی بوو، پاشی وی به‌ریژ محمه‌د ته‌یب بوو
 به‌رپرس و پاشی وی عه‌بدولقه‌هار دۆسکی بوو به‌رپرسی ریکخراوا
 پارتی، قان سی به‌رپرسا جار جاردا سه‌ردانا مه‌که‌ن زۆر ژ کار و
 کریاریت مه‌ رازی بوون وه‌کی شانا سه‌ره‌کی یا قوتابیان و لیژنا ئیکه‌تیا
 قوتابیان. چه‌ند ساله‌کا وه‌توف ئەم ب شولئ ریکخستنیقه‌ مژیل
 بووین، هه‌تا ل سال ۱۹۷۴ شه‌ر ده‌ست پیکری.

ل سال ۱۹۷۲ ئەز خوینده‌قان بووم ل باژپیری مانگیش. هافینی
 ئەز هاته‌قه‌ مال، من که‌س مال نه‌دیت، به‌س ژن برامن (نیرگز)
 مال بوو، فراڤین دامن و من چایه‌ک قه‌خوار، پاشی خودی ژپرازی
 سه‌لیم محمه‌د بابی مامۆستا قاسم هاته‌ مال مه‌ ده‌ف من، بو من

ئاخفت و پاشی گوتە من سەدیق مرن ئەمری خودی یە، ئەف سالا
 ئەسمەر ژن ماما تە ئەمری خودی یا کری و پاشی گوتە من دایکا
 تە و خویشکا تە ئەقلیما ئەمری خودی ییت کری، ئیدی من هاژ چ
 تشتەکی نەبوو، ئەز زۆر عاجز بووم، من گوتی خوژی ئەز مرباما بەس
 ئەف خەبەری نەخۆش نەگەشتبا من. پاشی پسمامی من (مەم)
 هاتە نك من گوتە من خو هشیار کە و ئەفە ئەمری خودی، گوت
 رابە دابچینە دەری بەلکی خافل بین، ئەم چوینە دەرڤە ی گوندی بەلی
 من چ حال نەبوون، بۆمن وەکی پۆزا حەشری بوو. پاشی من زانی کو
 ئەو میژ بوو دایک و خوشکا من نەخۆش بووی، دایکا من ئەمری
 خودی کر پاشی ٧ پۆزا خوشکا من ئەقلیماژی ئەمری خودی کر.

تەوهرە دوینی

چەند زانیارییهك ل سەر مانگیش

بۆ ناڤی مانگیش سی بۆچۆنیت هەی:

١- دبیت ناڤی وی ژ هەردوو پەیفییت (بیت مکوش) بییت کلدانی
ئانکو (بیت المجوش) هاتیە وەرگرتن ب بۆرینا دەمی و نفشین
دويف ئیک بوویه مانگیش فی چەندی گروڤه دکەت هەبوونا
هـندەك تیتالییت مەجوسیا کو دبیت خەلکی مانگیش یی
کەڤن مەجوسی بن.

٢- دبیت ئەڤ ناڤه ژ پەیفییت (منگیشیە) یان (منگاش) یین کلدانی ئانکو بالا
کری هاتیته وەرگرتن، وەك کینایەت بۆ (مارتوما) ئیک ژ حەوارییت
حەزرهقی (مسیح)، ل مانگیش دیر و کەنيسه ب ناڤی مار تومای هەنە،
ل چایی بەرانبەر مانگیش هەر بناڤی مارتومای تاوسکە کا کولایی هەیه.
٣- دبیت ناڤی وی ژ هەردوو پەیفییت (بیت مخنشی) ئانکو جەئ
کومبۆنی هاتییت.

مانگیش: گوندەكە ل سەر بەرمایکین کەڤن هاتیە ئافاکرن،
ژیان هەتا ئەڤرو لییا بەردەوامە، ریلین بەرفرە لی هەبوون
بەلی ب بۆرینا دەمی لناف چوینە، هەر ل کەڤن مەسیحیەت
لییا بەلاف بوو. کەنيسه و دیر لی هاتینە ئافاکرن، ل وان کەنيسا
مارتومای و کەنيسا (دیرا گزنیك) و (دیرکی)، خەلکی وی ب زۆری
مەسیحینە نە ئاسوری، سەر ب ئەبرەشیا ئامیدی قەبوون، ل
چەرخیت پاشتر خەلکی وی بووینە کاسولیک.

مانگیش بوون ب سەنتەری ناحی^(۴)

مانگیش ل سالآ ۱۹۲۷ بوویە سەنتەری ناحیا دۆسکی، ھەندەك ژیدەریٔ دی دبیزن سالآ ۱۹۲۰ یا بوویە سەنتەری ناحیە. ل سالآ ۱۹۸۶ پاشی رزگار کرنا چەندین گوندیٔ دەفەری سەنتەری ناحیا مانگیش ژلایٔ پیشمەرگیت کوردستانفە ھاتە رزگار کرن، ژبەر قی ئەگەری حکومەتا عیراقی بپارێا ھەلۆەشاندا ناحیا مانگیشدا، دا بکەفیتە سەر ناحیا زاویتە. پشتی دە سالان ل سالآ ۱۹۹۶ ب بپارێا حکومەتا ھەریما کوردستانی جارەکا دی بوو ناحیە، ھەو ۵۳ گوند سەر ب ناحیا مانگیشکی فەنە، ژوان ۴۱ گوند ئافەدانن، پتریا خەلکی گوندیٔ قی ناحی کوردیٔ موسلمانن و سەرب ھۆزا دۆسکیانە. سەنتەری ناحیا مانگیش مەسیحییٔ کلدانن.

کەسایەتیٔ باژێروکی مانگیش:

ئەف کەسایەتیٔ باژێروکی مانگیش کو بیرا من مابن و من ل ھەندەك کەسا پرسى ئەفە بوون:

- ۱- مەتران حەنا میخۆ قلو ۲- مەتران زیاد مەرحو ۳- قەشە پۆلس مەرقس ۴- گلو یوسف گلو ۵- گلو ئیسحاق ۶- حەنا ئیشو سماق، پیشمەرگە بوو، ھاتە دیرئیخستن بو باشووری عیراقی ۷- مەنسور یونان مەتی ۸- گلو ئیسحاق تەپو ۹- میخۆ ئیسحاق حەنا ۱۰- مەتی جونا حەنا ۱۱- حەنا گلو یوسف ۱۲- دیشو حەنا دیشو ۱۳- ئیشو میخا موکا ۱۴- یوسف گلو خۆشو ۱۵- دلخا شەمعون مەیا ۱۶- مریا پۆلس قلو ۱۷- میخۆ قوسو مریا ۱۸- مرقس شەمعون توما

(۴) خالد نوری دۆسکی، ئینسکلۆپیدیا پارێزگەھا دھوکی

بانگکرن بو خزمەتا سەربازيی

ل سالا ۱۹۷۳ ئەز مژیلی خویندنا خو بووم ل خاندنگه ها کاوه (دار المعلمین) دهوکی، بروسکهك بو من ل پێقه بهریا فه خوائندنا سەربازیه (تەجنیدا) میڤگه سوژی هات، داوا ژمن کربوو کو سەردانا وان بکهەم و خو به رههف کهەم بو خزمەتا سەربازيی. من موله ته کا ههفت پوژی ل خاندنگه ها خو وه رگرت، ئەز چوومه میڤگه سوژی، ئەز چوومه خزمەتا جه نابئی شیخ محەمەد خالد بارزانی، من بارودوخی خو بو جه نابئی وی باسکر، پاشی ئەمر کر چ پیتیشیه بوته بکهین؟ منژی گوتی داوا ل تەجنیدی بکهەم بیژم میژوو یا ژدایکبونا من خەلەت یا هاتیە نفیسین ئەز داوا دکەم کو بو من راستفه کەن. پاشی ئەمر کر چاوا دی چیییت؟ شیخ سەیدا شیخ سلیمان بارزانی یی روینشتی بوو گوتی به لی چیدییت. شیخ محەمەد خالد گوتە رهحمەتی میرخان محەمەد ئەمین میڤگه سوژی دگەل هەرە تەجنیدی شولا وی بوچیکه. ئەز و میرخان چوینه تەجنیدی مامەلاتییت من دەست پیکر زور فه کیشا، من گوتە رهحمەتی میرخان من زهحمەت بو جه نابئی تهچیکر، هەرە مال بینا خو فه ده، کو شولی من کوتابی پیهات ئەز دی چمه سەر ریکا خو. میرخانی گوتە من هەتا دوماهیکا وی کاری دی دگەل ته دابم. پشتی دەمه کی زور پاشی مامەلە ب دوماهی هات، گوتە من ئەفه کاری ته ل میڤگه سوژی ب دوماهی بوو فی فایل دی بهیه ههفلیری. پوژا پاشتر ئەز چوومه ههفلیری، من فایل خو دافی و ئەز چوومهف دهوکی.

پشتی دەمه کی بروسکهکا دی هات گوتە من به غدا رهزامەندی ل سەر گوړینا پوژا ژ دایک بوونا ته نه دایه، دهسه لاتا دایه لیژنا پیداوونه فه (إعاده النظر) بیته کرن. ئەز چومه بامه پنی من

کاغزه‌ک ژ لایښ به‌ریز سه‌لیم ته‌سعه‌د بر بو به‌ریز شیخ په‌زای ریښه‌به‌ری گشتی پو‌لیسی هه‌فلیری، چومه هه‌فلیری من کاغزه‌د داف شیخ په‌زای، کاغزه‌د څه‌خواند و زور ری‌ز لمن گرت و ته‌له‌فون بو چه‌ند جهه‌کا کر، پاشی گازی ته‌فسه‌ره‌کی کر گوتی دگه‌ل سه‌دقی هه‌ره‌به‌ لیژنا پی‌داچوونه‌فی، ته‌ز دگه‌ل وی ته‌فسه‌ری چووم، ل ویری گوته‌ من هه‌ره‌ ده‌م‌میر ۳ی نی‌شرو وه‌ره‌ ئیره‌ دی لیژنا پی‌داچوونی (إعاده‌ النظر) بریاری ل سه‌ر ده‌ت، سمی‌لیت من زور نه‌هات‌بوون هنده‌ک موی سه‌رکه‌فت‌بوون گوته‌ من وان مویا تراشه‌ و سه‌ری ده‌م‌میر ۳ ل ئیره‌ یی‌ حازره‌. من سو‌پاسیا وی کر و سه‌ری ده‌می دیارکری ته‌ز ل ویری یی‌ حازر بووم، گازی من کر ته‌ز چومه‌ ژوور به‌ر ده‌ر راوه‌ستم، چه‌ند که‌س روینشتی بوون، ئیک دکتور بوو چه‌ند پرسیاره‌ک ژ من کرن، تو قوتابی و پولا چه‌ندی و چه‌ندین پرسیاریت کورت کرن من به‌رسقا پرسیارا وانداځه‌، پاشی گوته‌ من هه‌ره‌څ خاندنگه‌ها خو و پاشی چه‌ند روژیت دی هه‌ره‌څ می‌رگه‌سو‌ری ده‌فته‌ر نفوسا خو وه‌رگره‌، منژی سو‌پاسیا وان کرو پشتی هه‌فته‌یه‌کی ته‌ز چومه‌ می‌رگه‌سو‌ری من ده‌فته‌ر نفوسا خو وه‌رگرت و روژبوونا من ۱/۷/۱۹۵۶ دیار کر‌بوو.

قوناغا ئاماده‌یی و زانکو: ۱- سالا ۱۹۸۲ پرواناما شه‌شی ئاماده‌یی لقا ته‌ده‌بی وه‌رگرت ناحیا ۲ی په‌روه‌رده و فیرکنا ته‌سفه‌هان. ۲- سالا ۱۹۸۴ پروانا شه‌شی ئاماده‌یی ئابووری و کو‌مه‌لایه‌تی وه‌رگرت له‌ په‌روه‌رده و فیرکنا ده‌ځه‌را بورخار. زانکو: ۲۰۰۳-۲۰۰۴ باوه‌پناما بکالیو‌رس ل به‌شی یاسا ل زانکویا سه‌لاحه‌دین وه‌رگرت.

تەوهرە سیی

دەست پێکنا شەڕی حکومەتی دگەڵ شۆرشا رزگاریخوازا کوردستانی

ل سالا ۱۹۷۳ ئەز ل خانەیا مامۆستایان (دارالمعلمین) ل دھۆکی هاتمه وەرگرتن، سالهکی ل بهری من، رەحمەتی قادر سالح و قاسم سلیم و هەیدەر عوسمان ل ئامادەیی کشتوکالیا زاخۆ هاتبوونە وەرگرتن. پشتی حکومەتا عێراقی ل سالا ۱۹۷۴ ریکەفتننما ۱۱ی ئاداری جیجی نەکری و شەر ل ناڤهرا حکومەتا عێراقی و سەرکردایەتیا شۆرشا کوردستانی دەست پیکری، ئەز و مامۆستا عەبدولعەزیز ئیسماعیل ل دھۆکی دەرکەفتین و چوینە بامەپنی ل باره‌گای ل شەکرێ ئێک، هەر ل وی دەمی رەحمەتی قادر و قاسم و هەیدەر ل زاخۆ هاتنە بامەپنی، ئەم هەر چار بوینە پیشمەرگە، مامۆستا قاسم ل بێتەلا لەشکرێ ئێک دامەزرا و مامۆستا هەیدەر و مامۆستا قادر بەرپرسی کۆگا چەک و تەقەمەنی دامەزران، ئەز و مەلا غەفور مەلا مەجید بەرپرسی کۆگاییت ئاهیت خوارنی دامەزراین. مە دوو کۆگا هەبوون ل بامەپنی ئێک تاییەت بوو ب ئارد ئەو ل نزیک ئاشی بوو ل تاخی گەلی و یا دوی ل قوتابخانی بوو ل شیفا هەرچا، مە تەژی ژووری و ئەرزاکی کربوو. هەر ژوورەک تاییەت بوو تشتەکی: برنج، شەکر، جلیکت خاکی، قوماش، چای، نێسک، نوک، و...تاد. دوو کۆگاییت دی مە هەبوون بو گەمی ئێک ل فرۆکخانا بامەپنی بوو، یادی کۆگایەکا گەلەکا مەزن بوو ل گوندی مەمانی.

پاشی من بهرپرسیاره‌تیا کوگاییت پیتاکى له‌شکرى ئیک وه‌گرقي. من هزر کر ئەز مروڤه‌کی نه‌دارم په‌نگه شه‌یتان بو من چیکه‌ت و توشی سهر‌داچوونى بېم قیجا بوهندى دا توشی چ شاشیا نه‌بم، روژه‌کى من قورئان ئینا و دانا سهر میزى ئەزى بتنى بووم ژ غه‌یری من و خودى کەسى دى ل وږى نه‌بوو، من سویند خار کو ئەز مادی و مه‌عنه‌وی خیانه‌تى ل مالى شوږشیدا نه‌که‌م، هه‌تا قى گاڤیژى ئەزى وه‌فادار بوومه ب سویندا خو، نه خیانه‌تا مادی نه‌یا مه‌عنه‌وی من ل شوږشى نه‌کریه. پشتي ئەز گه‌شتیه وی ته‌مه‌نى ئەز خو ب به‌خته‌وهر د زانم کو من چ جارا خیانه‌ت ل ئامانج و بیرو باوه‌ریت گه‌لى خو نه‌کریه.

شولى مه بارا پترى ب شه‌ف بوو، چونكى ژبه‌ر هه‌بوونا فروکیت دوژمنى ترومیبل ب روژ نه‌دشیان هاتووچوینى بکه‌ن، هیژیت سهر ب له‌شکرى ئیک، دا ترومیبلیت خو هنیرن، ب شه‌ف دا ئەرزاق بار که‌ن به‌نه باره‌گاییت پشمه‌رگه‌ی، هنده‌ک جار هه‌بوو ئەم بخو دا ئەرزاقى هنیړین.

شه‌فه‌کى ئەز زور ماندی بیوم شه‌ش هفت جارا ل باراگه‌ی فروکه‌خاننى داچمه بامه‌ړنى من ئەرزاق ددافى (ته‌حویلدا)، جاره‌کى من ژبیر کر ده‌رکا کوگایى ئارى بگرم، وی ده‌مى باره‌گایى خودى ژى رازى ئەسه‌د خو‌شه‌فى ل زیوا پیرموس بوو یا نیزیك بوو ل بامه‌ړنى، کابرایه‌کى بامه‌ړنى راست چوو‌بوو ده‌ف ره‌حمه‌تى ئەسه‌د خو‌شه‌فى گوتبووینى شفیدى سه‌دیق ده‌رى کوگایى ئارى نه‌گرته‌بوو. که‌سه‌ک هنارته باراگایى مه‌کو ل نافبه‌را فروکه‌خاننى و بامه‌ړنى بوو. گوت سه‌دیق بیه ئیره شفیدى ده‌رى کوگایى ئارى نه‌گرته‌یه، به‌رپرسى پاسه‌وانیت باره‌گای گوته من حال ئەفه‌یه، ئەز چووم ده‌رى کوگای من گرت و ئەز هاهمه‌فه، نه‌چوومه ده‌ف ره‌حمه‌تى

ئەسەد خۆشەفی من ھزر کر نوکە یئ تورەیه، پەنگە ل نک
خەلکی من بشکینیت و ئاخفتنیت نەخۆش بکەت، پوژا پاشی زو
رابووم چوومە گوندی زیوا پیرموس، مالا ئەسەد خۆشەفی.
من سلاڤ کر و سلاڤ ژمن وەرگرت و من چایەك فەخوار و پاشی
بەرێخۆ کرە من گوت: دوھى ئێك ھاتبوو ئێرە گوت تە دەرئى
کۆگایى ئارئى نەگرتبوو؟ من گوتى بەلئى راستە، وئى شەفئى شەش
حەفت جارا ئەز ل باراگای چوومە بامەرنئى ئەز ماندی بیوم لیبرا
من چووبووڤە دەرئى کۆگایى ئارئى بگرم. زۆر ب ئارامى گوت ھەمى
گاڤا ھشیار بن کارئى خۆ ب رێک و پێکى ئەنجام دەن. ئامۆزگارى دا
من و زۆر ب ریز و کەرمڤە من خاترا خۆ ژئى خواست.

ھەمى سێدەیا پێشمەرگە دەر کەفتن ژبەر بۆما بارانا فرۆکیت
شەپکەرئى حکومەتئى، چوونە قوینتاخا چیاى مەتینا ل ھنداف
فرۆکەخانئى کانیهکا ئافى لئى بوو. پوژئیت بەھارئى دەشت و ملیت
دەورو بەرئى فرۆکەخانئى وەكى فەرشەكئى رەنگاورەنگ بوو ژبەر گۆل
و کۆلیکیت بەھارئى، فرۆکەخانە ل پێش چافئیت مروڤى وەكى شریتهکا
رەش بوو. فروکیت دوژمنى ژگرفە دەرکەفتن، ئەم داینە بەر بۆمب
و رەشاشا و ئەف دەڤەرە دکرە جەھنەم. دوو دۆشکە ھەبوون ئێک
ل دەڤ سەرئى فرۆکەخانە ل ئالیئى پوژئاڤا بوو، پێشمەرگیت گویى ل
سەر وئى دۆشکئى بوون، دۆشکا دى ل نافەرا باراگا و فرۆکەخانە بوو ژ
ئالیئى پوژھەلاتیڤە ئێکى دگوتئى شاھین و دوو پێشمەرگیت دى ل سەر
بوون شاھین زۆر ب جوانى و میرانى دۆشکە دەھافئیتە فرۆکئى، چونکى
ئەز شەفئى کیم نفستم دا ھەر ل بارەگای مینمەڤە دا بدەنگى فرۆکا
ھشیار بم، ئەز جھئى خۆدا ژ خەوئى رانەدبووم ھەتا فرۆکە کارى خۆ
دکر پاشى داچمە سەر وئى کانیا زێرەفانیت بارەگای لئى بوون.

ئەزمون: دویمایکا بهاری فەوجەکا پێشمەرگا بنافی (پۆلیسی سەنوو) ل فرۆکەخانە بوو، راھینانیت کیمیایی ل سەرسنگی قەکرەبوو. جەبار گۆران وانیت راھینانێ دانە پێشمەرگا و ل قەسرا پاشایی قەدحەویان، ئەزمونیت دیمایکا مەژێ سالا ۱۹۷۳- ۱۹۷۴ ل سەنووێ پەرورەدا دھۆکی ل سەرسنگی برێقە دچوون، ئەز دگەل پێشمەرگا بووم ل قەسرا پاشایی، دەمی دانەفا ئەزمونا ئەم برینە ناف رەزیت سیف و قەسیا... مە ئەزمونیت خۆ ب رێکو پێکی دانەقە. ل ویدەمیدا شۆرشا کورد بوو برێقەبرنا کاروباریت دەقەریت کوردستانێ چەند ئەمانەتیت گشتی هەبوون وەکی: (تەندروستی، پەرورەدە و فێرکرن، دادوەری، راگەیاندن، دارایی، کشتوکال، کاروباری نافخو، ئیشغال و ئاکنجی کەرن).

ئەو کەسی چاک دگەل من کری و چ جارا ژ بیرامن ناچیت

هاڤینا سالا ۱۹۷۴ مەها شەش یان هەفت بوو، پۆستی من دووماهی هاتبوو، مامۆستا عەبدولغەفور عەبدولمەجید هات و پۆستی من وەرگرت و پۆشا پاشی چوومە گوندی زیوا پیرموس، چومەخزمەتا خۆدی ژێرازی ئەسەد خۆشەفی، دایژمی ئەقە عەبدولغەفور یی هاتیە جەئ من ئەزژی بوو بێنقەدانێ دی سەبی چمەقە، خۆدی ژێرازی گوتە من تویی بیتی و رێکیش یا دویر و درێژ، بلا ئێک دگەل تەبیت. گازی ئێکی کر گوتی هەرە بێژە حەسەن خواجە سەبی دگەل سەدیق بچیتەف مأل. پۆشا پاشی ئەز و حەسەن خواجە شیقی ب سەیارێ گەشتینە ئامیدی، ئەم گەشتینە چەند پێشمەرگەها کو چار یان پێنج نەفەر بوون، حەرەسیت عەلی خەلیل ل هیزا دھۆکی بوون ئەوژی بوو بێنقەدانێ دا هینەف

دەفەرا مزویری ژۆریا پوستی وان هاتبوو گۆرین. ئەم ڤیکرا هاتین هەتا گوندی بەرچیی. ل ویری من دەواوەک گرت نافیی خودانی هیستری ئیبراھیم بوو، ئەم پیکهاتین هەتا سیدان من بینیت، جامیر رازی بوو. من پارێ وی دایی ئەم کەفتینە ری، من گوته وئی جماعەتا دگەڵ مەدا جەندکیت هەنگۆ دئی داغە فلان مائی ل سیدان، من گوته حەسەن خۆاجە ی توژی هەر دگەڵ وان وەرە تو نەشیی ل دویف پیت مەبیی. ئەز درەنگی شەڤی گەشتمە سیدان. دەمی نفستنی من گوته وئی مالا ئەز لی میقان سپیدی زوی ئەز دئی چم هیشتا یی نەبوویە گەرم، خۆ بگەینمە گوندی پالانا. جەیی من سەر بانی دانا چۆمە سەر جەیی خۆ، خودانی مائی نانەک دانا بانگی سەری من، سپیدی زوی ئەز رابووم، من جەنکا خۆ هافیتە پشتا خۆ و تڤەنگا خۆ هەلگرت و بریکە فتم هەتا گەشتمە سەر پرا کرکانکی (سەر رویاری شین). من نانی خۆ نادەری دا ب نافیی بخۆم چەندی من هەولدا نەشیام بخۆم پارێهەک من خوار ئەوا مای من ل ویری هیلا، ئەز بلندی ئەفرازی بووم. قەدەرەکی ئەز هاتم جارەکی من دیت دەست و پیت من خواڤ بوون، هەم یی برسیمە هەم یی تینیمە، ئەز زانم هەتا گوندی پالانا نە نان دەست من کەڤیت نە ئاف، هیدی هیدی من دا پیککی چاریکەکی دا هیم چاریکەکی دا بیئا خۆ قەدەم، من هزر کر ئیزرائیل برای من بیت ئەز دئی مرم. ب هەر حال تیزیکی نفیژا هیڤاری گەشتمە گوندی پالانا. من مروڤهەک دیت ل بەر بانکی خانیی خۆ یی راوەستای بوو، من قەستا لالی وی کر و ئەز چومە نزیک وی من سلاڤ کری بەرسڤا سلاڤا من داڤه و گوته من؛ کەرەم کە ئەز سەرکەفتم و چومە ژوور، بەرایکی هندەک ئاف قەخوار

و پاشى فراقين خوار و چا فەخوار رەواجا من خوشفە بوو. زۆر قەدرى من گرت و ئەز چ جارا قەنجيا قى مالى ژيبرناكەم. مال مالا (سالج عومەر حاجى) بوو ئىك بوو ژ ھەقالىت بارزانى نەمر د پىچوونا دىرۆكى بۆ ئىكەتيا سوڧيەتا بەرى كرى. گوتە من تو ژ كىشە دەيى بۆ يى بتنىي؟ من سەرھاتيا خو ھەمى بۆ فەگىرا حالى من ئەفە بوو.

مام سالج گەلەك گوتە من ئەف شەفە لىرەبە تو گەلەكى ماندى و كەسىرە بووى، بىنا خو فەدە و سپىدى ھەرە من گوتى ئەز منەتبارى ھنگۆ مە و گەلەك سوپاسيا ھنگۆ دكەم و رەوشا من گەلەكا باشە. من خاترا خو خواست و كەفتمە رى بۆ ئىقارى درەنگ گەشتمە مال.

پشكا سىي:

نەسكۇيا شۆرشى و ئاوارە بوون بۇ ئىرانى

تەوہرا ئىك: پىكتىنانا ھەقزىنى

تەوہرا دويى: شۆرشا ئىسلاميا ئىرانى و دەستىپكا ئەنجامدان

پىكخستىت پارقى ل باژىرى ئەسفەھان

ئاوارە بوون

چەند پۆژھەك مابوون بۆ ھەيڤا ئادارى ل سالا ۱۹۷۵، ئەز و پرحمەتى مامۆستا قادر دا ھەينە مال بېن قەدانى، ئەم ل لەشكرى ئىك ل بامەپنى بۆين. وى دەمى ئەز ل سەر كوگا پىتاك (ئەرزاق) و كەلوپەلابوم و مامۆستا قادر ل سەر كوگا چەكى و جەبەخاننى بوو. مامۆستا مەلا غەفور كورپى مەلا مەجىد ھاتە جەپى من و مامۆستا ھەيدەر ھاتە جەپى پرحمەتى مامۆستا قادر. مە ھەردوو كا پۆستى خو تەسلىمى ھەردوو ھەقائىت خو كر، ئەم ل بامەپنى بەرب مال رىكەفتىن ئەم ھاتىنە مائىت خو ل دەڤەرا مزوپرى بال، ئەز زورنى خوشحال بووم كو ئەف سالە پوخسەتا من كەفتىە بەھارى، چونكى ھەفت سال بوو من بەھارا جەپى مە ل وەرزى بەھارى نەدەيتبوو، بەلى كەيف خوشيا من زور نەكىشا دەنگۆباسى رىكەفتنا شوما جەزائىرى ل شەش ئادارى ل ئىزگى دەنگى كوردستانى ھاتە پاگەھاندن، بپاردا ئەو ھەمى پىشمەرگىت پوخسەت وەرگرتى ھەمى قەگەرىنەڤە سەر كارى خو، وى پۆژى وەكى پۆژا ھەشرى بوو بۆ گەلى كورد ل ھەمى جيا و ھەمى مالا بوو گرى و تازى.

من و مامۆستا قادر بروسكەك بۆ بارەگايى لەشكرى ئىك ھنارت، ھنگى بېتەلەك لايى ڤەرماندە سەيد خەلىل خوشەڤى ھەبوو ل گوندى سىلكى و لاسلى نايف ئەرگۆشى بوو، مە ل بروسكىدا پرسیار كر كا ئەز و مامۆستا قادر بزقرىنەڤە سەر ئەركى خو ل بامەپنى يان نە؟ بەرسقا بروسكا مە ھاتەڤە و گوت ھنگ ھەردوك ل جەپى خوېن دى مە شول ب ھنگۆ ھەبىت.

کاغه‌زه‌ک ب ئیمزا خودی لێخۆشبوو ئه‌سه‌ده‌د خۆشه‌فی ب ده‌ست خه‌تی بابه‌کر زیاری ب عه‌ره‌بی هاتبوو نفیسین تیدا داواکربوو کو هه‌رسێ ماییت (سالح تاهر و حسین محهمه‌د و جبرائیل محهمه‌د) به‌نه‌ گوندی زیت و بگه‌ینه‌ سه‌ر خا‌کا باکووری کوردستانا هه‌تا بگه‌ینه‌ ئیرانی. مه‌ جه‌واد مسته‌فا برایی من هه‌نارته‌ گوندی سیلکی داکو ئه‌ف سێ ماله‌ خو به‌ره‌فه‌ی که‌ن پیکه‌ به‌چینه‌ گوندی زیت و پاشی به‌چینه‌ ئیرانی. به‌لێ هه‌رسێ مالا به‌رسف دا‌فه‌ گوت ئه‌م ناهێین.

پۆ‌ژا ۲۰ی ئادارا ۱۹۷۵ سێ قاره‌ماییت فه‌رمانده‌ ب غه‌در و خیانه‌ت به‌ده‌ستی خیانه‌تکاره‌کی هاتنه‌ شه‌هید کرن: (شه‌هید عیسا سوار و شه‌هید عه‌لی ئه‌حمه‌د دیزویی و شه‌هید عه‌لی سالح ماوه‌تی)، شه‌هید بوونا قان سێ قاره‌مانا کاریگه‌رییه‌کا زۆرا نه‌خۆش کره‌ سه‌ر ده‌روونی خه‌لکی ده‌قه‌ری.

ل پۆ‌ژا ۲۶ی ئادارا ۱۹۷۵ ئه‌ز ل گوندی ستوپێ بریکه‌فتم به‌ره‌ف گوندی زیت، بریکه‌ گه‌یشتمه‌ سه‌لیم شیمه‌د سیلکی و خیزانا وی ئه‌ویش دا هینه‌ زیت، شه‌فی ئه‌م گه‌شتینه‌ گوندی هوپیه‌، پۆ‌ژا پاشتر ۲۷ی ئادارا ۱۹۷۵ ئه‌م گه‌شتینه‌ گوندی زیت، شه‌فی ل وی‌ری ماین. خه‌لکه‌کی زۆر مال و خیزان و ب زاروک خرکه‌ بوون هه‌می چا‌فه‌ری بوون په‌زامه‌ندیایا حکومه‌تا تو‌رکیا وه‌رگرین کو ل سه‌ر خاکی وی‌را به‌چینه‌ ئیرانی، دگه‌ل بنکه‌یی سه‌ربازییه‌ تو‌رکیا (قه‌ره‌قۆل) په‌یوه‌ندی هاته‌ کرن به‌لێ تو‌رکیا ره‌زامه‌ندی نه‌دا.

بارا پتری خه‌لکی زفرینه‌ گوندیت خو، ئه‌م ژماره‌کا به‌رچا‌ف، کو ژن و زاروک دگه‌ل مه‌دا بوون ل پۆ‌ژا ۲۸ی ئادارا ۱۹۷۵ ئه‌م ل زیت به‌رف پیکا چامه‌ی ریکه‌فیتین شه‌فی گه‌شتینه‌ گوندی که‌فه‌ گوند، پۆ‌ژا

پاشتر ٢٩ی ئادرا ١٩٧٥ که‌شتینه‌ی ری و گه‌شتینه‌ی گوندی مآل مه‌لای، پۆژا پاشتر ٣٠ی ئادرا ١٩٧٥ گه‌شتینه‌ی خنێره‌ی. ل قان سی پۆژا سه‌لته‌ ژن و می‌ر ده‌اتن و که‌سی‌ت پیر و نه‌خۆش ب سیاریا ده‌وارا ده‌اتن هه‌رسی پۆژا باران له‌ده‌باری و ری‌که‌کا زۆرا نه‌خۆش بوو.

گوندی خنێره‌ یا پر بوو ژ به‌فری و سه‌رمایه‌کا زی‌ده‌ هه‌بوو، به‌رپرسی‌ت مه‌ به‌رایکی ژن و زاروک ل خانیادا نه‌هان کرن، ئەم ئەقیت دی ژ ده‌رقه‌ بووین، جار جاریش دا خو کیشینه‌ بن ره‌شماله‌کی یان خیفه‌ته‌کی، وی شه‌قی ئەز ل هه‌فری ده‌وارادا نه‌قسیم.

ل گوندی خرینه‌، خه‌لکه‌کی زۆر خرغه‌ ببون ژن و زاروک و پیر و نه‌خۆش ب دوو هه‌لیکه‌په‌ری‌ت ئیرانی به‌رده‌وام قه‌دگواستن بو باژیری شنۆی، ئەم زه‌لام سپیدی زوی مه‌دا سه‌ر به‌فری، کورشه‌ بوو، بلندی چیا‌ی بوین قاما دی یا چیا‌ی سه‌رژوردایی بوو، مه‌خو ل سه‌ر کورشه‌یدا خشانده‌تا چوینه‌ خاری. پۆژا ٣١ی ئادرا ١٩٧٥ ئەم گه‌شتینه‌ گوندی بێم‌زوته‌ی. ئی‌فاری بوو سپ و سه‌رمایه‌کا دژوار بوو، شه‌قی ئەم برینه‌ مزگه‌فتا شنۆی.

سپیده‌یا پۆژا ١ی نیسان ١٩٧٥ ل شنۆی ئەم سیاری زیلی‌ت عه‌سکه‌ری کرین و شه‌قی ئەم چوینه‌ مزگه‌فتا سه‌قز، پۆژا پاشتر ئەم گه‌شتینه‌ نزیکي کرمانشاه ژ ده‌رقه‌ی باژیر، نزیکي حه‌وده‌کا سپیندارا پارگرتین و سپیدی برینه‌ کۆمه‌لگه‌ها (ره‌وان سه‌ر)، نه‌ه‌یان ده‌ پۆژا ئەم ل وی‌ری مایه‌نه‌فه‌ پاشی ئەم قه‌گواستینه‌ کۆمه‌لگه‌ها (سه‌راب نیلۆفه‌ر)، ئەف هه‌ردوو کۆمه‌لگه‌هه‌ دکه‌فته‌ پارێزگه‌ها کرمانشاه.

پاشی چه‌ند هه‌یفه‌کا به‌ه‌جه‌تا حه‌مامی ئەم هاتینه کرمانشاه، ل وی‌ری دگه‌ل که‌سی‌ت دی (ئەز و قاسم سلیم و له‌شکری حسین و هاشم سآلح ...) ئەم هاتینه‌ نه‌غه‌ده‌ی، پاشی مده‌کی

چوینه کومه لگه‌ها زیوه. ل ویری ل کومه لگه‌ها زیوه ل خاندنگه‌ها
همرین هم ب ناو و نیشانی ماموستا دامه‌زراین، نه‌ز و ماموستا
قاسم ل خاندنگه‌ها هم‌رین و رحمه‌تی ماموستا قادر ل خاندنگه‌ها
زمناکو دهرس دانه قوتاییان.

توهرا ئیکی

پیکینانا هه قزینی له ئاوارهیا

ل سهردهمێ گهنجایه تییدا هندی ههزا خاندنی و ئهفینا
 مروفایهتی و کوردایهتی و شوڤش و حزبایه تی ل ناف دلیمندا
 هه بووی، هند ههزا هه قزینی ل دلی مندا نه بوو. ژ هه میا
 گرنهتر من دقیا ل سهر خاندنا خوی بهردهوام بم، ههز و بیرا من
 زور ل سهر دهس خاندنی بوو، ههتا سال 1974 شه پێ حکومهتا
 به عس ب سهر گهلی کورددا سهپاندی، ئهز نه چار بووم
 خاندنگههی بهیلم و بچمه ناف شوڤشی، ئهز ل بامه پنی بومه
 پشمه رگه. (ههر وهک پشتر مه باس کری).

پۆژهکی چومه مالا عهزیز و سهبری نهی بووسی، ههردوو
 برا کهس ژوان مال نه بوون، دایکا وان و زاروکی و ان پشوازی ل
 من کر و چایهک مه قه خوار، چونکی ل دهمی پشمه رگایه تی مه
 تیکه لیهکا باش دگه ل فی مالباتی هه بوو. ژ نشکهکی قه کهک
 هاته بهر دهری و نه هاته ژوور، سلاف کر و گوته من بخیر هاتی و
 من ژ بهرسفا وی دافه و بهز زفریقه. دایکا عهزیز گوته من ته
 ئهف کهچه ناسی؟ منژی گوته نه ولا ئهز نانا سم ئهفه جارا ئیکی
 یه ئهز بینم. گوته من ئهفه کهچه حسین شیخویه، کهچهکا باشه
 و زورا ب کیرهاتی، من پی باشه بچیه داخوازا وی، من بهرسفا
 نه باش نه خراب نه دافه، بهلی چوو دههزا مندا. چوومه مالا
 ژنهکی کو خزمهکا مه و خزما وانیش بوو، من گوته دگه ل کهچه

فلان کەس باخفه و بـیژئ سەدیق حەز د کەت تە بخوازیت، کادی
چ بـیژیت؟ پشتی گەل ئاخفتی، بەرسقا وئ ئەو بوو، ئایا باب و
براییت من دی رازی بن یان نه؟ بریار یا ل دەستئ وان دا.

مده‌کئ کیم سەرڤه چوو ئەز چوومه مالا کچ خالەتا خو، ئەو
کچ هاته وپـرئ. من گوئئ ئەز حەز دکەم بـیمە داخوازیا تە کا تو یا
پازی یان نه؟ گوته من ئەز نه‌شیم چ بەرسقا بدهمه تە، ئەز دی
هەزا خو کەم کا مروڤیت من دی رازی بن یان نه؟

پاشئ ئەز چومه نه‌غه‌ده‌ی ل حەوشا مالا خودئ ژیرازی ئەسعه‌د
خۆشه‌فی بووم، عەلی خەلیل هاته ناف حەوشئ دا چیتە نک مامئ
خو. من راگرت و من گوئئ؛ ئەگەر زەحمەت نه‌بیت من شوله‌کا ب
جەنابئ هنگۆ هە‌ی. من گوئئ من کەیف ب کچه‌کئ ده‌یت، ئەگەر بو
من بخوازن دی منە‌تدارئ هنگۆبم، گوت ئەو کچ کییه؟ من گوئئ کچا
حسین شیخویه. عەلی کره‌کەنی و ب کەیفخۆشیڤه‌ گوته من، هە‌ی کافرئ
مە‌زن. باشه‌ دی بـیژمه‌ مامئ خو، عەلی چوو ژورا ئەسعه‌د خۆشه‌فی،
ئەز ماوه‌یه‌کئ چاقەرئ بووم هە‌تا علی هاتیه‌ ده‌رئ، گوته من، فان پوژا
سەلیم ئەسعه‌د دی چیتە زیوه‌ دی دگە‌ل حسین و مروڤیت وان ئاخفت.

پاشئ سەلیم ئەسعه‌د و سوار عیسا و غەریب یوسف هاتنه
زیوه‌، چونه‌ مالا حسین شیخوی و گوئئ؛ ئەمیت هاق بو‌قی
چە‌ندئ کا تو یئ رازی یان نه؟ حسین گوئئ، ئەگەر کچا من
یا رازی بیت ئەز ژئ یئ رازیمه‌، هە‌رن دگە‌ل کچئ باخفن. سوار
و غەریب چون دگە‌ل کچئ ئاخفتن، وپـژئ گوته وان ئەگەر بابئ
من یئ رازی بیت، ئەز ژئ یا رازیمه‌. پشتی ماوه‌یه‌ک ل پوژا ۱۸ ی
ئابا ۱۹۷۵ مە‌ هە‌ڤزینی پیکئینا. خودئ دوو کوپ و دوو کچ دانە
مە‌، نافئ وان، هوگر، مینا، هە‌ڤال و میدیا نه‌.

شەش پوژا پشەتی ژن ئینانی، نافیی مە و چەند کەسەیت دی
 دەرکەفت بۆ باژیری ئەسفەهانی. ئەم ب پاسا سیار کرین و
 گەشتینە ئەسفەهان، ئەم برینە جادا فەرح ناز (ئایەتوڵلا
 شەمس)، ل وییری مە هەندەك فۆرم پڕفەکرن و پاش ئەم
 فەگواستینە گەرەکا یەزدانشەهر، کو دکەفیتە پوژئافای باژیری
 نەجەف ئاباد ل پارێزگەها ئەسفەهان. ئەز کرمە خانیەکی ئاخیدا
 کو دوو مالیت دی تێدابوون (سابر خوشناو و سەلیم خوشناو)، ئەو
 ژوورا ئەز تێدا یا بۆ دەرک بوو، نەچاربووم بەتەنیه کۆ پیڤه
 بزمار دەم. شەف و پوژ گلوپ یی پیکری بوو چونکی خانیی ئاخ
 بوو چ پەنجەرە پیڤه نەبوون، شەف و پوژ بۆ مە وەکو ئیک
 بوون. کافله خانیەك ل دەف مە بوو، مامۆستا قادر و مامۆستا قاسم
 و مامۆستا حسین بەدرخان تێدا بوون، خوارن و فەخوارنیت مە
 پیڤه بوون، پاشی ماوێهەکی ئەو کافل ئافاکر ئەمژی چوینە
 لالی وان، سألج دۆسکی برایی مراد ئاغای هاتە جهی مەدا.

دەمی ئەم دامەزراین ل یەزدانشەهر مە نامە بۆ مروڤیت خو
 هەنارتە ئوردوگایی زیوہ و مە ناو و نیشانی خوئی دروست دایی،
 پاشی ئەویش بۆ باژیری دی فەگواستن، پشەتی ئەو فەگواستیه
 باژیری دی وان ب ریکا مە مروڤیت خو فەدیت، چونکی ناو و
 نیشانی مە ل دەف هەر ئیکی ژوان هەبوو ب پەيوەندی ناما فە
 هەر ئیکی ژوان ریکا مەرا مروڤیت خو فەدیت.

وەزعی مە ل یەزدان شەهر زۆری خراب بوو، مروڤیت مە
 ل کۆمەلگەها زیوہ تەرا و بەرا ببوون و هەر ئیک بۆ باژیرەکی
 فەگواستبوون و خەلکەکی زۆر برنە کۆمەلگەها جەهروم (پارێزگەها
 فارس)، مە هاژ عیراقي نەما. پارێزگەها نازربایجان و پارێزگەهی

کوردستانی، فالّا کرن ژ مشەختا، خانییت مە د باش نەبوون ئیکەم باران کو باری تشتیت مە ب سەر ئافقی کەفتن، ھەر ل فقی پایزیدا مروفتیت مە گەلەک فەگواستەنە باژیری ئەسفەهان و ل ھەوشا کارگەھەکا رستنێ ب ئافقی (کارخانە ریسندگی) نزیک پرا خواجوی (پل خواجو) ئاکنجی کرن و خیفەت بو فەدان، پاشی ھیدی ھیدی گوئی دفتیت ھنگ خانیا بو خو بگرن و فقی ھەوشی فالّا کەن. ئەم ئەفتیت ئینایە یەزدان شەھر کو تاخەکە ژ باژیری نەجەف ئاباد ئەفە بوون:

١	محەمەد ھەسەن بامەرنی	١٦	حسین بەدرخان زۆیاری	چوو بو دەرڤە
٢	مستەفا موسی ئە ترۆشی	١٧	مولازم ئەلیاس مزۆری	چوو بو دەرڤە
٣	قادر سألح ھەسەن	١٨	نوری مزۆری	چوو بو دەرڤە
٤	قاسم سەلیم محەمەد	١٩	سەدیق شەخکی مزۆری	چوو بو دەرڤە
٥	سەدیق مستەفا ھەسەن	٢٠	مەھدی بریفکانی	چوو بو دەرڤە
٦	ھەمید خوشناو	٢١	موحسن خوشناو	چوو بو دەرڤە
٧	کەکشار ئەحمەد مێرگەسوری	٢٢	خدر خوشناو	چوو بو دەرڤە
٨	عەبدوللا ئەحمەد مێرگەسوری	٢٣	سەدیق ئاکرەبی	ب لیپورینی فەگەریا عیراقی
٩	سەلیم خوشناو	٢٤	مەلو حسن مەلو	ب لیپورینی فەگەریا عیراقی

١٠	مه‌لامه‌ناف پیرانی	٢٥	عه‌بدولپه‌حیم عه‌بدللاً عومه‌ر	ب لیئورینی فه‌گه‌ریا عیراقی
١١	سالح دوسکی برایێ مراده‌غای	٢٦	ئه‌لیاس درێ هه‌رکی	ب لیئورینی فه‌گه‌ریا عیراقی
١٢	حه‌مید موسی ئه‌تروشی	٢٧	سابر خوشناو	ب لیئورینی فه‌گه‌ریا عیراقی
١٣	سه‌لیم مسته‌فا بامه‌رنی	٢٨	محهمه‌د کامل نێروی	ب لیئورینی فه‌گه‌ریا عیراقی
١٤	عه‌ره‌ب مزوری	٢٩	عه‌ره‌فات دۆسکی	ب لیئورینی فه‌گه‌ریا عیراقی
١٥	مولازم عه‌بدوللاً زاویه‌یی	٣٠	ئه‌مین هوڤه‌ماری دۆسکی	ب لیئورینی فه‌گه‌ریا عیراقی

ئه‌زژی پشتی ساله‌کێ ل یه‌زدان شه‌هر هاته‌مه‌ ئه‌سه‌فه‌هان. به‌رپرسه‌ک ب ناڤی نازناف(جان قوربان) سافاک بوو کو کاروباری په‌نابه‌را ل ده‌ستی ویدا بوو ئه‌ز زۆر دلگه‌ران کرم، گوت بۆچی تو بیی ده‌ستووریا مه‌هاتیه‌ ئه‌سه‌فه‌هان؟ گه‌فین کرنه‌ده‌ری ل ئیرانی و پادستی عیراقی ل من کرن. پاشی چه‌ندین ئینان و برنا به‌لا خو ژمن فه‌کر، ئه‌ما چ کار و که‌سابه‌ته‌ک نه‌دا من، چونکی ل یه‌زدان شه‌هر بریار بوو بیه‌ مامۆستا، ئه‌ز نه‌چار بووم بچمه‌ کارگه‌ها رستن ب ناڤی نه‌ختاب (کارخانه ریسندگی نختاب)، پاشی چۆمه‌ کارگه‌ها (گول وه‌ش) نیزیکی باژیرکی (مورچه‌ خوړت) بوو، هه‌تا سال ١٩٧٦ بدوماهی بووی ل به‌روارا ٩ نیسانا ١٩٧٧ ئه‌ز ل ریفه‌به‌ریا په‌روه‌دا ده‌فه‌را (بۆرخو‌ار) بومه‌ مامۆستا ل قوتابخانا گوندی (کوڤکه‌ند)، ل پۆلا ئیککی بیه‌ وانه‌بیژ ل پایزا ١٩٧٨ چومه‌

خاندنگه‌ها (کیسرا) پشتی ده‌مه‌کی نافی خاندنگه‌هی هاته‌گورین بو (۳ی خورداد) من وانه‌دانه‌پولا‌دویی، پاشی چەند هه‌یشه‌کا من ل قوتابخانا (کومشچه) وانه‌بیژی کر، پاشی شو‌پشا ئیرانی بوومه‌نقیسه‌ر (ده‌فته‌ردار)، وی ده‌می رێفه‌به‌ری فێ خاندنگه‌هی، سه‌ید په‌زایی ته‌باته‌بائی بوو. پاش ب درێژی باسی وان خاندنگه‌ها من لی کارتیدا کری که‌م.

زیندانی‌کرنا برای من نوری

یا هه‌ژی گوته‌یی، به‌ری ئەز بچه‌ ئیرانی من هنده‌ک کتیب و نامیلکه‌ هه‌بوون زۆریاوان ل چاپخانا خه‌بات یا شو‌پشی هاتبوونه‌ چاپ کرن، ئەه‌ف په‌رتوکه‌ ییت ل بیرا من مای: (۱- رحلتی الی رجال الشجعان فی کوردستان ژ نقیسینا: ئیدمز شیمدت. په‌یامنی‌ری رۆژناما نیویورک تایامز، وه‌رگیرانا جه‌رجیس فه‌تحو‌للا ژ زمانێ ئینگلیزی بو‌عه‌ره‌بیی ۲- فی سبیل السلم و الوحده‌ الوطنیه‌ فی سبیل الحکم الذاقی. تألیف: دارا توفیق. دگه‌ل چەندین وینه‌یی‌ت سه‌روک مسته‌فا بارزانی و ئیدریس بارزانی و مه‌سعود بارزانی و هنده‌ک وانیت ئەندازه‌یا مین و ته‌قه‌مه‌نیا و هنده‌ک کتیب و نامیلکیت دیژی کو نافی و ژمارا وان ل بیرا من نه‌مایه‌.

ده‌می ل سال‌ا ۱۹۷۸ گوندی‌ت کوردستانێ فه‌گواسته‌یه‌ کومه‌لگه‌هی‌ن زۆره‌ملی، گوندی‌ ستوپێ فه‌گواستنه‌ کومه‌لگه‌ها به‌حرکی، باب و برایی‌ت من ژێ ئەه‌ف په‌رتوکه‌ هه‌می پاراستبوون هه‌تا سال‌ا ۱۹۸۶ ل وی ده‌می بارودۆخ هاتبوونه‌ گو‌پین، برای‌ من نوری ژترسا‌پشکینی‌ ده‌ست هافێته‌ فان په‌رتوکا دابه‌ت ژ ده‌رقه‌ی خانی فه‌شیریت، کولکی‌ می‌شی‌ت هنگشینی‌ ته‌نیش‌ت

خانی بوو دڤیا ل کولکیدا ڤه شیریت. دگه‌ل هندی مه‌موریت
 ئەمنا به‌عسیا دیتبوو، هەر راست چوون به‌ردا ب دویڤه
 دابگرن، نوری په‌ڤی و چەند کولانه‌کا دهرباز بوو، چوو د خانی
 ده‌رویش پیندروی دا، هەر زوی و زۆر ب له‌ز (ئافره‌ته‌ک ب ناڤی
 زېر) هه‌ڤژینا به‌پرز ده‌رویش به‌ره د خانیدا و ڤه‌شارت، هندی
 ئەمن لیگه‌ریا ڤه‌نه‌دیت ئەو ڤه‌گه‌ریان هه‌ڤژینا نوری
 (نیرگز دگه‌ل کوپری وی کاروان) کو زاروکی شەش هه‌یڤی بوو
 گرتن و برن کرنه‌ زیندانی و گوت هه‌تا هه‌ڤژینی ته‌ خو ب
 ده‌ستڤه‌ نه‌دات ته‌ و زاروکی ته‌ ئازاد ناکه‌ین. ل ئەنجامدا
 نوری نه‌چار بوو خو ب ده‌سڤه‌بده‌ت و هه‌ڤژین و زاروکی وی
 ئازاد کرن. به‌لی بو ماوه‌یه‌کی درێژ نوری ل زیندانی‌دا ماڤه‌ و
 زیده‌ ئەشکه‌نجا دا، ژ ئەگه‌ری ئەشکه‌نجه‌دانی هه‌ردوو په‌ردیت
 گوه‌یت وی دریان و گوه‌یت وی گران بوون، هه‌تا ڤیگافیژی بی
 سه‌ماعه‌ زۆر زه‌حمه‌ت هایژ ئاخفتنی دبیت، هه‌تا ب ده‌نگه‌کی
 بلند نه‌بیت هایژی نابیت. به‌لی یا ژ هه‌میا گرن‌گتر ئەوه
 هه‌تا ڤیگافیژی ب زیندانی سیاسی نه‌هاتیه‌ هژمارتن. یا هه‌ژی
 گوتنیه‌ ئەمنا به‌عسیا زانی نوری یی نه‌خوینده‌واره‌ ژ به‌ر هندی
 نه‌هاته‌ ل سیداره‌دان، ئەگه‌ر هه‌ر که‌سی ئەڤ په‌رتوکه‌ ل
 ده‌ستیدا هاتبانا گرتن حوكمی وی ل سیداره‌دان بوو. وی ده‌می‌دا
 ده‌می خه‌به‌ری گرتنا برایی من نوری ل ئیرانی گه‌شتیه‌ من ئەز
 گه‌له‌ك خه‌مگین بووم.

تەوهرە دوینی

شۆرشا ئیسلامیا ئیرانی

ل هافینا سالا ۱۹۷۸ سی هەیشا بێنقەدانا هافینی یاخاندنگەهی بوو، من ل کارگەها (جی. جی. پی. ئادیکائی) ل شاهین شەهر شولکر، کو مە زانی سینەما ریكس ل باژیری ئابادان (عبادان) یا هاتیە سوتن و ژمارەکا زۆرا خەلکی تیدا سۆت و بریندار بوون هەر ل وی دەمیدا خۆنیشانندان و مانگرتنیت جەماوەری دەست پیکر ل دژی رژێما شای ئیرانی و دۆرشمیت بمریت شای ل هەمی جها دەاتنە گوتن. سوتاندنا سینەما ریكس ل ئابادان رژیمی ئێخستە ملی خرابکارا خۆپشاندهر و ریقه بەریت خۆنیشانندان، بەلێ کەسیت شارەزا ل وی باوەریدا بوون کو ئەف تاوانە هەر رژێما شاهی و سافاکا ئەنجامدا بوو و خۆدی د زانیت.

هەر پۆژ دا گەلیت ئیرانی ب دەستیت خالی د پژیانه سەر جادا و دۆرشمیت بمریت شاه (مەرگ بەر شاه) دا بیژن و ل دژی رژێما شاهی دروشم و وتار د خاندن، بانک و نافەندی حکومەتی سوتن هەتا ل دیماکی شیان پەیکەریت شای و بابی شای ل گۆرەپان و مەیدانیت باژیری بینە خاری هەتا وەلێهات حکومەتا سەربازی راگەهاند.

ئەم پەنابەریت کورد وەك کەسیت بی لایەن مە تەماشای بزاف و رەفتاریت وانکر، چونکی قی ئاریشی پەیوەندی ب مەقە نەبوو و ئاریشەکا ناف خۆیا ئیرانی بوو، مە نەدقیا دەر دەسەری بۆمە چی بیت. بەلێ ژدەدا مە حەزەر ئەف خۆنیشاندا نە دژی شای و رژێما وی

هه‌تا سه‌رکه‌فتنی دبه‌رده‌وام بن ، چونکی مه‌شاه ب دۆژمنی خو و دۆژمنی هه‌می گه‌لی کورد دزانی. ئەما مه‌چ زانیارییه‌ک ل سه‌ر ربه‌ریت خو‌پیشاندەرا و ئارماجیت وان نه‌بوو وه مه‌نه‌دزانی دپارا ملله‌تی کورددا وان چ هزر و بیر هه‌نه، ژبه‌ر کو شای ریکه‌فتنا جه‌زائیری واژو کربوو، مه‌هه‌ر ئالوگۆرییه‌ک ل به‌رژه‌وه‌ندیا خو و گه‌لی کورددا دزانی. ل قان خو‌نیشان‌دان و مانگرتن‌ادا هه‌می پارت و ریکخراو لایه‌نیت سیاسی دژی شای بوون، ل ئارمانجیت نزیکه‌دا، هه‌می ل سه‌ر نه‌مانا رژیما شایدا ئیکده‌نگ و ئیک هزروبیر بوون، به‌لی ل ئارمانجیت دورتردا پشتی هه‌رفینا شای هه‌می دژی ئیک بوون. هه‌میا بریه‌ریا ئایه‌توللا خومه‌ینی ل قی شۆرشیدا رازی بوون، هه‌تا شاه‌ره‌قی و حکومه‌تا ده‌مکی پیک ئینای، ژ لایه‌نیت ئیسلامی و نه‌ته‌وه‌یی، هه‌تا حکومه‌تا شاپور به‌ختیار ژی روخاندی و شۆرشا خومه‌ینی سه‌رکه‌فتی، داروده‌ستیت شای ره‌قین و نه‌ویت به‌رده‌ستا که‌فتی گرتن و هاته‌ل سیداره‌دان و زیندانی کرن. ئەما خالا ژ هه‌میا گرنگتر نه‌و بوو، ربه‌ری شۆرش چ هه‌لۆیستیت دیار و خو‌یا نه‌کر، هه‌ر مه‌رمه‌کا دژ دگه‌ل حزبا هه‌بیت دیار نه‌بون یا فه‌شارتی بوو. تنی ئارمانجا وی نه‌و بوو که‌سین خودان جه‌ماوه‌ری شای ل ناڤه‌ت و جه‌ی پیی خو موکوم که‌ت، بو‌قی ئارمانجی شۆرشا ئیسلامی سیاسه‌ته‌کا ب هیژ کار ئینا: ئازادی دا هه‌می حزب، ریکخراو، کومه‌له و لایه‌نیت جودا جوداییت سیاسی ل ئیرانی، بگره‌ حزبی‌ت چه‌پی‌ت وه‌کی توده و فیدائیان خه‌لق زۆرینه و که‌مینه‌ مجاهدان خه‌لق و هه‌می ئه‌حزایی‌ت نه‌ته‌وه‌یی به‌ره‌ی ملی و نه‌هزه‌تی ئازادی و حزبا ملله‌تی ئیران و ئه‌حزایی‌ت نه‌ته‌وایه‌تی غه‌یری فارسی وه‌کی حزبا دیموکراتا کوردستانا ئیرانی و کومه‌له و پرگاری و حزبا خه‌لقی عه‌ره‌ب و حزبا جمهوری ئازربایجان و دامه‌زراندنا حزبا جمهوری، ئەف هه‌می

حزبه بو مده‌کی کیم ئازاد بوون و ده‌ست ب چالاکیییت سیاسییت خو کرن، ل فه‌کرنا باره‌گا و کور و کۆمبون و گه‌نگه‌شه و گفتوگويادا، هه‌تا ناسنامه و ناف و نیشانییت خرا بو لایه‌نگرییت کۆمارا ئیسلامی ئاشکرا بووی، دا بشین سانا‌هی کونترۆل بکه‌ن.

پاشی مده‌کی ئیکه‌مین حزب (حزبا مجاهدینا خه‌له‌قا ئیران)ی بوو کو مه‌ره‌ما خو ل دژی شو‌پشی ناساندی و هی‌رشیی پراگه‌هاندنی کرنه‌ سه‌ر کۆمارا ئیسلامی، ل به‌رامبه‌ردا کۆمارا ئیسلامی مفا ژ هه‌ندهك حزبییت دی کر، کو مجاهدینا خه‌لق و حزب توده‌یا ئیران به‌ره‌نگاری ئیک بوون ب پوژناما و چاپه‌مه‌نیا دژاتیا ئیکو دوو کر و هه‌تا پێ و شوینییت هه‌میا زانی، پاشی هنگی هی‌رشیی سه‌ربازی کرنه‌ سه‌ر مجاهدین خه‌لق.

پاشی قی حزبی، حزب (توده‌ی ئیران) جه‌به‌ی ملی کره‌ ئارمانجی خو و دابه‌ر هی‌رشیی پراگه‌هاندنی و (حزبا توده‌ی) دگه‌ل کۆمارا ئیسلامی خو کره‌ ئیک به‌ره‌، هه‌ردووکا پیکفه‌ هی‌رشیی پراگه‌هاندنی کرنه‌ سه‌ر جه‌به‌ی ملی. رژێما خومه‌ینی هه‌روه‌توق ب قی ره‌نگی حزب توده‌ بکار ئینا دژی چه‌ندین حزب و لایه‌نییت دی، هه‌تا هه‌می پارت و پیکخوا‌ییت سیاسی هه‌لوه‌شاندی، هه‌تا گه‌ر گه‌یشتییه‌ حزب توده‌. پاشی کۆمارا ئیسلامی گوته‌ حزب توده‌ ئه‌گه‌ر هنگو بقییت ل سه‌ر خه‌باتا سیاسیا خو به‌رده‌وام بن، دقییت هه‌می نافیییت ئه‌ندامیییت کۆمیتا ناوه‌ندی و سه‌رکردایه‌تین دگه‌ل ناف و نیشانییت دانیشتن و کاری وان ب لیسته‌کی بده‌یه‌ وه‌زاره‌تا نافخو، حزب توده‌ ئه‌ف کریاره‌ کر و ناف و نیشانییت هه‌می ئه‌ندامیییت کۆمیتا ناوه‌ندی دای، پاشی رژێما خومه‌ینی زو‌ر ب سانا‌هی سه‌رکردیی قی حزبیژی سه‌رکوت و ژنافرن، هه‌تا حزب توده‌ژی هه‌لوه‌شاند و زو‌ربه‌ی زو‌را ئه‌ندامیییت

کوميتا ناوهندی گرتن و کرنه زیندانید، که سیټ وه کی نوره دین کیان نوری و ئیحسان ته بهری کو مه زنتړین که سیټ سیاسی و زانایټ حزب توده بوون ئیخسته بن ئه شکه نجټ، هه تا هه می دان پیدان پیگیری پاشی گوتی ئیحسان ته بهری سه کتا می شکی یا بو چیووی، پاش مده کی ږاگه هاند کو ئیحسان ته بهری ئه مری خودی یی کری.

کومارا ئیسلامی هه می حزب و لایه نیت سیاسی ئیک ل دویف ئیک هه لوه شانندن و هه ر ئیکیش وان ناسنافه کی خیانه تکاریی دا پال وان هه تا شیای هه میا ل ناقبه ت. بو همونه حزب مجاهدین خه لقی ئیرانی گوتی حزب دووړو (منافقین) و جه بهی ملی گوتی بی دین (مورته د). گوته حزب دیموکراتی کوردستان یا ئیرانی حزب شه یان و... تاد.

پاشی ږاگه هاندنا حزب جمهوري ئیسلامی ئیران، مه هموریه ت هه بوو کو ل ده ف ئه حزبیت دی ییت ئیرانی ده وری خوئی سیاسی بگیریټ، چونکی ئه فرؤ ئه و ئه حزب نه مانه ژبه ر هندئ حزب کومارا ئیسلامی هه لوه شانند، به لی رؤژناما وان رؤژناما (جمهوریه ت) دی مینیت. تنی بو چه ندین سالا پشتی ږاگرتنا هه می حزب نه هزه تی ئازادی (رهوتا ئازادی) مافه و ل ئه نجوومه نا شورا ئیسلامی، مه هدی بازرگان ده وره کی باش هه بوو، هه می ئاخفتیت خو دکرن سه رباری هندئ کو هه می دژی وی بوون. پاش مرنا بازرگان، ئیراهیم یه زدی بوو ریبه ری حزب نه هزه تی ئازادی.

بازرگان مروفه کی زیره ک و باش بوو و سیاسیه کی گه له کی مه زن بوو، ئه و شیا بالا (ره ئیا) خومه نی بو لایټ خو ږاکی شیت و ل هه مان ده مدا ئاخفتیت خوژی بکه ت و وه کی ئه بولحه سه ن بنی سه در نه بوو مهیدانی بو دوژمنیت خو چو لکه ت.

ئەفرۆ ئەگەر جەوہەکی ئازاد ل ئیرانی ھەبیت و خەلک ژیر کاریگەریا رژیمی نەبیت، حزب نەهزەتی ئازادی مەزنتین لایەنگر(نفوز) یا ل ناف جەماوەریدا ھە، چونکی ژ ئالیی ئازادیا بیر و باوەراڤە ئەڤ حزبە یا مۆکومە، ئەڤ حزبە پشتیقانیی ل ئایین ھاوتەریب دگەل کلتوری ئیرانی دکەت. ھەول دەت نە ئایین فیدای کلتوری بکەت و نە کلتوری فیدای ئایین بکەت، بەلکی ھەردووک ھاوتەریب ل تەنیشەت ئیک بن و تفاقکەریت ئیکن.

ھەروەتوڤ نەڤیت ژ ئالیی نیڤ دەولەتیڤە خو دویر بگریت، بەلکو ل چارچوپا بەرژەوہندیی خۆیی نەتەوہیی و ئایینی پەیوہندی دگەل دەرڤە ی ئیرانی ھەبیت، بقی ئاواي خوڤی و پێشکەفتنا گەل ئیرانی و دیموکراتی و ئازادیا بیر و باوەرا ئارمانجا وی بوو. چونکی خەلکی ئیرانی پلا ئیکی خوڤی دڤیت و پلا دویی ئازادی و پلا سیی دیموکراسی، ھێچ دەمەکی وان نەڤیت حکومەتەکا سۆسیالیستی یا کۆمونیستی بیت. خەلکی ئیرانی دڤیت تەنشتا رەفاھی و خوڤی و ئازادیا ھزری و کەسی ھەبیت و ئیران ژ ئالیی پێشەسازی و تەکنولۆجی و فەرھەنگی و کاریگری و...تاد پێشکەڤیت. ئەڤ ئارمانجە ژێ تنی کەسیت نەتەوہیی دشیین بو مللەتی خو بەرھەڤ کەن، حکومەتا ئۆلی یا شیعەگەری ھێچ گافەکی ھەمی پێتڤییت جەماوەر دا بین ناکەت. چونکی ئەڤ ولاتە یی پرە ژچەندین نەتەوہ و ئایین و لایەنی جودا جودا، نابیت ئارمانج و بیرو باوەریت فان ھەمی لایەنی نەک وەکی وان ل بەرچاڤ نەھیتەگرتن، یا خۆ ل ھەندەک ئاریشیی نەتەوہیی و ئۆلی گیل کەت.

ئەفرۆ حکومه‌تا ئیرانی هه‌می مافیت نه‌ته‌وه‌یی و ئاینیت گه‌لیت ئیرانی پیشیل کریه، بتایه‌تی نه‌ته‌ویت وه‌کی کورد، به‌لوچ، عه‌ره‌ب، تورکمان، نابیت ئەف هه‌می نه‌ته‌وه‌ ل هه‌می مافیت نه‌ته‌وه‌یی و ه‌زری و ئاینی یت وان بینه‌ بی به‌ش کرن. چ به‌ها و گرنگی پی نه‌هاتیه‌دان، تنی هنده‌ک مافیت نه‌ته‌وايه‌تی یت نه‌ته‌وا فارس دپاراستنه، ئەویش ل چارچووقی مه‌زه‌ه‌بی شیعە‌ه‌ریدا.

ده‌فه‌را کوردستانێ ده‌فه‌ره‌کا ب خیر و به‌ره‌که‌ته‌ بو کشتوکال، به‌لی هه‌تا نوکه‌ یا بی پاره‌ ژ ئامیر و ته‌کنولوجیا پیشکه‌فتنا کشتوکالی و پڤگا و پرا و دامه‌زراندنا کارگه‌هیت مه‌زن و پیتقی. قی ولاته‌ی هه‌می پیشه‌سازی خۆ بتایه‌تی پیشه‌سازی دایک ل ده‌فه‌ریت فارسا دا ییت دامه‌زراندی. نمونه‌ ئەگه‌ر مروف بچیته‌ ده‌فه‌را به‌لوچستانێ یا کوردستانێ دی وه‌زانی یت ژ ئیرانی ده‌ره‌که‌فتی، چونکی چ پویتە ب فان ده‌فه‌را نه‌دایه‌.

دەستپێکا ئەنجامدانا پێکخستنیت یارقی ل باژیری ئەسفەهان

پاشی شیرەتیت سەرۆک مەسعود بارزانی بوو پێکخستن و ژنیئاڤا پارتی دیموکراتا کوردستان و ب شیوەورمەندی دگەڵ جەنابی ئیدریس بارزانی، پۆزا ۱۵ی نیسانا ۱۹۷۵ تیکەم کۆمبوون ب نەینیی ئەنجامدا ب سەرپەرشتیا جەنابی مەسعود بارزانی و ئامادەبوونا رێزدار جەوهر نامق سالم و عەبدولکەریم سولتان عەبدوللا (کەریم سنجاری) و عارف تەیفور و ئازاد بەرواری و محەمەد رەزا ل نزیک باژیری نەغەدە ل سەر کانیا حەفت چەشمە ئەف کۆمبوون هاتە کرن.

پاشی هەلسەنگاندنا بارودۆخی پەنابەر، بریار هاتەدان کو سەرژنوی دەست بکاری پێکخستنا یارقی بێتە کرن و سەرکردایەتییه کا نوی بێتە دامەزراندن، هەر دگەڵ دەستپێکنا کاری پێکخستن، پەیوەندی ب سەرکردی دياريت شوڤشی بێتە کرن .

دەمی شوڤشا ئیسلامی دەست ب خۆنیشاندا کەری و هیڤش کریه سەر بنگه و دامودەزگەهین رژێما شاھی، ئەم وهکی پەنابەر بی لایەن بووین، نە مە خۆنیشاندا و ری پیقانا بەشداری کر نە مە لایەنگریا رژێما شای کر. ل ئەنجامدا شوڤش سەرکەفت و دیماهی برژێما شاهینشای ئینا. وهکو ل پێشدا من باسکری رژێما نوی یا ئیرانی دەرڤەتا ئازادی سیاسی بوو خەلکی ئیرانی و پارت و کۆمەڵه و پێکخستنیت سیاسی بەرهههف کر، بوو ماوهیهکی دەمی. ئەم وهکی پەنابەریت کورد ل ئیرانی ب کەفتنا سیستمە سیاسی شای دلخۆش بووین، ئەوژی ژبەر ئەگەر خیانەتا محەمەد رەزا پەهلەوی ل شوڤشا ئەیلوولی کری و ریکەفتنا جەزائیری دگەڵ سەدام حوسین پەژراندی کری.

پشتی شۆرشا ئیسلامیا ئیرانی هندەك هه‌قالێت مه‌ ل پارێزگه‌ها
 ئەسفەهان دگەڵ عابد ئەحمەد عەبدولرحمان بەر نیاس ب
 مولازم عابد ئەحمەد، چوونە کەرەج دگەڵ جەنابی ئیدریس
 بارزانی کۆمبوون و داوا لێ کر کو دەست ب پێکخستنی پارتا
 دیموکراتا کوردستانی بکەین، ئیدریس بارزانی بپاردا: تانجو یونس
 هۆستانی و دوو هه‌قالێت دی کارێت پێکخستنا پارتی ل ئەسفەهان
 ب نه‌ینی ئەنجامدەن، ئەو دوو هه‌قالێت دی عەبدولرحمان مه‌ لا
 پەرسول و مامۆستا محەمەد ئەمین گویزلینگه‌یی بوون. ئیکەمین
 پێکخراوا ئەسفەهان ژفان سێ کەسا پێکھات کو ب راستەوخۆ
 هاتبوونە دامەزراندن ب فی شکلی: ۱. تانجو یونس هۆستانی
 (بەرپرسی رێکخراوی). ۲. عەبدولرحمان مه‌ لا پەرسول (ئەندام)، ۳.
 محەمەد ئەمین گویزلینگه‌یی، ئەندام.

پەنابەرێت کورد ل ئەسفەهان زۆر تێنی پارتیه‌تی و کوردایه‌تی
 بوون، هه‌میا ب دلسوزی و کورد پەرۆری ملیت خو‌ دانەبەر
 و دگەڵ رێکخراوا خو‌ دەست ب رێکخستنی کر، شانه‌ و شانه‌
 سەرەکی هاتنە دامەزراندن و هه‌می کۆمبوونه‌وقییت مه‌ بنه‌ینی
 بوون. هه‌می هه‌فتیا کۆمبوونه‌وقییت شانه‌ و شانا سەرەکی ده‌اتنه‌
 ئەنجامدان. دا چینه‌ جه‌ه‌کی نه‌په‌نی هه‌تا کەس ب مه‌نه‌زانیت،
 ب زۆری ئەو خه‌تی ئەز لێ دا چینه‌ پارکەک ب ناڤی (باغی
 قوشخانێ) کو دکه‌فته‌ پشت مه‌یدانا توقچی ب دویریا ۱۰۰ تا ۱۵۰
 مه‌ترا، هه‌می بیشه‌ و درێ بوون دا جه‌ه‌کی گونجاو په‌یدا کەین
 و کۆمبوونا خو‌ کەین و راپورتا هه‌فتانه‌ نفیسین و به‌رز کەینه‌فه‌
 بو‌ شانا سەرەکی. پاشی ده‌مه‌کی بو‌مه‌ بوو تشته‌کی سروشتی و ل
 ماییت خو‌دا مه‌ کۆمبوونییت خو‌دکرن. رێکخراوا ئەسفەهان

ریکخراوه کا چالاک بوو، گەلەك ئافرەت بوونە ئەندامییت پارتی و
 شانە کا سەرەکیا چالاکا ئافرەتا دامەزراند ئەندامەکی ریکخراوی
 بەپررسی وی شانا سەرەکی بوو. فان سالییت دویمایی لیژنا ناوچا
 ئەسفەهان هاتە دامەزراندن کو پیکهاتبوو ژ هەرسی ریکخراوی
 (ئەسفەهان و کرمان و یەزد).

تەوهرە سیی

هەندەك كار و ئەركیت من ل ئیرانی

ژیانا ئاوارەیی زۆرا دژوار بوو، مە زۆر ئەقراز و نشیف و زۆر شولیت دژوار کرن هەتا ئەم شیان زاروکیت خۆخۆدان کەین و پیتقی بەر دەستی کەس نەیین. ژبەر کو ب دەوامەکی یان ب ئەنجامدانا کارەکی تنی، ژيانا مەبرێقە نەدەچوو ژبەر هندی ئەم نەچار بووین ل ئیک دەمدا دو کارا بکەین، وەسا ژ دەوامەکی بیینه قە ئیقاری و یان شەقی دەوامەکا دی دەست پیکەین و ئاریشا مە زیدەکرنا کریا خانوبەرا بوو و بەردەوام کەل و پەلیت ژیانێ گران د بوون و مووچی مە زۆری کیم بوو.

پۆژا ۹ نیسانا ۱۹۷۷ ئەز ژ لای پێقەبەریا پەرەوێ و فیکرنا دەقەرا (بۆرخار) دامەزرام و ئیکەم خاندنگەها سەرەتایای ل گوندی (کوربکەند) وەکی مامۆستایای پۆلا ئیکێ دەست بکار بووم، وی دەمی پێقەبەری قی خاندنگەهی جەهانگیرێ هەمایونی بوو. پستی سألەکی بۆ ماوێهەکی دمکی ئەز بۆ خاندنگەها سەرەتایایا (کسرا) ل دەولەت ئاباد قەگواستم، پێقەبەری قی خاندنگەهی فەرامەرزی بەراتی بوو خەلکی لورستان بوو. پستی سی مەها ئەز قەگواستمە خاندنگەها گوندی (کومشەجی). کومشەجی گوندەکە دکەفیتە باکورێ باژێروکی حەیب ئاباد، ۴۰ کم ژ باژێری ئەسفەهان یی دویر بوو. ئافا قی گوندە یی سویر بوو ئەم نەدشیان قەخوین. پەزا تەبا تەبائی پێقەبەر بوو، هەر پۆژ دەبەکی ئافی دا دانیتە سندوقا ترومبیل

خۆدا، ئەز هەمی سپێده‌یا دا هی‌مه ده‌ولەت ئاباد نزیکی (پاسگاه ژاندرمری) ب کوردی (بنگه‌هی پۆلیس) یی ده‌ولەت ئاباد پاره‌ستم و دگه‌ل وی داچینه خاندنگه‌هی. خاندنگه‌ها کومشچی ده‌واما وی هه‌تا ده‌مژمێر چواری ئیقاری بوو، ئەز وه‌کی نفیسەر (ده‌فته‌ردار) هه‌تا ده‌مژمێر ئیک ده‌واما من ب دویماهی ده‌ات.

نه‌چار بووم دا هی‌مه سه‌ر جادی پاره‌ستم هه‌تا توپمیله‌ک یان قه‌لابه‌ک هاتبا دا دگه‌ل سیاربم هه‌تا حه‌یبب ئاباد، ل وی‌ری وێشه‌ دا ب ته‌کسیی هی‌مه‌ف ئەسفه‌هان. جادا حه‌یبب ئاباد هه‌تا کومشه‌جی جادا ئاخ بوو، یا پر بوو ژتاسه‌ و که‌ندا. زۆریا ترومبیل ل قی پێکی شول کر قه‌لاب بوون بۆ کومپانیایه‌کی شولکر، ئاخ ل وی‌ری بار کر و بۆ جیه‌کی دی دبر.

پشتی شۆرشا ئیسلامی سه‌رکه‌فتی رێقه‌به‌ری په‌روه‌ردی هاته‌ گۆرین مه‌هدی ته‌ده‌ین بوو رێقه‌به‌ری په‌روه‌ردا ده‌قه‌را بۆرخار، پاشی جاره‌کی سه‌ردانا خاندنگه‌ها مه‌کر و به‌ری خۆ دا ده‌فته‌ر و سجات و... هه‌تا باسی رێقه‌برنا خاندنگه‌هی کر و به‌ری خۆدا سجاتیت تۆمار و ئەزمونیت قوتابیا و زۆر ژکاری منی پازی بوو، پاشی سوپاس و پێزانین بۆ من ل نک خۆ نفیسی و من خۆ پێدا ناساندن. من گوتی ئەز کوردی عێراقیمه‌ په‌نابه‌رم و ل سال‌ا ۱۹۷۵ ئەمی‌ت ئاواره‌ی ئیرانی بووی، مال‌ا من یا ل ئەسفه‌هان و پێکا من زۆرا دویره‌ ئەز زۆر زه‌حمه‌ت شیم هاتو چوو‌یی بکه‌م. ئەز داخوای دکه‌م من فه‌گۆژی‌یه‌ جیه‌کی نزیکت، ویژی گوت باشه‌. پاشی حه‌فتیه‌کی نوسراوه‌ک ژ لای په‌روه‌ردی بۆ خاندنگه‌ها مه‌ هات، بریاردا ئەز ژ ئەفرو وێشه‌ ل خاندنگه‌ها (ده‌ستگردا کورا) وه‌کی نفیسەر مژوولی کاروباری ده‌فته‌رداری بـم.

خاندنگه ها ده ستگردا کورا خاندنگه هه کا مه زن بوو ل باژیروکی ده ستگرد نژیکی ده ولت ئاباد بوو، بو هاتووچوونی باشت بوو. ئەم دوو کەس نفیسەر بوین، هه قالئ من نیعمه توللا مألوهردی بوو، خه لکی ده ستگرد بوو، بیر و باوه رییت چه پ هه بوو. دوستی رژما به عس بوو ئەز ژی دژ بووم، ئەو کابرایه کی مارکسیس بوو زۆر جارا مه گهنگه شه ل سهر رژما به عس دکر، چونکی وی بهس ناف و دروشمیت وان ییت گهش و بریقه دار بیستبوو، وان چ ژ سته، زۆرداری و کریاریت وان نه دزانین، ههر پوژ مه گهنگه شه بوو. گاڤا ماموستا د چوونه سهر پۆلیت خو، گهنگه شیت مه ده ست پیدکر جار جار ریقه به ری خاندنگه هی نافئ وی ئاغای حسین که ریمی ده ستگردی بوو، به شدار دیوو دگهنگه شیت مه دا هه رده م پشتیقانیا من دکر. هه می گاڤا گهنگه شیت مه ئارام، دیر ژ گرژی و که رب و کینی بوون. پاشی چهند ساله کا ئەم بوینه براده رییت ئیک و مه هاتوچویا ئیکو دوو دکر، به لی پاشی ل پهروه ده و خویندنی (ئاموزش و پهروه رش) کره ده ری، چونکی بیرو باوه رییت وی دگه ل رژما ده سه لاتدار نه دگونجان، نه چار بوو بچیته ئەسفه هان و مژویلی کاری کشتوکالی بیت. به لی مه هه ردویا هاتووچویا ئیک دکر، من زۆر علاقه ل سهر گهنگه شه و لیقه کولینیت سیاسی هه بوو، ژبه ر هندی من تیکه لی ل گه ل هه می که سه کی دکر بتاییه ق که سییت چه پ و نه ته وه یی و قی دیما یکی دگه ل که سییت لایه نگریت ئایه توللا مونته زری و بالی چاکسازی (ئیسلاح ته له ب). به لی بوچوونا من بو ئیرانی چ رژیم ل رژیمه کا نه ته وه یی (میلی گه را) باشت نیه، چونکی به رنامه ییت وان ژ به رنامه ییت هه می ئایدیولیستیت هه یی ل ئیرانی باشت بوون، چونکی دگونجاو بوون

دگه‌ل فه‌ره‌نگ و داب و نه‌ریتیت (ئاداب و رسومیّت) ئیرانی و هه‌بوونا ئازادی و دیموکراتیی، هه‌روه‌توف دگونجاو بوون دگه‌ل سیاسه‌تا پوژۆ و نافنه‌ته‌وه‌یی و جیهانا ئه‌قرو.

یا باش ئه‌وه ب زفرمه پوژۆیت شو‌رشا ئیسلامی و ل فان پوژاندا مه‌چ دیت؟

پشتی دوو سالّ ئه‌ز خاندنگه‌ها ده‌ستگرد فه‌گواستمه‌ په‌روه‌رده و فی‌کرنا ده‌قهره‌را بو‌رخار وه‌کو سه‌ره‌رشتی کاروباری فی‌کرنا سه‌ره‌تایای ده‌ست بکار بووم. شه‌ش سالّ ئه‌ز ل وی‌ری مژو‌یلی کاروباری کارگی‌ری بووم، پاشی ئه‌ز فه‌گواستمه‌ خاندنگه‌ها (ئه‌بازه‌ری کو‌ران) یا ده‌وله‌ت ئاباد و ئه‌ز وه‌کی نفیسه‌ر موژیلی کاروباری تو‌ماری بووم، سی سالّ ئه‌زی به‌رده‌وام بووم.

سالّ ۱۹۸۷ ل سه‌ر داخوازا سه‌یدایی عیمادی ب فه‌رمانا کارگی‌ریا په‌روه‌رده و فی‌ر کرنا ده‌قهره‌را بو‌رخار، ئه‌ز وه‌کی ئه‌مین سندوق ل کومپانیا تعاونیا فه‌ره‌ه‌نگیان هاته‌ دامه‌زراندن و ده‌ستبکار بووم. پشتی ساله‌کی سه‌یدایی عیمادی ده‌ست ژ کار فه‌کیشای و سه‌یدایی محسن شبکی ساز بوویه ری‌قه‌به‌ری کارا، مه‌ دگه‌ل ویژی شولکر، چار یان پینج سالّ ما و پشتی وی عه‌لی داوه‌ری ده‌وله‌ت ئابادی بوو ری‌قه‌به‌ری کارا، ستافی مه‌ نی‌زیکی ده‌ه‌تا پانزه‌ که‌سا بووین، مه‌ه‌میا دگه‌ل ده‌سته‌یا ری‌قه‌به‌ری و ری‌قه‌به‌ری کارا هه‌ماهه‌نگیه‌کا باش هه‌بوو. مه‌ه‌میا ب دلسوزی و پاکی پی‌کفه‌ خو‌ماندی دکر و هه‌تا پوژا ۲۸ی ته‌مووزا ۱۹۹۷ ئه‌زی به‌رده‌وام بووم. ل شه‌فا ۲۸ سه‌ر ۲۹ی ته‌مووزا ۱۹۹۷ هاته‌ گرتن. پشتی سه‌ره‌که‌فتنا شو‌رشا ئیسلامیا ئیرانی و ه‌رفاندنا رژیما شای ل فی ولاته‌ی، سالّ بو‌ سالی‌ نرخ‌ی که‌لوپه‌ل و کریا خانوبه‌ره‌ی

ل ئیرانی گران بوون، مووچی مە تیرا نیفا خەرجی و ریقه برنا ژیانامە نەدکرن. ئەز نەچار بووم پاشی نیفرۆیا و شەقی زیدە ی ئەرکی خۆ شولەکا دی بکەم، دەمەکی من ل دەرمانخانەکی ل مەیدانا توقچی شولکر، شولی من هژمارتن و ریکخستنا نوسخیت دەفته چییت بیمیت نەخۆشا داکەمە لیست و گوژمی پارە ی هەژمار کەم و دەمەف خۆدانی دەرمانخانە. ئەقی شولی دانەکی سالی یان زیدەتر ئەزی بەردەوام بووم.

پاشی ئەز ب ئیفریا د چوومە کارگەهەکا جل و بەرگ دروینی شولی من ئوتیکرنا جلا بوو. دەمی جلا ل دروینی ثقاف بوون، من ئوقی دکرن پاشی دهنارتنه بازاری.

سالی دیمایکی دەمی ئەز ل فروشگای فەرەهنگیان بووم ل دەژمی ۸ سپیدی حەتا ۱ نیفرۆ، پاشی دەواما فەرمی دەژمی ۱ هەتا ۹ ئی شەقی داچمە خاندنگەها ل چەند خاندنگەها من شول دکر وەکی (دەفتەردار) نفیسەری کاروباری ئەزمونیت خۆندکارا و ریک خستنا لیست و کارتیت غریت وان و دەفتەرا ئازمونا تومار دکرن. من ل دوو خاندنگەها ل دەولەت ئاباد شولکر، ئیک خاندنگەهەکا ب ناخی شەهید دەستغیب یا سەرەتایا یا کچا بوو پۆژیت جووت چومە وی خاندنگەهی، یا دوی خاندنگەها نافەندی بناخی شاهد بوو، زاروکیت شەهیدا تیدا دخۆند پۆژیت تاک چوومە فی خاندنگەهی، کاروباری نفیسەری من ئەنجامدا. یا سی خاندنگەهەکا ل ناحیا چواری یا ئەسفەهان هەبوو، شەقی ئەز چۆمی خاندنگەها (شەهید رەسول نەم نەبات) وەکو تۆمارکەر، ریقه بەری وی عەزیمی بوو. ئەز دا ژ دەولەت ئاباد هیمەفە و دەژمی چوارو نیقی ئیشاری چمە خاندنگەهی هەتا دەژمی نەقی شەقی پاشی دا هیمە مال.

سهرباري ځان ههمي خاندنگه‌ها بهري ځان سي خاندنگه‌ها
 من ل سي خاندنگه‌هيت ديڙي وه‌کي نفيسهر شولکر، به‌لي مدی وان
 کي‌متر بوو ل وهرزي هافينن دفته‌را نازمونا بتنن بو د نفيسي وه‌کي
 خاندنگه‌ها شه‌هيد شيرودي. ل باڙي‌روکي حه‌بيب ئاباد و خاندنگه‌ها
 شاروچکي خوړزوق و خاندنگه‌ها شه‌هيد موحسن ئاباد ل گوندي
 ئادرمه‌ناباد پاشي نافن گوند زي هاته و گورين و بوو موحسن ئاباد.

پشكا چارځ: زېندانى كرنا من

تەوھرا ئېځى: لېكولېن و ئەشكەنجه و ئازارېت وان دايە بەرمن

تەوھرا دويى: زېندانائېككەسى

تەورا سېيى: بدۆماھى ھاتنا فەرمانا (ھوكمى) زېندانكرنا من و پرزگار

(ئازاد) بوونا من ژ زېندانى

چاوا ئەز هاتمه گرتن:

هافین بوو ل مه‌ها ته‌مووزی، من خو ئاماده کربوو مال و خیزانقه سه‌ردانا باشووری کوردستانی (عیراقی) بکه‌م، بو قی سه‌فه‌ری حه‌فتیه‌کی ل پيشدا من ئیجازا سنوور چیکربوو، وان ئەز ئاگادار کربووم، گووتن ئیجازا ته و بچوکیکت ته بو (۱۵ رۆژا چون و هاتن) یا حازره. من زۆر هه‌ولدا بچوکیکت خو رازی که‌م بچین، ئەما بچوکیکت من ئاماده نه‌بوون، چونکی مرۆقه‌کا هه‌قژینا من خو سوتبوو و ل نه‌خۆشخانێ و مه‌ترسی ل سه‌ر ژيانا وی هه‌بوو، من ل ده‌وامیرا ته‌له‌فون بو نه‌خۆشخانێ کر گوته‌من کۆچا داوی یا کری. من شولی خو بنیقه‌رو هیل و ئەز ل ده‌وله‌ت ئاباد هاته‌ف ئەسه‌فه‌هان هه‌تا ئەز هاتی تازی دانا‌بوو. ئەز ل ناف تازی بووم هه‌تا ده‌مژمیر ده یان ده و نیقی شه‌قی، ئەز رابووم دا بچمه‌ نک دوو هه‌قالا بو خاتر خواستنی ئەودا ب ئیکجاری چنه‌ف عیراقی، ئەز چومه‌ مالا جوندی محمود، کوپی وی رزگار دا ئیک جاری هیته‌فه کوردستانا عیراقی، جوندیش ل مال نه‌بوو، ئەز چومه‌ ژووور من پرسیارا رزگار کر به‌لی ئەویش ل مال نه‌بوو، گوت یی چویه هنده‌ك مالا خاترا خو بخوازیت، به‌لی مالا وان قه‌له‌بالغ بوو، ئەز چه‌نده‌ه‌کی روینشتم پاشی رابووم من گوته‌ دایک و بچوکیکت وی سلافا لیکنه‌ن و بخیر بچیت، دقیت ئەز بچمه‌ جیه‌کی دی.

ئەز ژ ده‌ری خانی ده‌رکه‌فتم و من ده‌ری پيشه‌دا، سه‌یاره‌کا په‌یکان په‌نگی سپی ل به‌رایکا من راوه‌ستا، دوو نه‌فه‌ر ژێ ده‌رکه‌فتن من هزر

کر پرزگارہ ژمالآفہ دهټټه‌فہ ټہز ٲاوه‌ستم، ٲاش من دیت ټہو هہردوو مروؤف ناسیار نه‌بوون ٲاشی ټیکی ژوان گوتہ من ناسناما خو بدہف مه، من گوتی هنگ کینه؟ گوت ټہم کارمه‌ندیں حکومه‌تی ینه. من ده‌ستی خو برہ به‌ریکا خو من ٲټنه‌بوو، من گوتی؛ ناسناما من یال مال. گوتی چوونینه. ټیکی ده‌رکا سه‌یاری یا پشتی ٲہ کر ییدی ملی من گرت و ټہز ټیخستمہ ناف سیاری دا و ل نک من ٲونشت و که‌له‌ٲچه کرنه ده‌ستیت من، ټیک ٲیټشیا سه‌یاری ٲوینشت گوتہ هہ‌فالی خو ټہوی که‌له‌ٲچه کریه ده‌ستی، نه‌ټیشینه، ٲاشی دگهل تورمبیلای دی ټاخفتن کو ل سهری کلانا پشت خانی ٲاوه‌ستابوو ل بهر سیټه‌را گلوی کو ٲوناییا ستونا که‌هره‌بی ٲه‌نه‌گریټ، گوتی ټہم چوین هنگ ژي ب زٲنه‌ٲه، ټہوان گوتی دگهل هنگو بیین، گوتی ټہم ټیرا خو هہ‌ینه ٲټنه‌ٲټیت. من هزر کر دی چنه بنگه‌هی (ٲاسگاهي) هفت به‌لی هہر ٲاست چونه نافه‌راستا باژیری، ٲاشی مه‌یدانا توقچی چونه جادا مدهرس و چوار ٲرینا ته‌ختی و ده‌روازی ده‌ولت و جادا ټایه‌توللا شه‌مس و ٲرا فلزی، کو چو ٲرا فلزی من زانی ناچټه بنکی سہید عه‌لیخان. به‌رف ده‌ٲه‌را ده‌ستگردی چو. ٲاشی من گوتی، هنگ کینه و دی من کیٲه به‌ن؟ هنگو ټہز نه‌برمه بنکی ٲولیسی ژماره هفت و نه‌برمه کویتا سہید عه‌لیخان، نه دیاره هنگ دژی شوړشی نه‌بن؟ چونکی من چ شولیت خراب نه‌کرینه، ټہز ترسم هنگ مروؤٲیت ده‌ولت‌ی نه‌بن! ټہوی نک شوٲیر ٲوینشتی به‌ری خو دا من و گوت دا زویر وه‌بیژی، ده‌ست هاقټه چه‌که‌جا ترومبیلی و نامه‌کا تایاٲ کری و مؤزکری ټینادهر و گلوپی ناف ترومبیلی ٲټکر به‌لی ژ بهر دوری و کیمیا ٲونایي نه‌شیام ٲه‌خوینم و کابرای گوت ټه‌ٲه حوکمی ده‌ستگیر کرنا ته‌یه و ټہم ده‌ستیریداینه ته‌ بگرین. من گوتی ټہزی بی ټټاوانم من هیچ خرابیه‌ک نه‌کریه، ټہز ب شه‌ف دچمه ده‌وامی و ب شه‌ف

قه‌دگه‌رییمه مال، من گوتی: هزرا من ئاسووده بوو کو من زانی هنگ
 مروفتیت ده‌وله‌تینه، ئەز ترسام نه‌کو هنگ دژی شوپشی بن من ببه‌ن
 بی سهروشوین که‌ن. گوته‌ من ئە‌گه‌ر ئەم دژی شوپشی بین بوچی دی
 ته‌به‌ین، ته‌ پاره‌کی زۆر قتییه‌ یان تو که‌سایه‌تییه‌کی دیاری ده‌وله‌تی؟
 ئەز برم بو شاپریا (ئوتوبانا) ده‌ستگرد، ئیک پاست چوو به‌ر ده‌ری
 زیندانی، ئەفه‌ جارا ئیک بوو ئەز ده‌وروبه‌ری زیندانا ده‌ستگرد بینم.
 ئیک دوو جارا ئەزی ل قی شاپریه‌ (ئوتوبانی) فلاورجان و زرین شه‌هردا
 چوی، به‌لی وه‌توف من به‌ری خو نه‌دابوو زیندانی و ده‌وروبه‌ری وی،
 ئەم ل ده‌رکی مه‌زن چوینه‌ ژوور و ترومی‌ل چوو ناف هه‌وشا زیندانی
 ل واحدی (به‌ندا) ۲ی ئەز ل به‌ر ده‌رکی ئینامه‌خواری و برمه‌ ژوور
 تاقا سه‌ری، به‌ر ده‌رکه‌کی ئەز پاگرتم و ئەو چوونه‌ ژوور، ئیک هاته‌
 ده‌ری و نافی من پرسیار کر پاشی هات چافیت من گریدان و ئەز
 برمه‌ ژوورقه‌ میزه‌ک ل وی‌ری بوو گوته‌ من چ ل به‌ریکی‌ت ته‌دایه‌؟ من
 به‌ریکی‌ت خو فالاً کرنه‌ سه‌ر می‌زی ۴۵۰ تومه‌ن و ده‌سته‌کی کلیت مال
 و سه‌ر شولی بوون، قه‌له‌مه‌کی جاف و قه‌له‌م رساسه‌ک بوون. پاره‌
 دانه‌ف من و گوت قایشا په‌نترونا خو دانه‌ سه‌ر می‌زی، قایشا په‌نترونا
 من و کلیل دگه‌ل وه‌ره‌قه‌کی تی‌ک ئالاندن و کرنه‌ دکیسه‌کیدا و قه‌له‌م
 جاف و قه‌له‌م رساس و مساحه‌ کرنه‌ ته‌نه‌کا گلیشدا. پیره‌ می‌ره‌ک ل
 وی‌ری بوو گوتی، به‌ ژورا ژمارا ۱۱. ئەز ل ده‌ره‌جا سه‌ریخستم و برمه‌
 رپه‌وه‌کی هه‌می ژوور بوون، ئەز کرمه‌ ژووره‌کی، من گوته‌ پیره‌می‌ری
 من نه‌خوشیا هه‌ی، ئە‌گه‌ر بچمه‌ ژووره‌کا ده‌رگرتی می‌شکی من دی ئالۆز
 بیت و دی توشی نه‌خوشیا ده‌رونی بم، وی پیره‌می‌ری گوت، مه‌ چ چاری‌ت
 دی نینه‌، دبیت تو ل ئیره‌دای و په‌نگه‌ که‌سه‌کی دی‌ژی بیننه‌ ده‌ف ته‌،
 من زۆر پی‌نه‌خۆش بوو که‌سی دی بیننه‌ نک من، من گوتی، چینی‌بیت

کو کهسی دی نه ئیننه نك من؟ گوت نه ناییت، چونکی جیئ کیمه و زیندانی زۆرن جئ نییه کو ههر ژووره کئ کهسهک تیدابیت.

ئەف پیره میړه دیاری چاڤا مروڤه کئ زۆری ب رحم و وزۆری باش بوو، پاشی کو ئەز مامهڤه و مه هندهک ناسین و ناڤیت وان مه زانین، ناڤی وی پیره میړ که ریمی بوو. ئەڤیت ویڤی شولکر گه لهک بوون، سه رشفه (نیک رهحمانی) بوو، مروڤه کئ گه لهکئ پیس بوو کهرب و کین ژئ دباری و خو ب موسلمان دزانی و دگوتن ئەز دکتوری (سونه تی) مه و ئەز ژ ده مانا دزانم. سه رشفه دویئ ناڤی وی (حاجی نه عمه تی) بوو، زۆریت دی ل بهرده ستی سه ر شفتا هه بوون وهکی مسته فا، مه له کی، که ریمی و چه ند که سین دی بوون کو من ناڤیت وان ییت ژبیر کری. ئیک هه بوو مروڤه کئ به ژن بلند بوو، رهفتار و سه ره ده ریه کا زۆرا باش دگه ل زیندانی دکر و زۆر ب ریڤه د ئاخفت، ئەگه ره ده مانه ک یان هه به ک ئیک قیابا دا بو ئینیت.

ئیک به لوچ زیندانی دابوو مروڤه کئ زۆری پیس بوو، ۴۰۰ کیلو ییت تریاکئ قئ هاتبونه گرتن، بهس وی خو فروتبوو ئیتلاعاتی کو گایئ خالی خو یا تریاکئ نیشا ئیتلاعاتی دابوو، کو قاچاخچیه کئ مه زنی به لوجستان بوو. ل ناف زیندانی دا هاروکاریا مروڤت ده وله تی دکر، قسه و باس ل زیندانی وه رگرتن و بو ئیتلاعاتی دگوتن. قیجا نزا کا ئیتلاعاتی چ وه عد و به لئین دابوونی یان نه؟ به لی ئەف کابرایه بو هه می زیندانی ت تاکه کهسی (ئینفرادی) دیار بو کو مروڤه کئ خوڤروش و بو وان شول دکهت. ئەما که سی ت تازه دهاتن نه دزانی کا ئەف کابرایه چییه و چ دکهت؟ دهف سونیا سونی بوو، دهف شیعا شیعه بوو، دهف تورکا دابیژیت ئەسلئ من تورکه. خو ب هزار پهنگا ده ریڤه ست، ناڤی وی به هرۆز بوو،

زیندانیاهه میا نافی وی کربوو بههروژی مروڤ فروش!

شه ڤا ئیکئی کو ئهز کریه ژورا ژماره ۱۱ ل بهینا دهژمیر ۱۱,۳۰ تا ده می ئیکئی نیڤا شهڤئ، گه نجهك ل تهمنئ ۲۵ بو ۳۰ سالی بوو هافیته ژوور یی نه مری و نه مای بوو. هند بقی گه نجی دادا بوون نه دشیا باخڤیت. دوو یان سی نه فهر دگه لدا بوون، ئیکیش وان من ناسی نافی وی نیعمه تی بوو، گوته وی تو مه تباری ته چهنه پاره ڤینه؟ گوتئ ئهز نزانم چهنده؟ چهنده هنده، پاشئ هژمارتن ۷۲ ههزار تومان بوون، پینجی ههزار ژئ وهگرتن، ئهڤیت دیی دانهڤئ گوتئ ئهڤه بلا نك ته مینن ۲۲ ههزار تومان دانهڤئ و چوونه ده ری و ده رگرت..

من گوتئ نافی ته چیه؟ گوت غولام. ئهڤ گه نجه نافی وی غولامی رحمانی بوو، پوژیت پاشی بو من باسکر، گوت من ل پولی خواجوی دوکانه کا بهسته نی فروشی یا هه ی و وهزعئ مادیی من زوری باشه و من ژنهك و کچه کیت هه ی. و چهنین سه یاره و باغ منییت هه ی. ئهڤ مروڤه ل به ری پیا هه تا پاته سه ری له شی وی هه می ره ش وشین بو ژبه ر لیدانئ، هه می له شی وی هرشاندبوو زور جییت وی بریندار ببون. هاتن سپیدی زوی بره دکتوری پاشی دیار بوو کو غولامی رهحمانی بانده کئ فه سادی هه بوو، چهند نه فهرهك بوون کچ و ژنیت خه لکی دبرنه ناف باغه کی ده ستریزی دکره سه ر. ئهڤ مروڤه ل دیمایکی سزادا ۲ سپداره دان، ۹۰۰ لیدانا شه لاقئ، ۱۳ سال زیندان.

ژورا مه ۱,۵ مه تر و نیڤ پانی و ۲ مه تر دریزی جهئ نفستنئ بوو، ل پشت سه ری مه ۱,۵ مه ترهك و نیڤ ب ۱,۵ مه تر نیڤ، جئ ده ست نفیزی بوو. ده ری ژوری ده رکه کئ ئاسنئ موکوم بوو، دوو په نجه رییت بچویک تیدا بوون؛ ئیک ل سه ری، یادی ل خواری بوو ژده رڤه دهاته داخستن ئه گه ر

زیندانی نه‌شیابا رابیت و رونیت خوارن و چا ل په‌نجه‌روکا خوارپړا دایږ، دوو کاسکیت ستیل تیدا بوون خوارن و چا بو مه دکره وان کاسا. سیتله‌کا پلاستیکی ل ویرې بوو بو گلیش و زادی زیده. غولام زورې پیس و په‌لوس بوو مه دوو به‌تانی هه‌بوون، یی‌نا میزې و هه‌لافتین ژې دهات، به‌لې ئه‌م مه‌جبور بوین بکار بینین. غولام خو نه‌دشوش و ده‌ست و چاقت خو نه‌دشوش یینه‌کا زوړا پیس ژې دهات. یې ئیس‌هال بوو ژبه‌ر لی‌دانې ئیس‌هال ببوو. پش‌تی ئه‌ز بریه لی‌قه‌کولینې (بازجوی) و ئه‌ز هاتمه ئه‌شکه‌نجه دان، هنگی من زانی غولام ژبه‌ر ئه‌شکه‌نجن یې ئیس‌هال بووی و ئه‌و تشتیت خواری هه‌لافتی.

شه‌فا ئیکې ئه‌ز کریه دزین‌اندیدا ئه‌ز نه‌شیام بنقم هه‌تا سپدې هه‌زاران هزر و خه‌یال من کرن، من نه‌زانی ئایا مالاً مه‌ دې زوی زانیت کو ئه‌زې گرتی یان نه؟ من هزر کر ئه‌و تورمبیل ل کولانیدا راوه‌ستای دې چپته مالاً مه‌ و ۱۰۰ سه‌داسه‌د % دې مالاً مه‌ هه‌میې پش‌کنیت، ئایا بچویکیت من دې شین هه‌می که‌لوپه‌لېت تایبه‌تیت من فه‌شیرن یان نه؟ ئه‌فه‌ هه‌می فکر و خه‌یال بوون ئه‌ز نه‌شیام نیف ده‌مژمیرې بنقم، کو چاقت من که‌فتنه سه‌رېک ئه‌زدا ژگرفه‌رابم کا چ گرفت بو بچویکیت من چپوویه؟ هه‌ر گا‌فا چاقت من که‌فتنه سه‌رېک دا ل خه‌ونې بینم ئه‌زې ل مال تشتیت تایبه‌تی ییت من ییت ده‌ستی واندا. شه‌فه‌کا زوړا نه‌خوش بوو، ئه‌ز ب هیچ په‌نگه‌کې نه‌شیم پرویدانیت د دل و می‌شکې خو‌دا کو بو من دهاتنه پېش له‌زرا خو‌دا بی‌ژم و یادلې خو‌ ده‌رېم یان ب قه‌له‌م بی‌خمه‌ سه‌ر کاغه‌زې، پیکولا من تنې ئه‌و بوو کادی چاوا ره‌قم و شیم خو‌ژ ده‌ستی فان هو‌فا ده‌رباز که‌م، کو ئه‌ویش تشته‌کې نه‌کری بوو، ب هه‌ر چاوا‌بیت ئه‌و شه‌فا هن‌دا دري‌ژ ثقاف بوو و بووسپیده.

توههرا ئيڪي

ليڪولين و نهشكهجه و نازاريت وان دايه بهرمن

پوڙا پاشي سپيدي من ژ خودي خواست ڪو جاري پرسيارا من نهڪن، چونڪي من ڪارٽونه ڪا تهڙي (خه بهرناميت نهيني) دابوونهڻ مروفه ڪي دا به تهغه بو عيراق. ڪاروان نيزيڪي ده مڙمير چواري ئيفاري بريڪه فتبوو، هه تا ل حاجي ئومهران دهر باز بيت، بهلي ئهو مروف دي پوڙا پاشي سپيدي ل نه سفهان پيڪه ڦيت، ڦيجا ژ بهر هندي من ژ خودي دخواست ڪو جاري من نه ئخنه ژير نهشكهنجي هه تا ل سنووري ئيرانئ دهر باز بن. پوڙا پاشي ئيفاري بوو نهز برمه ليڪوليني ل ژوره ڪا نزيڪي (۳ ب ۴) مه تر يا پيس و په لوس و ده ڦيت خويني ل عهر د و ب ديواريت ويغه ديار بوون، ميڙه ڪا داري ب رهنگي ڪه سڪ ل ڪوڙيه ڪي ژووريدا بوو، ده ست و چاڦيت من گريدا بوون بهس نهز شيام ل بن ليڦا پهروڪيدا ڦان تشتا بينم، پاشي دهنگا ڪابرايه ڪي هاته گوهي من، من زاني ئهو يي ل پشت وي ميڙي روينشتي.

دل من تونديي ليدهت چ جارا نهز نه هاتمه گرتن، چ ژ رهوشا ليڪوليني زنانم، ڪا دهر باره ي چ دي دگل من ناخفن؟ و نهو دي چ ييژن و نهز دي چاوا بهر سڦا وان ده مهغه؟ بهلي من يي هاڙ گله ڪا بووي دڦيت مروف ليڪوليني چ بهر سڦ ده تهغه ل داداگي ژي هه مان بهر سڦ هه بيت باشته، ل هه ردوو حاله تا دا ناخفتن و بهر سڦ وه ڪي ئيڪن. چيٽه ژ هندي ڪو هه ر گافه ڪي ناخفته ڪي بڪهت، ڦيجا ژ بهر هندي من هزر ڪر ڪو هه ر ناخفتن و بهر سڦه ڪ

ل چوارچوڤی یاساییدا بیت و چ تشته کی ل سهر خو نه که مه مال،
 ههر ئاخفتنه کا بکه م ل لیکۆئینیت داهاتیدا لیرا من بیت وه کی
 داستانه کا ژبیرنه کری. کابرای ل پشت میژی دهست ب پرسیارا کر و
 گوت؛ نافئ ته و بابی ته چیه؟ ته مه نئ ته چهنده؟ شولئ ته
 چیه؟ نافونیشانی شولئ ته و ناف و نیشانی خانیی ته؟ مروڤیت ته
 کی ل ئیرانی یه؟ چهند بچویک ته ههنه و ته مه نئ وان چهنده؟
 ئەف چهند پرسیاره ل هه می جار و روینشتنیت دیدا دهاتنه
 دووباره کرن. به لئ ل دانیشتنیت پاشتر کو زانی ئەز پارتیمه نافئ
 نهئینیه من (نافئ شوڤشگیری) دانفیسن. پاش کابرای دهست هافیته
 ئاخفتن و ئاموژگاریا و گوت مروڤ یئ بیتاوان نییه و خه تاباره و
 کهس نییه ب سهردا نه چیت به لئ شاشیا پیکیت خو بیت هه ی،
 ههنده ک جارا مروڤ ههنده ک شاشیا دکهت بو ههنده ک مه به ستیت
 تایهت و ههنده ک جاراش مروڤ ههنده ک شاشی دهکته بیتاگاهی
 و بیی کو هاژخوبیت. ئەگهر مروڤ درێژی دا ب شاشیا و ل خو
 نه زفریقه دئ توشی تاوانیت مهزن بیت و مروڤ دئ بیته تاوانبار،
 ئەگهر مروڤ زانی مروڤی به سهردا چویی و ل شاشییت خو په شیمان
 بوو و هیلان و ژ دل فه گریا سهر راستیه، خودئ دئ مروڤی بووریت.
 فئجا ئەز دخوازی ژته دکهم ئەگهر تو توشی خه له تیئ بوی
 توبه ی بکه ی و ل خو زفریقه و ههر پرسیاره کا ل ته دکهم راست
 و دروست به رسقا من بدهفه، ئەگهر ته هه می تشت راست و
 دروست به رسقا من دافه ئەم دئ هاروکاریا ته کهین، تودئ زویتر
 ژ ئیره ده رکه فی چیه ف ناف مال و خیزانا خو.

پاشئ دهست هافیته پرسیارا و گوت، ئاخیرین سه فه را ته بو کیری
 بوو؟ من گوتئ ئاخیرین سه فه را من بو ئەراک بوو، پوژا بینفه دان، پوژا

ژدایک بوونا پیغه مبه ری خودی (محهمه د س. ل. ب) بوو. گوته من مه ره ما ته چ بوو ل فئ سه فهری؟ من گوتی هه قاله کی من (حه سه ن هه رنی) یئ ل ویری و کوری وی (ئه حمه د) ئه مری خودی کر بوو ئه ز چوو بومه تازیا وی و پوژا پاشی ئه زی هاتی هه. گوته من ما تو ن زانی بیی فه رمانا نفی سینگه ها کاروباریت بیانیا (ده فته را ئه تبعائی خارجی) ناییت بچی ه سه فهری؟ من گوتی، راسته شاشیه به س وه توف نییه کو هه ژی چاف پوشی نه بیت. گوته من تو ئه ندائی پارتی یان نه؟ من گوتی به لی ئه ز ئه ندائی پارتیمه. گوت پلا ته یا پارتی چییه؟ من گوتی ئه ز ئه ندامه کی ساده یی پارتیمه و من چ پله و پایه نییه. گوته من نافئ وی هه یه تا پارتی تو تیدا شول دکه ی چییه؟ من گوتی شانا ژماره (...یه). گوت به رپرسی هنگو کییه؟ من گوتی ئه زم. هه فالیت هنگو کینه؟ ئه م پینج نه فهرین، ئه و، ئه فه و ئه فه. گوت نافیت وان بیټ نه یئی چنه من گوتی بیرا من نییه.

گوت: تو دزانی ئه میټ چویه مالا هنگو و گه له ک به لگه و تشتیت گرنگ مه یی مالا ته دا گرتی؟ من پی به ردا که نیی به لی که نیه کا نه وه، گوت بو تو دکه یه که نی؟ من گوتی ل مالا مندا چ به لگه و تشتیت وه توف نییه کو هنگ بیژن مه به لگه نامه و تشتیت گرنگیټ گرتی. ئه زی که یف خو شم کو هنگیټ چوی و خانین منی دیتی، چونکی دی بو هنگو دیار بیت من چ نییه و ژ ئالیه کی دیفه بچوکیټ من ژ دی ل نیگه رانیا من هیته ده ری و دی زانن ئه زی لنگ هنگو، قیجا ژیه ر هندی ئه زی که یف خو شم، کچکه ترین تاوان من نییه. ئه ز ب شه ف د چمه شولی ب شه ف زقرم دا پاریه کی نانئ دروست بخوم و بده مه زاروکیټ خو، ئه ز هه ول دم هه تا بشیم ژیا نه کا سه ربلند به مه سه ر. گه له ک پرسیار ژ من نه کرن، پیلئ من گرت و ئه ز ژ غورفئ برمه ده ری

و گوته ئیکی، بیه جهی وی.

ئەز برمه ژوور و هەتا پوژا پاشی پشتی نیفرو جارەکا دی هاتنه‌ف
 دومن و ئەز برمه‌ف لیکوئینی و ئەز برمه ژووەکا دی و من نەدزانی
 چەند مرووف تیدانە، بەس دەنگی دویا دەهاتە گوهمی من ئیکی ژوان
 گوته: مەهندس و ئەووی دی حاجی. ئەفئی د گوتهی حاجی ئەو ئاخفت
 و نیزیکی نیف دەمژمیری ئەو سەرئیکفە ئاخفت و بیی کو دەلیفی
 بەدەتە ئیکی هەمی پەیف و ئاخفتنیی وی ل سەر تاوان و تاوانباریی
 بوون، پەسنا کو مارا ئیسلامیا ئیرانی دکر و کو مارەکا ئیسلامییه یا
 دلووفان و دادپەرورە و هەر کەسەکی دژی وی شولەکا خراب بکەت
 دی توشی تاوانەکا مەزن بیت، مرووف ژی توشی شاشیا دبیت (جایز
 لەختایە)، بەلی ئەگەر مرووف زانی یی توشی شاشیی بووی بوو خو
 بزفریت، ئەم دی رەفتارەکا گەلەکا جوان دگەل کەین، بەلی ئەگەر
 ل سەر شاشی و تاوانییت خو یی بەردەوام بیت ئەم ژی ب توندی دی
 رەفتاری دگەل کەین، ئایەتەکا قورئانی فەخویند دەربارە توندی
 و پۆرد بوونی (شەدت و جدیەتی). زۆربە ئاخفتنیی وی دگەل
 ئایەتی قورئانا پیروژ وەک ئیک بوون و ب سەر ئیکفە ئایەتی
 قورئانی فەدخانن. ل دیمایکا ئاخفتنیی خۆدا گوت، مرووفی ل شاشی
 و تاوانییت خو بزفریت و پەشیمان دبیت پەنگ و پوی و وی ئاشکرایە،
 بەلی مخابن پەنگ و پوی تە نیشان پەشیمانی و فەزفرینی تیدا
 دیار نییە. ئەم دی نوکە دەست ب هەندەک پرسیارا کەین تو ژی ب
 راست و دروستی دی بەرسقامە دەپەفە، هەکە تە دروست بەرسقا
 مە داڤە و راستگویی تە بکار ئینا ئەم ژی مرووفین و ل تیبینییت خۆدا
 بو دادگەهی پیشنیار کیمکرنا ماوی سزادانا تە کەین، بەلی ئەگەر
 تە راستی و دروستی بکار نەئینا، ئەم ژی نەچارین بو دادگایی داوا

سزاییت گران بکهین، قیجا تو یی بکهیفا خوئی.

ئهگهر ئهم ژ ئالیی یاسایی قه بهریی خو ب دهینه ئاخفتییت وان،
ئهف ئاخفتییت لیكۆلهره بهلگهیه ل سهر هندئی كو دادگاییت وان
كارتونی نه و ل سهر هیچ بنه ماییت یاسایی ناچن، بهلكو ل دویف
ئهنجامییت راپۆرتییت دهزگاهئی ئیمنیه دچن و قان راپورتا دكه نه
بنه ماییت پریاردان و حوكم كرنا كهسا، نهك ل دویف بهندیت یاسایی.
ههروه توف ئهقه ههمی بهروفاژی ههمی بنه ماییت یاسای و مافی
مرووف و بنه ماییت ئولا ئیسلامی نه، كو ل ههمان دهمدان هه دبێژن
ئهم كۆمارهكا ئیسلامی نه، بهلی ل كرداردا یا بهروفاژییه.

دهست ب پرسیارا كر، وهکی بهریی نافئی ته و بابئی ته و لهقه بی
ته و نافئی تهیی نهینی و شولا ته و نیشانی مالا ته و جهئی شولا
ته و....تاد. پاشی گوته من ئاخیرین سهفهرا ته بو کیری بوو و
تو چوبوویه چ؟ وهکی جارادی من گوئی ئهزی چویه ئهراك و کورئی
دوستهکی من ئهمری خودی کربوو، ئهزی چویه تازیی و پشتی
هنگی ئهز نهچوومه چ جییت دی.

ئهزی ل سهر کورسیهكا دار بووم، چافیت من گریدای بوون و
من های ژ خۆنه بوو ژ نشكه کیقه گوریهك ل پيش چافیت من چوو
ئهز دامه بهر شەق و پینا و ل کورسیکی هافیتمه خواری ههتا ئهز
کریه مهیت. پاشی ئهز پاکرمهقه و کهلهبچه کرنه دهستیت من ئهز
پازاندمه سهر پشتی و داهاتنهف من، ئیکی بهس سهری من گرت بوو
دا پهروک ژ چافیت من فهنه بیت دا وان نه بینم و پهروکهکی دی
دهستیدا بوو دانا سهر دهفی من و پینا من پی تهنگ کر ل وی
پیدادانی هندهك جارا دا پهروک ژ بهر چافیت من چیت هنگی من
هندهك ژ وان دیتن بهلی من نه دزانی کا کینه؟ چونکی ژوان دوو کهسا

ئەو بوون ئەوئیت لیکۆلین دگەل من کری ئەوئیت دی ژ یان ۵ کەس بوون و پادبین بکارئ ئەشکەنجە دانا. ئەوئ دگوتئ مهندس، من ب پەنگی دناسی، پاش چەند جارا کو دهاتمە ئەشکەنجە دان و فەگواستنا پەروکی ل سەر چاقتیت من، من هەردووک ناسین ئەوئیت جارا ئیکۆ لیکۆلین دگەل من کرن.

ئاخفتنا وی ب زارافئ ئەسفەهانی بوو وەکی یا سەیدا ئەمیری بوو، بەلئ ئەو نەبوو یئ بەژن کورتە و زمانەکی خۆشئ هە ی و کیم جارا ب توندی دئاخفت، لیکۆلەرئ دویئ مەوڤەکی بەژن بلند بوو و یئ سەر پرویت بوو، هندی شیا ب مندادان، گوت ببەن دئ سبە ی خۆ بینیتەفە کادئ چ ب سەرئ وی ئینین؟

دوو یان سئ پوژ پاشئ جارەکا دی ئەز بمرەف لیکۆلینئ فئ گەریژئ ب پەند و ئامۆژگاری دەست پیدکر و گوت تە جارا بەرئ تە هەندە دانیدانئیت بیسەر و بەرئیت بو هەفائیت مەدای، یا ژتەوەرە ئەم تە و حزب تە نانسین و ئەم نزائین کا هنگ چ دکەن؟ تو بەری نوکە بەرپرسی ریکخراوئ بووی تویئ ئاگاداری کا پارق ل فئ دەقەرئ چ کریە و تەیی خۆ مە گیل کری، بەلئ ئەم ژ تە ناگەریین هەتا نەبەینە سەر بنچینەیی، فئجا حەز کە ی بەرگریئ بکە و حەز کە ی نەکە، ئەم ب هەمی تشتی ئاگادارین و ئەم کسیرە نابین ئەم ۱۶ نەفەرین و ئەم کسیرە نابین، حەز کە ی دئ تە لئیرەدا هئیلین چەندین هەیفە لیکۆلینئ دگەل تەکەین، هەر هەندەک ژمە دئ چن هەندەکیت دی دئ هین. ئەفە شولئ مەیه بەلئ دئ زەحمەت ب تەکەفیت و تو دئ ژناڤچی.

پاشئ گوتە من تو پوژا دەمی ب ترۆمبیللا گشتی (خەتئ) و کورسیکا ژمارە... تویئ چویە کەرەج تە کو مبوون یا دگەل نەعمان

وه سمان و جهواد مامك هه بووی. دقیت بو مه بیژی چونا ته بو ویژی و کۆمبوناهنگۆ ل سهر چ بوو؟ من گوتی راسته ئەزێ چویه که رهج به لی سەفەرمان سەفەرەکا سەردانی بوو هیچ مەرهمەکا دی من نەبوویه، چونکی نەعمان و جهواد هەردوو مەروفت مەنە و ئەم هاتووچۆیا ماییت ئێک دکەین. هیچ تەشتەکی دی من نییه کو بو هنگۆ بیژم. رجا یی ژ هنگۆ دکەم هنگ به لا خو ژمن فەکەن و به سه من بیشین. گوته من تو چ نابیژی؟ من گوتی نه چونکی ئەز چ نزانم و نزانم کا مەرهما هنگۆ چیه؟ ههتا هنگی دهستیته من فەکری بوون به لی پشته هنگی دهستیته من گریدان. پاشی ئەز رازاندمه سهر پشته و پیقه هاته سهر سینگ من و پاتهک دانا سهر دهفی من و پینا من تهنگ کر ها دی خەندقم، پاشی دا دهستی خو ل سهر دهفی من راکهت و من دهنه بهر شه لا قا و پینا و هندەك جارا زی پهنجیت خو دانانه سهر زکی من، مروفی دگوت هه می هنافیت من دگەل پهنجیت وان دەرکهفتن، ئەو بخو دوو نهفر بوون لیکۆلین دکرن و هندەك جارا دبۆنه ۶ بو ۷ نهفەرا هەر ئێک ژ لایه کیقه مروف دهنه بهرێک ب شه قا و پینا و کیلی کاره بایی و مستا و... تاد. ئەف رهفتاره چەندین جارا یا بهردهوام بوو. ههتا من هه می تاقهت و هیژیته لهشی خو (بهدهنی) ژ دهستدای، کو بریقه دهاتم و چۆم وهکی رپووت بووم، نه دشیم رابم و روینم هه کهی راباما شپا هه دقا ئیکراست من دهست بچوونی کربا.

رۆژهکی ئەز برمه دکتوری ئەم ریز کربووین، من پالی خو دابوو ف دیوارفه، به هرۆز ئادهم فروشی به لوچ هات و به ری خو دا من و گوت هاتیه چ؟ ترومیلی ل ته دایه بو وه لته لی هاتیه؟ پهنگه تو بیژی ئەفه ئیکی یی وه لته کری؟ به لی ئیره مروفا ناقتن بهس گیانه وهرا دقتن. فی مروفه ی بهس بو شه ری دهروونی

و مروږف سفك كړنئ ئەف ئاخفتنه دكرن.

هه‌ر وان پوڅا جاره‌كی شه‌ف بوو، په‌حمانئ سه‌رشف‌ت هاته‌ به‌ر ده‌ری و به‌رئ خوډا من ئەز زوړئ بئ سه‌روبه‌ر بووم و گوته‌ من، تو چتوڤ هو لټه‌اق و ب فارسی گووته‌ من (تو دوریال بازی می‌ک‌نی یا سریال؟) مبه‌ستا وی ئەف بوو كو ئەز ش‌قه‌ستا وه‌دكه‌م، من گوئـ (حاجی چاوا تو ه‌زر كه‌ی بلا وه‌توڤ بیت).

هه‌ر لټكولینه‌كه‌ ئەشكه‌نجه‌ی كو د‌راستا من كر كو بدوماهی هات بوو چ شول من نه‌دما دابیژن به‌ن، به‌لئ سبه‌ی دئ خراب‌تر ته‌ ئەشكه‌نجه‌ ده‌ین، یان دا بیژن هه‌ره‌ ئەفرو چاف سبه‌ی مه‌ چ ب سه‌رئ ته‌ نه‌ئینایه‌. سبه‌ی هه‌ر تشته‌كی ب سه‌رئ ته‌ دئینین ژبه‌ر لیدانا مه‌ تو دئ نه‌ه‌ش بی، به‌لئ دئ ده‌رزیه‌كئ بو ته‌ داین كو هوشیار څه‌ بووی ئەف ئەشكه‌نجه‌دانه‌ ب هه‌یفا دئ یا به‌رده‌وام بیت. هه‌ر ده‌مئ مروڤ د‌هاته‌ ئیشان‌دن دا بیژن هه‌ره‌ سوبه‌ی دئ ئەشكه‌نجه‌یه‌كا گران‌تر ده‌ینه‌ به‌ر ته‌، پوڅه‌ك یان دوو پوڅا ئەز نه‌دبرمه‌ لټكولینئ، هه‌كه‌ بریاماژئ ئەز نه‌دئشان‌دم دا ئاموژگاری و ب نه‌رمی گه‌ل من ره‌فتار كه‌ن. ئەو ئەشكه‌نجا من دیتی من چ فلم و چیروكادا نه‌دیتیه‌، ه‌یشتا شینوارئ جه‌ئ وان ل سه‌ر له‌شئ من یا مایی و هه‌تا فئ گاقئ ژئ ئازارا من دده‌ن، چ ژ لایئ ژان و ده‌ردا و چ ژ بیر هاتنا وان روژئیت نه‌خوښ.

پشتی چه‌ندین جارئیت ئەشكه‌نجه‌ و ئیشان‌دنئ، ئازاره‌كا زوړ من دیت، پاشئ من ه‌زر كر ب فئ هندئ ناچیته‌سه‌ر دڤئیت تشته‌كئ بو بیژم دا ژفئ ئازارئ بداوی بیم و من زوی ل سیداره‌ بدەن. ئەز نه‌چار بووم من هنده‌ك دانپیدان كرن، ب فئ په‌نگه‌ی دا من زوی ل سیداره‌ بدەن و ئەز ژفئ نه‌خوښیه‌ ده‌رباز بیم:

من گوتی: ئەز بەرپرستی رێکخراوا ئەسفەهان بووم، چونکی من هه‌ده‌ك ناکۆکی دگه‌ڵ هه‌ده‌ك هه‌قالا هه‌بوو، ژبەر هه‌ندی من ده‌ست ژ به‌رپرستیاره‌تیا رێکخراوی به‌ردان و ئەز بومه‌ ئەندامه‌کی ساده‌یی حزبی. پشتی هنگی فه‌هری سه‌عه‌دی ل کوردستانێ هات سه‌فه‌ره‌کا ئەسفەهان کر، چه‌ند پۆژه‌کا ل ئەسفەهان بوو ئەز نه‌چومه‌ ده‌ف وی، هه‌تا پۆژه‌کێ ئەو هاته‌ نك من و گله‌یی ل من کرن، کو ئەفه‌ چه‌ند پۆژه ئەز هاتیه‌ ئیره‌ و تو نه‌هاتیه‌ ده‌ف من، من گوتی ئەز نه‌گه‌شتیمه‌ بێمه‌ نك ته‌، چونکی ب شه‌ف ئەز دچمه‌ شولێ و ب شه‌ف ده‌یمه‌فه‌، ژبەر هه‌ندی ئەز داوا لێبوردنی ل ته‌ دکهم. ئەوی گوت کێشه‌ نیه‌ به‌لێ من دقێت ب تنی دگه‌ڵ ته‌ باخقم.

ئهم چوینه ژوره‌کا دی ئهم روینشتین و فه‌هری گوت: تو چاواپی و تو چ دکه‌ی؟ من گوتی ژبەر قان هه‌قالییت حزبی ل ئیره‌ ئەز نه‌یباشم، ئەزێ نه‌چار بووی واز ل کارێ حزبی بێنم و سه‌ری خو ل شولا خو بێنم. ئەفه‌ په‌یوه‌ندیا من د گه‌ل فه‌هری سه‌عه‌دی ل ده‌ستپێکا ساڵا ١٩٩٥ بوو.

فه‌هری گوت: تو ژ هه‌ندی فه‌به‌ تویی ئاماده‌یی هاوکاریی دگه‌ڵ مه‌ بکه‌ی، چونکی ئەمێت گه‌شتیه‌ وی باوه‌ری کو هیچ پێشقه‌ چوونه‌ك نییه‌ ل رێکا لقا هه‌شت، لقا هه‌شت بو مه‌ یی بویه‌ جیی شك و گومانێ! چونکی گه‌له‌ك مرقعیت تیدا په‌نگه‌ ئیرانی ده‌ستی خو بریته‌ د ناڤدا. قێجا ژبەر هه‌ندی مه‌ پێخۆشه‌ هاوکاریی دگه‌ڵ مه‌ بکه‌ی. من ژێ داواکاریا وی په‌سه‌ند کر، چه‌ند هه‌یف چوون که‌س پرستیارا من نه‌کر، هه‌تا پۆژه‌کێ نامه‌یه‌ک گه‌شته‌ ده‌ستی من، یا بێ ناڤ و مۆرکری بوو، داوا ژمن کر بوو کو بچمه‌ کوردستانێ، من نه‌دزانی کا کوردستانا عێراقی یا ئیرانی یه‌؟ من ده‌ست خه‌تی وی نه‌دناسی

و من نه‌دزانی کاغه‌زا کێیه؟ هه‌تا کو نه‌ووروزا ۱۹۹۶ز ئه‌ز چوومه سه‌لاحه‌دین من ئه‌و کاغه‌ز دگه‌ل خۆ بر و ئه‌ز چومه ده‌ف فه‌هری، من پرسیار ژیکر ئه‌فه کاغه‌زا ته‌یه؟ گوت به‌لێ (سه‌فه‌را من ل سه‌ر قی تشته‌ی بوو، نه‌ووروزا ۱۹۹۵ نه‌بوو به‌لکو پایزا ۱۹۹۵ی بوو به‌لێ من نه‌دقیا قی تشته‌ی بو و ان بیژم).

ئه‌ز شه‌فی ل سه‌لاحه‌دین مامه‌فه و پاشی دگه‌ل هه‌قاله‌کی چومه مه‌کته‌ب سه‌روک ل وی‌ری فه‌هری سه‌عه‌دی ئه‌ز ب نه‌زه‌ت حا‌لی ناساندم، گوته من دقیت تو دگه‌ل نه‌زه‌ت حا‌لی هاوکاریی بکه‌ی، ژنوکه وی‌فه من شول ب هنگۆ هه‌ردوکا نییه. من و نه‌زه‌ت حا‌لی ئیکودوو نیاسی، پاشی مه‌هه‌ردوکا ده‌مدیتنه‌ک ل ئافاھییه ری‌کخستنی دانا، مه‌ئیکو دوو دیت و ئه‌م دگه‌ل ئیک ئاخفتین، گوته من دقیت هنده‌ک پی‌زانینا بۆمن ل سه‌ر قان محوه‌را ئاماده‌که‌ی:

۱- ئه‌و که‌سی‌ت هاوکاریا ده‌زگه‌هی ئیتلاعاتی (ده‌زگه‌هی ئه‌منی و زانیاریی ئیرانی) دکه‌ن.

۲- ئه‌و که‌سی‌ت تیکه‌لا ماده‌یت هۆشبه‌ر دکه‌ن. (مه‌سره‌ف، کرین و فروتن، ده‌لالی و فه‌گواستن).

۳- ئه‌و که‌سی‌ت بی ئه‌خلاق و هیج و پویج دیاربه‌که.

۴- ئاگادار بوون ل سه‌ر چالاکی‌ت پارتیت دژبه‌ریت مه‌.

۵- بالیت سه‌ر ده‌سه‌لات ل ئیرانی و دژیت وان.

ل سه‌ر قان پی‌نج ته‌وه‌را من دوو راپورتیت بۆ نه‌زه‌ت حا‌لی نفیسی، ئیک ل نه‌ووروزا ۱۹۹۶ یادی ل نه‌وروزا ۱۹۹۷ و نامه‌کا دی ژی هافینا ۱۹۹۶ منا هه‌نارقی. داوا ژمن کر کو نافه‌روکا هه‌رسی ناما بۆ بیژم و هه‌ر نامه‌ک چه‌ند لاپه‌ره بوون؟ هه‌ردوو نامیت به‌رایکی ۲

هەتا ۳ لاپەرا بوون. ناما دوماهیێ دوو لاپەرە بوون، ناما دوماهیێە ل سەر هەندەك بێ ئەخلاقیا بوو. هەردوو نامیت ئیکێ ل سەر پینچ بابەتیت مە باس کری بوون، ل سالا ۱۹۹۶ و ۱۹۹۷ دگەل تیزیک ۸۰ هەتا ۱۰۰ دانە ژ خەبەرنامە و (بۆلتن) ییت نەپنی من ییت بۆ هەنارتی، کو ییت ئەنجومەنی نیشتمانی ئیسلامی (پەرلەمان)، جامعە روحانیت مبارزی تهران، دانشگاه ئازاد، و وزارت ئیتلاعات، فەرماندی نەس، سەدا و سیمای جمهوری ئیسلامی ایران، دفتر مرکزی مساجد و دفاتر نمایندگی و سفارت خانه‌های ایران در جهان، وزارت امور خارجی و چەندین ئورگانیت دی....تاد). ئەف تشتە من دوو قویناغا ییت هەنارتی، هەردو جارا من ییت کریە جەنتەکی سەمسوویت و قەپات کری و دانەف سەبری دەرویش بەرپرسی لقا هەشت، ئەویش نەد زانی چ تیدا؟ من گوتی ئەفە (لوازم التحریر و پارچیت ئامیری کویی کرنی و چاپینە). جارهکی من ل تەهران دانەف و جارا دویی ل کەرەج، دا بدەتەف نەزەت حالی بکەن.

ئەف لیقەکوێنە چەند جارا قەکیشا پاش روژەکی ئەز برمە جەهەکی و گوته من ئەفە نەعمان وەسمانە مەیی گرتی و ئینایە ئیرە، من گوتی نەعمان هەرچی هەیه دی بیژیت و خو تەنگاف نەکەن، من هەمی تشتیت گوتی، هەتا هنگی من وە هزر کر کو نوکە نەعمان یی ل عێراقی، من قەت نەدزانی کو دی کەفیتە دەستێ واندا، پشتی هنگی ل هەمی جاریت لیکوێنی من گوتی نەعمان هیچ تاوانەک نییە، تنی ئەزم. ئەزێ ئامادەمە هەمی تاوانیت وی هەلگرم، هەتا ئەزێ ئامادەمە بۆ ل سیدارەدانێ، بەس نەعمان ئازاد بکەن.

پشتی تپەر بوونا دوو هەیشا ل سەر دەستەسەرکرنایە، جارهکا دی ئەز برمەفە لیکوێنی گوته من، هەندەك مروفتی ل تەهران

هاتی دقیت دگه‌ل ته باخفن، نه‌ز برمه ژوره‌کا لیکولینیدا و من به‌س پییت وان دیتن به‌لئ نزیکی ۷ تا ۸ نه‌فهره‌بوون، هنده‌ک لیکولین دگه‌ل من کرن دهرباره‌ی هندئ کا من دهوریت په‌روه‌ردی دیتنه یان نه؟ من چ فوړم پرځه‌کړینه یان نه؟ مانگانه مووچی تایه‌ت دایه من یان نه؟ ل سهر فان تشتا چه‌ندین جاریت لیکولین دگه‌ل من کرن. هه‌می تشت من نه‌وه کر و من گوتئ، من هاژ فان تشتا نییه. نه‌و تشتئ من کری تنئ فهرمانا حزبی بوویه، چونکی هنگو حکومتا کو‌مارا ئیسلامی (وه‌زاره‌تا نافخو) ئیجازه یا دایه لقا هه‌شت کو لکه‌ره‌ج بیته‌فه‌کرن و چالاکیت سیاسی نه‌نجام بده‌ین. دقیت هنگو ئارمانچ و پروگرام و په‌یره‌وئ پارتی یئ فه‌خویندی و پاشئ ئیجازه دابیته لقا هه‌شت، لدویف په‌یره‌وئ حزبی ههر نه‌ندامه‌کی مافئ هه‌ی ههر تشته‌کی ژ لایئ حزیتقه بو بیت دقیت بزایت و جیبجی بکه‌ت، ههر زانیاریه‌ک بکه‌ته‌گوهئ نه‌ندامیت پارتی پیتیفیه بو لایه‌نی به‌رزتر، به‌رز بکه‌نه‌فه، من ژئ ههر نه‌فه تشته یئ کری. هه‌تا نوکه نه‌ز نه‌چ ژ سیخوړئ دزانم نه‌ دزانم سیخوړی کیه و چ دکه‌ت. نه‌و تشتیت سیخوړ هه‌ی من چ نیینه و من واجبئ خوئی حزبی نه‌نجام دای. ل لیکولینیدا به‌ری بیست روژا من گوتبو کو ۴ نه‌فهره‌مه شوبه‌ه ل سهر هه‌بوو کو تیکه‌لیا ئیتلاعاتئ دکه‌ن، ئیکی ژ وان کو گوتی یئ ل ته‌هران هاتی، گوته‌من: نه‌ف چوار که‌سه ته‌چ ژئ دیتیه کو هاوکاریئ دگه‌ل مه‌دکه‌ن؟ من گوتئ چونکی گه‌له‌ک تیکه‌لیا سادق به‌رپرست ریتقه‌به‌ریا کاروباریت بیانیا ل پاریزگای (مسئول اداره اتباع خارجی استانداری اصفهان) دکر، ژبه‌ر هندئ من شوبه‌ه ل سهر هه‌بوو.

ئیک ژ وان که سا یټ ل ته هران هاتی گه شته هه ردوو لیکوله ریټ دی یټ ته سفه هان و هه ر پوژ لیکولین دگه ل من کر به لی ب له هجا ته سفه هان دئاخفت. ته ووژی وه کی لیکوله ریټ ته سفه هان ب ئایهت و گوته یټ هنارتیټ خودی (مه مه د س. ل. ب) ئاخفت ل سه ر نه ریټی و شاشیټ سه ر کردایه تیا پارتی ئاخفت پاشی گوت تو ل فی جاری یی ئازادی به رووفاژی جارین پیشدا باخفی هه تا تو دشیی پخنئ له بگری، ته گه ر ل جیه کی مه شاشی کر تو دشیی بیژی مه راستنینه و گه نگه شئ دگه ل مه بکه ی. گوته من ته ز ژته شاره زاتم ل پارتی و گه لی کورد ل کوردستانا عیراقی، کورتیه ک ژ دیروکا بنه مالا بارزان باسکر، کو چاوا به ریتانیا قیایه فه لیټ کوردستانا باکور بینیه ده فه را بارزان و ئاکنجی بکه ت به لی شیخیټ بارزان بقی تشته رازی نه بوون و دگه ل مه سیحی و به ریتانیا ب شه ر هاتن. هه روه توف باسی شیخ مه مه د و شیخ عه بدولسه لام کر، به س نافی شیخ مه مه د وان ب شیخ مه حمود بکارئینا، من گوته نافی وی شیخ مه مه ده نه ک شیخ مه حمود، به لی قبول نه کر، من گوته شیخ مه حمود یی به رزنجی یه خه لکی سلیمانین یه به لی وی گوت ته و شیخ مه حمودی حه فیده، ته فه شیخ مه حمود بارزانیه، من دگه ل دریژ نه کر من زانی یا ژ خویه، من گوته چیدبیت یا تو دبیزری راستربیت. ده می بابه تی وی گه شته شیخ ته حمه د بارزانی، گوته من شیخ ته حمه د چ مرؤفه ک بویه؟ یی چاوا بوو؟ من گوته شیخ ته حمه د مرؤفه کی ئاینی بوو بیرو باوه ریټ موکم ب خودی هه بوون ته ز باوه ر ناکه م که س وه کی وی یی بدین و خودا ناس هه بیت و هه می کارو باریت وی بو ریکا خودی بوون و هاریکاریا بی سه میان و فه قیر و به له نگازا دکر. وی گوت راسته مرؤفه کی باش بوو بو ئیسلامن شول دکر.

وی گوت به‌لی پشتی وی کو مه‌لا مسته‌فا هاته سهر کار و په‌نگ و پرویه‌کی نه‌ته‌وه‌یی ناسیۆنالیستی دا به‌ر بزافا خو و پشتی هنگی ب خرابی باسی هه‌می سهر کردیت پارتی کرن.

پاشی گوته من چاوا تو بویه پارتی، ب درێژی بو مه‌ باس بکه؟ من گوته‌ی ئەز ل سال‌ا ۱۹۷۱ یی بوویه ئەندامی پارتی ل وی ده‌می ئەحمەد حەسەن بەکر سەرۆک کۆمارێ عێراقی بوو سەدام حەسین جیگەرێ وی بوو، ئەوان دفا هه‌می نه‌ته‌وییت عێراقی بگشتی و ملله‌تی کورد تایبه‌تی بتاوانیت و بیخه‌ته‌ ناڤ نه‌ته‌وا عه‌ره‌ب، ده‌قه‌ری‌ت کوردستانی هه‌می دانه به‌ر هێرش‌یت ب عه‌ره‌ب کرنی و ب به‌عسی کرنی و... ملله‌تی کورد کۆمکوژ کرن و ژ ده‌قه‌ری‌ت باب و باپی‌را ئاواره و ده‌ربه‌ده‌ر کرن، ئەف زۆری و سته‌مه‌ کاریگه‌ری ل سهر من کر و پۆژ بو پۆژی بیرو باوه‌ری‌ت نه‌ته‌ویی ل می‌شکی مندا جیگیر کرن. ل وی ده‌میدا ل هه‌می کوردستانی تنی ئیک پارتا کوردستانی مه‌ هه‌بوو کو ل دژی قی زۆرداری و سته‌می راوه‌ستیت و به‌رگری‌ ژ وجودا ملله‌تی کورد بکه‌ت، تنی مه‌لا مسته‌فا بوو کو ل ناڤ دل و ده‌رونێ هه‌ر کورده‌کی‌دا جه‌ی خو ڤه‌که‌ت. ئەز وه‌کی هه‌ر کورده‌کی دی لدویف قی حزبی که‌فتم.

پاشی ئەو زۆر ل سهر کیم و کاسی‌ت کوردستانی و نه‌دادپه‌روه‌ریه‌ ناخفت، باسی بیخمی کر و گوت، بیخمی کی فروت؟ ما نه‌ به‌رپرسی‌ت پارتی بوون فروتن؟

من به‌رسقا وی دافه و من گوته‌ی: وی ده‌می ل کوردستانی بۆشاییا کارگیری هه‌بوو، تازه‌ پارتی ژ ئاواره‌یی ڤه‌گه‌ریابوون، هیشتا چ سیستم و رێڤه‌به‌ری‌ت کارگیری نه‌بوون و هیچ یاسا و سزا نه‌هاتبوونه‌ دیاری کرن، کو هه‌ل‌سوکه‌فتی دیف یاسایی بکه‌ن. قیجا به‌ر قی ئەگه‌ری

هه می هافو لاتی ئازاد بوون هه ر تشته کی بکه ن یان نه که ن. ژ بهر هندی کو چ سیستمی کارگیری نه بوون، بهرپرستی پارتیش هه ر حسابا هافو لاتی هه کی ئاسایی بو د هاته کرن.

ئه وێ پوژی ئه ز نه ئیشاندم به لێ پوژی پاشتر ئه شکه نه دانی ده ست پیکر و هه فیهی هه کی کیشا. به لێ ئیشاندنا فێ گه ری وه کی ئه شکه نه دیا به ری یا گران نه بوو. هئدەك پین و شه قه و... بوون، به لێ ئه شکه نه جا رو حی و ده رونی ژ نوی ده ست پیکر، شه ره کی مه زنی ده رونی دگه ل من کر. هه ر تشته کی پیس و نه خو شبا ئه وان گوته سه ره کردایه تیا پارتی، بتایه قی زو ر هه و لدا ری به ری ت مه جاهل و پاشکه فتی و کری گرتی و گه نه ده ل نیشابده ن و هه می گه نه هی ت کومه لگای بیخه ته ملی وان.

گوت مه سعود بارزانی چه ند بچویه هه نه، من گوتی ئه ز نزانم به س نافێ ئیکێ ئه ز دزانم (مه نسور) ه گوت ئه و یی ل ئه مریکا و برایه کی وی یی ل ئه مریکا، ده رباره ی زو ر بو ارا پرسیار ژ من کرن بتایه قی ل سه ر که سایه تیا جه نابێ سه روکی، من گوتی من ها ژ چ ژفان تشتا نییه و ئه ز نزانم. گوت تو چ پارتی کو تو نه زانی ری به ری ته کییه؟ و چ کرییه؟ و چ بروانامه هیه و چتو ف دژی ت؟ و چه ند بچویه هه نه؟ و... هه د؟

پاشی داوا ژمن کر کو چا فیکه فتنه کا رادیویی و ته له فزیونی بکه م دژی جه نابێ سه روکی، من گوتی ئه ز چ ژوی نزانم ئه زی ئاماده نیمه هه تا ئیک په یف ده رباره ی جه نابێ وی بکه م و جه نابێ مه سعود بارزانی ری به ری گه لی کورده و ئاماده مه رو حا خو فیدایی وی بکه م. پشته قی ئاخفتنی من خو نه دیته قه و ئه ز دامه به ری ک ب پینا و شه قا و ب پیقه چونه سه ر سینگ من،

گوت تازه مه سعو د یی ل سه لاهه دین بلا بیټ ته ژناف ده سټیت مه بینته ده ری، تودوی ل زیندانیدا مینی هه تا درزی.

هه روه توف پروژه کا دی داوا ژمن کر کو ئیک ژوان چوار نه فه را ژ عیراقی راکیشمه ئیرانی، گوته من پروژه کی بو راکیشانا نه فانه بده من بو ئیره، من چ پروژه نه دانی، نه و چوار نه فه ر نه فه بوون: (فه هری سه عدی، قاسم سه لیم، نه زه هت حالی، کاوه محه مه د). نه ز گه له ک ته نگاف کرم و نه ز گه له ک ئیشاندم و ئازاردام، من گوتی نه زی به ره هقم به رم و نه ز داوایی دکه م من زوی بکوژن دا ژده ستن هنگو پرزگاریم. گوت نه فه ده بانجه یه که ره م که خو بکوژه یان بره فه دا ته بکوژم، من گووت، ته د قیت نه ز بيمه بکوژی پوڅا خو؟ نه ز موسلمانم ئاماده نیمه بيمه بکوژی خو. وی گووت: دی بیژمی یی ره فی ژبه ر هندي منی کوشتی. نه ف داواکاریه من ل لیکولینیت پيشدا دگوتی من بکوژن، چونکی کوشتن سانا هیتین ریڅ بوو کو مروڅ ژ فی ته نگافییه ب چپته ده ری. فی مروڅه ی گوت من گه له کی دگه ل کوردا بوراندی و ناف واندای ژیا ی به لی من که سی بشه رپه ف ناف واندای نه دیتییه، من هزر کر تو پیچه ک دیی بشه رپه ف بی، به لی بو من ده رکه فت تو ژ هه میا بی شه رپه فتری. من گوتی بی شه رپه فیا من چیه؟ گوت تویی دیژی من بکوژن، ته دو کچیت گه نچ و جوانیت هه ی نه گه ر مه تو کوشتی دی مالا ته هنیرینه ف عیراقی، عیراقیش نه وه یا ته دیتی، دی توشی بی نه خلاییا بن ما کو بچویکیت مروڅی توشی بی نه خلاییا بوون، ژفی بی غیره تر هه یه؟ من گوتی نه خیر، هندي نه زی گرتی بم یان یی کوشتی بم هه ر تشته ک بقه ومیت بی شه رپه فی بو من نییه، هنگی بی شه رپه فی بو مننه کو نه ز سه رپه رشتی وانم و تشته کی خراب رویده ت. من گوتی نوکه ب هه زاران ژن و کچ و

مروڤییت شههیدا مهییّت هه‌ی، پاکژی و شه‌رافه‌مه‌ندترین ژیاندا
دژین زۆریش خو پاراستینه و ژیانه‌کا سه‌ربلند دژین.

ئه‌فی کابرای گوته‌ من ل سالا ۱۹۸۰ من شولا خو‌یا دگه‌ل
پارق ده‌ست پیکری ل راژان هه‌تا نوکه‌ ئه‌زێ هاتووچو‌یا وان دکه‌م
هه‌رو ئه‌زێ ل سوله‌یمانی و سه‌لاحه‌دین. گوته‌ من تو خه‌لکێ کی
ده‌فه‌ریی؟ من گوتی ئه‌ز خه‌لکێ ده‌فه‌را مزویری بالامه‌. گوت
سه‌روک عه‌شیره‌تا هنگۆ کییه‌؟ من گوتی ده‌فه‌را مه‌ یا لب
ده‌سه‌لاتا بنه‌مالا بارزاندا و سه‌عید خه‌لیل به‌رپرسی ناخو‌یی
بوو. گوت ئه‌ز نه‌چومه‌ ده‌فه‌را هنگۆ ل شه‌رێ عێراق و ئیرانی
ئه‌ز ل ده‌فه‌را سماقوک یان سماقولی بووم.

فی کابرای گه‌له‌ك كه‌س ل رێكخستنا تایه‌ت دناسین، گوت
ئه‌ز هه‌میا دناسم ئه‌ز دزانم به‌رپرسیت هنگۆ چ دکه‌ن. ده‌ستی
چه‌پی تبلا نیفه‌كێ یا وی سقه‌ت بو، نیفه‌ك پێقه‌ نه‌بوو، به‌ژنا
وی نه‌یا درێژ ونه‌یا كورت بوو. گوته‌ من مه‌ مروڤییت هه‌ی
ل ناڤ رێكخراو و ناوچه‌ و لق و كۆمیتا ناوه‌ندی و هه‌تا بن
گوچكێ سه‌روكێ هنگۆ، گوت ئه‌م هه‌می تشتی هنگۆ دزانین.
پرسیار ژ من كر بینایه‌تی رێكخستنا تایه‌ت چه‌ند ده‌رگه‌ هه‌نه‌؟
من گوتی دوو ده‌ریت هه‌ی. ئه‌وی گوت نه‌خێر ده‌ره‌کی فه‌شارتی
یی هه‌ی، تو نزانی به‌لی ئه‌م دزانین. و چه‌ند خانیه‌كیش ییت
هه‌ی هه‌میا ئه‌م دزانین. گوت تو حه‌ز دکه‌ی فلمی بینایه‌تی
رێكخستنی بیینی من گوتی نه‌. گوت فێگافێ فایلا ته‌ یا ل به‌ر
ده‌ستی مه‌ و ئه‌م دزانین ته‌ چ بو وان نفیسییه‌ و ته‌چ کریه‌.

ده‌رباره‌ی کریار و ره‌فتارا شه‌ره‌فی زۆر ل من پرسى، كا ته‌ چ
کریه‌ ل کچه‌کی هه‌تا نوکه‌. دڤیا ل سه‌ر من بکه‌ته‌ به‌لگه‌ کو

ئەزى توشى بى ئەخلاقىي بووى. بەلى ل هەمى جارا داقەسا وان كەمە دروو، من گوتى كچكە ترين بى ئەخلاقى ئەز تويش نەبوومه و نابم، هنگ شين ژ دەرځەى زيندانى پرسيارا دەست و پيوەنديت خو بكن، ئەځه ۲۲ ساله ئەز ل ئيرانى شول دكەم، ئەز توشى كچكە ترين بيشه‌ره‌ځيه نەبوومه.

جاره‌كى دەر باره‌ى شه‌وكەت پيروى پرسيار ژمن كر گوت ل كيرى يه و چ به‌ر پرسياره‌تى هه‌يه؟ من گوتى يى ل ئاكري به‌س ئەز نزانم به‌ر پرسياره‌تيا وى چيه؟ وى گوت ئەندامى كارگيريا لقا ۹ يه و به‌ر پرسى ريكخستنا تايه‌ته. ته چ هاوكارى بو وى كرية، چونكى وى تويى دايه ناساندن ب ريكخستنا تايه‌ته. من گوتى من هايژ شه‌وكەت پيروى نيه و دەمى ئەو ليره به‌ر پرسى ريكخراوى بوو، مروځه‌كى راست و دروست بوو ده‌ف من زورى خوشتفى و به‌ريزه.

ئەز لك خو ديبژم فه‌رى سه‌ه‌دى يان قاسم سه‌ليم دوستيت من بوون، ئيكى ژوان ئەزى دايه ناساندن. گوت دځيت ته تشته‌ك بو فه‌رى و قاسم كريت، نه‌كو چاوا دى باوه‌ريى كنه سه‌ر ته؟ ځيجا يا باش ئەوه تو راستيى بو مه‌ بيژى. من گوتى من چ بو وان نه‌كرية تنى من دوستاتيا وانا كرى. تو بخو دزاني ل هەمى حزبادا هنده‌ك جارا حزبايه‌تى و چالاكى و پيشكه‌فتن ل سه‌ر كيارا نيه، به‌لكو ل سه‌ر تيكه‌لى و دوستاتى يه. دەر باره‌ى سولخى مه‌جيد و موحسن هاشم گه‌له‌ك دگه‌ل من ئاخفتن و هه‌ولدا كو شولى مه‌ پيكفه‌ گرېده‌ن. به‌لى بو چه‌ندين و چه‌ندين جارا من گوتى، هيچ په‌يوه‌نديه‌ك مه‌ دگه‌ل وان نيه، نه‌وان هايژ من هه‌يه و نه‌ من هايژ وان هه‌يه. ژ ئالىي ريكخستنا حزبى ځه‌ ناځه‌را مه‌ يا خو ش نه‌بوو مه‌ هاتووچويا تيك نه‌دكر و هيچ په‌يوه‌ندى مه‌ گه‌ل تيك نه‌بوون.

هه‌تا جاره‌کی ئه‌وێ لیکۆلین دکر گوت ئه‌م قی تشته‌ی دزانین.
 هه‌تا جاره‌کیش باسی به‌هجه‌ت هه‌یدر دگه‌ل مَن نه‌کر، به‌س
 جاره‌کی گوت، مه‌ سولحی مه‌جید و موحسن هاشم و به‌هجه‌ت
 هه‌یدەر ییت گرتی و ئینایه‌ ئیره، ئه‌وان هه‌می تشتیت بو مه‌ گوتی
 به‌س تو و موحسن ییت مای، پوژا پاشی گوت: موحسن ژێ هه‌می
 تشتیت بو مه‌ گوتی به‌س تویی مای. به‌لی مَن زانی هه‌می درۆ و
 سه‌خته‌نه. جاره‌کیش گوت تو مه‌زنتری یان به‌هجه‌ت؟ مَن گوتی،
 ئه‌ز بیژم ئه‌م دئیک ژیی‌داینه‌.

جاره‌کا دی ده‌رباره‌ی پارقی پرسیار ژمن کرن و مَن گوتی، ئه‌فه
 ژمیژیه‌ مَن خو ژ پارقی دویر ئیخستی و مَن هاژ پارقی نییه‌. به‌لی
 ئه‌وی گوت نه‌خیر ته‌ ژبه‌ر هندی یی خو ژ ته‌شکیلاتیت پارقی
 دایه‌ پاش دا که‌س چ شکا ژته‌ نه‌به‌ت، دا سه‌ر شولی ری‌کخستنی یی
 به‌رده‌وام بی. نه‌خو تو ژ ئه‌ندامیت لقا هه‌شت به‌هرمه‌ندتری، دی
 چاوا یی بی به‌رپرسیاره‌تی بی؟ ئه‌گه‌ر ژبه‌ر هندی نه‌بیت. پاشی
 ئه‌ز ئیخستمه‌ بن ئازار و ئیشاندنی و بی ئه‌ندازه‌ ئه‌ز ئه‌شکه‌نجه‌ دام،
 دابزانن کا مَن ژ چ که‌سه‌کی مفا وه‌رگرتیه‌ کریه؟ چ عیراقی یان ئیرانی
 بیت و زانیار ژێ وه‌رگرتینه‌؟ چاوا مَن زانیاری بو پارقی خرفه‌کرینه‌؟
 ئه‌ویش مَن گوت، ژ هه‌می که‌سه‌کی کو بو مَن هه‌لکه‌فتبیت مَن
 ئیستفاده‌ یا کری بیی هندی کو ئه‌و بزانی، چونکی شولی مَن یی
 وه‌توق بوو، نه‌دبوو که‌س چ ژمن بزانی، به‌س نه‌عمان نه‌بیت مَن
 مفا یا ژوی کری و به‌س وی ژێ هاژ چ نه‌بوویه‌.

ئه‌ز چه‌ندین جارا ئه‌شکه‌نجه‌دام دا هه‌ندەك که‌سا ئاشرکا که‌م
 ئه‌وێت هاریکاریا مَن کری، به‌لی مَن نافیی هیچ که‌سه‌کی نه‌ئینا.
 پشتی هه‌ر ئیشاندنه‌کن گه‌ف ل مَن دکر م ب ئه‌شکه‌نجه‌یه‌کا دژوارتر

بو پوژا پاشی، دابیژن هه‌ره به‌لی سبه‌ی فلان نه‌شکه‌نجی دی دگه‌لته بکار ئینین نابیت تو خو گرژ که‌ی، چونکی ریڅخستنا هنگو فان نه‌شکه‌نجه‌یا به‌رانبه‌ری خه‌لکی بکار د ئینیت وه‌کی شیشه و بزمارا و که‌هره‌بی و...هد. به‌لی هه‌می گه‌را پشتی گه‌فین وان، پوژا پاشتر په‌فتاره‌کا نه‌رم بکار دئینا، به‌س داباسی شاشیت سهرکردایه‌تی که‌ت و هافیته نه‌ندامیت سهرکردایه‌تی و شهری دهرونی دگه‌ل من دکر، دا بیژنه من، کو تو چوویه سه‌لاحه‌دین تو دگه‌ل کی کومبوی؟ هه‌تا نوکه تو دگه‌ل مه‌سعود بارزانی روینشتی یان نه؟ یان دگه‌ل که‌ریم شنگاری، نازاد به‌رواری، سیداد بارزانی و نیچیرفان بارزانی؟ هه‌می جارا دا بیژم به‌س من په‌یوه‌ندی دگه‌ل نه‌زه‌ت حالی یاهه‌ی و که‌سی دی نه‌دیتییه. من په‌یوه‌ندی و روینشتن دگه‌ل وان نه‌کریه.

دهرباره‌ی زانیاریت سهربازی ئیرانی پرسیار ژمن کرن، گوت ئه‌می که‌له‌ک تشتا چیدکه‌ین وه‌کی فروکا ل شاهین شه‌هرا نه‌سفه‌هان و موشه‌کیت دویر هافیز و زور که‌لوپه‌لایت مه‌ده‌نی. من گوتی نه‌ز چ ژوان تشتا زانم چیکرنا فروکیت گه‌شتیاری هنگو بخو ل پوژنامه و راگه‌یاندنada به‌لاف کربوون، دگه‌ل ئوکراین ریڅه‌فتنامه‌ییت هه‌ی بو چیکرنا فروکیت گه‌شتیاری، نه‌فه‌خه‌به‌ره‌کی له‌شکری نییه و یی نه‌ینی نییه کو نه‌ز بده‌مه وان هنگ بخو دزانن، نه‌و چاپه‌مه‌نییت هنگ فه‌دخوینن هیچ پیویست نییه نه‌ز بو به‌نیترم.

گوت نه‌و تشیت ته‌ل که‌ره‌ج ل مالا جه‌واد هیلاي ته‌ بوچی نه‌هنارتن. من گوتی: من دهرفه‌ت نه‌بوو.

پوژه‌کی پشتی ۳۰ پوژا کو نه‌ز گرقي نه‌ز برمه‌هوله‌کی پاگرتم، گوت نابیت خو بلقینی و جه‌ولا بکه‌ی نه‌ئاخقی، نوبه‌داره‌ک ل ویری بوو ل سهر قه‌رویله‌کی خو دریژ کربوو، چافیت من گریدای

بوون بەللى ل بن پەرۆكيدا من بەررى خۆدايى من ديت، دو سى
 نەفەرېت دى وەكى من يىت راوہستاندى، ئىك ژوان موحسن ھاشم
 بوو، ھنگى من زانى قەسا وى لىكولەر راستە موحسن و بەھجەت
 يىت گرتى، ئەم ھندەك ژىك دوير بووين، من دقيا بىژمى موحسن
 ئەز چ ژتە زانم توژى چ ژمن نزانى بەللى دەرڤەت نەبوو، چونكى
 ھەرەسەك ل وېرى بوو ئەم نەدشايان بلقىن و دەنگا بکەين
 ئەو کابرا مله يى ھوشيار بوو.

پۆژەكى گوتە من تە چ پەيوەندى دگەل موحسن ھەيە بۆمە
 راستى بىژە؟ من گوتى من ھىچ پەيوەنديەك سەبارەت کارىت
 سياسى و نھىنى دگەل موحسن نيە. ئەز و ئەو ھاتووچۆيا ئىك
 ناکەين، بەللى ئەگەر ل جادى ئەم ئىکو دو بينين دى سەلامى
 لىك کەين.

تەوهرە دوویی

قویناغا ئەشکەنجەدانیت من

ئەشکەنجەدانا من تارادەیکی ب سۆ قویناгада تێپەری:

قویناغا ئێکی: دەمۆ گرتۆ، ئەشکەنجەدان مدۆ هەیفەکی
 قەکیشا و دژوار بوو، من زۆر حەزدکر ئەز زوی بمرم و ژدەستی قان
 نەمەردا دەرباز بم، هەرچەندە من دانپێدانایت مەزن کرن دا زوی
 من ب دارقە کەن و ل فۆی دەردەسەریە دەرباز بمرم، بەلۆ مرن یا
 بەدەستی خۆدییە یا بەدەستی مەوۆفی نییە، دەمۆ مەوۆف حەزکەت
 بمریت نامریت بەلۆ کو مەوۆف حەز نەکەت بمریت هنگی دۆ مریت.
قویناغا دوویی: پشستی هەیفەکی پاش گرتۆ ئەشکەنجە
 هەریا بەردەوام بوو بەلۆ تارادەکی ژ دژواریا وۆ کیمتر بوو، هەتا
 ئەندازەیهکی ئەز دشیام خۆراگرم، بەلۆ ئەشکەنجا روۆحی و دەروونی
 گەلەک زێدەتر لێهات.

قویناغا سیی: قویناغا دوماهیۆ و پشستی سۆ هەیفە دەست
 پیکر، ئەف قویناغهژی هندەک ژ قویناغا پێشتر پێچەک سڤکتر بوو
 (پێن و شەق و مست و.... بوون) تا رادەکی ئەز دشیام خوۆ لێر پارگرم،
 هەروەها ئەشکەنجا روۆحی و پەوانی و دەرونیش هندەک سڤکتر بوو،
 بەس گەفین ل سیدارەدانۆ زێدەتر بوو و زێدەتر ل مندکر و دگوت
 دڤیت تو بوۆ مە چاڤیکەفتنەکا رادیویسی و تەلەفزیونی بکە ی دژی
 جەنابی سەرۆک بارزانی، من گوتۆ، من چ خرابی ژ جەنابی وی نەدیتیه.
 گوتن، ئەگەر تو فۆی چاڤیکەفتنی نەگری دۆ تە ب داریفە هەلۆیسین.

من گوتی ئەز ئیک پهیڤ دژی جه‌نابی وی نابیزم و ئەزێ به‌ره‌قم
 بۆ به‌دارقه‌ کرنی (ل سێداره‌دانێ) ما دی چه‌ند سالی‌ت دی ژیم، بلا ۳۰
 تا ۴۰ سالی‌ت دی بژیم، بۆ من وه‌کی ئەفرۆیه هه‌ر نوکه‌ من ب دارقه‌
 کرنی باشتره‌. چه‌نده‌ها جارا ئەف داوايه ژ من کر و د گه‌ل گه‌فین ل
 سێداره‌دانێ. د گووت ده‌بیت بۆ مه‌ هه‌می تشتا بیژی، ئەگه‌ر بۆ مه‌
 نه‌بیژی سێداره‌داناته یا مسوگه‌ره و کاره‌کی کرییه و هیچ که‌سه‌ک
 نه‌شی‌ت هوکمی سێداره‌دانێ سفک بکه‌ت، تنی تو بخۆ دشیی خۆ
 ژێ ده‌رباز که‌ی و هه‌می تشتا بۆ مه‌ بیژی. ل هه‌ردوو قویناغی‌ت
 دویمایکی‌دا ئەو کابرایێ دگوت یی ژ ته‌هرانی هاتی ئەو بوو دگه‌ل من
 دئاخفت و گه‌فین مه‌زن ل من دکرن.

یا هه‌ژی گوتیییه هه‌رسی لیکۆله‌را کو لیکۆلین دگه‌ل من
 دکرن، ئەوێ دگوتی مهندس چ جارا ده‌ستی خۆ نه‌دکهره من و ئەز
 ئازار نه‌ددام، گه‌ف و قه‌سی‌ت نه‌خۆش نه‌دگوتنه من، وی دقیا
 ب زمانه‌کی نه‌رم و خۆش و بد‌لوفانی دگه‌ل مرو‌فی باخفیت و خۆ
 وه‌توف نیشا به‌ده‌ت که‌ یی لایه‌نگری‌ی من دکه‌ت، به‌لێ هه‌می
 من دزانی ئارمانجا وی چیه‌؟ وی دقیت به‌رمی ئاخفتنی ژ ده‌قی‌ی من
 بینیه‌ ده‌ر و ئەز دانپێ‌دانا بکه‌م، قیجا ژ به‌ر هندی ئەز زی‌ده‌تر ژ وی
 ترسام هه‌تا هه‌ردوکی‌ت دی.

ل قویناغا سی‌ی وه‌کی هه‌ردوو قویناغی‌ت دی هه‌ول‌دا کو بزانی چاوا
 من زانیاری وه‌رگرتینه و چ که‌سه‌کی هاوکاریا من کرییه؟ ئەو که‌س
 کی بوون؟ بتایه‌تی که‌سایه‌تی‌ت ئیرانی، وه‌کی ئەندازیار و که‌سایه‌تی‌ت
 سه‌ربازی، ئایا من زانیاری‌ت سه‌ربازی و له‌شکری دانه پارقی یان نه‌؟
 ئایا ئەز چ د زانم یان نه‌؟ هه‌ر ل به‌رایکا لیکۆلینی‌دا وان زۆر هه‌ول‌دا و
 پ‌ژد بوون ل سه‌ر پشت راستکرنا فانی تشتا ل سه‌ر من وه‌کی:

- ۱- وان دڤیا سەر من بسەپینن کو ئەزێ توشی سیخوړی بووی و من رسم و فورمیت پرکری و دایه‌ف ریکخستن، وان دڤیا بزنان مووچی هەشقانە یی من چەند بوویە؟ خۆلێت پەرورەدەیی و پراھێنان من دیتنە یان نە؟ ناسناڤی سیخوړی و (کوډی رادیویی) چییە؟ ئایا من دارودەستە ل ناڤ پەنابەرادا و ل ئیرانی چیکرینە یان نە؟ چاوا من زانیاری کوم کرینە؟ و چاوا بو پارتی هەنارتینە؟ و...تاد.
- ۲- وان دڤیا کارێ من دگەل کارێ لقا هەشت و موحسن هاشم و هەڤالین دی پیکڤه گری دەن وەکی ئیک ئەژمار کەن. ئایا لقا هەشت پاره دایە من یان نە؟ ئەز تیکەلیا وان دکەم یان نە؟ ئایا ئەز چ ژوان زانم یان نە؟ شولێ هەر ئیکی ژوان چییە؟ من بو موحسن و سولحی چ کرێه؟ یان وان دگەل من چ شول کرێه؟ ئایا من چەک هەیه یان نە؟ و...تاد.
- ۳- وان دڤیا بزنان، ئایا ئەز دگەل جەنابی سەرۆکی و جەنابی تیچیرڤان و کاک سیداد و کەریم و... ئەندامیت سەرکردایەتی روینشتیمە یان نە؟
- ۴- وان دڤیا ژ ئالیی بی پەوشتی و رەفتاریت شەرەفی تەشتەکی ل سەر من بسەپینن، چ ژ بچوێکاتی یان ژ گەنجاتی یان هەتا وی پوژا ئەز گرتی.
- ۵- دڤیا چاڤیکەڤتنەکا رادیویی و تەلەڤزیونی ل دژی جەنابی سەرۆک بارزانی دگەل من ئەنجام بدەن.
- ۶- دڤیا پلانەکی دارژم بو ئینانانان کەسایەتیا بو ئیرانی (فەهری. نەزەهت. ماموستا قاسم. کاوه).
- ۷- دڤیا بزنان من زانیاریت سەربازی و لەشکری ل سەر ئیرانی هەنە؟ بتایبەتی ل سەر بەرھەم ئینانان چەکی سەربازی و چەکی

- گران، من چ زانیاری لسه‌ر ڤی بابه‌تی دانه پارتی یان نه؟
- ۸- هه‌ڤالیت من کینه؟ چ عیراقی و چ ئیرانی و چ هاوکاری دگه‌ل من کریه؟
- ۹- ته چ شول کریه هه‌تا بوویه جه‌ئ باوه‌ریا پارتی؟ ده‌بیت ته ل به‌ری نوکه هنده‌ک شول کربن.
- ۱۰- ته بۆچی ئەف شوله کریه؟ ئایا ئەو دێ بۆته چ که‌ن و چ دگه‌ل ته گوتیه؟

تشتی ئەز زۆر دل‌گران بووی ئەو بوو ده‌می ئەز هاتیه‌ گرتن دوو که‌سیت بی‌ تاوان ژ به‌ر که‌یسێ من هاتنه‌ گرتن:

- **نه‌عمان وه‌سمان هه‌مو:** به‌رنیاس ب نه‌عمان بارزانی، ل ته‌هرانی هاته‌ گرتن، پاشی ئینا ئەسفه‌هان و پشتی ئەز ۱۰۲ پۆژا ل ژوو‌ریت تاکه‌که‌سیدا بووم، پاشی ئەم هه‌ردوو‌ک پیکفه‌ برینه‌ که‌ره‌نتینی و پاشی بۆ به‌ندی ئەفغانیا. ل ئەنجامدا ئەو ۹ هه‌یڤا هاته‌ سزادان و دوو سالا سزا دانه‌ من.
- **شیلان محه‌مه‌د ئەمین بووسی:** دگه‌ل زاروکه‌کی ساڤا و شیر خۆر کو ته‌مه‌نی وی نه‌دگه‌هشته‌ چل پۆژا هات گرتن، توشی نه‌خۆشی و ده‌رده‌سه‌ری و قه‌سیت نه‌خۆش گوتنی، هه‌رچه‌نده‌ هیچ په‌یوه‌ندییه‌ک ب کاری مه‌ڤه‌ نه‌بوو. به‌س بۆ جاره‌کی من و نه‌عمان ل که‌ره‌ج کۆمبوونه‌ک هه‌بوو، مه‌ چ جه‌ئ باوه‌ری نه‌بوو ئیک دوو بینین به‌ر هندی مه‌ ل مالا شیلان کو خرما مه‌یه، ده‌مه‌کی ئیک‌دودیتنی دانا بوو، ئەز و نه‌عمان پرونشتی بووین، مرۆڤه‌ک هاته‌ ژوو‌ر، ئەم هه‌ردوو‌ پابووین و مه‌ ڤیا بچینه‌ ده‌ری کر و ئەو می‌ڤانیش مه‌ گه‌ل خۆ بر داکوچ ژ مه‌ نه‌زانیت. هه‌ر ژ به‌ر هندی شیلان هات گرتن، به‌لی ئەز نزانم ل که‌ره‌ج یان ئەسفه‌هان هاته‌ گرتن.

پشتی زیډه تر ژ ۴ هه یفا من زانی کو یا هاتیه گرتن، ده می کو سهردانیکه ریټ من ئەز ب وئ چهنډی ئاگادار کری. ئەز هه تا نووکهش شه رمه زاری شیلانئ مه بو وئ چهنډی.

دادگایی کرنا من (جارا دووی)

پشتی لیکولین دگه ل من بداوی بووی گوت قان چهنډ پوژا دی ته بهینه دادگایی، ههر بریاره کا دادوهر ددهت ئەوا دروسته. گوته من ته دهستی خوئی کیشایه ئاگری دقیت دهستی ته ب سوزیت، مهژی پیشینیټ خوئیټ دایی، مهی گوتیی بیته سزادان ئەما نهك ۴۰ یان ۵۰ سالآ بیه سزادان. به لی دقیت مده کی دزیدانیډا بهینی.

ئهو بوو پشتی ۱۰۲ پوژا ئەز ل زیندانا ئیک که سیدا برمه دادگایی، ده می ئەز ژ ده ری بهندی هفتی تاکه که سی ده ریټخستی، من دیت نه عمان ژی ئینا، ئەم هه ردوو فیکرا تورومبیلئ سهر ئیخستین و چوینه نك دادوهر ل هوڤا ۷ دادگه ها شوڤش (انقلاب)، نافئ دادوهر نه زیفی بوو، ئەو خه لکی حه بیب ئاباد بو، پییه کی وی یئ شل بوو. ب ریقه نه عمان گوته من، ته زانییه کو پارتی و یه کیټی شه ره؟ من گوتئ نه من نه زانییه، من گوتئ ته ژ کیری زانییه؟ ئەوی گوت جهی گرتا من یانزیکی هو لییه و دهنگی ته له فزیونی دگه ته گو هیټ من.

پاشئ ئەم چوینه هوڤا ۷ و دادوهر پرسیارټ خو کرن، گوت تو دوو جارا یئ چویه عیراقی، من گوتئ راسته. گوت ته گه له ک زانیاری ل ئیرانی یټ دایه پارتی دیمو کراتی کوردستان، تو بخو دزانی کو ئەو حزب یا مه لا مسته فا بارزانییه، کو ئیک بوو ژ دارو دهستی ئەمریکا و ئیسراییل و دۆسته کی نیزیکی شای و ساڤاک بوو، ته سیخوړا بو فئ حزبی کری، ئایا تو فی تشته ی پشت راست که ی (تائیید) که ی؟ من

گوته‌ی په‌یوه‌ندی‌ا ره‌حمه‌تی مه‌لا مسته‌فای ب ئه‌م‌ریکا و ئیسرائیل و شای و ساواک هیچ په‌یوه‌ندی ب منقه‌نییه، هنگ دشین بچن پارتا مه‌دادگایی بکه‌ن. ئه‌ما ده‌رباره‌ی سیخو‌ری، من چ جارا سیخو‌ری بو هیچ لایه‌نه‌کی نه‌کریه و زانم سیخو‌ر چییه و چ دکه‌ن؟ به‌لئ ئه‌ز ئه‌ندامی پارتی مه‌ و هنگو‌ دستو‌وریا فه‌رمییا چالاکی‌ت حزبی و سیاسی یا دایه‌ قی حزبی و هنگو‌ باره‌گایی بو‌قه‌کری ل که‌ره‌ج، تو‌بخو‌ دزانی، ئه‌گه‌ر وه‌زاره‌تا نافخو‌ مو‌له‌تی بده‌ته‌ حزبه‌کی کو شولکه‌ت و چالاکی‌ت سیاسی ل سه‌ر خا‌کا ئیرانی ئه‌نجام ده‌ت، ئیکه‌مین جار دی (په‌یره و پروگرامی قی حزبی) وه‌رگیران و شرو‌فه‌ که‌ت و ل ئارمانجی‌ت وئ حزبی تیگه‌ت پاشی دی فه‌رمانا فه‌کرنا نفیسینگه‌ین لق و باره‌گا ده‌تی. ل دو‌یف په‌یره و پروگرامی پارتی هه‌ر تشته‌کی ژلایی بنکه‌پشه‌ بزانی‌ت ده‌بی‌ت سه‌رکردایه‌تی لئ ئاگادار که‌ت، من به‌س ئه‌رکی خو‌یی حزبی یئ ئه‌نجام‌دای و هیچ تشته‌کی دیی زی‌ده‌ من نه‌کریه. پاشی پرسیارا دی یاوی گو‌ت: ته‌ ژ هه‌می وه‌زاره‌تخانه و ئورگان‌یت حکومه‌تی‌ت ئیرانی خه‌به‌رنامه و بو‌له‌ته‌نی‌ت خه‌به‌ری بو‌ پارتی یئ ه‌نارتی ئایا تو‌ قی تشته‌ی په‌ش‌راست که‌ی یان نه‌؟ من به‌رسفا وی دا‌فه‌ گو‌تی: هه‌می وه‌زاره‌تخانه و ئورگان‌یت حکومه‌تی نه، به‌لکو خه‌به‌ر نامه و بو‌له‌ته‌نی‌ت خه‌به‌ر یئ ه‌نده‌ک وه‌زاره‌تخانه و ئورگان‌یت حکومه‌تا ئیرانی یئ ه‌نارتی، وه‌کی وه‌زاره‌تا ئیتلاعات و خار‌جی و نافخو‌ و سه‌دا و سیما (میدی‌ایت و لات‌ی) و جامع‌ه‌ روحانی‌ت مبارزه و... ئه‌ویش پاراستنا تشتی‌ت قه‌ده‌غه و نه‌پنی عایدی من نییه، تنی ئه‌رکی خو‌ یئ حزبی منی ئه‌نجام‌دای. پاشی دوا پرسیار گو‌ته‌ من ته‌ به‌رگرییه‌ک هه‌یه به‌رگریی ژ خو‌ بکه‌ی بی‌ژه. من گو‌تی ئه‌زی بی تاوانم و ئه‌ز توشی چ تاوانا نه‌بوومه، تنی من ئه‌رکی حزبی یئ خو‌یی بجه

ئینایی. سه بارهت نه عمان وهسمان ئه و مروقه كئی بئی تاوانه و وی هایژ چ نه بوویه، من ئه وی ل سهردابری و بئی كو تشته کی ژ خو بزانیته، ژ بهر قئی ئه گهری ئه گهر هنگ تاوانه كئی یان سزادانه كئی بو وی فه برن، ئه ز هه ز دكه م تاوانا وی و زیندانا وی بو من ئه ژمار بكه ن نه ك بو وی. ئه زئی به رهقه م تاوانا ویژی بكیشم، بهس وی ئازاد كه ن. پاشی پرسیارا نه عمان كر هئدهك پرسیار ژ وی كرن و وی وهلاما وان پرسیارا داغه. ده رباره ی من نه عمان گوت، سه دیق ئه و خه به رنامه و بولته نیته خه به ری ییت ژ من وه رگرتی دابخوینیته و پاشی بو من زفرینیته فه. من نه دانه قئی كو بو حزبی پئیریت و من نه دزانی كو په یوه ندیا وی یا دگه ل ریكخستنا پارتی هه ی. پاشی گوته من نه قئا نه عمان گوتی، راسته یان نه؟ من گوتی به لی راسته نه عمان هایژ چ نییه. ئه گهر نه ق تشته تاوان بیت، ئه زئی توشی وی تاوانی بووی نه ك نه عمان.

۳- زیندانا ناڤین یا نه سفه هان

زیندانا ناڤه ندیا نه سفه هان ل سهرده می محمه د رهزا په هله وی شای ئیرانی یا هاتیه چیکرن. ئه ق زیندانه ل سهر شارپیا نه سفه هان فلاوه رجان یا هاتیه ئاڤاكرن، كو دورادورا وی وه کی هه می زیندانیته ئیرانی ب دیواره کی بلند و چهند بو رجیته زی ره قانیی هاتیه چیکرن، قئی زیندانی رووبه ره كئی زوری مه زن دایه به رخو. ژ ئالیی پوژهه لاتیقه ده رقه ی دیواری بلندی زیندانی كه ناله كا ئاڤی یا پان وبهرین كو ب چیمه نتوی هاتیه چیکرن تیدپه ریت. لایه كئی كه نالی دیواری زیندانییه هه ر ل ناڤه را چهند میتره كا بو رجه كا بلندا هه ی زی ره قان تیدا زی ره قانیی دكه ن. ژلای پوژهه لاتا كه نالیقه بنكه و باره گایه كئی مه زنی هیژیته له شكری زه مینیته ئیرانییه.

زیندان ل دوو بەشیّت جودا یا پیکهاتی دبیژنی (یەکه‌یی ۱ و یەکه‌یی ۲). یەکه‌یی ئیک یا پیکهاتی ژ کەرەنتینە، یانا وەرزشی، گەرماقین گشتی، خارنگە، بنکی تەندروستی، بینایی سینەمای، کارگەھیت شول و کارخانیت کچکە و ۹ بەندیّت مەزن بۆ زەلاما و بەندەک بۆ ئاڤرەتا. و دوو بەش بۆ سیدارەدانئ (بدارڤە کرنئ)، ھەر خۆدئ دزانیت کا چەند کەس ل ھەردوو جیادا ھاتنە ب دارڤە کرن و ل ناڤرن. ب ھەزاران ئازادیخواز و وەتەن دوستیت ئیرانی تیدا بەدەستیت مروڤکوژین شای و پژیما ب ناڤ ئیسلامییا ئیرانی ھاتینە شەھید کرن. براستی زیندانا ئەسفەھان دیمەنەکی ترسناکە، ئەف زیندانا ھەئ کوشتن و ل سیدارەدانا ھەزاران شەھیدیت (بی ناڤ و نیشانیت) یت نەتەو یت فارس و کورد و بلوچ و تورک و عەرەب و... ھتە.

نوکی ل زیندانا ئەسفەھان لەھەر ھەفتیە کیدا ھەمی پوژیت سیشەم و چوارشەم خەلکی بدارڤە دکەن (لسیدارە)، دبیژن پوژا سیشەمی بۆ لسیدارەدانیت گرتیّت مادەییّن ھۆشەبر. پوژا چوارشەمی بۆ سیدارەدانیت دی وەکی تۆلە و تاوانیت دیّت جودا جودا.

ژ ئالیەکی دیڤە ئەو دبیژن مە چ زیندانییّت سیاسی نینە و ئەم زیندانیت سیاسی بەدراڤە ناکەین، بەلئ ئەو راست نابیژن، چونکی بۆ ھەر زیندانییەکی سیاسی ئەو تاوانەکا دی دەنە پال وەکی تاوانا مادین ھۆشەبر و سیخوڤ و بی شەرەفی و... تاد و زۆر تشتیت دیژی. بەلئ نابیژنە خو ئەف ھەمی زیندانییّت سیاسی ل کیڤە نە و چ لیھاتن؟ ب ھەزاران زیندانییّت سیاسی وەکی ئەندامیّت حزبای دیموکراتا کوردستانا ئیران و حزبای مجاہدین خەلقئ ئیران و حزبای تودەیا ئیرانی و سازمان فیدائیان خلق ئیرانی و حزبای کۆمەلە و حزبای خەلقا جمھوری و چەندین حزب و ریکخراویّت دی وەکی لایەنگریّت ئایەتوللا مونتەزری

و چەندەھا كەسايەتییٔ ناف و دەنگیٔ ئیرانی و... ھەزاران ئەندام و لایەنگریٔ قان حزباً و حزبیٔ دیٔ ئیرانی ل فئ زیندانئ گولە باران یان ل سیدارە دەن. بۆ ھندیٔ دا ل سەر کورسیکا خو مینەفە. و چەندین کەس دەاتنە ل سیدارەدان کو بچوکترین گوناح نەبوو، تنئ تاوانا وان جیاوازییا بیروباوهریٔ سیاسی بوون، رەنگە داوا مافیٔ رەوايئ خوئیٔ سیاسی و جفاکی کریت.

دەمئ ئەم ل زیندانیدا خەلکی بۆ مە باسئ ھندەکا دکر مرؤف ھەبیەتی دبوو، بۆ نموونە مرؤفەك ل بەشئ مەدابوو نافئ وی داود بوو خەلکئ ئەفغانستان بوو حوکمئ وی زیندانا ھەتا ھەتایای بوو، یئ کو تاوانەك ھەبیٔ ژ غەدر و خیانت لئھاتبوو کرن و سزا دابوو، قیجا ژبەر فئ ئەگەرئ عەقلئ خو ژدەست دابوو توشی نەخوشیا دەرونی ببوو. ھەرچەندە مرؤفەكئ کیم تەمەن بوو بەلئ سەر و ریډینیٔ وی سپی ببوون. چەندین کەسیٔ دی وەکی فئ مرؤفەی ھەبوون، زۆری و ستەمەکا مەزن ژ لایئ رژێما کۆمارا ئیسلامی ل خەلکئ بئ تاوان ھاتبوو کرن.

بەندی کەرەتینە

بەندی کەرەتینئ ژ چەند ژورەکا پیک دەھات ل ھۆمئ بن عەردی و سەر عەردی و ھندەك ژوور ھەبوون ئیک ژوور ل بن عەرد و دوو ژوور ل سەر عەردی، کو ھەر ئیک ژ وان جھئ ۲۰ تا ۳۰ نەفەر ھەبوو، بەلئ دوو ژوور ژوان ژوورا ھەر ئیکئ سەد نەفەر کرنئ ژوورا سیٔ یا وان کەسا بوو یٔ بئ سەردانکەر. بئ فەدان ھەبوو سپیدەیا بۆ ھەردوو ژووریٔ مەزن دەم ژمیرەك ھەتا دوو دەمژمیرا بوو، پشتی نیقرویا بۆ ئەویٔ بئ چاڤیکەفتن بوو.

ئەو چەند ژورپت کچکە کو ھەر ئیککی سی ھەتا چار تەختا تیدابوون بو وان زیندانیا ئەو پت ژ ئیجازا فەدگەریانەفە دقیت مەدەکی ل ویریدابان پاشی چووبانەف بەندی خو، ھەر کەسی دەتە بەندی کەرەنتینی ژبلی ئەو پت ژ بێنقەدانسی دەتەنەفە دقیا سەری وان تراشی با و ھەر شەف ھەر کەسەکی قیابا داچیتە گەرماقی. دوخی بەشی کەرەنتینی زوری خراب بوو جەئ مروفا زوری تەنگ بوو، مروف نەدشیا بنقیت و بەتەنی زور پیس بوون و بین ژ وان ژورا دەت، دەست شوور و توالیت د ژورفە بوون ئەو ھەمی بین دەتە زیندانیا.

سەرەدەرەیا کە ھوفا نە بوو دگەل زیندانیا، وان ریز ل ھیچ کەسەکی نەدگرت. ل بابەتیت داھاتی دی بدریژی باس کەم.

زیندانیت کو زیندانا وان دریژ بیت و تاوانیت مەزن وەکی کوشتن و مادیت بی ھۆشکەر بوو، برنە بەندی حەفت. ئەما بەندی چار یی چەکی ت بانکی و فیلبازی بوو. بەندی نە یی کار کرنی بوو، ئەو پت کارگە و کارخانەیت کچکەیت زیندانی شول دکن. بەندی دوو ئەوژی یی کارگەریی بوو ئەوین ئافا بەندیت زیندانی شول دکن وەکی وان ئەقیت یانا و بەشی روشنبیری و جەئ دی شول دکن. قی دویمایکی ھۆلە کە مەزن ھەبوو جەئ کاری دەستی بوو، ئەما کاری دەستی تیدا نەدکرن، بەلکو پری زیندانی کربوون. یاریگایە ک ھەبوو جەئ توپا دەستی و پیا و توپا زەمبیلی و... ھد زور یاریت دی تیدا دکن. ھندە ک دوکانیت پیشەسازیا دەستی تیدا بوون، زیندانیا تشتیت خو تیدا فروت و ئامیریت پیتفی بو کاری دەستی ژ وان دوکانا دکرین. گەرماقە کە مەزن ھەبوو کو پیکدەت ژ ۴۰ تا ۵۰ شیرەیت ئافا گەرم و سار کو ئافرا ھەر ژوورەکی یا فەبری بوو و ھەمی یا کاشی

كرى بوو. چەند ژورېيت دى ل بهر دهرې سهرەكى يى هاتنه ژوورې هەبوون جهى خو پاكر كرنى بوون ژ گەماقداى جودا بوون دكهفتنه ناڅېهر و هوڅا جلك ژبه كرنى، دورماندورا وى سالونى كومود بوون ب ئەندازى ژمارا گەرماقا. هەر هەفتى جارەكى دڅا هەمى بچنه گەرماقې بەلى نه چارى نه بوو، هئدەك جارا دا كنه بخورتى.

پوليسى نوبەدار و چەند ئەفسەر و بهرپرست پوليسا ناڅېهنا بىناى كهرەتيني و زيندانا گشتيدا بوون، چەند ژوورەك بوون جهى په نجه مورى و وينه گرتنى ژوورا كومپيوته رى و...تاد.

نهومى سهرى چەند دادوهرەك ل سهر زيندانيا روينشتن هەر هەفتى چەند رۆژه كا دهاتنه وېرى دوسيت زيندانيا شروقه دكرن و گلهيت زيندانيا وەرگرتن و زيندانى چونه نك وان ئاريشيت خو بو وان باس كرن و داوا كارييت خو دگوتن. ئەز بخو جارەكى چومه نك دادوهرى وهكى خودان كيشه، من گوتى ئەز ژ قەستايى گرتى و ئەزى بى تاوانم، دا سزايا من سڅك بكهن، بەلى يا بى مفا بوو.

زيندانا ئەسفەهان بەشى ئيكى دوو نهومى بهرامبهرى وى زورى مەزنه و هئدەك بەنديت وى ۹۰۰ كەسيت تيدا، وهكى بەندا ۹ى كارگيرى، بەشى ۱ دگهل بەشى ۲ يا جودايه بەلى نوكه ب تونيله كا هەوايى هەردوكيت پيڅه گريداى. بەشى ۲ ل ئالىي ريفه بهريشه يى جودايه، بريار بوو كو ل ژير چافديريا بەشى فەرهنگيدا بيت. پشتى مروڤ چوو ناف زيندانى دى گەته جهى پوليسى نوبەدار ل نك پوليس دەرەجنه بو بەندى هەفت، ئيتلاعات دكهفته نهومى دوو و سى. ئەف بەشه يى دەسته سهركريا ژ بەنديت دى دئينه بەندى هەفتى ئيك كەسىن زيندانى و ئەف بەشه گريداى ئەمنى (ئيتلاعاتى) نه بوو، ئەويت سهرپيچيا دكهن ل بەنديت دى چ

واحدی ئێك یان دوو دئینانه وێری. هه‌روه‌توف ئه‌و كه‌سی‌ت بریارا
ل سێداره‌دانێ بۆ ده‌رچۆی، ئه‌وژێ ۴۸ ده‌مژمێرا دئینانه وێری، پاشی
هه‌ر ل تاكه‌كه‌سی دی به‌ن سێداره‌ده‌ن.

ژووړی‌ت تاكه‌كه‌سی‌ت زیندانا ئه‌سفه‌هان بشكلی حه‌رفا (ل) ل
سێ یان چار نه‌وما چێكرینه. هه‌ردوو نه‌ومێت سه‌ری یێت ئیتلاعاتی
بوون، هه‌ر ده‌ره‌كێ زیندانێ تاكه‌كه‌سی ژمارا خو یا هه‌ی. هه‌ر تایی
زیندانێ ئه‌ز باس دكه‌م ۱۳ ژووړین ئێككه‌سی دگه‌ل به‌نده‌كێ گشتی.
ئه‌و كه‌سی‌ت لیقه‌كوڵین دگه‌ل ده‌اته‌ن كرن بۆ ماوه‌یه‌كی دی هه‌یینه
به‌ندی گشتی، پاش دی هه‌یینه به‌ندی‌ت عادی. ل به‌ر ده‌ری ئێكی
ژیتداقه‌ ل به‌شی ۲، ئاكفاریومه‌كا ماسیا تیدابوو، چه‌ندین جوړی‌ت
ماسی‌ت سه‌یر و سه‌مه‌ر تیدا بوون و هه‌روه‌توف کیسه‌ل و مه‌رجان
و چه‌ندین گیانداری‌ت ئافی. من هه‌ست كر ئه‌وژێ وه‌كی مه‌ بی
ده‌سه‌لات و زیندانینه، گه‌له‌ك دلی من ب وان ماسیا سوت، من ل
نك خو سۆزدا بوو كو ئه‌ز چ جارا چ گیانه‌وه‌را نه‌كه‌مه‌ چ قه‌فه‌س و
زیندان و ئاكفاریومدا. هه‌ر گیانه‌وه‌ره‌ چاوا ب ئازادی په‌یدا دبن هه‌ر
وه‌توف ب ئازادی بژین و ب ئازادی به‌رن، چونكی هنگی من زانی تاما
ئازادی و سه‌ربه‌ستی‌ی چه‌ندا خو‌شه. پاشی كو له‌ ئاكفاریوم ده‌رباز بی،
دی گه‌یه‌ ری ره‌وه‌كا درێژ، ئه‌ف ری ره‌وه، سه‌ره‌كێ وی یێ قه‌پات بوو
ب ده‌ره‌كێ شیشی‌ت ستویری‌ت ئاسن پاسه‌وانه‌ك هه‌رگا‌ف ل به‌ر بوو،
ئه‌ف رێكه‌ دچوو به‌ندی‌ت به‌شا دوو یا زیندانێ (واحد ۲). سه‌ری
دی یێ گری‌دای بوو به‌چه‌ند هۆله‌كی‌ت ته‌نگ و درێژ كو تیدا چه‌ند
فرو‌شگه‌ و ئاكفاریوم تیدابووون كو جه‌ی چاڤی‌كه‌فتنی‌ت ئاماده‌بۆیان
بوو. هه‌ر ل وان هۆله‌كێ ده‌ره‌كێ مه‌زن و ئێكی كچه‌ك تیدابووون كو
گری‌دای بوون ب بینایه‌ته‌كی دی، كو جه‌ی چاڤی‌كه‌فتنی‌ت تایه‌ت بوو.

لېه ده ری کچکه پیره میره کی روو نه خوښ لی بوو، ناڅی وی که لی شاری بوو، نه وی چاڅیکه فتنی تابهت ری کخستن. پیره میره کی دی ل بهر ده ستی وی بوو وی زیندانی دهنارتنه ژوور، شهش ژوور دکه فتنه ره خه کی و هو له ک ل ویری بوو، ژوورقه کورسی تیدا نه بوون بوو مالباتیت زیندانی، به لی زیندانی نه رازیوونا خو دیار کر کو دقت کورسیا تیدا دانن، نه ف داخوازه بو هاتنه ب جهننان و ته ژی کورسی کرن. ره خی دیی هو لی نیزیکی ۱۰ ده ژووری دی تیدا بوون به لی نه ژوور ژور کچکه بوون و ده ستشور تیدا نه بوون، به لی نه شهش ژوری که فتنه ره خی ژیری هو لی ده ستشوییت باش تیدا بوون و ژوره ک و هو له ک تیدا بوون.

هه ر زیندانیه کی ئاسایی مافدار بوو هه یقی جاره کی مفای ژ چاڅیکه فتنی تابهت وه رگریت، کو هه یفا ره مه زانی نه بیت، هه می ل ژوورا ژماره ئیکا زیندانی کوم کرن و ئیک ئیکه دا گاز که نی و به نه کارگریا وی به شی. نه و پیره میر داناسنامه ییت وان بینیت و کاغه زه کی نفیسیت و زیندانی و هه فزیناوی دا ئیمزا که ن پاشی دا بیژنی هه ره ژماره هنده یی چاڅیکه فتنی.

ل دوماهیکا نه و هو لین مه گوتی ده ره کی دی هه بوو، نه گه ر زیندانی چاڅیکه فتنه رویرووی (ملاقاتا حزوری) نه با د ل وی ده ری چیه ژوور، هو له کا دریژ بوو نیزیکی ۳۰ هه تا ۴۰ کابینیت ته له فونی تیدا بوون و مالباتیت زیندانی دا هینه پیشقه و ب ته له فونی دگه ل گرتی ئاخقن، به لی گه له ک جارا ته له فون خراب بوون. هه ر چاڅیکه فتنه کا مروفی چووبایی پشکینه کا باش داکه ن هه تا به ری خو دابن زمانی مروفی. هیچ زیندانیه کی مافی هندی نه بوو تشته کی ژ مال و مروفتی خو وه رگریت. ژ نالیی زیندانیته ته نیشته هو لا چاڅیکه فتنه به رامبه ر،

چەند ھۆلیت دی ھەبوون دەری وان دکەفتە ناف ھەوشا زیندانى بەش (واحد) ۲ کو ئیک ژوان ھۆلا بو کارى دەستى زیندانا بوو، ھۆلەکا دی خارنگە بوو ئیکا دیژى ناندین بوو.

دەمى مروّف رى رەوى دەھاتە ناف زیندانا گشتیدا دەرەکی مەزن تیدا بوو پاسەوانەک ل بەر بوو، ھیچ کەسەکی مافى ھاتنە ژوور یان چوونە دەری نەبوو ھەتا کاغەز قینەبیت، بەس بو ھندەک کەسا ھاتووچۆ ل قى دەری یا ئازاد بوو، ئەویت کو ب شول بن ئەوژى چەند کەسەک بوون کو شولى وان ل بەشنى ئیک با یان ئاف یان زاد ئینابا، وان ژى پیدقى بوو کارت ھەبا و ب سینگى وانقەبا پاشى کو مروّف ل وى دەری دچوو ژوور، رى رەوہکا نزیکى ۳۰ مەترا ھەبوو ل سەرى رى رەوى ل ملئ چەپى ھۆلەکا دی ھەبوو کو پەيوەندیا زیندانى دگەل ژوریت تاکەکەسیا نھۆمى ئیکى د ژیر زەمینى ئەو بەش من نەدیتوو نزانم یاچاوا بوو؟ بەلى بەندەکی دى گشتى بو زیندانىت تاکەکەسى ھەبوو.

ل سەرى ملئ راستى رى رەوہکا دریژ ھەبوو، ھەردوو ئالییت وى دەریت بەندا دەھاتنە نافدا و بینایەکی دوو نھۆمى بوو ھەردوو تایايت وى وەکی ئیک بوون دەریت بەندا یى ھەقبەش بوو. بەندەکی سەرى دگەل بەندى خواری یى ھەر دوو بەندا دەرەک ھەبوو بو رى رەوى کو دەرەکی مەزنى ئاسن بوو، بەلى ھەر بەندەکی دەری تایبەتى خو ھەبوو و دەری دچوو یین قەدانى ژى ھەبوو. ھەر دەمى بەندى خارى چووبا یین قەدانى دەری بەندى دی (بەندى ۷ئ) دا گرن یان بەروقاژى.

به‌ندیت زیندانی:

ده‌ستێ راستی به‌ندی ۱، به‌ندی سنێلا بوو، سنێلا دوو به‌ند هه‌بوون به‌ندی ۱ی خوارێ و به‌ندی ۱ی سه‌ری، به‌رامبه‌ر ده‌ری به‌ندی سنێلا لایێ ده‌ستێ چه‌پێشه به‌ندی ئه‌فغانیا بوو، ئه‌ز ل قی به‌ند بووم دكه‌فته تایێ سه‌ری و به‌ندی ۲ کارگه‌ری دكه‌فته خوارێ، وێشه‌تر ده‌رگه‌هه‌کی دیێ ئاسن هه‌بوو ۳ ژوور بوون دگوتی ته‌ندروستی ل ژووره‌کی دکتور تیدا روینشت، یادی یا ده‌ری لیدانی بوو، یادی نه‌فه‌ره‌ك تیدا نه‌قت رووبه‌رووی وان ژوورا ژ ئالیێ چه‌پێشه چه‌ند ژووره‌ك هه‌بوون ئه‌ز نه‌چومه تیدا به‌لی جه‌ی چێشه‌کرنا ددانا بوو، ژوان وێشه‌تر ده‌ستێ راستی ده‌ره‌کی مه‌زن یی به‌ندی ۳ و ۴ بوون، هه‌ردوو به‌ندا زیندانییت سه‌ربازی (نیزامی) تیدا بوون، ئێك دكه‌فته سه‌ری و ئێك دكه‌فته خوارێ. به‌رامبه‌ری وان به‌ندی ۶ و ۸ و ۹ بوون، به‌ندی ۶ یی سزادانا کرنا وان که‌سا بوو ئه‌ویت سه‌پێچی و یان شاشیه‌ك ل زیندانییدا کربا داچه‌ند پۆژه‌کا یان چه‌ند هه‌یفه‌کا به‌نه‌وی به‌ندی یان ئه‌گه‌ر تاوانا وی یا گران نه‌با دا هه‌نێنه به‌ندی ئه‌فغانیا. به‌ندی ۸ و ۹ یی بچویکا بوو، هه‌ندەك بچوێك تیدا بوون ته‌مه‌نی وان زوړی کیم بوو هه‌تا هه‌ندەك ژیری ۵ یان شه‌ش سالیێ بوون به‌لی دۆخێ وان چیت بوو و خوارن و فه‌خوارنیت وان جودا بوون کافور نه‌دکره‌ خارنا وان و وه‌نه‌دکر که‌سه‌ك هاتووچۆیا وان بکه‌ت. ژ وان وێشه ده‌ستێ راستی دوکانا سه‌رچێکرنی بوو، ژ وی وێشه هۆله‌کا مه‌زن بوو یا کاریت ده‌ستی، ده‌ستێ چه‌پی په‌رتوکخانه بوو، په‌رتووکه‌خانه‌کا مه‌زن هه‌بوو هه‌می جوریت په‌رتووک تیدا بوون وه‌کی: قورئان، ته‌فسیر، ئایینی، فه‌قی، ئه‌ده‌بی، میژوویی،

جوگرافی....هد. هندەك پەرتووکیټ بابەتیت ئەدەبی تیدا هەبوون
كو من كەیف پێدھات بەلێ زۆر پیس و پەرپەر كربوون، مڕۆف
نەدشیا مفایى لى بكت.

تایى سەرى یا بەشى ۲ بەندى ئەفغانیا بوو و بەندى سنێلا ۱ یا
سەرى کارگەهەكى مافیرکرنى بوو بەرامبەرى کارگەها مافیرا دوو
ژوور هەبوون ئێك ژوان یاتەلهفونا بوو یا دووى پۆلا دەرس خاندنى
بوو. پشتی وان دا گەینه بەندى ۶ سزادنى (تەنبهى) بوو، بەندى ۴
یى سەربازى بوو، پشتی وان مزگەفت بوو. ئەم پێدایى بووین نقيژا
(سپیدی، نیقرو، مەغرب) بچینه مزگەفتى، بەلێ چینه‌دبوو دگەل
زیندانىټ بەندىټ دى باخقین. ل ناڤا مزگەفتى ژوورەك هەبوو
سەرب بەشى كەلتورى بوو، ژ دەرفەى ژوورى هندەك دولاب هەبوون
تشتىټ دەست چىكرى تیدابوون، زیندانیا ژى دكرین و ل وێریدا
دفرۆتن وەكى قايشا پشتن و جزدانك و تزی و پیتقیټ جگارا و.. هـ.
هەردوو بەندا ئەو بەندىټ سەرئێكدا جهى بێنڤەدانى
هەبوو، جهى بێنڤەدانى پشتن دەمژمیر ۵ ی ئیقارى دهاته گرتن
و دەمژمیر ۷,۵ سپیدی دا ڤه‌كەن، ل پۆژیدا ل دويف دەمژمیرا دا
دابەشكەن، دەمى بەندى خوارى دهاتنه بێنڤەدانى، دا دەرگەهى
بێنڤەدانا سەرى دهاته گرتن، كو دەمى وان بداوى دبوو دابەندى
خوارى كەنه‌ف ژوور و دەرى بەندى سەرى ڤه‌كەن ئەو دا
هینه خوارى. پۆژى ۳ جارا ناڤا گەرم یا كەلاندی دئنا داکەینه
مەتەرىټ خو تەژى ئاف كەین.

زیندانا ئیک کهسی

ئەو کهسیت بەرایکی دەهاتنە گرتن دابەنە بەندی ۷ یی ئیتلاعاتی، ئەو دالیکۆلینی دگەل کەن و بدلی خو دا ئەشکەنجە دەن، هەتا هەمی نەینیی و تاوانییت وان ئەنجامدای ئاشکرا دکرن و دانپێدانان پی دانەکرن. ئەو کهسیت زوی دان ب تاوانا خوکرن و تاوانا وان یا دیار با لیکۆلینا وان زوی بدۆماهی دبوو، دادەنە دادگایی و سزایی وی زوی دەریئەخەن. بەلی ئەویت داپێدان نەدکرن وخو پادگرت دا زۆر ئیشین و چەندین هەشقا دا ل زیندانا تاکەکهسی مینەفە هەتا زۆر ئازار کێشابا. من زانیاری هەبوون هەندەك هەتا سالی کێ ل زیندانا تاکەکهسی مابوونەفە. بتایبەتی ئەویت تاوانا کوشتنی ل سەر و دان بتاوانا خو نەدکرن. یان سکالا لی هاتباکرن کو زۆر مادیت هۆشەری یی لالی بووی و دزانی ئەگەر ل سەر ئاشکرا بیت دێ هیته ل سیدارەدان. هەندەکیش نەدەهاتنە زیندانا تاکەکهسی، ئیکراست ل کۆمیتیت سەربازی و بنکەهییت پۆلیسا... تاد ئیکراست دەنارتنە دادگایی. و دادگا ئیکسەر داهنێرتە زیندانی، پریکا کەرەنتینە داچنە زیندانا گشتی یان بەندی جەهی شیرەت کرنی، کو هۆلەکا گەلەکا مەزن بوو، پیوستیین باش تیدا نەبوون، سەرب بەشی ئیک بوو.

زیندانا تاکەکهسی وەکی پێشدا مەگوقی ۴ تایی بوو، دوو تایی وی سەر ب بەندی ۷ ئیتلاعاتی فەبوو، دوو تاییت خواری ل دەستی زیندانا گشتیدا بوو، ل ژیر چاقدیری ریفەبەریا گشتی یان سەرۆکایەتیا زیندانییدا بوون.

هەردوو تاییت سەری ل دەستی ئیتلاعاتی دابون، بو وان تۆمەتبارییت ژریفە دەهاتنە گرتن. بەلی ریفەبەری یان

سهروکایه تیا زیندانئ ههر دوو تاییت خواری بو وان زیندانا
 بکارئینان ئه ویت تاوانا وان ل سیداره دان یان تۆمه تباریت مادیت
 بیهوشکهر بوون. زیندانییت تاوانا وان سیداره دان بال ل پوژیت
 سیشهمی و چار شه می سزیا وان دسه پاند. ههر زیندانییه ک
 پیش بیته ل سیداره دان دقا ۴۸ ده مژمیرا ل ژووریت ئیککه سیدا
 بیت. ژوورئ تاکه که سییت سیداره دانئ جودا بوون ژ ژوریت
 تاکه که سییت دی، چونکی دکه فتنه ژیرزه مینیدا و هیچ ده راقه ک
 خو کوژی و ره قینئ نه بوو. ژوریت تاکه که سییت دیرئ ئه ف
 ده رفه ته نییه به لی جیاواز بوون، چونکی هاتوچو یا کاربه ده ستا
 ل زیندانا قانه دا یا ئازاد نییه و زیده تر ژیر چاقدیریدا بوون.
 ل دویف یاساییت وان د بیت ئه و زیندانیی ده یته سیداره دان یی
 سه لامه ت بیت و نه خوش نه بیت و هیچ نه خوشییت ده رونی و
 ژیری نه بن و ییزیر بیت و ته مهنئ وی ژ ۱۸ سالیی کیمتر نه بیت
 و...تاد، به لی ئه ف یاسایه هه می تنئ مه رکه بی سهر په را بوو،
 نه گهر دلئ وان هاتئ ئیک ل سیداره بده ن، هه می راپورت ل نک
 کاربه ده ستیت زیندانئ ده ینه چیکرن و دا سزای ل سهر سه یینن.
 دبیزن نه گهر کنفا ل سیداره دانئ کو زیندانی پیقه کر و پاشی
 بزیدا، نابیت دووباره پیقه که نه فیه، دقیت وی زیندانی ئازاد که ن.
 یان نابیت تاوانبار ژ ۷ ده قیقا زیده تر ب کنفیقه بیت. به لی ل
 ئیرانئ بتاییه ق ل ئه سفه هان زیندانی به ری سپیدی دا ل سیداره
 ده ن پشتی چه ند ده مژمیره کا پاشی دوو که س داهین تهرمی وان ل
 سیداری قه که ن و داننه د ئانبولانسادا، به لی ل زیندانا ئه سفه هان
 ئیک ژوان که سه کی ئه فغانی بوو کو ههر ئه و بخو زیندانی
 بوو، تورکی دناخفت نافئ وی (مراد) بوو. به لی هه میا دگوتئ

په هله څان، کربوو نوښه ری به ندی ئه فغانیا. دگه ل زیندانییه کی دی یی ئیرانی بوو، ناڅی وی (محهمه د به راتی ریگی) بوو، پوژا کو ل سیداره دان هه با ئه ف دوو نه فهره دچن ته رمیت بدارڅه کریا ژ کنفی څه کهن و ډاکه نه دثابو لانسادا، (محهمه د به راتی ریگی) زیندانیه کی ئیرانی بوو ئه و هفت سأل بوو ل زیندانییدا ل به ندی ئه فغانیا دا بوو. ئه وی بو مه باس دکر کو وی چاوا مری ژکنفی څه دکرن؟ گوت ئه ویته قه له و دا کنف ل هه فکا واندا چیت و گریا کنفی دکه فته ستوکرا واندا داچیه ناڅ گوشتی وانرا. مه دگوتی دبیزن نابیت تاوانبار زیده تر ژ هفت ده قیقا ب کنفی څه بیت! ئه وی گوت زیندانیی هه ی ده مژمیر ۴ یان ۵ سپیدی ل سیداره ده ن ئه م ده مژمیر ۸ یان ۹ دچین ژڅه دکه ین.

تایی سهری زیندانا تا که که سیټ ژیر زه مینی یا زیندانیټ تاوانبار بوو، ئه ویته شه ر دکه ن یان ئه ویته شه ر دگه ل کاربه ده ستا دکه ن یان زیندانی هانده ن بو کاره کی خراب یان شول نه کرنی یان بو مانگرتن ژ نانی خوارنی، یان مادیته هو شبه ر کیشابیت یان کرین و فروشتن پیڅه کریت یان شولیت پویچ کریت یان ردینا خو ب ده څه موسی تراشیبیت و... تاد. څی نه وعی تاوان دا بو چه ند پوژه کا یان چه ند هفتی یان چه ند هه یڅه کا هنیرنه ژوریت تا که که سی. یان دا هنیرنه به ندی ۶ به شی ۲ یان دا به نه که رهنیتنی یان به ندی ئه فغانیا. ئه ف هه می جیه یټ زیندانیټ سهر پیچی کارا بوون. جگاره کیشان به ندی ۶ و تا که که سی چینه دبوو.

ئەز ل زیندانا تەك كەسیدا:

ھەر ل ئېكەم شەف دەزگەھى ئىتىلاعاتى ئەز گرتى و برىه بەندى ژمارا ۷، پشتى ناف و نیشانیت من نفیسی و بەرىكىت من خالى كرى و ھەمى تشت ژمن وەرگرتى گوتە پیرەمیرەكى ببە ژورا ژمارە ۱۱، من گوتە وى پیرەمیری چىنايیت ئەزى بتنى بم؟ ئەوى گوت چى نايیت چونكى جىي كىمە، زیندانى زۆرن و ھندەك جیا ۴ نەفەر یت ژورەكا وەكى قىدا. من دلئى خۇدا گوت چاوا ۴ نەفەر دئى شىن جەھەكى وەكى ئیرەدا ژین و چاوا دئى نغن و روینن؟ ب قى حالى ئەز ۱۰۲ رۆژا زیندانا تاكە كەسیدا مامەفە.

دەمى ئەز زیندانیدا ھزار ھزر و خەيال بۆ من د ھاتن. ئەو ژورا ئەز تیدا ژمارە ۱۱ بوو من كەیف ب ژمارا (۱۱) دەت، چونكى بۆ من بیرەوهریا ۱۱ ئەیلولا ۱۹۶۱ بوو. ئەز چوومە دوان ھزر و خیالادا من گوت شۆرشا ئەیلولئى ل ۱۱ ئەیلولئى یا بەرپا بووى و ئەو شۆرشا ب ھزاران شەھید داى سەرکیشى وئى (بارزانى نەمر) كەسەكئى دادپەرورە بوو، رەفتارا وى دگەل نەدار، ھەژار، سەرمايەدار، ئاغا و جوتیارا وەكى ئىك بوو و ھىشتا زىدەتر پشتهفانى ھەژار و جوتیار و كرىكارا بوو. كو ھەمى ژيئى خۆل خزمەتا گەل و نىشتمانئى خۇدا بۆراندی. ئەو شۆرشا ب ھەزاران گەنج و لاوئىت كوردستانئى كەفتیە زیندانیت رژیمنت ئىك دىف ئىكىت عىراقى كو زۆریا وان ھاتیە شەھید و بیسەروشوین كرن. ھندەك جارا ئەز داپیژم: خۆ خوینا من ژ خوینا وان سورتر و رەنگینتر نییە و ژيانا من ژ ژيانا وان و بچوكیت وان شرینتر نییە و ئەزژی ژ وان باشتەر نیمە.

پشتى كو ئەز چەند رۆژەكا ل زیندانا تاكەكەسیدا مایەفە و ئەز زۆر ئەشكەنجەدام داوەتوف ھزرکەم و ل خیالا خۇدا بیژم

دوژمن یی نامەرده هەكە من ل سیدارە نەدەن، چونکی هەند ئەز ل ژيانا خوۆ بیزار ببووم. بەلێ هئدەك جارا من ل هزرا خوۆدا دلەدڵەي خوۆداقە دابیژم ژمارا یازدە خەیاڵەكێ بوۆ من چیدكەت كوسەرەتا شوۆشا ئەیلووڵییه و بهههزاران شەهیدیت قیریكرا بوۆیه قوربانی ئەزژی وهکی وان ئەز ل سەر دزی و حیزی و مادیت هوۆشەر و.... هەندەهاتیمە گرتن. ئەزژی هاتیه گرتن كوۆ ئەز كوردم و پارتیمە و بارزانیمە، قیچا ژبەر قان ئەگەرا بیئا من یا فرە بوو و هئدەك جارا موۆرال بوۆمن چیدبوون، بوۆمونه دابیژم چەندین سەرکردیت كوردا ییل زیندانیدا بووی و مرنا خوۆ پی باشتەر بوویه ژ هندی خوۆ بدەسقه بدەن یان واز ل بیروباوەریت خوۆ ییت نەتەوهیی بینن بەرامبەر ئازادبونا وان یازیندانی، بوۆ مونه شیخ ئەحمەد بارزانی دەمی یی گرتی دوژمن یی ئامادە بوو ئازاد كەت بەس دقیا ئەو داخواز بكەت، ئەما وی چ جارا داوا لیوورین و داخوای ژ دوژمن نەكر و تنی دگوت ئەزی ییتوانم و مە چ هەلە و شاشی نەكرنە كو داوا لیوورینی بكەم، هەنگوۆ شقەستا ئەزژی گرتی، دا ئەمر كەت من شانسێ برای خوۆ نییه و مەرەما وی (شەهید شیخ عبدالسلام بارزانی) بوو كو ب دەستی دوژمن هاتبوو شەهید کران (سلاقییت خودی لسەر بن)، كو وهکی وی شەهید بيم. من هزر کر قان هئدە سەرکردیت مەزیت کوردا یی خوۆ لبر رههجا زیندانی گرتی، بوۆچی كەسەكێ وهکی من یی هەژار و بیدەسەلات و ئاواره بوۆچی ئەز خوۆ لبر رههجا زیندانی نەگرم؟ هەر وهتوق شیخ عەبدولسەلامی بارزانی دەمی گرتی و زیندانی کری یی ئامادە نەبوو داوا لیوورینی ژ دەستەللاتا عوسمانی بكەت هەتا ل دویماهیكێ هاتە شەهید كرن.

ھندەك جارا داھزر كەم و بېژم ئەف ژورا تاكە كەسيا زىندانى بۆ
 من وەكى گۆرەككەيە يە ئەف لېدانە و ئىشانەنە وەكى لېدان و ئەشكەنجەيا
 ناڤا گۆرپىيە و ژدەرڤەي زىندانىژى ب راستى وەكى بەھەشتىيە! ھىشتا
 زوى و ئەزى ل سىدارە نەداي دا ل خو بفرمەفە بەلكى خۇدەيژى ل من
 ببورىت، من نفىژىت خو ھەمى كرن و ئەز ژدل زفرىم و من دەست
 ھاڤىتە قورئان خاندنى و من ھندەك سورەتت كورت ژبەر كرن.
 بەس دوو تشت ھەمى گاڤا ل بەر بېرا من بوون ئىك دوزا كوردا و
 سەر كرىت مەزىت كورد وەكى بارزانى نەمر و ھەمى تىكوشەرىت
 دى كو زوريا وان ل كونجىت حوجرە و مزگەفتا پەرورەدە ببوون و
 دەست ب شورشى كربوو، من دڤا ئەزى ل سەر رىبازا وانبم و ل
 سەر دەوس و پىكا وان كەسابم ژبو ڤيانا گەل و نەتەوا خو، دروستە
 زىندانىيەكى بىدەسەلاتى وەكى من چ ئاف ژبەر بىركا وى ناچن، چونكى
 زىندانىيە، بەلى گرنگ ئەو ە مروڤ باوهرى ب رىباز و دوزا گەلى
 خو ھەبىت و ھەتا مرنى يى وەفادار بىت بو گەل و نەتەوا خو.
 ھەمى سەر كرىت كورد بو مە سومبلىت نەتەوينا.

دا ڦه گريښنه ڦ سهر بابهنۍ خوۍ زيندانۍ، نه ز دوو هه ڦا
ل ژورا تاكه كه سۍ ژماره يازده مامه ڦه، هه روه كي من ل پيشدا
باسكرۍ كه سهك تپيدا بوو ب نافۍ غولام ره حماني و پاشۍ چهنـ
رۋژه كا نهو ڦه گواسته جهه كي دي و مروڦه كي دي ئينا لالي من نافۍ وي
عه بدولره زا خوځهندي بوو، خه لكۍ گه زۍ بورخوار بوو، شوفيرۍ
قهلابۍ بوو نيزيكي ۱۰۰ كيلوۍ ترياكۍ ڦۍ گرتبون، ترياكاييكي
بهلوچ بوو، گوتبوو خوځهندي بلا ل ده ڦ ته بيت تو بده ڦ مامۍ
من نه وېش معامله دگهل كړبوو. كابرايۍ بهلوچ چووبوو ټكراست
جواب دابوڦ حكومه تۍ، رۋژه كي ده وره ل عه بدولره زاي خوځهنديدا

و گرت، بتاوانا چاقدیریکرنا مادهیی ھۆشبەر ئینابوو ژورا تاکە کەسیدا مەدا، زۆر لیدابوون و سینگی وی ھەمی ھرشاندبوو پەراسیەکا وی چەماندبوو. عەبدولپەزا خۆجەندی کابرایەکی زۆری ریکوپیک و باش بوو، وەکی دیاربوو مروفەکی نەرم و نیان بوو و ژیانەکا سەرفیراز یا ھەبووی، وەکی وی دگوت بەس قیجاری یی توشی مەوادێ ھۆشبەر بووی ئەوژی ژ نەزانیی، بەلی یی توشبووی بوو و دیار بوو کو وی گەلەک تریاکا کیشای، لەشی وی ھەمی ھرشاندبوو گەلەک لیدابوون. یی ئالوودەبووی ب مادەیت ھۆشبەر بوو، داھەلاقیژیت و نالەنالا وی بوو، شەقی نەدشیا بنقییت ژبەر وی ئیکی، قیجا ھەر چەند دەمژمیرەکا جارەکی خۆ دەتە بەر دوشی ئافی و چیتە بن بەتەنبیەکیشە و چەند خۆلەکا چاقییت خۆ گەرم کەت و دۆخی وی گەلەکی نەخۆش بوو.

ل ھەمان دەمدا باردۆخی من زۆر ژ دۆخی وی باشتەر نەبوو، من بەس ۴۵۰ تومەن بەرینکییدابوون من خوارن پی نەدھاتە خوارن و من پارەژی قینەبوون بدەمەق فەرمانبەر تشتا بۆ خۆ پی بکرم، لەشی من ھەمی وەکی ھەشی شین ببوو چ جی نەمابوون کو وان لینەدابن، ل مدی ھەیفەکی من نقیژیت خۆ ب پروینشتی دکرن و ئەز نەدشیام رابم وروینم، ب زۆرەکی ئەز دشیام بچمە سەر ئافی و جلکییت من تنی ئەو بوون ئەوی ل بەرمندا. مدەکی زۆری کیم ئەز زۆر لاواز بووم و گوشتی خۆ من ھەمی بەردا بوو، و شەلوارێ من خۆبەسەر منقە نەدگرت، چونکی ھەر ل پۆژا ئیکی قایشا شەلوارا من ژمن وەرگرتبوو، نەچار بووم من ب ھەردوو دەستا شەلوالا خۆ دگرت، دا لەسەر تیلەکا من نەھیتە خوار. دویمایکی من ھەندەک بەندک ژ بەتەنبیەکی فەکرن و

من ھاقتنە شەلوالا خوۆ داسەر مندا نەھیت. زۆر جارا من داوا
ژۆ دکر کو بچنە دەری خانیی مە بۆمن ھندەك پارەى و جلكا و
ھندەك پیتقییت دییت پۆژانە بینن، ھەمى جارا دا بیژن باشە
بەلى بۆمن نەدئینان. مدی ۶۷ پۆژا ئەزى بى پارە و جلك بووم.
عەبدولپەزا خۆجەندى جگەرەكیش بوو چەند پۆژەكا ئەوژى یى
بى پارە بوو، بەلى زۆر پینەچوو مروقتى وى پارە بۆ کرە حسابى
و جلك بۆ ئینان، مە ھەردوڪا ھندەك قودى قىقى و ماسى کرین
و پیچەك روچ ھاتەف بەرمن و پیت مە. وى فلچى و خەمیر ددان و
خاقلەك ب پارى خوۆ بۆ من کرین و ھەزار تومەنەك داف من، گوت
بلا فته بن ئەگەر ئەم ژۆیک دویر ئیخستین بلا پارە فته خەلاس نەبن.
عەبدولپەزا خۆجەندى دەركەفت مروقتەكى ب وەفا و پیزدار، گەلەك
جارا من ددلیخوۆدا دگوت مخابن مەردە میەرەكى ھتوڤە بکەفیتە
زیندانیدا و خوۆ توشى تریاکى و شولیت خراب بکەت.

ئەز زیدەتر ژ ۲۰ سالا کارمەندى ئیدارا پەروردەو فیكرنى بووم
ل دەقەرە گەزو و بۆرخوۆار، من گەلەك مروقتى خۆجەندى ناسین
و ھەفکاریت من بوون، بتایەتى خالى وى حسین ئەشرەفیان
زیدەتر ژ (۱۰-۱۵) سالا ھەفکاریت من بوو، حسین کارمەندى
دەزگەھى مەبوو، بەرپرسى ئامار و بۆدجى بوو، پاشى بوو
بەرپرسى کاروبارى مامۆستایان و ل پشکا سەرچاڤیت مروقتى
شولکر، قى دویمایى برە شاورچكى گەز، ل خاندنگەھا نافنجى
شولکر. حسین ل دەستپىكا شۆرشا ئىسلامى لایەنگرى رژىما شای
بوو، بەلى پشتى شۆرشى ھەر ل جەھى خوۆ ماڤە سەرى خوۆ ل
شولا خوۆ ئینا و لایەنگریا ھىچ ئالیەكى سیاسى نەکر، ئەما زۆرى
توندخوۆ و یى پژد بوو چ شاشى ل شولى خوۆدا نەدکر.

فێجا عەبدولپەرەزا خۆجەندی خوارزایی وی بوو وی بۆ من فەگیرا و
 گوت: خالی من حسین ئەفسەرێ گاردی شای بوو، ئەركی وی ل زیندان
 ئێقین بوو، ل ویڕی داریوشی فروهەر ناسی، هنگی داریوش یی گرتی
 بوو، وی خالی من حسین شیرەت کر و گوتی: هەرە شولی خۆ بهێلە و
 شولەکی دی بۆ خۆ پەیداکە، چونکی رژێما شای نامینیت، خۆنیشاندا و
 پیکدادان دی چێین، ئێکەم ئارمانجیت مللەقی دژی گاردا شایە. ئاخفتیت
 داریوش ب دلی خالی مندا چوون و دەبیرزادە کو خەلکی دەستگرد
 بوو وی دەمی بەرپرستی پێقه بەریا پەرورەدە و فێکرنا بۆرخوار بوو
 هاتە نک دەبیرزادە و دەست ل کار بەردانا خۆ (استقاله) ل گاردی شای
 دا و بوو کارمەندی وی پێقه بەریی (پەرورەدە و فێکرنا بۆرخوار) هەتا
 فێ دیماکی خانەنشین بووی. ئەوی باسی خالی خۆ دکر و گوت:
 دەمی ئەو ل تەهران کچا مەتا خۆ مارەکر و برە تەهران بەلی
 حسین ل ویڕی پۆلەک فەکر بوو هندەک کچیت دوا ناوەندی دها تە
 نک و دەرس دانی بوو ئەگەرێ هندی کو کچا مەتا خۆ بەردەت،
 پاشی کو زفریەف بۆرخوار ژنەکا دی ئینا ئەقەرۆژی یی خانە نشین
 بووی. نوکە ل پێیا شیخ بەهائی ل ئەسفەهان شرینی فروشییه کا
 فەکری و ل ویڕی شول دکەت. خۆجەندی زۆر ئاخفتین خوش بۆ
 مەدکرن و سەبرا مە پێدهات، و مروّفه کی شارەزا بوو هەر چەندە
 شیعه بوو، بەلی هیچ گافه کی باسه کی ئولی وەتوف نەدکر کو پی
 دلگران بێم هەتا هندەک جارا پەسنا خودی ژرازی ئەبۆبەکر و عومەر
 و عوسمان ژێ دکر. بەلی زۆر ژێ باسی خورافاتیت شیعه گەری ژێ
 دکر و یی پیگیر بوو ب پیرۆزییت ئولییت خۆ، نفیژیت خۆ بەردەوام
 دکر و هەمی گاڤا پەسنا گەلی کورد کر، باسی چوونەکا خۆ کر کو
 چوێه کوردستانی ب ترومبیلە خویا باری کەلوپەلیت سەربازی بربوو

وێرێ و ب دەستێ پێشمەرگێت حزبێ دیموکراتێ کوردستانی ھاتبوو گرتن، پاشێ بارێ ترومبێلێ وی لێ وەرگرتبوو، بەلگەنامەک دابووێی کو بارێ خۆی دایەف حزبێ دیموکرات و بەردابوو و ترومبێلێ وی دابوۆی. چونکی وی گوتبووی ئەزێ بخوۆرتی ئینای.

عەبدولپەرەزای باسێ خۆ دکر کو بوویە مێقانی مالهکی و زۆر قەدرێ وی گرتبوو، وی بۆمە ھندەک جارێ سترانەک دگوت یا گورانپێژ عارف بوو بەلێ بیرا من لێناھێتەفە دگوت: (برنو برنو برنو ھەفت سوار از شیراز ھمە کورد و تیرئەنداز). وی دگوت ئەف سترانە یا ب مەلا مستەفای گوێ. بەلێ ویژێ ھەمیا ژبەر نەبوو وی دگوت دقێت مروۆف زۆر ھوشیاری دگەل فائە باخقیت، ئەف لیکولەرە زۆر شەیتان ب ھەر رێکەکا بیت دی ئاخفتنی ژ مروۆفی ئیننەدەر سەرباری ھندی زۆر لێدابوون. من سەری ژرێفە باوہری پی نەدھات ئەز نەدشیان یا دلێ خۆدا بۆ بێژم، ھەرچەندە دوامیی من باوہری پیدھات بەس من چ بۆ وی نەدگوت، ھەر گاڤا ئەز ل لیکولینی دھاتمەفە ئەو ل من پرسیبا، دایژمێ ھەر تشتەکی من زانییت من یی بۆ گوێ. گەلەک جارێ دایژیتە من دەربارە ی من چ پرسیار ژ تەکرە یان نە؟ ئەزدا بێژمێ چ ئاخفتن دەربارە ی تە نەگوتنە من، دیسا وەتووف بوو دەربارە ی وی چ جارێ پرسیار ژمن نەکر بەس جارەکی نەبیت گوتە من ئەو دوو نەفەریت نە تە تو شەھێ پینابە ی کو ئەو مروۆقیت مەبن؟ مە کرینە نە تە دا ئاخفتنا ژ ھنگۆ بیننە دەرێ؟ من گوت نەخیر ئەو فکر و خەیاڵ بۆمن نەھاتینە، چونکی باوہر ناکەم کو ھنگ ژ مروۆقیت ئالوودە و تریاکێ مفاي وەربرگرن، ھەتا دەستکێت ھنگوژی بن، چونکی ھەر تشتەکی ھەبیت من بخو یی بۆ ھنگو گوتی. پاشێ ئەف ئاخفتنا لیکولەرا من بۆ عەبدولپەرەزا خوۆجەندی فەگیرا، بەلێ

من و خوځه ندى هەردوكا باوه پرى ب نه فەرى دى نه دهات، ئەوى دگەل مه ل ژورا تاكه كه سىدا پشتمى ۲۰ پوژا ئەو ژخونسار ئىنابوو نك مه گەنجه كى نزيكى ۳۰ سالى بوو، چاقيت وى زەر بوون و يى بكه له گه و قه له و بوو، ئەوى دگوت ئەز سه يدم و ئەولادى بنه مالا پيغمبه رى خوديمه، ئەوى دگوت ئەزى تومه تبار بووى ب نيڤ كىلوي ترياكي. ئەو شەفا ئەو ئىنايه نك مه من سەرى خو بره بنه گوها خوځه ندى و من گوتى باور ژ فى مروڤى نه كه، باوه پراكه م كه س ژ خونسار بيننه ئيره بو نيڤ كىلوي ترياكي، هەبيت نه بيت ئەف مروڤه دهستكى دهزگه هى زانياريا وانه يى نايه تيره داقسه و قسه لوكا ژمه كيشيته دهه. خوځه ندى ژى گوت چىدبيت و دقيت هوشيارى خوئين. فى مروڤه ي زور حالى مه نه خوڤ كربوو ژ ئاليه كيڤه مه باوه پرى پى نه دهات، ژ ئاليى ديڤه مروڤه كى زورى بى فەرهنه گ بوو چ ژ ئاداب و پىسوميت فى زه مانه ي نه دزانين، ژبه رهندي خوځه ندى دا بى ژيت سه يد مه هدى به س په زى ديتى و دگەل په ز و چيلا يى مه زن بووى، ناقى وى سيد مه هدى محه مه هدى بوو و خەلكى باژيرى خونسار بوو. ئەوى شانسه كى باش هه بوو فايلا وى كه فته نك دادوه ره كى ئەو ژى خەلكى خونسار بوو ناقى وى (سادقى) بوو.

ب تومه تا نيڤ كىلوي ترياكي گرتبوو به لى كو بريه ليكولينيى دان ب هه شت كيلويادا ئىنابوو، چونكى هئدەك هه فال هه بوون ئەوان ئاشكرا كربوو گوتبوو هه شت كيلو بوون، چوار يىت دايه وى و چواريش يىت دايه بابى وى، به لى محه مه هدى نه قيايه پى بابى وى بىته نافدا، ئەوى ژبه ر بابى خو گوتبوو هه مى يامنه و بابى من هاژ چ تشته كى نيه، دادوه رى بابى وى دناسى و هاروكاريا وى كربوو، پاشى ل داداگيدا ۴ كيلو ترياك ل سەر هاتبوو نفيسين

و چوار کیلو ل سهر لادابوون. بهلئ ههتا ئهز ئازاد بووی ئه و
و که کئ خوچه ندی ههر ل زیندانا بهندی هفتدا مابوون و
چاره نفیسا وان دیار نه بوو.

خوچه ندی ل بهندی ۷یدا فروشگایهک فه کربوو بو خو
شولکر محمه دی ژئ ببو کارمه ندی بهر ده ری به شئ فهره نگی
هه ردوو دمژویل بوون. گه لهک جارا کو ئه م دبرینه گه رماقئ من
دیت بهلئ ده رفهت نه بوو دگه ل ئیک باخقین. محمه مه دی ل
ژورا تاکه که سیدا (ئه ز و خوچه ندی) گه له کئیت ئیشاندی، چونکی
شه ف و پوژ شولا وی گری بوو نه ده یلا ئه م بنقین یان بیقه دانه کئ
بو خو بکه ین یان بده نگه کی بلند دا (په وزه) فه خوینیت یان
لافه دکرن ئه و لافه ییت لالی وان مه شه ور وه کی په وزه زهینه ب و
سه یدولشوه دا و...تاد. هه که چ پیچینه ببا دا لاوژا بیژییت.

ئه وی دگوت ئه م چوار برا بووین برایی ژمن مه زتر پار سال
ده عم کر و ئه مرئ خودئ کر، نوکه ۲ کچیت هه ی ژنا وی ژنا
من جانتزه من دقیا پشتی سالفه گه را وی ماره بکه م چونکی ئه و
ژ من ناگه رییت و پیخوشه شوی ب من که ت ئه فه ئه ز که فتمه
زیندانی و ئه وژی ژ ده ست من چوو. باسئ شه ری ژنا خو دگه ل ژنرا
خو دکر کاریت مه زن و کچکه هه می باس کرن. ژلایه کی دیشه
زور شولیت بی ئابرو کربوون هه می بومه فه دگیران. هه روه توف
باسئ برایی خو دکر کو پیکفه چه ند شولیت پویچ کر نه و
لدویف نامیسا خه لکی فه بوون و باسئ کرین و فروتنا مادیت
هوشبه ر دکر کو چه ندین جارا وی و برایی خو ئه ف شوله یاکری
و دگه ل ئیک چوونه قوم و ئه سفه هان و نه ته نز و...تاد. هه تا
بابئ وانژی ئه ف شوله دکر و پاره کی باش بده سته ئینا.

هەرگاف دا بیژیت ئەز سەیدم و ئەولادی پیغمبەری مە چاوا
 دئی کامەندیین دەزگەهیی زانیاری لمن دەن دئی چاوا رژیما ئیسلامی
 دئی ئەولادی پيغمبەر بئی حورمەت و بئی ئابروکەن، ما ئەو
 ژ باب و باپیرن مە ناترسن؟ ئەزدا بیژمئی نەخیر ئەو ژ باب و
 باپیرین تە ناترسن و پەنگە بیرو باوهریش پئی نەبن. گەلەك
 جارا دابیژمئی سەید ئەز باوهرپناکەم تو سەید بی و ژبنەمالا
 پیغمبەری بی؟ ئەوی دگوت نەخیر مە دارا بنەمالی یا هەیی و
 ئەز ئەولادی فاتیمەتولزەھرامە. ئەز دابیژمئی هەكە تو وەلەدی
 فاتیمەتولزەھرابی دئی چاوا شولئ تریاکئ کەیی؟ دئی چاوا ب شەف و
 ب پوژ دئی لیدیف نامیسا خەلکیفەبی؟ ئەو دابیژیت دینی مە تریاک
 تیدانیە و چیناییت، ئەز چ جارا لدویف نامیسا خەلکی نەگەریامە
 و ئەگەر من تشتەك کربیت، یا ب پازی بینا هەردوو لایا بوویە.
 پاشئ عەبدولرەزا خۆجەندی لێك مە بر ئەو ۴۰ پوژا زیدەتر
 دگەل مەدابوو، مە گورا خۆدابوووف ئیک چوناوی بۆمە یا نەخۆش
 بوو و کاریگەری مەکر. خۆجەندی هەندەك پاره دانەف من و هەندەك
 تشتیت دی بو من هیلان، ئەز و مەهدی بچوونا وی دلگران بووین
 ئیکودوو بینینەفە یان نە؟ ئایا چارەنقیسا هەر ئیکئ ژمە دئی چ لئ
 هیئت؟ ئایا جارهکا دی دئی لئی زیندانئ چینهدەر یان نە؟ ئایا دئی کئ
 ژمە سیدارە دەن و کئ نە؟ یان هەند دئی ل زیندانئ مینینەفە هەتا
 دمرین؟ ئەف هزر و بیرە و ب هزاران هزر و بیریت دی پوژئ چەند
 جارا دا ملیشکئ مروفییدا هیین و چن.

ئەز و سەید مەهدی بتنی ماینەفە هەر پوژ دابیژیت دئی خو
 کوژم! من گەلەك شیرەت لیدکرن و من دگوتئ مروفی موسلمان و ب

ټيمان چ جارا هزرا خو کوږي ناکهت، چونکي تاوانه‌کا مه‌زنه و مرؤف ژ دین و دنیا دبیت. ټایا نه‌گه‌ر ته‌خو کوشت چاره‌نقیسا ژن و بچوکیکت ته و دایک و بابی ته دی چ بیت و دی چ بسهری وان هیته؟ هه‌که تو ژ نقشی (نه‌سه‌لا) پیغمبه‌ربی، پیغمبه‌ر و هه‌ر ۱۲ ټیمایت هنگو نه‌وه‌یی ل قی کریاری کری و جهی ته دی بیته ټاگر. ټه‌وی گوت، نه‌گه‌ر نه‌ز مرم برایی من دی ژنا من ماره‌که‌ت و چاشی خو ده‌ته بچوکیکت من. من گوتی تو بخوی دیږی ژنرا ژ ژنا من جانتړه ټه‌و ناچیت ژناته ماره‌که‌ت، ټه‌و دی چیت ژنرا ته ماره‌که‌ت. ټه‌وی گوت راسته ژنرا من ژ ژنا من جانتړه به‌لی بابی من زیده‌تر که‌یف ب ژنا من ده‌یت دی ژنا من ل برایی من ماره‌که‌ت. ل دومایی گوت من دوو براییت بی ژنیت هه‌ی هه‌ر ټیک دی ټیک مار که‌ت. ټه‌زژی دی لفی دهره‌سهری و بیچارهی دهر باز بم، هه‌رو یی من به‌ن هنده‌کا ل من دهن و من بیچاره‌دکن، مرن ژ فی ژینی چیتړه. گا‌فا من شیرت لی کر دایچه‌ک ب گو‌هیت ویدا چیت به‌لی رؤژا پاشی دا چیت‌ف سهر به‌ر و ترازیت خو دایږیت دی خو کوژم، ټه‌ف تشته بو به‌رنامه. ژ به‌ر هندی ټهم زور ل کریار و ټاخفتنی و دی بی زار بوین، به‌لی چ چاره نه‌بوون کو ژی دویر که‌فین و می‌شکی مه‌ ټارام بیت.

هندي خو‌جه‌ندی لنک مه‌ بوو، جار جار دا بیږیت دی خو‌کوژم، خو‌جه‌ندی دایږیتی زور باشه‌که‌رم که‌ ژمه‌فه بی گازنده‌یه، دایږیت نه‌که‌ هنگ پی‌فه بن و دهرده‌سهری بو هنگو چیبیت. خو‌جه‌ندی دا بیږیتی س‌ه‌ید ته ژبه‌ر مه‌ نه‌بیت هه‌ر گا‌فا ته‌ فیا که‌ره‌مکه‌ خو‌ بکوژه، ټهم دی بیږینی ټهم نفستی بووین. پستی خو‌جه‌نده‌ی ژ نک مه‌ چووی به‌رنامه‌ی خو‌کوژیا س‌ه‌ید مه‌ه‌دی یا به‌رده‌وام بوو، ټه‌زژی ژیت‌سام نه‌که‌ به‌رپرسیاره‌تی بو من ژی چیبیت.

جارا ژرېڅه ئەم بریه بێن ڤەدانئ زېده تر ژ هەیفه کئ بوو مه رەنگ و رویئ ئاسمان نه دیتبوو، پوژیت ئەینی ئەم ل ژورا تاکه که سیدا دبرینه دەر ئیزیکی (۱۵بۆ ۲۰) ده قیقا ڤه دکیشا، بێن ڤەدانئ دکه فته دهف پەرتوکخانئ ل به ندئ ۶. هەر ئەینی ئەز و خۆجه نه دی و سهید مه هدی دبرینه بێن ڤەدانئ، پاشی کو خۆجه نه دی ژنک مه بری ئەم برینه بێن ڤەدانئ من که فچکه کئ شکهستی ڤه دیت ناف گلیشیدا بوو، من بن جلکیت خۆدا ڤه شار ت و ئینا ژورا تاکه که سیدا، من باش ب ئاف و سابینئ شوش بۆ نان خوارنئ، که فچک بهس دهف بوو چ دوپلک پېقه نه بوون، ل ژورا تاکه که سیدا من ڤه شار ت ژبه ر چاڤدیرا دانه بن. سهید مه هدی گوته من که فچکئ خۆ بدهف من، من شولا پئ هە، من زانی بۆ هندییه دا ده مارا ده ستئ خۆ پئ بریت و خۆ پئ بکوژیت من گوئئ باشه دی ده مه ف ته، من که فچکئ خۆ هه لگرت و کره کونا توالیتدا، هه تا هنگی من ب ده ستی زاد خوار من گوئئ ژنوکەژی ویڤه دی هەر بده ستی زادی خۆم، هه م دی ژ ده ستیت ته ئاسووده بم هه م دی ژ ده ستئ ڤه رمان به ر و چاڤدیر ده رباز بم. پوژه کا دی یا ئەینی ئەم ل بێن ڤەدانئ هاتینه ڤه نزیکي ده مژمیر عی ئیقاری بوو، خه وا من ده ات مه هدی گوت، سه دیق ئەزدئ خۆ کوژم، من گه له ک ئاموژگاری لیکن من گوئئ، سهید قی کاره ی نه که ی، من ژبه ر ته نییه به لئ من ژبه ر خۆیه ئەز دی توشی ده رده سه ریئ بم. گوت بنڤه ئەز خۆنا کوژم، ئەز نفستم جاره کی ئەز ژ قاریت وی هشیار بووم، من گوئئ چیه سهید؟ گوت ل ده ری بده کارمه ند بیت من به ته دکتور من ده ستئ خۆ یئ بری. من گه له ک ل ده ریدا به لئ نه هات ئەو بخۆ چوو ده ستشورئ و په نجه ره کا کچکه تیدا بوو وه کی په رده کئ کرکرب ئاسن گرتبوو کره هه وار و گازکر (زېره فان، زېره فان)

ئەو سەربازیت سەر بان بەرسفا وی دابوڤه، گوتی ته چیه؟ گوت من دەستی خوئی بړی و خوینه‌کا زورا ژ دەستی من دهیت بیژه زیږه‌فان من ببه‌ته دکتور. پاشی فه‌رمانبه‌ره‌ک هات نافی وی مه‌له‌کی بوو هات ده‌رگه‌هی ژورا تاکه که‌سی فه‌کر و گوت چیه؟ من گوتی پیکولا خو‌کوژیی یا کری دەستی خو یی بړی! ئەویژی ده‌ری ژورا تاکه که‌سی لیدا و ب توره‌یقه چوو بیژیته سه‌رشفه، سه‌ید زور ترسا، ئەز دامه‌ سویندی کو نه‌بیژی پیکولا خو‌کوژیی یا کری، دقیت بیژمی وه‌رزشا کری و دەستی ویی فی سویا چیمه‌نتوی که‌فتی یی بړی. به‌لی ل پيشدا من دوو هه‌تا سی که‌سا تیگه‌یاندبوون کو ئەف مروڤه دی خو‌کوژیت و به‌رپرسیاره‌تیا وی بو من حساب نه‌ییت.

پاشی کارمه‌نده‌کی دی هات و سه‌ید مه‌هدی بره‌ته‌ندروستی ده‌رمان کر و شیفه‌ک بو کریوو شیره‌ت لی‌کربوون بوو زور ب نه‌رمی دگه‌ل ناخفتبوون گوتبووی چ جاریت دی وه‌نه‌که‌یه‌فه. پشتی هنگی ئەز پشتراست بووم کو چ جاریت دی ده‌ست ب خو‌کوژیی ناکه‌ته‌فه، چونکی وی پوژی من زانی چه‌ندی بی جورئه‌ته.

جاره‌کی سیپده‌ بوو ئەزی نفستی بووم ئەز ژ ده‌نگی وی هشیار بووم کو یی (روژه‌تولزینب) بیژیت من هنده‌ک قه‌سه‌گوتی و ئەز چوومی دا لی‌ده‌م پاشی خو‌کر کر و گوت سه‌دیق ئەفه‌تویی دین بووی ته‌چیه؟ تو بو هودکه‌یه؟ من گوتی ته‌ئەزی دین کری و دی ته‌کوژم یان نابیت تو فی سه‌ر و سه‌ودای بکه‌ی، تو نه‌بشه‌ف وه‌تکه‌ی ئەز بنقم نه‌پوژ! ماتو ژ خودی ناترسی؟ ماتو موسلمان نیی تو چ مروڤی؟ ئەوژی سارقه‌ بوو وه‌عد دا کو چ ده‌نگا نه‌که‌ت و چ جاریت دی من ژ خه‌وی ه‌ای نه‌که‌ت. پاشی چه‌ند پوژه‌کا ئەوژی ژ نك من بر ئەز بتنی ل ژورا تاکه که‌سیا ژماره ۱۱د۱ مامه‌فه، چه‌ند

پوژا ئەزى بتنى بووم، من هزرکر چیدبیت من بدارفه کەن ژبەر
 هندى ئەزى بتنى لیڤه هیلایه‌فه.

پاشى چەند شەفه‌کا ئیکى دى ەنارته نک من، مروّفه‌کى بەژن کورت
 بوو رەنگى وى یى پەش بوو وەکی مروّفت بەندەر عەباس بوو بەلى وى
 گوت، ئەز خەلکى بەلوچستانیمە و سونى مەزەه‌بم ئەزى گرتى و ئینایە
 ئیرە، من گوتى تومە‌تا تە چییە؟ گوت تومە‌تا من مە‌واده ۳۰۰ کیلوپییت
 تریاکى یى فەمن گرتى، نافى من ئەعزە‌مە بەلى من نە‌دزانی نافى وى
 ئەعزە‌مە یان ناسنافى وى ل بیرا من نییە. ئەفى کابرایە‌ی گوت ئەزى
 ل ژورا تاکە کەسى سى ئینایە ئیرە، ل ژورا تاکە کەسى ژمارە ۳ من نانى
 ەشک و حە‌لوایا ە‌ی بەلى من دگە‌ل خۆ نە‌ئینایە، ئەو ە‌هەرگا‌ف دها‌ت
 و چوو، زوړى دلتە‌نگ بوو ۳۰۰ کیلو تریاک گە‌لە‌ک زۆرە و ل سیدارە‌دانا
 وى ۱۰۰٪ بوو. بەلى من زۆر دل دلە‌ی ویدا من گوتى نە‌ترسە و خۆ‌دى
 یى مە‌زنە و جارا ئیکى یە، جارا ئیکى کەس بدارفه‌ ناکەن، بەلى چ بدلى
 ویدا نە‌دچوو زۆر ترسا، من ەندە‌ک حە‌بیّت خە‌وئ ە‌ه‌بوون، دکتورى
 بو من نفیسی بوون من چە‌ند حە‌بە‌ک دانى ئەو حە‌ب خوارن داکو
 بشیت بنفیت. سپیدى زوى ئەز پاکرمە‌فه و گوت بو من باخفه‌ سە‌برا
 منا ناھیت، ەندى من گوتى خە‌وا منا دە‌یّت بەلى یا بی‌مفا بوو. من
 سە‌رتیشت خوار بەلى ئەو نە‌شیا چ بخۆت.

پاشى نزیکى دە‌مژمیر چارى ەیفارى بوو، فەرمانبەرە‌ک ەات گوتە
 من رابە دى تە بە‌ینە ژورا تاکە کەسى یا دى ئەز برمە ژورا تاکە
 کەسى ژمارە ۱۲ تە‌نیشت ژورا تاکە کەسى ۱۱، پاشى ئەعزە‌م ژى ژ
 ویرى برىوو بەلى من نە‌زانی برە‌کى ژورا تاکە کەسى؟ ژورا تاکە
 کەسى ۱۱ کرە گە‌رما‌ف ئەو ژورا تاکە کەسى ییت دى کو دوش نە‌با
 دینانە ویرى خۆ دشوشت.

مروڤهك تیدا بوو نافى وى ئىسماعیل عه‌زیمی بوو خه‌لكى باژیرى
 (هیلمند) ئه‌فغانستانى بوو. ئه‌وى گوته‌ من هه‌ڤالى من یى بریه
 ته‌ندروستی چونكى یى نه‌خۆشه و نافى وى عه‌لى یه و مه‌هدى یى
 ژ ئیره بریه ژورا تاکه‌ که‌سى یا دى، به‌لى پاشى دیار بوو مه‌هدى
 بریوو به‌ندى گشتی زانیاریى. به‌ندى گشتی زانیاریه‌ (ئیتلاعاتی)
 ئه‌ویت لیکولینا وان بداوى دبیت و ده‌مى دادگایکرنا وان نه‌هاتبیت
 دبه‌نه وى به‌ندى، نیزیکی چوار سه‌د تا پینج سه‌د که‌س ییت تیدا.
 پاشى عه‌لى هاته‌ڤه‌ من دیت که‌نجه‌کى (۲۰ بو ۲۵) سالییه
 که‌سه‌کى ئاخفتن خۆش بوو. ئه‌ز هه‌یه‌تى کرم، گوته‌ ئىسماعیل
 ئیستکانا بینه‌ داچایى ڤه‌خۆین! ئایا ئه‌ڤه‌ چایى ژ کیڤه‌ دئینن؟ پاشى
 بتله‌کى شوینا بسیى یى پلاستیک ژ ناف پهرۆک و خافلیا ئینا ده‌رى
 چا بو مه‌ تیکر چایه‌کا گهرم مه‌ ڤه‌خوار، ئه‌وان گوت کو ئه‌م نیڤرۆ
 چایى وه‌رگرین ئه‌م هتوڤه‌ ل ناف پهرۆکا داتینین و ڤى ده‌مى پوژى
 ڤه‌دخۆین. من دیت وان که‌ڤچکیت پلاستیکى ییت هه‌ی، ڤه‌ندا هه‌ی
 ! ئه‌وان گوت هه‌رگاڤا ڤه‌ندا مه‌ نه‌ما، ئه‌م ل فروڤشگای دکرین، چونكى
 که‌له‌ک جارا مه‌ دگوته‌ ڤه‌رمانبه‌را بو کرینا که‌ڤچک، شه‌کرى یان
 ڤه‌ندى کو بۆمه‌ بکره‌ به‌لى دابیژیت ئه‌ڤ تشته‌ ل فروڤشگای نینه‌.
 پوژى بو هه‌ر نه‌ڤه‌ر دا شه‌ش پرتکیت شه‌کرى (ڤند مکعب) ده‌نه‌مه
 هه‌ڤیتى جاره‌کى ڤه‌ند دامه‌ ئه‌وژى ده‌مى ئه‌ز ل ژورا تاکه‌ که‌سى یا
 ۱۱، سه‌ید مه‌هدى، شه‌کرا مه‌ نیڤه‌ک کراند و ڤه‌ند پوژیت ماى بو
 دابه‌ش کرنا شه‌کرى، دا پیدڤیتیه‌ شه‌کرى بین. که‌له‌ک جارا دابیژمى
 سه‌ید تو دى توڤى نه‌خۆشیا شه‌کرى بى تو بخۆین ڤه‌له‌وى بوته‌
 زورا خرابه‌، به‌لى هه‌روه‌کى تو بو به‌ره‌کى دبیژى، دابیژیت: ئه‌ز زور
 هه‌ز ل شرینى دکه‌م، ئه‌گه‌ر به‌رم ژى دى هه‌ر خۆم. به‌لى کو ڤه‌ندا

مه بداوی دبوو داژوی مروۆشی خازیت ئەوێ شیف و چا بۆ مه دئیمان، ئەوژی داھندەکی دەتێ ئەقە شولێ وی بوو. چەندی دابیژمێ سەید قەندێ نەخۆ دا دویماییا هەفتیی توشی خوازخوازوکی نەبی، بەلێ سەید وەکی خۆدکر گوھێ خۆ نەدا کەس.

بەلێ دۆخ ل ژورا تاکە کەسیا ۱۲ ب پەنگەکی دی بوو، پاشی ئەز چووێه وێرێ من زاد بکەفچکی دخوار قەندەکا زۆر هەبوو، ئەوان بەردەوام هەلوا دکرێ و نانێ هەشک کرای و دلێ من بۆ خوارنێ قەبوو، هەمی پۆژا مه زادێ خۆ هەمی دخوار ل دەمژمێر ۱۱ شەقیژی مه نان و هەلوا دخوار و ناخفتنێن خۆش دکر، بەلێ لوپێژی من باوهری بکەس نەدھات من خۆ ل هەمیا دپاراست و یا دلێ خۆ بۆ کەس نەدگوت.

مه پۆژی جارەکی خۆ دشوشتن، هەمی رووبەرێ وی مه ترو نیف دەست شوور بوون، دگەل وان ۲ مه تریت ئەم لێ دنقستین داکو هاتووچۆیی لێ بکەین، ئەم سێ کەس بوین پاشی نیفرۆیا هەر ئیکیش مه ئیک دەمژمێر بنوبەت دا هیین و چین، پۆژی هەر ئیکی ژمه نوبەدار بوو دائامانا شووت و دەستشوورێ شووت و سپێدەیا نان و مورەبا یان نان و پەنیر ژ کارمەندی وەرگرت. بەلێ ئیسماعیل عەزیمی نوبەتا خۆ بەرچاف نەدکر هیفیا من یان عەلی دەپلا ئیکی ژمه دارابیت شولێ وی کەت. ئیسماعیل دابیژیت ئەز سپێدەیا نان ناخۆم و ناوەرگرم فیجا ژبەر هندی دانوبەتا مه تیک و پیک دەت، بارا پترێ من شولیت ئیسماعیل عەزیمی دکرن چونکی دلێ من پێدسوت و مروۆقەکی زۆری دیندار بوو و یی هەژار بوو.

ئیسماعیل عەزیمی ۱۰۰ کیلو تریاک ل زاھیدان کرای بوون و دابوونە کەسەکی بەلوچ، ۳ ملیون تومان وەرگرتبوون ژفانا وان ئەو بوو تریاکا وی ل ئەسفەهان ل جادا مزگەفتا سید ب

ده‌ته‌قه، ئیسماعیل مروّقه‌کی دی شریکی وی بوو ئه‌وی پیکاب هه‌بوو ل مزگه‌فتا سید سهر ژفانا خو بوو بارێ خو وه‌رگرت و کره‌ ترومبیلیدا و ئیکراست به‌رب پړیا عه‌بدولپه‌زاق برێ که‌فت نه‌گه‌شته فولکا سه‌بزی مه‌یدان ئه‌منی رێک لێگرت ئه‌و هه‌قالی ویی ئه‌سفه‌هانی گرت و گوته‌ی بارێ هنگۆ چیه‌؟ گوته‌ی بارێ مه‌ قوماشه‌ ده‌می به‌ری خو‌دایی دیت سه‌د کیلوییت تریاکێ یه‌. به‌لی ل لیکولینێ عه‌لی دابیژیت ئه‌قه‌ چهند توپه‌کییت قوماشی بوون ئێکی به‌لوچ یی دایه‌ف هه‌تا پوژا پاشی بیته‌ ژمن وه‌رگریته‌قه‌. کابرای به‌لوچ بخۆ کارمه‌ندی ده‌زگه‌هی زانیاری بوو تریاکا وی ل زاهیدان ئینا ئه‌سفه‌هان و ۳ ملیون تومان کریا خو ژێ وه‌رگرت و ویخۆ ژێ داگرتن. به‌لی کابرای ئیرانی کو نافێ وی په‌سول بوو، بو خو‌دانی ترومبیلی واسته‌ هه‌بوو ل دادگاها شوپشی پاره‌کی باش دابووینی و عه‌زیمی ژێ چ ل سهر وی ئاشکرا نه‌کر و گوته‌ی من ئه‌ف ترومبیله‌ یا بکری گرتی نه‌من نه‌وی نه‌زانیه‌ کو جیاتی قوماش تریاکا دایه‌ف مه‌. کارمه‌ندی زانیاری ۳۰ کیلو تریاک بوو خو دزین و به‌س ۷۰ کیلو ل سهر نفیسی بوون. چهندین جارا ئیسماعیل عه‌زیمی به‌ره‌ لیکولینێ ئه‌شکه‌نجه‌ دا و ل سهرخو نه‌دکره‌ مأل. به‌لی بوو دادگایی تاوانا وی یا دیار بوو. وه‌کی ئیسماعیل دگوت جارا ۳ یان ۴ بوو دگرت، به‌ری ۶ هه‌یقا بوو ژ زیندانا ئه‌سفه‌هان ئازاد بووی به‌لی هه‌ر جاره‌کی نافه‌کی هه‌بووی، ۴ سالازی ل زیندانا زه‌ره‌ندی کرمان زیندانی ببو، ئه‌وی دگوت من چهند نافیت هه‌بووی به‌س راستی بوومه‌ نه‌دگوت کو نافیت وی چ بوون به‌لی کو چووینه‌ به‌ندی ئه‌فغانیا ئه‌زژی برمه‌ ویری مه‌ ئیکو دوو دیت، گوت نافێ من به‌ری نوکه‌ هه‌زه‌تی محه‌مه‌هدی

بوو و جاره کیش خه لیل بوو فیکه ریژی نافیی من ئیسماعیل
فامیلی من ژی هەر جاری تشتهك بوو. جاره کی محهمه دی و
عه زیمی و ...تاد.

ئه فغانی شاره زای یاساییت ده زگایی زانیاریی بیوون، هەر جاره کا
دهاتنه گرتن و ل زیندانی به ربوون داچن ناسنامه کا دی بنافه کی
دی بوخو چیکه ن و هینه ف ئیرانی شولا مادی هو شبه ر که ن. ئه وی
دگوت نافیی ئه سلیی من (هه زره تی محهمه دی) یه، ل به ند
گه له ك جارا هه قالیت وی دگوتی هه زره ت. پاشی ل دادگایی ۲۵
سال هاته سزا دان و سی ملیون تومان پیژارتن.

ل ژۆرا تاکه که سیا ژماره ۱۲ ده ز و عه لی و ئیسماعیل بوین، شولا
ئیسماعیل قورئان خاندن و نفیژ کرن بوو شه فا هه تا دره نگ شه ف
نفیژ کرن. ئه ف کریاری وی من زۆر پی سهر بوو کابرایه ك هنده یی
بدین بیت چاوا دی شولی تریاک کی که ت؟ ئه فه نیشانی هندی بوو کو
تریاک یا دگه ل فهره نگ و دینی وان تیکه ل بووی.

من زۆر هه ولدا قورئانی بخوینم من هندەك سورەتیت کچه ل
دویمایکا قورئانی ژبه ر کرن، هه روه توف من نفیژ به رده وام دکرن
و هنده کیش من قهزا دکرن، هندەك ئایه تیت دی ییت قورئانی
من ژبه ر کرن، وه کی دویماهیکا سورەتا (البقره) و پینج ئایه تیت
دویماهیکا سورەتا (ال عمران) و .. هتد ب تایابه تی ئه و ئایه تیت
لافا. گرفتا هه را مه زنا من دگه ل ئیسماعیل ئه و بوو من نفیژیت
سونه ت نه دکرن، ئه و داییزیت تو چ سونی کو تو نفیژیت سونه ت
نه که ی؟ هه ر چه نده من گوتی ئه ز پهیره وی ئیمامی شافعی مه
کو مروف نفیژیت قهزا ل سه ر بن سونه تا ناکه ت هه تا هه میا
قه دگیژیت، به لی ب گوهریت ویدا نه دچوو وی دگوت ئیمامی

شافعی وه نه‌گوتیه، به‌لکو ئه‌فه ئاخفتنا جه‌نابی (سه‌دیق) یه. هه‌روه‌توف ده‌می قورئان خاندنی ئه‌ز نه‌دشیام راهمه‌فه روینشتی قورئانی فه‌خوینم و له‌شی من هه‌می هرشاندبوو، فه‌قهراتیت پشتا من ئیش تیدابوو، وه‌نه‌دکر ل سهر ته‌نشتی یان سهر پشتی قورئانی فه‌خوینم. قورئانا من یا کچکه‌ بوو هه‌می پهر پهر ولاپه‌ریت وی تیکچوبوو به‌لی به‌رده‌وام ئه‌م پیقه‌ بوین مه‌ له‌ر ییک داغه. ئیسماعیل تشته‌کی دیژی سهر‌وبه‌ری مه‌ نه‌خوش کربوو ئه‌وژی گرین‌بوو، هه‌می گاڤا شولا وی گری‌بوو به‌لی گریه‌کا بی‌ده‌نگ، مه‌ عاجزیا خو ژ گریا وی نه‌دکر، به‌لی زور دلّی مه‌ پی‌دسوت، ئه‌م بو وی عاجز‌بوین. من پشتی ههر نفیژه‌کی جاتی بو خو ل خودی بخوازم دابو وی لاڤا که‌م. جه‌ئ نفستنا مه‌ زوری ته‌نگ‌بوو ئه‌ز ل به‌ر دیواری پوژئاڤا دریژ‌بووم و عه‌لی به‌ر دیواری پوژه‌لاتی ئیسماعیل پییت خو دئینانه‌ راست سهری مه‌ و سهری خو دکره‌ خواری راست پییت مه‌، سهری وی دکه‌فته‌ به‌ر ده‌ری ژورا تاکه‌ که‌سی.

جاره‌کی نوبا من‌بوو نان و موره‌بایی وه‌رگرم، نزیکي ده‌مژمیر پینجی سپیدی‌بوو ل ده‌ری ژورا تاکه‌ که‌سی دا و من ژي ئامانی خو حازر کر داڤ کابرای و ئامانی من سیتلا موره‌بایی هه‌لنا و داڤ من، ئه‌و موره‌با ته‌نشتا ئامانی فه‌ پژیا سهر سهر‌وچاڤیت ئیسماعیل، ئیکراست‌رابووڤه‌ و کره‌ قاره‌قارا خو، ئه‌م چه‌ند پوژا ب وی ئاخفتین و مه‌ دکره‌ که‌نی و مه‌ سوچین (سوحبه‌ت) پیدکر، جاره‌کیش من‌چایه‌ک ب سهری ویدا‌پژاند.

گه‌له‌ک جارا ئیسماعیل دابیژیت‌حه‌قی من کوشتنه‌! چونکی من چ ژي یی‌کی‌م نه‌بوو و چه‌ندین‌مليون‌تومه‌ن من شولکر‌بوون،

هه که ی ئه ز چوو باما ئه فغانستاني، بو من تيرا چه ندين سالا
 هه بوو. سويند دخوار داييژيت هه که من ژ ترسا خودي نه با
 داخو کوژم، به لي ژ ترسا خودي ئه ز خوڼاکوژم، چونکي مروقه کي
 چه ندين مليون تومهن هه بن (پاري ۱۰۰ کيلوييت ترياکي بدهم،
 بشيم سي مليون بهس کړي بدهم ژ زاهيدان بو ئه سفه هان. من
 چ ژي کيم بوو؟). وه کي ئيسماعيل دگوت ۲۰ هه تا ۴۰ مليون تومهن
 شول کړبوو. دگوت من ژنه ک و کچه کيت هه ي ئه وژي ييت ل
 ئه فغانستان نک براييت من. ئه وي دگوت ئه ز ژبرايي خو عاجز
 ببووم و هاتبوومه ئه سفه هان و زاهيدان شول کهم. وي دگوت
 من که له ک هيروين يا هه ي منا ل بن ئاخى فه شارقي. ئيسماعيل
 بي (ناس) نه دژي، ناسيش رپييداى نه بوو ل زيندايتدا بکيتشيت.
 قيجا داخوليا جگارا که ته سه ر پلاستیکه کي چه ند په شکيت ئافي
 دايدا که ت دا فه هيريت هف سه ريک، پاشي دا پله کا وي خوليا جگاري
 که ته بن هزمانى خو. که له ک جارا من گوتى قى کارى بهيله که
 دي نه خو ش بي، به لي فايده نه بوو دگوت ئه ز هو يي فېربووي.
 ئيسماعيل عه زيمي لايه نگرى گروپي تاليبان بوو، به لي ليکولينييت
 خو دا گوتبوو ئه ز دژي تاليبانم و لايه نگرى ده سته يا بوره انه دين
 ره بانيمه، چه ند هه يشه کا ئه زى ژلايى تاليبانفه هاتيه گرتن ژبه ر
 هندى ئه زى ژ ئه فغانستان ره قى و هاتيه ئيراني. ئه وي بيروباوه رپت
 بيتن ب سوپايي تاليبان هه بوو. وي دگوت قوفله کا هه ي ل مه زار
 شه ريف بهس بو مروف چاکا فه دبیت، قى زه مانه ي نوکه بو کهس
 فه نه بوويه بهس بو مه لا عومه ر نه بیت، مه لا عومه ر مجاهده کي
 مه زنه و چافه کي خو ل جيه ادي دگه ل شوره وي (سوقيه ت) يي
 ئه ده ست داي. مروقه که بهس وي دقيت داديه روه ريي و حوکمي

قورئانی ل ئەفغانستان جیجی بکەت. ئەو قسە و قسە لوکیټ ئەفرۆ
 راگەیاندن و رادیو تەلەفزیویتی ئیرانی ل دژی وان دیبژیت راست نینە.
 دەمی دیبژن تالییان ناھیلن کچ و ژن بچنە خاندنگەھا و دام دەزگەھین
 حکومی شولکەن وەتوف نییە، چونکی ڤیگافی شەرە بشیوہیەکی کاتی
 یی ڤاگرټی. ئیسماعیل بەدنگەکی بلند ستانەک گوت یا حەمیرایی
 بوو دگوت: (سر کوهی بلند فریاد کردم، علی شیر خدا را یاد کردم).
 هەڤالی مە یی دی عەلی عمرانی بوو خەلکی تەختی فولادی
 ئەسفەهان بوو، وەکی وی دگوت مروفەکی زۆری شەلاتی و خوړی
 بوویە و دگوت چەند هەڤالەکیټ خراب هەبوون لدویف شولیت
 پویچ دگەریان، چەند شولیت خراییت کری. ئەو چەند کەسەک
 بوون سەر سەری و شولیت خراب دکرن، وەکی وی دگوت چەندین جارا
 هاتبوو گرتن و چەند هەیفەکا ل زیندانا شەهری کورد دابوو. گەلەک
 هاتبوو ئەشکەنجەدان ئەو سی هەیف بوو دچوو دکتور، چونکی
 لیکولەرەکی وی پینەک ل ناف لنگیت وی دابوو، دەست نڤیژا وی
 یا زراف ئالوز ببوو، هەرگافا چوو دەستشووژی دەمژمیرەکی داگیرو
 بیت. بابی وی ل فولکا فەیزی ئەسفەهان گوشتفروش بوو، باریەک
 هەبوو خوینکاری کۆلیژا ئەندازیاری بوو، چاڤیکەفتنا وی یا ئازاد
 بوو، مروفیت وی هەمی پۆژیت سی شەمی دەهاتنە سەردانا وی پارە
 دانن و تشت بو دکرین. من ژمارەکا تەلەفونی دایی و من گوتی
 بو مروفیت من تەلەفونی بکەن کو ئەزی ل ئیرە دایین بو من پارا
 بکەنە حسابی و جلکا بو من بهنیرن، بەلی تەلەفون نەکربوو. عمران
 وەکی دیار ماله کا خراب بوو و بابی وی چەندین جارا شەپیت کری و
 بریە بنگەھی پۆلیسا. عەلی بخۆژی مروفەکی بەردەوام سەرخۆش و
 ئالودەیی مادەیت هۆشبەر وەکی تریاکن و هیروینن، سەرباری هندی

تەمەنەکی زۆر نەبوو تنی ۲۳ هەتا ۲۵ سأل بوو، بەلئ زۆر شولیت خراب کربوون وەکو دیار د مالا خۆدا یئ ئازاد بوویه و دای و بابیت وی ری لئنه گرتییه.

عەلی زۆر هەولدا کو ل ئاسته کی بلند وەکی روشنبیرهک باخفیت و سەرەدەرییه بکەت، بەلئ ژئەفەدوہشیا چونکی خۆندەواریه کا باش نەبوو و سەرەدەرییا ویش گەلەکا سادەبوو.

پشتی عەلی کەفتیە زیندانئ و هاتیە ئیشانن و ئازاردان لخۆ ژفریبوو و بەردەوام نفیژ دکرن و زۆر حەز دکر کو فیەرە قورئان خاندنئ ببیت، بەلئ چ ژخۆ چئەدکر، زۆر هەولدا کو ئایەتولکورسیئ ژبەرکەت بەلئ بئ مفا بوو. ئیسماعیل عەزیمی ژی هەولدا کو عەلی فیەرە ئایەتولکورسیئ بکەت، هەولاً ویژێ یا بئ سوود بوو. بەلئ یئ بەردەوام بوو ل نفیژ کرنئ و گوت کو چومە چافیکەفتنا مروفت خۆ دئ بیژمئ ئەزئ نفیژا دکەم، گوت ئەو هەمی دئ هژمەتگرتئ گرتی بن دئ بیژن تو و نفیژ کرن! عەلی زۆرئ دەمارگیر بوو، ب مەزەهەبئ شیعه گەریئ، وەکی هەر شیعه کی دی بەرگری ل مەزەهەبئ خۆ دکر و ل دەمی گەنگەشە کرنئ زۆر هیرش دکرنە سەر هەرسئ خەلیفا، بەلئ نەدشیا هەمی بەرسفیت مە بدەتەفە و ل وی ئاستی نەبوو کو بشیئ گەنگەشئ بکەت، زانیارییەت وی ییئ مەزەهەبی زۆر لاواز بوون، تنئ دا دەستئ خۆ دریژ کەتە هەندەک (خۆرافاتیەت) باو ئەوئ لناف شیعادا تێنە گوتن. فێجا هەر گافا مە دەست هافیتە گەنگەشئ ئەو داکەفیتە بن بەستیدا و هەندەک جارا دا تۆرە بیت، بەلئ یا سەیرتر ژ هەمیئ ئەو بوو ئیسماعیل سونی بوو پەیرەوئ مەزەهەبئ حەنەفی بوو، بەلئ ژبەر کو

ترسا دا لایه‌نگریا عه‌لی که‌ت یان دابیژیت ئه‌ز چ ژئ نزانم. هه‌تا جاره‌کی عه‌لی گوتئ قاتلئ هه‌زره‌تئ فاتیمه‌تولزه‌هرا عومه‌ر بوو، عومه‌ر چوو مالا عه‌لی، دا علی به‌یعه‌تئ ژ ئه‌بو‌بکر وه‌رگری‌ت، ده‌رئ خانی ل ته‌نشتا هه‌زره‌تئ فاتیمه‌تولزه‌هرا که‌فت و موحسن زکئ ویدا شه‌هید بوو، فاتیمه‌هه‌ر ژبه‌ر وئ زه‌ربئ نه‌خوش بوو، پاشئ ئه‌مرئ خودئ کر. ئایا بکوژئ کچا پیغمبه‌ری و خیزانا هه‌زره‌تئ عه‌لی هنگو چاوا پشتی هنگی ئه‌بویه‌کر کره‌ خه‌لیفه؟ خه‌لافه‌ت هه‌قئ عه‌لی بوو نه‌ک هه‌قئ ئه‌بویه‌کر و عومه‌ر و عوسمان. من ژئ زور بنه‌رمی و سه‌رخو به‌رسقا وی دافه و گوتئ چونکی هه‌زره‌تئ عه‌لی یئ هه‌ژئ (لیاقه‌ت) نه‌بوو بیته‌ریبه‌ر و ئیمامئ ئومه‌تا محمه‌ه‌دی (سلاڤین خودئ ل سه‌ر بن). گوت بوچی هه‌ژئ (لیاقه‌ت) نه‌بوو؟ من گوتئ وه‌کی تو دبیژئ (نه‌کو ئه‌ز بیژم حاشا ئه‌ز وه‌نابیژم)، ل دویف قه‌سا ته‌ عه‌لی مروّفه‌کئ بن غیره‌ت بوویه، بیغیره‌تیا وی ئه‌و بوو ئه‌گه‌ر تو راست بیژئ عومه‌ر بکوژئ فاتیمه‌تولزه‌هرا بیت بوچی عه‌لی به‌رگری ل ناموسا خو نه‌کریه؟ هه‌که‌ی دیفاع ل ناموسا خوژئ نه‌کربا دڤا به‌رگری ژ کچا پیغمبه‌رئ خودئ (سلاڤین خودئ ل سه‌ر بن) کربا. ئه‌و که‌سئ نه‌شیت به‌رگریئ ژ ناموسا خو و کچا پیغمبه‌رئ خودئ (سلاڤین خودئ ل سه‌ر بن) بکه‌ت دئ چاوا شیت بیته‌ریبه‌ر و سه‌میان و ئیمامئ موسلمانا و بیته‌خه‌لیفی پیغمبه‌ری؟ به‌لئ ئه‌فه‌هه‌می قسه‌ و قسه‌لوکن نه‌هه‌زره‌تئ عومه‌ر ده‌ری ل ته‌نشتا فاتیمه‌تولزه‌هرا دایه و نه‌که‌رب و کینه‌ک ل ناقبه‌را عه‌لی و عومه‌ردا هه‌بوویه، هه‌که‌ عیناده‌ک ل ناقبه‌را وان هه‌با چاوا هه‌زره‌تئ عه‌لی کچا خو ئوم که‌لسومئ ل عومه‌رئ

کورئ خەتاب مارەكەت؟ روقیە و ئوم كەلسوم كچیت ھەزرەتئ
 پیغمبەر(د.خ) بوون، دەمئ (روقیە) ھەڤژینا ھەزرەتئ عوسمان
 و ھەفات کری، پیغمبەر (سلاڤین خودئ ل سەر بن) کچا خو یادی
 ئوم كەلسوم دا ھەزرەتئ عوسمان (سلاڤین خودئ ل سەر بن).
 عەلی عمرانی زۆر نەرحەت و تورە بوو، گوت ئەگەر ئەز
 سەرۆك كۆمارائ ئیرانئ بام داھنگۆ ھەمی کوردا كۆمکوژ کەم.
 من گوتئ، عەلی تو چ جارا نابیە سەرۆك كۆمار. ئەگەر تو بییە
 سەرۆك كۆمار تو ھەمی کوردا ژئ بکوژئ، تو نەشیئ ھەمی
 موسلمانا ل جیھانئ كۆمکوژ کەئ.

چەند پۆژا ئەزئ ب عەلی ڤە بووی ھەتا من خاف ڤە کری،
 چونکئ ئەزئ ترسام قئ تشتەئ بیژیتە مروڤیت ئیتلاعاتئ و بو
 من دەردە سەریئ چیکەت بەلئ شوکر بو خودئ ل قئ بارەئ
 ڤە من چ ھایژئ نەبوو، ل لیکولینیت خو یان نەگوتیئ یان یئ
 گوتیئ و وان ب چ ڤەنەگرتییە.

عەلی زۆر مەدحیت ئەلھویئ خو دکر، عەلی گوت من ئەلھویەکی
 ھەئ کیشک بوو کو من کری و تازە من یئ مەزن کری و راھینای
 یئ کەھئ بووی ھەر جیئ ئەز بچمئ دئ دگەل من ھیت، ھەکە
 ئەو بگەتە دەولەتیت کەنداڤ، ئەو دئ ببەھایەکی باش کړن، گوت
 یئ رەشە و یئ مەزن بووی ھەر پۆژئ ئەز سپەلکەکا پەزا دەمئ،
 ھەرگاڤا ئەز چوومە دەری من دگەل خو دبر، ھەر دەستووورەکا
 من دابایئ جیجی دکر، دەر بارەئ قئ تەیری بئ زمان زۆر تشتیت
 زیدەگاڤئ دکر بەلئ من چ ژئ باوەر نەدکر. ئەڤ مروڤە زۆر د
 ناخفت و زۆر بئ ئەخلاقئ و سەرھاتیئ خو و ھەڤالیت خو ڤەدگیرا،
 ڤیجا ئەم زۆر لی بیزار بوین.

به‌لی دگوت فئی گهری ئه‌زی لڤو زڤری (توبه) و ههر گاڤا ئه‌ز زیندانی ده‌رکه‌فتم تیکه‌لیا وان هه‌ڤالیت جارا ناکه‌مه‌ڤه و دی به‌ری خۆ ده‌می شوله‌کی بۆخۆ په‌یدا‌که‌م یان هه‌که هه‌لکه‌فت دی چمه ده‌رڤه‌ی ئیرانی. وی دگوت خوشکه‌کا من دگه‌ل زه‌لامی خۆ یا ل ئیمارات یت پێڤه شولی من چیکه‌ن ئه‌ز زی بچمه و پیری.

عه‌لی زۆر جارا باسی مجاهدین خه‌لقی ئیرانی دکر، گوت من په‌یوه‌ندی دگه‌ل وان هه‌بوو به‌لی ئه‌وی من په‌یوه‌ندی دگه‌ل یی چوویه ده‌رڤه‌ی ئیرانی نوکه‌ من په‌یوه‌ندی دگه‌ل نه‌مایه. هه‌می گاڤا عه‌لی بۆمن جی گومانی بوو، من وه‌توف هزر کر یان ئه‌ڤ مروڤه‌ درو دکه‌ت، یان وی ده‌ستی دگه‌ل ده‌زگه‌هی ئیتلاعاتی هه‌ی دڤیت ره‌یا من بزانیته‌ ده‌رباره‌ی سازمان مجاهدین خه‌لق.

منژی گوتی عه‌لی تو وه‌کی کورپی منی تو گه‌نجی و مروڤه‌کی مه‌ستی، چونکی ل فی ته‌مه‌نه‌ی هه‌می گه‌نج مه‌ستی و نه‌شین ههر تشته‌کی بدروستی وه‌کو هه‌ی بناسن، فیجا رجایی ژ ته‌دکه‌م ب دویف قسه‌ و قسه‌لوکا نه‌که‌فی و ژیا ناخۆ ل خۆ و مالا خۆ تال نه‌که‌ی. مجاهدین خه‌لق پیکخواه‌کا تیروریستییه، ئه‌ڤرو ل هه‌می دونیایی تیرور کریاره‌کی کریت و چه‌په‌له. هه‌که ئه‌ڤرو ئه‌ڤ ریخواه‌ ده‌سه‌لاتا ئیرانی بکه‌ڤیته ده‌ست، نیڤه‌کا خه‌لکی ئیرانی دی کوژن دی دیکتاتوریه‌کا په‌ها ل ئیرانی (به‌رڤه‌رار) که‌ن. ئه‌ڤ سازمانه‌ کاریت زۆریت خراب دکه‌ن بۆمه‌ونه دی چن مروڤه‌کی زانا و زانایه‌کی دینی دی لنتڤیژیدا کوژن، یان دی چن جیهی وه‌کی ناسر خسرو په‌قینن و ب سه‌دان مروڤیت بی لایه‌ن و ژن و بچویک شه‌هید که‌ن. ههر که‌سه‌کی ئه‌ڤرو به‌ره‌ڤانی ژڤی ریخواهی دکه‌ت، ئه‌و دژی ههر کریاره‌کا مروڤ دوستی و مروڤایه‌تییه، ئه‌و دوژمنی ناشتی و نازادیا فی ملله‌ته‌ینه. فیجا ئه‌ز رجایی ژ ته‌دکه‌م وازی ل فان هزر و بیرا

یینی، هەكە تو ژ ئیره دەرەكەفتی وازی ته تنی ل دینی ته بیت و بو خو شوله كا حەلال پەیداكە و ریژی ل ناموسا خەلکی بگره. ل دويف ژن و كچیت خەلکی نه كهفی، چونکی هەر كهسه کی ناموسا خو دڤیت، تو چاوا بناموسا خو دئیشیت خەلکیش وه توف ب ناموسا خو دئیشیت.

پاشی ۶۷ پوژا فەرمانبەرەکی زیندانن هاته بهر دهری ژورا تاکه کەسی مه نافئ من فەخوند و گوژمه کئ پارە ی و هەندەك جەلک و فرچه و مەعجون و سابوون و خافلیک و...تاد دانەف من و گووت سەردانکەریت ته ییت ئینای. من پاریت خو وەرەق وەرەق وەرگیپران کا چ نشان و نفیسین ل سەر هەنە یان نه؟ بهلئ هیچ تشتهك من ژئ نه زانی، من نه زانی کا چ ب سهری وان هاتیه و حالئ وان چیه؟ ئایا وان پارە هەبوویه بو من فری کریه یان قەر کریه؟ ئایا خەلک چ دبیزن؟ ئایا خەلک دبیزن ل سەر مادیت هۆشبه یان ل سەر تشتهکی دیی بی رهوشت هاتیه گرتن؟ بهلئ من زور گرنگی ب هندی نه دا کا خەلک چ دبیزیت و چ ب دوی منقه دبیزن؟ چونکی من زانی خەلک پوژە کئ دئ هەر گەته وی باوهرییه و دئ راستی بو وان پونقه بیت. ئەز زور کەیف خوش بووم ب کیمیشه من زانی کو مالا مه یی زانی ئەزئ لئیرەدا و ئەز هیشتا یی ساخم.

پشتی دەمه کی ئیسماعیل عەزیمی ژ نک مەبر، ئەز زور دلگران بووم، چونکی دەمه ک بوو ئەم لئک ئیک، مه گورا خو دابووف ئیک و سەبرا مه ب ئیک دەهات. مه نه زانی کا ئیسماعیل بره ژورا تاکه کهسیا دی یان بره زیندانا گشتی؟

هەر وی پوژئ ئیک دی ئینا نک مه نافئ وی موحسن بوو، خەلکی پهنانی ئەسفه هان بوو ل خیابانن دکەفیتە نافبهرا دەرەوازی ته هەران و چوار رییا وهفائی. دوکانه کا ئامانیت ئستیل هەبوو. ئەو چەند

نه‌فهره‌ك بوون ب شه‌ر هاتبوون، هه‌می پي‌كفه‌ گرتبوون، پاشی
چه‌ند پوژه‌كا ئازاد كرن. موحسن گه‌نجه‌كي پره‌ش ئه‌سمه‌ر و بلند
بوو ته‌مه‌ني وى ۲۵ تا ۲۸ سالي‌دا بوو.

موحسن كوپه‌كي زو‌ر قسه‌خوش بوو، ئه‌م زو‌ر پي‌دكه‌نين، مه‌ پوژا
خو پي پادبو‌ارد ئه‌گه‌ر سه‌ر و سه‌ودايي ئه‌شكه‌نجي نه‌هاتبا گوهي‌ت
مه‌. چونكي دكه‌فتنه به‌رامبه‌رى ژورا تاكه كه‌سي‌ت مه‌، كو زينداني
ئه‌شكه‌نجه دان ده‌نگ و هه‌واريت وان دگه‌شتنه مه‌، ده‌نگي شه‌لاقا دا
ل ري په‌وي فهدا، هه‌تا به‌رى سپي‌دي دا خه‌لكي ئيشينن، قاري و قيزي‌ت
وان ته‌ژي گوهي‌ت مه‌دبوون. كاريگه‌رييه‌كا ده‌روني (روحي) يا مه‌زن
دكه‌ر سه‌رمه هه‌می زيندانيا، ده‌مي وان لي‌دان دخوار، به‌لي مه‌ ژوان
نه‌خوشتر بوو. يان هنده‌ك جارا كو ته‌پته‌پا نه‌علي‌ت كارمه‌ندا ده‌اته
گوهي‌ت مه‌ هه‌می گيان‌ي مه‌دا له‌رزيت، دابيژين كادي هي‌ن ده‌ري
كي ژورا تاكه كه‌سي فكه‌ن و كادي كي به‌نه ئه‌شكه‌نجي؟ وه‌زه‌كي
زو‌ري نه‌خوش بوو ئه‌م كه‌فته تيدا، هه‌تا نوكه‌ژي كو بيرا مه‌ لي
ده‌يته‌فه ئه‌ز زو‌ر هه‌ست ب نه‌خوشي دكه‌م، وه‌كي كابوسه‌كي ده‌يته
به‌رچافي‌ت من، خودي نه‌كه‌ت چ مرو‌ف بكه‌فنه ده‌ستي قان هو‌فا.
چونكي قان كه‌سين درنده و خو‌ينمز كو ناف‌ي خو كرية سه‌ربازيت
به‌زريت ئيمام زمان. مه‌ دگوت ئيسلام دين‌ي دادپه‌روه‌رى و په‌حمي
يه، به‌لي ئه‌و ئيسلاما من ژفانه ديتي نه‌ ئيسلاما دروستي بوو. به‌لي
كو وان ئيسلاما خو ب ئيسلاما هه‌زه‌تي محه‌مه‌د (سلاطين خودي
ل سه‌ر بن) و شيعه‌ييت عه‌لي دزاني، براستي هي‌چ بينه‌كا ئيسلام و
دادپه‌روه‌ري‌ي لي نه‌هات. كو وان پشتي ۲۰ سالا شو‌رش كرى و قى
ده‌رده‌ي ده‌نه براييت خو ييت موسلمان، پا ده‌ستيپكا شو‌رشي ئه‌وان چ
ب سه‌ري خه‌لكي بي په‌نايي ئيران‌ي و دژبه‌رين خو ئينايه؟

رهفتاریت پژیمی دگه‌ل ئوپوزسیونای ئیرانی:

وه‌کی هنده‌کا بو مه‌فه‌دگیرا فه‌ کو چاوا ب هه‌زاران گهنجیت ئازا، پرزگاریخواز و نیشتمان په‌روه‌ر بناقی حزبا دیموکراتا کوردستانا ئیران و کومه‌له‌ و مجاهدین خه‌لق ئیرانی و حزبا توده‌ و سازمان فیدائیان ئیران و حزبا کۆمارا خه‌لقی ئازربایجان و پارتیت دییت نه‌ته‌وه‌یی وه‌کی کورد و عه‌ره‌ب و به‌لوچ و تورک و... هه‌ل سیداره‌داینه‌.

بو مه‌فه‌گیرا کو زۆر کچ ل پۆژا پیش سیداره‌دانئ پاسداره‌ک ده‌ستدریژی (تجاوژی) که‌ته‌ سه‌ر، چونکی وان دگوت کچ نابیت بیه‌ سیداره‌دان، قیجا وان ده‌ستدریژی ناقي ماره‌ییا ده‌می (عه‌قدا موئه‌قه‌ت) کره‌ سه‌ر، پۆژا پاشی ل جیاتی جه‌نازی وی ته‌سلیم دایک و باییت وی بکه‌ن، دا پاسداره‌ک چیه‌ به‌ر ده‌ری مالا وان ۲۰ تومه‌نه‌کی دا ده‌ته‌قی دا بیژیت ئەفه مه‌ه‌را کچا هنگویه، دا بیژیتی شه‌فه‌کی یان چه‌ند شه‌فه‌کا ئەز زاقایی هنگو بووم، دا بیژیتی ئەفه ژمارا قه‌بری ویه‌ و هنده‌ک جارا ژمارا قه‌بری نه‌دافی. یان ئەگه‌ر پژیمی قیابا هنده‌ک گهنجیت ئازا و نیشتمان په‌روه‌ر بکوژن و به‌لگه‌ییّت دروست ل به‌ر ده‌ستی وان نه‌با، دا دۆسیه‌کی (په‌روه‌نده‌کی) بو چیکه‌ن بناقی بی په‌وشتی وه‌توف کو خامه‌ شه‌رم که‌ت بنقیسیت تومه‌تبار که‌ن، پاشی دا گوله‌ باران یان ل سیداره‌ ده‌ن.

تشتیت گه‌له‌کیّت سه‌یر و سه‌مه‌ر (عه‌جیب و غه‌ریب) ده‌اتنه‌ گوتن، دوو نه‌فه‌ریّت ئەفغانی ل شه‌ری عیراق و ئیرانی هاوکاریی دگه‌ل ئیرانی دکه‌ن، پاشی وه‌ستانا شه‌ری دا ل سه‌ر شولی خو مین داهاوکاریا ئیتلاعاتی که‌ن، پاشی دگه‌نه‌ جیه‌کی وه‌توف کو هنده‌ک نه‌ییتی کۆمارا ئیسلامیا ئیرانی دزانن، ده‌زگه‌هی ئیتلاعات دی به‌ز بریارا گرتا وان ده‌ت، ئیکی ژوان که‌فته‌ ده‌ستی وان و پشتی ۴۰ پۆژا

ژمارا قه‌برێ وی داف مالا وی ل باژێری قوم، نه‌فه‌ری دی ل ئیجازی دبیت ده‌ستگیر دکه‌ن، ده‌می ده‌نه‌ ته‌هران ل قوم داوایی ژ کارمه‌ندا دکه‌ت کو من به‌نه‌ به‌ر ده‌ری خانی و عه‌یالی خۆ ببنم، ئه‌ویش رازی دبن به‌نه‌ مالا وی ئه‌و دی ل ده‌ری پشتا مالا خۆ ره‌فیت و هه‌تا نه‌و نه‌زفریه‌ ئیرانی.

یا باش ئه‌وه‌ رفینه‌ف سه‌ر ژيانا خۆ ل ژوورا تاکه‌ که‌سی ژمارا ۱۲، ئیکی دی بناقی عسمه‌ت کو لور بوو خه‌لکی باژێری سامان بوو ئینا نک مه‌. تاوانا وی فیلبازی بوو، یی ئالوده‌ بوو، ئه‌وی دگوت من رۆژی سێ مسقالیت تریاکێ دکێشان، وه‌زعی وی زۆری خراب بوو، چونکی هێشتا تریاک ته‌رک نه‌که‌ربوو دانه‌خۆش بیت و هه‌لاقیت و زکی وی دچوو وه‌کو دینا لیها تبوو، شه‌فا دویی و سیی پیچه‌کا تریاکێ دانا بن هزمانی وی چیتر بوو به‌لی شه‌فا چواری دۆخی وی زیده‌تر تیکچوو، هه‌ر گافی هێرشی که‌ته‌ که‌سه‌کی، سه‌رشف و به‌هروزی به‌لوچ هاتن، عسمه‌ت رويس کر و دا به‌ر ئاڤا سار هندی دی هاتر لیهات و چی نه‌بوو، پاشی مه‌گوئی یان ئیکی دی بیننه‌ نکمه‌ یان ژ نک مه‌ به‌ن، هه‌ر ل وی شه‌فی ل نک مه‌ بر و مه‌ چی دی ژێ نه‌زانی کا چ ب سه‌ری وی هات. هه‌ڤالی دگه‌ل من گووت: ئه‌ڤه‌ درۆ دکه‌ت، ب تریاکێ وه‌لی نه‌هاتییه‌ و ئه‌و ئالوده‌ی (معتاده) ب هیروئینی.

پشتی وی، مروفه‌کی کونه‌مێر ئینا نک مه‌، ناڤی وی بیرا من لی ناھێته‌ڤه‌ به‌لی نازناڤی وی عامری بوو، به‌رپرستی پڤه‌به‌رپیا کار و کاروباریت کومه‌لایه‌تی (ره‌ئیسێ ئیدارا) ل باژێری (مبارک) ی بوو. ئه‌وی دگوت ئه‌ز ئه‌ندازیارم دوو جارا ئه‌زی چویه‌ حه‌جی و چه‌ند جارا ئه‌زی ب ئیفاد چویه‌ ئه‌لمانیا. من و عه‌لی ئه‌و ب مه‌هندس یان ب

حه جی گاز دکر، دیاری چاڤا ئه و مروڤه کئی تیگه یشتی و ماقویل بوو، هه فالیت ویزی چهند که سهك بوون ئیک ژوان جه عفه ریان بهر پرسئی پښه بهریا شاهین شار بوو، جیگری وی هه بییی بوو، هه ردووک ل پښدا من ناسین بهلئی من نه دیتن هه بییی ل ژورا تاکه که سی ته نیشته مه بوو یا ژماره ۱۳ گه لهك جارا کو که هره با دچوو دهنگی وان دهاته ژورا تاکه که سیا مه، ئه ودا دگه ل ئیک ئاخفن. جه عفه ریش ل ژورا تاکه که سیا نه عمان دا بوو، پشتی هاتیه به ندی ئه فغانی بو مه باسی وی کر. تومه تا هه ردووکا ئه و بوو کو پاره یی ژخه لکی وهرگری. هه روه توف عامریژی د ده می خودا بهر پرسئی جیه جی کارئی پښه بهریا (ئیدارا کاروباری کومه لایه تی) ئه سفه هان بوو، گومان لی هاتبو کرن کو پاره یی خواری. بهلئی عامری دگوت من چ نه خواریه و ئه ز توشی مایه پیچی نه بوومه، فان پوژانه دی ئازاد بم. بهلئی من نه زانی پشتی هنگی چ ب سه ری وی هات چونکی ئه ز برمه دادگای و ئه ز ژ تاکه که سی برمه به ندی ئه فغانیا.

پشتی هه یقه کئی جاره کی ئه م ل گه رماقی دهاتینه قه پوژا ئهینی بوو ژ بین قه دانئی بره ف تاکه که سی هیشتا جلکیت زیندانئی دبه ردا بوون، یا دیار بوو کو ب ساناهی نه هاتیه به ردان. عامری وه کی وی دگوت به س ژنهك هه بوو چ بچویك نه بوون، خانیی وی ل لایئ دهروازی شیراز بوو، هه تا ژمارا ته له فونا خو و نافو نیشانئ خانیی خوژی دابو ف من، کو هه ر گاڤا ئه ز ژ زیندانئ ده رکه فتم بچمه نك وی.

ئه وی گوتبوو من هه که تو ئازاد بووی نه چیه ف عیراقی هه تا دوسیا کارئی خو هه میی وهر نه گری، گوت پاشی ئه ز دی ری وشوینا بوته دیار که م. عامریش وه کی من و عه لی نفیژیئت خو دکرن، دیاری چاڤا موسلمان ه کئی دیندار بوو. عامری باسی هندهك

کورد دکر ئەوێت مایێت وان ل موباره‌کیی بوون، گه‌له‌ک په‌ناهندیێت مه‌ دنا‌سین. چه‌ند جارا دبه‌ر لیکولینی و ده‌اته‌فه‌ دگوت گه‌له‌ک ریژی لمن دگرن، و هه‌شتا قه‌سه‌کا نه‌خۆش نه‌گوتیه‌ من قان پۆزا دی ئازادبم.

چی وه‌ پینه‌چوو پۆژه‌کی هاتنه‌ به‌ر ده‌ری و گوته‌من وه‌ره‌ ده‌ری، هه‌فالێت من گوت تو دی ئازاد بی؟ ئەوێ هاتیه‌ ب دو‌یف منرا حاجی مسته‌فا بوو جیگرێ سهر شیف‌ت بوو، ئەو‌یژی چ ژمن نه‌دزانی، وه‌تو‌ف هزرکر دی ئازادبم، به‌لێ کو ئەز بریه‌ به‌ر ده‌ری به‌ندی حه‌فت چا‌فێت من فه‌کرن و گوته‌ من ئیره‌ راوه‌سته‌، پاشی نه‌عمان ژێ ئینا و‌یری مه‌ هزر کر دی ئازادبین، به‌لێ سه‌رشف‌ت گوته‌ کامه‌نده‌کی بیه‌ که‌ره‌نتینه‌ی ئەم ئی‌کراس‌ت برینه‌ که‌ره‌نتینی. به‌ر ده‌ری که‌ره‌نتینی ژورا کومپیوته‌ری بوو، م‌رو‌فه‌کی به‌ژن بلند، کیشایی کو جه‌هنه‌م ژێ دباری گوته‌ هه‌فالێت خو‌ نابی‌ت ئەفه‌ بچه‌ که‌ره‌نتینی، چونکی ئەفه‌ جاسوسن د‌قی‌ت ل جه‌ه‌کی بتنی بن، به‌لێ هه‌فالێت وی گوتی دیار نینه‌ کو جاسوس بن؟ هه‌که‌ی سیخ‌ور‌ش بن دیاره‌ چ نه‌کریه‌. چونکی سه‌ردانکرنا وان یا ئازاده‌، پاشی ئەم برینه‌ که‌ره‌نتینی.

دادگەها شوۆرشى و سەرەدەرییا دادوهرى (رهفتارا قازى) ل جارا سىيى دادگاىكرنا من:

وى پوۆژى كو چاقيت من گریدای و ئەز ل ژورا تاكه كهسى برمه بهر دهرى بهندى ٧، ل ههمان دەمدا نهعمان ژى ئينا دهرى، بهلى ئەم نهديشيان دگەل ئيك باخقين، بهس مه ب سەر سلاف كرە ئيك و ئەم نهومى سهرى برينه خواری. ئەم كرينه ترومبیلەكا قهپاتدا و چهند كهسیت دى ژى زیندانی دگەل مه كرنه ترومبیلیدا و چهند سهربازەكیش دگەل مه سيار بوون. ئەم ژ زیندانى برينه دهرى و ئيكراست بهرف سهنتهرى باژيرى ئەسفههان برين ههتا ئەم برينه دادگەها شوۆرش (دادگاه انقلاب)، ئەم دهرى سهرەكيدا برينه ناف هوشا وى، ئەم ژ ترومبیللى ئينانينه خواری و برينه هوببا ٧، ئەف هوبهيه دكهفите تاي دويى يان سىي، ئەفه جارا سىيى بوو ئەز بريه فى دادگەهى، چونكى جارا ئيكى پشتى ٣ يان ٤ پوۆژا كو ئەز گرتى برېوومه دادگاىي شوۆرش و بريارا گرتنا من يادهمكى دابو زیندانى. جارا ئيكى كو ئەز بريه ویرى مروّفهكى سالفهچووى ل پشت میزهكا دارى پروينشتبوو وى مروّف ئاخفتنیت من نفيسين و دادوهر ژى پرسيار ژمن كرن، پاشى كو ناف و نيشان و نافى باب و باپيرا نفيسين. دادوهر بهرايكى هندەك قهسیت كريت دهربارهى بزافا رزگاريوخوازا كوردى و پارتى ديموكراتى كوردستان و سهروك و سهكردهكان كرن، گوته من تو سيخور، ته سيخورا بو ئەمريكا و ئيسرائيل و عيراقى كرى، تاوانا جاسوس ل ئاستى سپداره دانتيه، هندەكيت ديژى مه گرتبوون و مالا وان ل داوا ئيعدامى بو كرېوو، بهلى دهرهجهك تهخفيف مهدايى و حوكمى ئەبهدى هاتنه زیندانىكرن. توژى دقيت راستىي بيژى و چ ل مه نهفهشیرى دا بشيین بو تهژى سزايى كيمكرنى بدهين. پاشى

پرسیار کر، ئایا ته زانییه کو ل دویف یاسایا کۆمارا ئیسلامیا ئیرانی سزایی ل سیداره‌دان بو سیخوړی هاتییه دیاریکرن. من گوتی نه‌خیر من نه‌زانیه و نه‌ز سیخوړش نیمه و نه‌ز چ ژ سیخوړی نزانم، من چ کاره‌کی وه‌توڤ نه‌کریه کو یی‌نا سیخوړی ژبییت. گوته من ئایا تو نه‌ندامی حزباً دیموکرات نی؟ من گوتی به‌لی نه‌ز نه‌ندامی حزباً دیموکراتا کوردستانا عیراقی مه.. هنگو ده‌ستیری دایه فی حزبی کو ل که‌رهج باره‌گا هه‌بیت و ل پوژ ئافای ئیرانی ژی بو مدی نو هه‌تا ده‌سالا چالاکییت سیاسی و سه‌ربازی هه‌بوون. ده‌من هنگو مؤله‌ت دایه حزبی کو باره‌گا و نووسینگه‌ها خو ل که‌رهج فه‌که‌ت، دقیت هنگو پروگرام و په‌یره‌وی نافخوړی پارق فه‌خوندییت و ټیگه‌یشتن پاشی ده‌ستیری دابییتی، من ژی ل دویف په‌یره‌و پروگرامی فی حزبی نه‌رکی خوړی ب جهئینای و من چ تشتی زیده‌تر نه‌کریه.

گوته من ته زانیارییت دایه حزبی، من گوتی به‌لی په‌یره‌وی نافخوړی حزبی دیبژیت نه‌ندامی حزبی هه‌ر تشتی کی ژ خواری بزانییت دقیت بده‌ته ژ خو پیه‌هل، من ژی به‌س هنده یا کری. گوت نه‌فه سیخوړیه، من گوتی تو دیبژی سیخوړ به‌لی نه‌م دیبژین نه‌فه حزبایه‌تییه. من ژی به‌س نه‌رکی خوړی حزبی یی بجه ئینای، نه‌ف ئاخفتنییت هه‌نی هه‌می ل دادگا ئیکیدا دگوتنه من.

به‌لی ل قیجاری جارا دووی (نه‌عمان دگه‌ل مندا بوو)، به‌رایکی گازی نه‌عمان کر هنده‌ک پرسیار ژی کرن نه‌ویش به‌رسقا خو‌دافه وه‌کی: ته چه‌ند بۆلته‌ن و خه‌به‌رنامه داینف سه‌دیق دانه؟ چه‌ند جارا؟ ته چه‌ند هاوکارییت دی دگه‌ل سه‌دیق کرنه؟ ئایا تو نه‌ندامی پارق یان نه؟ ئاخیرین به‌رگریا ته ژ خو چیه؟ و...تاد، نه‌عمان گوتی نزیکي ۷۰ بۆلته‌ن و خه‌به‌رنامه منییت دایف سه‌دیق

دای کول نك وی بن پاشی کو ڤه خانندن بۆمن ب زفرنیته ڤه، بهلی وی بۆ من نه زفراندنه ڤه. دوو جارا من ییت دایه ڤی. و نه ز نه دنامی پارق نیمه. ئاخیرین بهرگری گوتی ئه زی بی تاوانم، من چ شولیت خراب نه کرنه کو پی تاوانبار بیم.

پاشی پرسیارا من کر و گوت: تو دوو جارا پی چویه عیراقی تو نه دنامی پارق بووی؟ ته په یوهندی دگهل کی کریه ل عیراقی؟ گوت ته ژماره کا زۆرا خه بهر نامه و بۆلته نییت خه بهری ژ هه می ئورگان و وه زاره تخانییت کۆمارا ئیسلامیا ئیرانی ییت هنارتیه عیراقی. دهنگۆباس و زانیارییت جودا جودا ته ییت دایه لایه نییت عیراقی، ئه وان ژ ب به هایه کی گران ییت دایه ئه مریکا و ئیسرا ئیل. ئاخیرین بهرگریا ته ژخو چیه؟ من گوتی من خه بهر نامه و بۆلته نییت خه بهری ژ هه می ئورگان و وه زاره تخانا نه هنارتینه، به لکو ھندەك خه بهر نامه و بۆلته نییت خه بهری ل ھندەك ئورگان و ھندەك وه زاره تخانا ییت هنارق بۆ پارق، ئه ویش من ب ئه رکی خۆیی حزبی زانی نه کو ب نافی سیخوړ، بهلی ئه ز دوو جارا پی چوویه عیراقی.

ئەف مرقه ش (نه عمان) پی بی تاوانه، هه ر سزایه کی ل سه ر ویدا بیته دان، ئه ز دی خو دبه را کهم، چونکی وی کچکه ترین تاوان نییه، من پی وی ئاگا لی بیت، من مفا پی ژئی وهرگری پی کو ئه و بزانییت من په یوه ندیا دگهل حزبی هه ی، قیجا داخوازی دکهم وی ئازاد بکه ن و هه ر تاوانه کا وی هه بییت بۆ من بیته ئه ژمار کرن. دۆماهییک بهرگریا من ئه وه ئه م بی تاوانین و من به س ئه رکی حزبیی ئه نجامدای. دادوهر گوت: ئه ڤی سه رباری هندی زانیارییت خرڤه کری و بۆ حزبا خو هنارق، کولافی دانیه

سه‌رێ حاج مورته‌زای توغیانی! ... هنده‌ك خه‌به‌ر نامه‌ ییت وی ژێ وه‌رگرق. هه‌روه‌توڤ شه‌ه‌رداری ته‌ه‌ران ژێ بو‌ پهرتوكا ئیكی یا چاپكری و كاری سیخوړی سانا‌هی ئیخستی و چه‌ند ژماره‌ك ژوان ژێ ییت بو‌ لایه‌نیت عیراقی ه‌نارقی. نوكه‌ژی خو‌ بێ تاوان دزانیته‌. ئاخفتنیته‌ من هه‌می ده‌اتنه‌ نفیسین ب رێكا به‌رده‌ستكی وی. پاشی گوته‌ من وه‌ره‌ وواژێ بكه‌ پیتفی ب گوته‌یه‌ كو‌ پش پرسیار و به‌رسقا ژمه‌ بكه‌ته‌، گوته‌ مه‌ ئە‌فه‌ دوسیا هنگۆیه‌ هه‌می دانپیدانیت هنگۆ ییت تیدا، ئە‌گه‌ر هنگۆ پیچه‌وانه‌ی دانپیدانیت خو‌ به‌رسقا مه‌ دافه‌ ئە‌م دی سزایه‌كی توندتر ده‌ینه‌ هنگۆ. وه‌لاما پرسیاریته‌ من ل دویف دانپیدانیت خو‌ دانه‌فه‌، ئە‌م ژێ دی تییینیا هنگۆ كه‌ین و كیمكرنه‌كی ده‌ینه‌ سزایا هنگۆ.

پرسیاره‌كا دی ژمن كر ئە‌فه‌ بوو: بو‌چی ته‌ ده‌ست ب قی شولی كریه‌؟ ته‌ سیخوړ بو‌ حزبا دیموكرات كریه‌؟ من گوته‌ من شولی سیخوړی نه‌ كریه‌، ئیكه‌م ژبه‌ر ئە‌ركی خو‌ یی حزبی، دوویمه‌ ژبو‌ خاترا بیرو باوه‌ریته‌ حزبی. پاشی گوته‌ كامه‌ندی شولی وان بدوماه‌یك هاتیه‌، بیه‌ ده‌ری. ئە‌م برینه‌ خواری و سیاری ترومبیلی كرین و چووینه‌ به‌ر ده‌ری دادگا گشتی، هنده‌ك ل ویری ژێ دگه‌ل مه‌ سیار كرن و ئیكراست فه‌گه‌راندینه‌ف زیندانیدا، ئە‌م برینه‌ به‌ندی ۷ یی زانیاری پاشی چه‌ند روژا ئە‌م برینه‌ كه‌ره‌نینی وه‌ی پشدا من باس كری.

که ره نته ل به ندی دووی:

دهمى ئەم برینه که ره نتهنى پرسیارا مه کر تاوانا هنگۆ چیه؟
مه گوتى تاوانا مه سیاسیه. به رایكى هندەك ل مه دان پاشى، گوتن
هه رنه نهومى سه رى، ئەم چوینه نهومى دوین، ژووره كا مه زن بوو یا
ته ژى زیندانی، ژوره كا دیژى یا وه توف ل خواری بوو ئەو ژى یا ته ژى
زیندانیی تالوده ی مادیت هۆشبه ر بوون و چونكى نه خۆش بوون و
هیشی زیندانیی دیژى نه خۆش دکر. قیجا ژبه ر هندى ئەو جودا
کربوون و هه مى ل نك ئیک بوون. ژورا ئەم تیدا ئەم نیزیکی شیست
نه فەرا تیدا بووین و جى مه زۆرى ته نگ بوو، ته نشیت مه هه میا
پیکفه بوون. ده ست شوور ژ مه و یقه بوو، ئەم نیزیکی ده رکى بوین
بینا ده ستشوو را ته ژى ژوور ببوو، ژوور یا گه رم بوو، چونكى شوفاژ
تیدا بوو. هندەك ژ زیندانیی که ره نتهنى قومار باز بوون، هندەكا شه ر
کربوون، هندەكا چه کیت بانکی ییت بى پاره دابوونه خه لکی، هندەك
مرووف کوژ بوون، هندەكا لیکدانا ترومبیل کربوون، هه ژیه بیژین
هه مى جو ره تاوانبار تیدا بوون.

مرووفه ك تیدا بوو برایى پیکه به رى که فنى (په روره ده و فیر کرنا
بۆرخار) بوو، میر مومتاز سه ید بوو، زۆر سه برا وى ب من ده ات،
چونكى من برایى وى دناسى و هه مى گاڤا خوارن و فه خوارنا وى
دگه ل مه دا بوو. چه که ك دابوو ئیکى و سه خته لیکر بوو، ئەو ژى
سکالا لى کربوو، حکومه تى میر مومتاز گرت و کره زیندایتدا. قیجا
دکره گری و حالى وى زۆرى خراب بوو.

نه فه ره کى دى یى که رماشانى، ئەشقى (بنپیکه ر) و په قیپوو
نه چوو بوو سه ربازی، ئەویش دگه ل مه دا بوو کورد بوو، ئەویش
گه یان دبوو مه. چونكى ئەو ل سه ر بیر و باوه ری ت عه لی وه لیوللاه ی

ئەهلئ راستئ ھاتبوو گرتن، بەلئ دترسیا نەدویرا بیژیته ئیرانیا کو ئەهلئ حەقە، وی دگوتئ ئەز شیعه‌مە. بەلئ چونکی باوەری ب من دەھات ھەمی ئاخفتنیٔ خو بۆ من دگوتن.

بەلئ ئەفی مروفەھی ھیچ پویتیە ب پاک و پاکژیا خۆنەدا. ل کەرەنتینی ژئ ئامانیٔ خواریٔ زۆر نەبوون. ھەر شەش یان حەفت نەفەر دگەل ئیک و ل لگەنەکیدانان و شیف دخوار. دوکانکەك ھەبوو پۆژی جارەکی ئەم د چوینە بین فەدانئ مە ھەر تشتەکی فیا با مە دکرئ و دئینا سەر، بەلئ ھندەکا پارە فینە بوو.

پۆژەکی ئەم برینە بین فەدانئ و ھەوایی سار بوو. ل ویرئ من بەھجەت دیت، بەرایکی وی ئەز ناسیم ل ھومی (تەبەقا) سەری گازی من کر، پشتی ئەحوال پرسیٔ من گوتئ کەنگی تو ھاتیە ئیرە؟ وی گوت ئەفە ھەیفەکە ئەز ئینایە ئیرە. ل ھومی سەری بەشی دەستی چەپی رئ رەوێک ھەبوو ریزە ژورەك دكەفتنە ھنداڤ بین فەدانئ، ژوورا دیماییٔ یامەزن بوو یاوان کەسا بوو یٔ چاڤیکەفتن نە (بی ملاقات). بەھجەت ژئ دگەل واندا بوو. بەھجەت گوتە من ئەگەر چاڤیکەفتنیٔ ھنگو فەبوون و خزم ھاتنە نك ھنگو، بیژی، بیژنە مالمە بچنە دادگەھا شوپش ھوبا ۷ لک (نەزیفی) دادوهرئ منە، داوایی ژییكەن دا ئەوژی بینە چاڤیکەفتنا من، من ژئ گوتئ دادوهرئ مەژی ھەر ئەو، ئەگەر مروفیت مەژی ھاتنە چاڤیکەفتنی (ملاقات) دئ پەیماتە گەینم.

وان چەند پۆژیٔ ئەم ل کەرەنتینی دونیا سار ببوو باران دبارئ، بەلئ مە ل سەرمائ خوشتەر بوو ژ ژوورقە، چونکی بین وئورا ویرئ زۆرا نەخۆش بوو، ھەروەتوڤ چ جی نەبوون کو ئیک لئ نەروینشتی بیت، جھئ خو دریز کرئ نە بوو، من ژئ خو رانەدگرت، چونکی

بهرهبرتيت پشتا من و پهراسييت من هيشتا چيڅه نبيوون و ههر
تيشان و ئهز نه دشيام ل سهر ته نشتا خو رايهغه و پوينمه خوارئ،
قيجا كه رهنينه بو من زورا نه خوښ بوو. هندهكيش تيدا بوون
نه راوه ستايا بوون جارو بارا شپه دكرن، هندهك ژي تيدا بوون توشي
نه خوښييت دهروني بيوون، ئيك ژوان ناقي وي عه باس بوو. ههر تشته كي
هاتبا بهر دهقي وي ئه ودا بيژيت، هه تا جفين دانه ريهرئ ئيراني
خامنه ئي. به لي خو شيت ئينا بوودهر قيجا كه س چ نه دگوتئ، يان
ژي شقه ستا خو دين كربوو مه چ ژي نه دزاني.

هه روه توف ل ژووره كا دي ل نهومي سهری دوو پيره ميتر تيدا بوون
هه ردووك دين بوون، ده مي ئه م چوينه بين قه دانئ مه ديتن داهينه
په نجه ريډا تشته ك دگوت نزانم ستران بوون يان هوژان بوون يان
تشته كي دي بوو. ئيكي ژ وان پيره ميتر خه لكئ زرين شه هر بوو، خه لكئ
تشتييت زورييت خراب ب دويقه دگوتن، به لي ديار نه بوو، چونكي
زيندانه و ههر تشته كي هه بيت دي بيژن و كه سي بكه س نيه. عه باس
جار هه بوو دا سه مايي كه تن جار داكه ته گري و جاريش هه بوو دا
جفينييت ناموس ده ته خامنه ئي و خومه يني و هه مي بهر پرسيت
كو مارا ئيسلامي و دا په سنا شاي كه ت. من نه دزاني ناقي بهر پرسئ
به ندي كه رهننتي چيه؟ به لي نوينه ر، كه سه كي لور بوو، ناقي وي
بيژن بوو، هندهكييت ديژي ل ويړئ شول كر ئيكي ژوان خان علي
خه لكئ پاريزگه ها په رواني ئه فغانستان بوو. پاشي چه ند هه يقه كا
فه گوهاستيه به ندي مه. بوو دوسته كي زوري باش. ئيكي دي يي دين
ل ويړئ شولكر ناقي وي ناهي ته بيرا من و نه خوښا دهروني هه بوو،
دگوتن خو يندكاري زانكويا ئه سفه هان بوو و خه لكئ بازيړئ شه هرئ
كورد (به ختياري) بوو، شه ف و روژ شولا وي ترانه و قه سييت خوښ

بوون، به‌لئ هندهك جارا زیندانیآ لیدا و عاجز كر، شولئ وی ئەو بوو
بی‌ن قه‌دانئ ته‌میز كر و ده‌ست شوورئ خوارئ دشوشتن.

به‌ه‌ج‌ه‌ت ل ژوره‌كیدا بوو هه‌می زیندانیئ قئ ژوورئ چاڤیكه‌فتن
نه‌بوو، پوژا ئەز و نه‌عمان چوو‌یه دادگایئ، نه‌عمان گوتبو من كو
ناق‌به‌را پارتی و ئیكه‌تی شه‌ره، چون‌کی ژورا تاكه كه‌سیا وی ل نی‌زی‌کی
ه‌ولا بوو ه‌ایژ ده‌نگ‌وباسیئ ته‌له‌فزیونی ببوو، ق‌ی‌جا پشتی ئەم بریه
كه‌ره‌نتینئ مه‌ دگوته به‌ه‌ج‌ه‌ت چ هه‌یه چ نی‌یه؟ ئەوی هه‌ر پوژ
ده‌نگ‌وباسیئ ته‌له‌فزیونی بو مه‌دگوتن. ئەم سپی‌ده‌یا دبرینه بی‌ن
قه‌دانئ به‌ه‌ج‌ه‌ت ه‌ی‌قاریا د‌بره بی‌ن قه‌دانئ، به‌لئ ل ژوور و بی‌ن
قه‌دانئ ژور قه‌له‌بالغ بوو ئەم باش ئاخفتنیئ ئیك نه‌دگه‌شتین د‌قی‌ا
ئەم هه‌ردوو‌ك ب ده‌نگه‌كئ ب‌ل‌ند دگه‌ل ئیك ئاخفتبا‌ین. هندهك جارا
پیش كو ب‌چینه بی‌ن قه‌دانئ به‌رای‌كئ دا ده‌ركه‌فینه به‌ر ده‌رئ ژوورا
وان و دادگه‌ل به‌ه‌ج‌ه‌ت ئاخ‌ق‌ین یان كو ده‌اتینه ژوور د‌ازو‌یتر ه‌یینه
به‌ر ده‌رئ ژورا وی دا‌چ‌ه‌ند ئاخفتنه‌ك مه‌ گوت‌بانا ئیك و دوو، بی‌نا مه‌ ب
ئیکو دوو ده‌ات، هه‌ر چ‌ه‌نده ئەم ل نك ئیك نه‌بوو‌ین.

هه‌ر چ‌ه‌ند پوژا جاره‌کی د‌ازیندانیئ كه‌ره‌نتینئ د‌ابه‌ش كه‌ن كو
دگوتئ كو ئەم چو‌یه كه‌ره‌نتینئ شه‌می بوو پ‌ی‌ن‌ج شه‌می و ئەینی
ب‌سه‌ردا هاتن ه‌یشتا مه‌ نه‌دزانی د‌ابه‌شا شریقه‌ دئ مه‌ كیشه به‌ن؟.
به‌لئ د‌ابه‌شا دوو‌یئ مه‌زانی گوتن دئ چ‌نه به‌ندی ئەفغانیا. ئەم پ‌ی‌ن‌ج
پوژا دروست ل كه‌ره‌نتینئ بوو‌ین.

هه‌ر شه‌ف به‌ری نفستنی د‌ای‌یژن كئ د‌قی‌ت ب‌چ‌یه گه‌رمافی؟ هه‌ر
كه‌سه‌كی ق‌یا‌با دا چ‌یه ده‌رئ هه‌می داكو‌م‌قه‌بن و ب ل دیف ئیك
ر‌ید‌كه‌فتن و چوونه گه‌رمافی. گه‌رما‌ف ه‌وله‌كا ژورا مه‌زن بوو، دورا
دور‌ی‌ت وئ ژور‌ی‌ت كچ‌كه بوون ده‌ر‌ی‌ت كچ‌كه پ‌ی‌قه بوون و پ‌ی‌ت

مروځى و سهرى مروځى تېدا ديار بوون، ديواريت نافبريت وان ل سهرى مروځى بلندتر بوون. بهلى يا پاكژ و خاوين بوو ههمى ياكاشى كرى بوو، خزمه تكار ل بهر بوون ل پيش كو بچيه ژورور داشون و قهشوون، نه و هوډا كو دورا دوريت وى گهماځ هوډه كا دى يا مهزن هه بوو، دورا دوريت وى كوموديت ئاسن بوون، جيتى جلكا ژبه ركرنى بوون، نه كفاريوم ل نيځه كا وى بوو هندەك ماسييت كچكه تېدا بوون، چەند كارگه ركهش ل ويړى بوون سابون دانەځ زيندانيا، نه گهر ته ځايابا تشته كى بكرى و كى شامپو و سابون و ...تاد ل ويړى هه بوون.

ل نافبه را هه ردوو هوډا، هوډه كا دى يا كچكه تېدا بوو، چەند دهزگاييت توالتي تېدا بوون و چەند گه رماځيت جودا هه بوون بو خو پاكژ كرنى ژ موي. پوژا ژريځه نه ز نه چوومه گه رماځي بهلى نه عمان چوو ويړى و هاته قه، گوت تو ژ قهستا نه هاتي، چونكى نه و گه رماځ خوش و خاوين بوون. هه روه توف ناځا به ندى شيره تدان (اندرزگاه) ديتبوو، دياره دهري وى يي قه كرى بوويه، گوت: هوډه كا مهزن بوو و ته ژى مروځ تېدا بوون، نه گهر مه به نه ويړى كس ژمه نامينيت. به ندى شيره تگه (اندرزگاه) راست بوو هوډه كا زورا مهزن بوو نزيكى ۷۰۰ كه سا تېدا بوون. نه و كه سيټ بو ماوه يه كى دهمكى دبه نه زيندانى و هيشتا نه هاتينه دادگاييكرن، كو بزائن گه له ك ل زيندانيدا نابيت، دى به نه ويړى.

شه فا پاشى و چەند جاريټ دى نه ز چوومه گه رماځي، جارا ټيكي كو نه ز چووى، ريړه وه كا دريژ بوو نافبه را هه ر ۱۰ بو ۲۰ مه ترا دهريټ شيشكيټ ئاسنى دانا بوون، دهريټ وى ب شه قى د هاتنه گرتن، بهلى ب پوژ هاتووچو ل قى رى ره وى دا هه بوو، بهلى دځيا رى بته هاتبيته دان و كارت به ريكا ته قه بيت دابشيى هاتووچويى بكه ي.

ئەوێت ل وێرێ شول دکه‌ن بارا پتر کارمه‌ندێن زیندانینه، دا کو قسه و قسه‌لوکا ژ زیندانیا وه‌رگرن و زیندانی ل بن چاڤدێریا وان بیت. پاشی کو ئەم ۵ پۆژا ل که‌ره‌ننێیدا مایه‌قه‌ ئەمژێ دابه‌ش کرین، ئەم دگه‌ل چه‌ند که‌سێت دی برینه به‌شی ۲، کارمه‌ند دگه‌ل مه‌هاتن ئەم برینه زێره‌قانیایا به‌شی ۲، ئەفسه‌ری زێره‌قانیی هات و گوته مه‌هه‌رنه به‌ندی ئەفغانی، پاشی سه‌ربازه‌ک هات و ئەم برینه به‌ندی ئەفغانیا.

به‌ندی ئەفغانی ل به‌شی دووی:

ئەم ژ زێره‌قانیی برین ل رێره‌وێ ده‌رباز کرین چوینه ری ره‌و به‌ندی‌ت به‌شی ۲. پاشی ئەم ل ده‌ری رێقه‌به‌ریی ده‌رباز بووین و ئیکه‌مین ده‌ر ل ده‌ستی چه‌پێ چوینه ژوور، کو ده‌ره‌کێ ئاسنی مه‌زن بوو سه‌ربازه‌ک ل به‌ر بوو ناڤی مه‌نقیسی و پاشی ئەم ل ده‌ره‌جا سه‌ره‌که‌فتین و چوینه به‌ر ده‌ره‌کی دی کو ژ شیشکیت ئاسن بوو، ل وی ده‌ری ژێ چوینه ژوور رێره‌وک بوو، چوار ده‌ری‌ت مه‌زن ده‌اتنه ناڤ وی رێره‌وێ ته‌ژی مرو‌ڤ (زیندانی) بوون، ل به‌ر ته‌له‌فزیونی روینشتی بوون. ئەم ب وی رێره‌وێ دا چووین، مه‌ دیت کابرایه‌ک رابوو گوته من که‌کێ سه‌دیق حالێ ته‌ چاوايه؟ من به‌ری خۆدایی کو ئیسماعیل عه‌زیمی، ئەز ب دیتنا عه‌زیمی زۆر که‌یف خۆش بووم، ئەم ل ده‌ری چواری چوینه ژوور و گوتن ئەقه‌ ژورا هنگۆیه و چایه‌ک دامه، پاشی ئەم چوینه نک نوینه‌ری به‌ندی کو کابرایه‌کێ به‌ژن بلند و ب ترسناک بوو، خه‌لکێ باکووری ئەفغانستان بوو، ئۆزه‌گ بوو ناڤی وی مراد بوو، به‌لێ که‌س ناڤی وی نه‌دگوت هه‌ر دگوتی په‌هله‌وان. په‌هله‌وان فارسی باش نه‌دزانی گوته مه‌ هنگ عایدی ژوورا ژماره پینجن. ئیسماعیل گوته من وه‌رن ئەم برینه وی ژووری ئەوا ئەو لێ،

گوتە من ئەف قاعە یا هاتیە دابەش کرن بو ۳ ژوورا. ژورا (۵، ۶، ۸) گوت ئەز یی ل ژورا ۸ کو دکەفیتە رهخی قاعە و ژوورا ۶ دکەفیتە نیقەکی ژورا ۵ یا ل بەردەرکی. پاشی چەند بەتەنیەک دانەف مە، فی ژورا مەزن ۱۰ تەختیت سی تەبەقەیی تیدا بوون، هەر سی تەخت ییت ژوورەکی بوون تەختی ل بەر دەری ۳ تەبەقە بوو. تەبەقا بنی یا ژورا ۶ بوو، نیقەکی یا ژوورا ۸ بوو یا سەری یا ژوورا ۵ بوو کو مروّفەکی گەنج ل سەر بوو پوژۆی ل مەتبەخی شول دکر و شەفی دهاتە سەر جیی خو نقت.

بەرپرسی ژوورا ۵ نافیی وی عەبدولّا ئوریاخیّر بوو، ئەف مروّفە ژیندانیی ژوورا ۵ هەمیا پتر ل زیندانیدا بوو، کو ئەیوب نەیت، ئەیوب ۱۰ سالی بوو ل زیندانیدا، عەبدولّا ئوریاخیّر نزیک ۷ سالی بوو ل زیندانیدا، بەلی عەبدولای خو نابوو پیش و ببوو بەرپرسی ژورا ۵ هندەک جاراش پرسیاریت خو ب سەرفیراز کرن، چونکی وی ژێ گەلەک زیندان دیتبوو بەلی ئەو بەردەوام دچوو سەر شول و کارگەهی دورواری (خەیات) شول کر و مایی خو لکەس نەدکر و مروّفەکی ئارام و سەرخو بوو، عەبدولّا ژ لایەنی نەتەوہییقە تاجیک بوو، لایەنگری بۆرهانەدین رەبانی و ئەحمەد شاہ مەسعود بوو. ل ژوورا مە بارا پتر لایەنگری تالیبان بوون، چونکی زوری ییت پاریزگەها پەروان بوون و هندەک ژێ ییت کابول بوون بەلی ئەو کیم بوون، ئەو زیندانیت خەلکی کابول خو سەر و گەردەنەک پتەهلر ژ ییت دی دزانی، گوتن ئەم خەلکی کابولین و ژ لایەنی فەرہەنگی و کولتووریقە ئەم ژ ئەفیت دی پیشکەفتی ترین، هەر شولەکی ئەم ناکەین، (وہکی: ئەمیری سەرورەری و ئیکی دی ل مەتبەخیدا شول دکر و ئیک دوویەکییت دی دگوت ئەم خەلکی کابولین).

کو ئهه چوويه ژوورا ۵ نزيکی ۱۵ کهسا لى بوون، هندهک ژوان زمانى وان پشتويى بوو، لايهنگريټ سوپايى تالبيان بوون. هندهکيش زمانى وان فارسى (دهرى) بوون ژتاليى نهتهوايهتيشفه تاجيک بوون و لايهنگريټ بورهانهدين رهبانى بوون. بهلى پشتوويى زيدهتر بوون. نهه دژى ئيک نهه بوون و ل سهر تالبيان و بهرهينى ئيکگريټى ئيسلامى (نهه و نههزايټ دژى تالبيان) شهر و جره نهه دکر.

مرؤقهکى پاکستانيش تيدا بوو بهلى نهه وژى ئازاد بوو، پاشى وى پيره ميړه کى دى يى پاکستانى گرت و ئينا نک مه، خه لکى کهراچى بوو دڤيا بجيته هه جى يى بى فيزا و پاسه پورت بوو، نهه ویش چهند هه يشفه کا تيدا بوو پاشى ئازاد کر. زيندانيا ناڤيت وان هه ردوو مرؤڤيت پاکستانى دا بيژنى (چاچان). چاچان ب زمانى ئوردى په يشفه کا ريژداره بو زهلاما. مرؤقه کى دى ناڤ سالقه چووى هه بوو ل ژوورا په هله واندا دگوته ويژى چاچان يان (چه چه)، نهه ڤيت کهرب ژيشفه دبوون نهه دگوتى چاچان دا بيژنى چه چه. چه چهن پيره ميړهک بوو ژ نهتهوا هه زاره و شيعه مه زهه ب بوو، زور تيکه ليا کامه ندا و زيندانانا دکر، زيندانى ل سهر وى باوه ري بوون کو يى سيخوړى بوو زيندانانا دکهت ڤيچا مهه مه ميا خو ژى دپاراست.

مرؤقهکى دى تيدا بوو پشتويى بوو ناڤى وى عه بدولپره زاق بوو لايهنگريټ حزباً په رچهم (ئالا) بوو. ل ده مى سوڤيه تى نهه فغانستان داگير کرى، کو چهند حزبيت کومونيستى تيدا بوون، ئيک ژ وان حزباً دگوتى حزباً په رچهم. نهه ف عه بدولپره زاقه دگه ل مه زورى باش بوو، هندى نهه ل ويړى وى بومه زاد و فيقى دابهش دکر. عه بدولا ئورياخيړ کو خو کربوو بهر پرسى ژوورا ۵ مرؤقه کى زورى شهروک و نهه راوه ستايا بوو، پاره کى باش ل ده ستدا هه بوو، هه مى ب قومارى خرغه کربوو.

شیف و زادی وی و چهند که سه کیت دی جودا بوون، پاشی مه گوته عه بدولپه زاق هه که ی دلی هنگۆ نه مینیت ئەم ژ ی دۆ زادی خوۆ بتنی خوین، چونکی وان هئدهك ریکاریت ته ندروستی نه دپاراستن، مه ژ ی پیچینه دبوو کو هه ر تشته کی وه کی وان بخوین، چونکی وان هه میا برنج و ئافک ل ئامانه کیدا دخوار، هه میا ب به رداغه کی ئافی فه دخوار، بوۆ وان ئەف تشته گرنگ نه بوون. ئەوانیش گوت کیشه نییه هنگۆ چاوا پیخۆشه بلا وه توف بیت. ژ هنگی ویقه زادی من و نه عمان دابۆمه که نه سینیکیت مه دا مه بتنی دخوار. خوارن بوۆ مه هه رسی ژوورا (۵، ۶، ۸) پیکفه دهات، برنجا هه ر ژووره کی جودا دا که نه له گه نه کی، شوربه هه می قیکرا بوو قیجا کو شوربه ل سه ر سی ژوورا دابه ش کر، فه رق و جودایی دهاته کرن، چونکی مروقه ک ل ژوورا ۸ دابوو گوشت و دان زیده تر بوۆ ژوورا هه شت تیدکرن، ژووریت ۶ و ۵ کیمر، پاشی هه ر ژووره ک جودا دا ل ئافی خوۆا دابه ش که ن، به لی ئەفغانی بوۆ هندی دباش بوون چ نه دگوت و سه را زاد چ جره جر نه دکر. به لی شه ریّت وان بارا پتر ل سه ر قوماری دهاته کرن. به رپرسی ژوورا ۶ ئافی وی سه ردار بوو و به رپرسی ژورا ۸ عه بدولئه حه د ئیسحاق زاهی بوو. ئەف هه ردوو مروقه زۆر ریژدار و سه رو سه نگین بوون بتایه تی عه بدولئه حه د مروقه کی پشتوو زمان بوو، لایه نگری تالییان بوو، دوژمنی سه رسه ختی ئیرانی بوو. وی ژبه ر هندی خوۆ لایه نگری تالییان نیشادا چونکی ئیرانی هاریکاریا به ری ئیسلامی یا ئیکگرتی دکر. ئەو ۹ سال بوو ل زیندانیدا ئەز ل زیندانی ده رکه فتم ئەو هیشتا هه ر تیدا بوو. جاره کی گوتی تو فان پۆژا دی به ربی، پاشی به رنه دا و گوتی چونکی ده می خوۆا سزایی ته ل سیداره دان بوو به لی یا کیم بووی و بوۆ ته کریه زیندانا هه تاهه تایای، پاشی بوو ۱۵ سال، نوکه ژ ی

دقیت مده‌کی دی بـینی پاشی دئی ته به‌رده‌ین. بـایه‌کی وی هاتبوو سەردانا وی گوتبۆ بـایی خو تو هه‌ره فان پۆژا دئی هیمه‌فه، پشتی بـایی وی چۆی گوتی پـه‌زامه‌ندی ل سەه لیخۆش‌بوونا ته نه‌هاتیه‌ کرن. قیجا عه‌بدولئه‌حه‌د زۆر دلما‌یی بوو زۆری عاجز بوو، ژورا ژماره‌ ۶ خه‌لکی قه‌نده‌هاری تیدا بوون هنده‌کیش تیدا بوون خه‌لکی هه‌رات بوون، به‌ری ئەم بـینه‌ ویری ئەو دگه‌ل ژوورا ژماره‌ ۸ ئیک ژوور بوون. ژورا ژماره‌ ۶ سەردار، روسته‌م، گول محمه‌د، عه‌بدولا عه‌لی زاده و ئەحمه‌د و چەند که‌سه‌کیت دی بوون. روسته‌م مرۆقه‌کی پیره‌میر بوو هه‌تا هنگی ژن نه‌ئینابوو، مرۆقه‌کی زیده‌یی پیس و ب کیر نه‌هاتی بوو، تیکه‌لا که‌س نه‌دکر به‌س دگه‌ل هه‌قالیت خو دئاخفت و هاتووچۆ دکر. به‌لی که‌س حه‌ز ژئی نه‌دکر و هه‌ر ئیکی ل نک خو قسه‌ دگوتی، گه‌له‌ک که‌س دگه‌ل ب شه‌ر ده‌اتن و پیکدادان هه‌می ژبه‌ر بی ره‌وشتیا وی بوو، چونکی مرۆقه‌کی باش نه‌بوو.

ل ده‌می خو‌دا ژ ده‌رفه‌ی زیندانن روسته‌م و گول محمه‌د ژووره‌ک قیکرا گرتبوو، روسته‌م مرۆقه‌کی ناقسال قه‌ چووی بوو، گول محمه‌د ل ته‌مه‌نی ۲۰ بو ۲۵ سالی بوو. پۆژه‌کی گول محمه‌د کیلویه‌کا هیروینا روسته‌م دزی و ژ نک وی په‌قی بوو، ب ریقه‌ که‌فته ده‌ستی مرۆقیت حکومه‌تی و زیندانیکر، گول محمه‌د نه‌گوتی ئەف هیروینه‌ منا ژ روسته‌م دزی، به‌لکو هنده‌ک هه‌جه‌ت بو گرتن، پشتی ساله‌کی روسته‌م ژي گرت و ۷۰۰ گرام هیروین قی گرت، هه‌ردوو‌کا سزایی زیندانا هه‌تا هه‌تایی بو ده‌رچوو. پاشی هه‌ردوو‌ک ل به‌ندی ئەفغانیا گه‌شته‌ف ئیک و بوونه‌ف دوستیت ئیک و دگه‌ل ئیکودوو رابوون و روینشتن دکر. دوو جارا دگه‌ل ئیکو دوو ب شه‌ره‌اتن، جارا ئیکن گول محمه‌د کیره‌ک دانا روویی روسته‌م و بریندار کر روویی

روسته م وه کی خه ته کټ لئ مابوو، وه کی نیشانه کی بوو ل بن گوهری
وی هه تا نیزیکی سمبیلټ وی شق کربوو. پاشی گول محه مه د بره
به شی سنځلا، چهنده هیقه کا ل ویری ما پاشی هه ردووک پیکهاته فقه،
به لئ هه ر جاروبارا ب شه ر دهاتن. چونکی هه می هه فقه ندیت من
نه فغانی بوون نه ز نزیکی دوو سالا دگه ل وان ژيام.

تیکه لیا من دگه ل نه فغانیا:

دهمی نه ز ل زیندانی بریه به ندی نه فغانیا جارا ټیکټ بوو من
نه فغانی نیاسین و تیکه لی وان بووم. بارا پترا زیندانیټ نه فغانیا ناس
(نسوار) دکیشا، چونکی نه فغانیه ک دی شیټ نان نه خوټ و جگاری
نه کیشیت به لئ نه شیټ نسواری نه کیشیت. نسوار (ناس) ماده یکه
په نگټ وی یی که سکه یی پیکهاتی ژ ئاری به لگټ توتینټ و مادی
زه رنخی، فی ئاری مه گوټی دی که نه نایلونه کیدا و فقه یرنه سه رټیک
و چهنده دلوه کیت ئافی دی که نه نافدا و پیقه لئ زقرن هه تا
ته راتییا وان چهنده په شکیت ئافی تیکه لی هه می ئاری که سک بیت،
پاشی دی که نه قودیکه کا خر و کچکه دا و داننه به ریکا خوټا هه ر
گاڅا دلئ وان هاتی دی پله کا فی نسواری که نه بن زمانټ خوټو
ماوټ چهنده دهقیقه کا (۱۵ هه تا ۳۰ دهقیقا) پاشی کو تاما وټی نسواری
بدوماهی هات دی تفکه نه قودیکه کا ته نه که دا کو هه می گاڅا یا
ل به رده ستی واندا. دهمی کو نسواری چیدکه ن بینه کا زورا نه خوټ
لیدهات، نه ز نه چار بووم دا دفنیت خوټ گرم یان دهمی وان نه و مه واد
تفکره وټی قودیکیدا، سه ر و دلئ مروټی داهینه گرتن و بیژیټ مروټی
دا لیقه بن. هیچ جیهه کټ په فینټ نه بوو هه ر جهی مروټ چووایی
دایینی هنده کیت نسواری چیدکه ن. نه ف نسواره ریډایی بوو، نه ما

پڕیكا چاڤیكه‌فتنا دهاته زیندانی‌دا، به‌لێ ئه‌گه‌ر ل به‌نددیدا قی گرتبا لێ وه‌رنه‌دگرت، چونکی وان دزانی ئه‌فغانی بی نسوار نه‌شی‌ن بژین، سه‌ربازیت نۆبه‌دار دابو ئینن و ب پاره‌کی باش فروشنه‌ وان، ئه‌قه‌ژی بو سه‌ربازا ده‌رامه‌ته‌کی باش بوو. نه‌بتنی پڕیكا سه‌ربازا به‌س نسوار دهاته ناف زیندانی، بلکو تریاک و هێروین و حه‌شیش و هه‌ر تشته‌کی پڕیڤیدی با سه‌ربازا ل بازاری دکر و دینا ناف زیندانی‌دا و فروته زیندانی، هه‌ر که‌سه‌کی ژ زیندانی ده‌ست دگه‌ل سه‌ربازه‌کی هه‌ب ئه‌ف تشته بو دینان و ب به‌یاهه‌کی گران فروشت. بۆمونه ده‌سته‌کی ده‌قه‌موزا ل ده‌رقه‌ی زیندانی ۱۰۰ تومه‌نا بوو ل ناف زیندانی ب ۲۰۰۰ تومه‌نا دفروشت. ئیک مسقالا تریاک ب هزار یان دوو هزار تومه‌نا کرن، داهیت ده‌زیندانی‌دا ۱۵ بو ۱۶ هه‌زار تومه‌نا فروتن، یان ئیک کیلو نسوار ل بازاری ژیری هه‌زار تومه‌نا بوو (۷۰۰ هه‌تا ۸۰۰) تومه‌نا بوو، ل زیندانی‌دا ۱۲ هه‌زار تومه‌نا دفروت. هێروین و حه‌شیش هه‌ر بقی شکه‌لی فروتن.

به‌پرسیت زیندانی دزانی ب دزی تشیت قاچاغ تینه ناف زیندانی به‌لێ وانبخو ده‌ست دگه‌ل هه‌بوو چونکی ئه‌و به‌پرس هه‌می دز و به‌رتیلخوور بوون، هه‌می ل بندا شریکیت قاچاخچیا بوون. ئه‌گه‌ر ل فروشگایه‌کی زیندانی جگاره‌ک هاتبا فروتن ریشه‌به‌ر و جیگر و ریشه‌به‌ریت جیجیکار و زوړیا به‌پرسیت وان دگه‌ل ئیک شریک بوون. ریشه‌به‌ری زیندانی ئاغای ره‌حمانی و ریشه‌به‌ریت هه‌ردوو به‌شا هه‌ر ئیکی ژ وان چه‌ند قه‌سر و خانییت مه‌زن چنکربوون، هه‌می ل سه‌ر حساب و که‌دا زیندانی. زیندانیه‌کی بو من فه‌گی‌را و گوت ئیک په‌یکه‌ر ل ناف هه‌وشا قه‌سرا ره‌حمانی‌دا، چه‌ندین ملیون تومه‌نی‌ت ل هاتیه مه‌زاختن. هه‌ر ئیکی ژوان ده‌یه‌ها کارگه‌یی‌ت ناف زیندانی‌دا

هه‌ی، ب ده‌ستی زیندانیاه دهینه ریقه‌برن، زیندانی ب پاره‌کی زوړی کیم تیدا شول دکهن، فایدی دی هه‌می بو به‌پرستی زیندانی یه. بوموونه زیندانیه‌ک ل کارگه‌هه‌کا دروینی (خه‌یاق) یان تشته‌کی دی شول دکه‌ت، ب حه‌ق ده‌ستی پوژانه ۱۵۰ هه‌تا ۲۰۰ تومهن، هه‌که نه‌و شولا وی ل وېړی کری، وی نه‌و شول ده‌رقه‌ی زیندانی کرېا پوژانا ویدا ۳ هه‌تا ۴ هه‌زار تومه‌نا بیت. وه‌سا نه‌و به‌پرستی خودانیت وان کارگه‌ها هه‌ر پوړی زیده‌تر ۳ تا ۴ هه‌زار تومه‌نا بده‌ستقه‌تینن. یان هه‌ر ئیک ژوان کارگه‌هه‌کی ب قونترات بده‌ته‌ف که‌سه‌کی دی، دی چهن‌دین ملیون داهاتی وی بن، چونکی نه‌ودی هی‌زا ده‌ست و زهن‌دیت زیندانی پوژانه ب کیمتر ژ ۲۰۰ تومه‌نا ده‌ستقه‌ئینیت، کو ل هه‌مان ده‌مدا که‌دا فی مروقی چهن‌د هه‌زار تومه‌نا یه نه‌ف هه‌می فایده بو به‌پرستی زیندانی دچیت.

به‌لی شان قونتراتا ناده‌نه‌ف که‌سه‌کی نه‌شاره‌زا و بیانی، به‌لکو نه‌ویش هه‌ر ئیکه ژوان یان خزمه‌کی وان، ب فی ئاوی سه‌رباز و داروده‌ستی گهن‌ده‌لکاران، که‌دا ده‌ستی زیندانییت بی ده‌سه‌لات و هه‌ژار خوت، کو هه‌می خه‌لکی ره‌ش و روتی ئیرانی و نه‌فغانستانی بوون، نه‌فه بوو په‌وش و په‌فتارا وان دگه‌ل زیندانیاه.

ده‌می زیندانیه‌کی به‌ندی مه‌ شوله‌کی خراب کرېا یان شکایه‌ته‌کا ژ قه‌ستال ئیکی کرېا، دا مه‌ هه‌میا ژ به‌ند ئیننه‌ ده‌ر و نونه‌ری به‌ند داره‌کی یان سونده‌کی هه‌لگریت و دا ناف مه‌ هه‌میا که‌فیت نه‌م هه‌می ل جاتی ئیک که‌س ته‌نبی که‌ن. گا‌فا مه‌ نه‌رازیو‌نا خو دیار کرېا دابیژن نه‌گه‌ر سوپاسیه به‌س بو نه‌فه‌ره‌کی یه، نه‌گه‌ر ته‌ سه‌رپیچی کر، هنگی هه‌می دی هی‌نه‌ سزادان کرن. نه‌ف کار و کریاریت وان (الکیل بال‌مکیالین) پی‌شان ب دوو پی‌وه‌را، هه‌می نایاساینه

و هه‌می به‌روفاڅیښ بنامیټ مافئ مروځن. حکومه‌تا وان دبیژیت
 ئەم حکومه‌ته‌کا ئیسلامینه و ل هه‌مان ده‌مدا ئەف هه‌می کریاریټ
 هوڤانه نایاسایی و نا ئیسلامینه و به‌روفاڅیښ بنه‌مایټ ئولا ئیسلامینه.
 ئەگه‌ر ئەم ژ ئالیئ یاسایی و پاراستنا مافئ مروځ به‌رئ خوځده‌ینه
 ره‌فتار و سه‌رده‌ریا فان زیندانفانا دگه‌ل زیندانا، هه‌می په‌فتاریټ وان
 پیچه‌وانه‌ی بنامیټ مافئ مروځ بوون و هیچ به‌رچاف کره‌ک بو
 مافئ زیندانا نه‌هاتیه‌کرن. په‌فتارا وان په‌فتارا قی سه‌رده‌می نه‌بوون
 به‌لکو رافتارا سه‌دی ناڅین بوون، وه‌کی حوکمئ که‌نیسا ل ئەوروپا.
 ئەز ۲۴ سالا ل ئیرانی بووم ل وان ۲۴ سالا دوو سالا ل زینداتیډا
 بووم، ۲۲ سالیټ دی من مافئ هندي نه‌بوو بچمه‌ باژیره‌کی دی
 و من مافئ هندي نه‌بوو شولئ خو بگوږم و من مافئ هندي
 نه‌بوو خانیئ خو هه‌بیت یان تاخئ خو بگوږم بی ده‌ستیریا وان.
 من مافئ هندي نه‌بوو ئەز کریڼ و فروشتنا ب عه‌رد و خانوبه‌را
 بکه‌م. ۲۲ سالا ئەز ل سه‌ر شولئ بووم من مافئ هندي نه‌بوو
 ئەز وه‌کی ئیکی ئیرانی مافیټ خو وه‌رگرم، چونکی ئەز ئیرانی نه‌بووم.
 ئاسته‌کی زوړ دا شولئ ب من که‌ن ئاستئ کیمتر که‌دا من دامن.
 هه‌تا ئەز گرئ و ئازاد بووی نه‌گوتنه‌ من ده‌ستیټ ته‌ خوش ته
 ۲۲ سالا خزمه‌تا قی ولاته‌ی یاکری. ۲۲ سالا من حه‌قئ بیمئ دا
 حکومه‌تئ و مانگانه‌ حه‌قئ خانه‌نشینی ژمن وه‌رگرت و گاڤا دا
 هیمه‌فه‌ مووچئ دووه‌یقا و هنده‌ک پارټ دی ل ئەژمارا مندا
 بوون، پښه‌دا وه‌رگرم، گوتن ده‌زگای ئیتلاعاتا ئەسفه‌هان کاغه‌زه‌کا
 دایه‌ مه‌ و یئ گوتی مووچئ وی و پارئ وی ل بانکیډا راگرن.

دادگه کرنا من بوجارا چاری:

ئیقاریا رۆژا ۲۰ئ تشرینا دووی ۱۹۹۷ ئەز و نه‌عمان ئاگادار کرین کو سبه‌ی ده‌مژمیر هفت و نیف دی هنگۆ به‌ینه دادگه‌هی. مه نه‌دزانی کا بۆچی جاره‌کا دی دی مه به‌نه‌ف دادگایی؟ هزار فکر و هزریت نه‌خۆش بۆ مه‌دهاتن، ئایا جاره‌کا دی دی مه دادگایی که نه‌فه؟ یان ده‌مئی جارا پیشتەر ئەم بریه دادگایی ئاخیرین دادگا نه‌بوویه؟ هه‌تابوویه سیپده‌یا رۆژا ۲۱ئ تشرینا دووی ۱۹۹۷ ده‌مژمیر هفت و نیف، سه‌ربازه‌ک هات گوت وهرن ئەم دگه‌ل سه‌رباز چوینه به‌شی ئیک ل نزیکی ئەفسه‌ری نۆبه‌دار دوو ژوور بۆن ئەم کرینه د ژووره‌کیدا و ده‌ر ل سه‌رمه پیقه‌دا. ئەم دوو نه‌فه‌ریت به‌ندی ئەفغانی و ۱۰ بۆ ۱۵ نه‌فه‌ریت به‌ندی دی دگه‌ل مه‌ل وی ژوریدا بوون، هه‌میا پیکفه جگاره دکیشان و ژوور پربۆ ژ کادیا جگارا، هه‌تا نیزیکی ده‌مژمیر نو ئەم ل وی‌ری هیلاینه‌فه، پاشی ده‌ر فکه‌ر و ئەم برین کرینه ژووره‌کا دی، ئیک ئیکه ئەم برین و ئەزو نه‌عمان پیکفه برین، (زنجیره‌ک کره پییت مه‌هه‌ردووکا، ژ لایئ کیمفه من بۆ خو ل سیداره‌دان یان زیندانا هه‌تا هه‌تابای دانابوو)، ده‌ستیت مه‌پیکفه گریدان هنگی مه‌هزر کر دی مه‌تومه‌تبار که‌ن ب سزایه‌کی ژۆری گران، به‌لی من خو بسه‌رغه نه‌بر. نه‌عمان گوته من ئەفه چییه؟ من گوتی چ نییه نه‌ترسه، ئەفه کارمه‌ندن و ل دوسیا مه‌دا یئ نفیسی جاسوس ئەو وه‌توف هزر دکه‌ن کو ئەم سیخو‌ریت ئەمریکایه یان ییت ئیسراییل و تو بخۆ دزانی ئەم هه‌وینه و وان چ به‌لگه ده‌ستدانینه کو ئەم جاسوسی‌ت فان ولاتاین قیجا نه‌ترسه. من زۆر دل‌ه‌له‌ی نه‌عماندا. پاشی ئەم سیاری ترومبیلن کرین و چه‌ند نه‌فه‌ریت دی دگه‌ل مه‌دا بوون، ژ ریقه

چوینه‌به‌ر ده‌ری دادگه‌ها سه‌ربازی، هنده‌ك ل ویری ئینانه‌خوار و سه‌ربازه‌ك دگه‌ل چو، پاشی چو به‌ر ده‌ری سه‌راین گشتی، ل ویریژی هنده‌کین دی ئینانه‌خواری، پاشی ئهم برینه‌دادگه‌ها شو‌ر‌شا ئیسلامی (دادگا انقلاب) ئهم چه‌ند نه‌فه‌ره‌ك ل ویریژی ئینانه‌خوار و سه‌ربازه‌ك دگه‌ل مه‌هات، زیندانیه‌ك دگه‌ل مه‌دابوو ئهو زیندانی نه‌چۆ، مه‌وه‌توف هزر کر ئهو زیندانی یی زی‌ره‌قانیی ل مه‌دکته و گو‌ه‌ی خو ده‌ته ئاخفتنیی مه‌، ئهم برینه‌هۆبا ۷ لایی دادوهر نه‌زیفی، پاشی دادوهر گوته به‌رده‌ستکی خو هه‌ره‌دوسیا وان بینه، دوسیا مه‌ئینا و به‌ری خو کره‌من و گوت سه‌دقی مسته‌فا هسه‌ن یی هاتیه‌سزادان ب دوو سال زیندانا بيمه‌رج (قه‌تعی) و ده‌ری‌خستن ل ولاتی ئیرانی، ژبه‌ر هندی کو سیخورا بو ئه‌جانبی عیراقی کری، خه‌به‌رنامه و بو‌لته‌نیی خه‌به‌ری بیی گشت ئورگانا بیی دایه‌حزبا دیموکراتا کوردستانا عیراقی، دوو جارا نایاسایی یی چویه عیراقی. پاشی گوت نه‌عمان وه‌سمان هه‌مو ب نه‌هه‌یقا زیندانا بيمه‌رج (قه‌تعی) و ده‌ری‌خستن ژ ولاتی ئیرانی. پاشی گوت ئه‌گه‌ر هنگو نه‌رازیوون هه‌یه‌هنگ دشین ل ده‌می بیست پو‌ژا نه‌رازیوونا خو بنقیسن و بری‌کا سه‌ردانیکه‌را (ملاقات) یان ب بری‌کا زیندانی بده‌نه‌مه. به‌لی هه‌ر نه‌رازیوونا هنگ بکه‌ن یا ژخویه و سزای هنگو کی‌متر لی نه‌ییت. من گوتی ئه‌گه‌ر ئهم نه‌رازیوونی بنقیسین چیدییت (ئیمکان) هه‌یه‌زیده‌تر لی بیی؟ گوت نه، نه‌زیده‌دییت نه‌کی‌م دییت.

من گوتی جه‌نابی دادوهر من ل سزایی خو نه‌رازیوونا هه‌ی هنگو گه‌له‌ك هوکمی دایه‌من ئه‌زی بی تاوانم، چونکی من به‌س نه‌رکی خو یی حزبی یی جی‌جی کری. ئه‌ز نه‌جاسوسم نه‌چ

ژ سیخوړی دزانم. ئه‌و خه‌به‌رنامه و تشتیێت من دایه‌ حزبی، ئه‌ز به‌رپرس نیمه‌ ژ پاراستن و هه‌لگرتنا ئه‌رشیفیێت نه‌ینییێت حکومه‌تا ئیرانی. ل دویف په‌یره‌وی نافخوویی پارتی کو وه‌زاره‌تا نافخوویی ئیرانی باش دزانیت و مۆله‌تا دایه‌ حزبی کو ل ئیرانی چالاکییێت خو بکه‌ت، من ژ ئه‌ف زانیاریه‌ ییێت دایه‌ پارتی. چونا من بو عێراقی ب ده‌ستیریا کاربه‌ده‌ستیێت حکومه‌تا ئیرانی بوو، من ل نه‌غه‌ده‌ی لێک حزبۆلا ئیجازه‌ یا چیکری پاشی ئه‌زی چوووه‌ عێراقی. به‌لی دلیخۆدا ئه‌ز زۆری رازی بووم بقی سزایی زۆر که‌یفا من هات کو هه‌ر دوو سالیێت دایه‌ من، به‌لی داخۆ بی تاوان ب ده‌مه‌ ناسین و من ده‌ست ب تانه‌لیدانی کر و گوئی ئه‌فه‌ نادادپه‌روه‌ریه‌ هه‌نگ ل سه‌ه‌را تشته‌کی چونه‌یی من دوو سالā بکه‌نه‌ زیندانی. پاشی ئه‌م برینه‌ ده‌ری و جاره‌کا دی ئه‌م کرینه‌ ترومبیلا تایه‌ت ب فه‌گواستنا زیندانی، ل ویړی من گوته‌ نه‌عمان سوپاس بو خوډی کو حوکمی مه‌ هه‌ر هه‌نده‌، ئه‌م هه‌ردوو ل دلی خوډا زۆر که‌یف خوښ بووین. پاشی ئه‌م هاتینه‌ف به‌ندی ئه‌فغانی، مه‌ چ ژ حوکمی بیمه‌رج (قه‌تعی) نه‌دزانی، هه‌نده‌کا گوت لیبۆرینا مه‌رجدار (عفو مشروط) فه‌ناگریت، هه‌نده‌کا گوت لیبۆرینا مه‌رجدار دی فه‌گریت یا هه‌می تاوانه‌کیه‌، هه‌نده‌کا گوت سزایی ئاگاداری (حوکمی ته‌حزیراتی) لیبۆرینا مه‌رجدار فه‌ناگریت ئه‌ما سزایی بیمه‌رج (حوکمی قه‌تعی) فه‌دگریت. هه‌نده‌کا ژ گوت لیبۆرینا مه‌رجدار به‌س سزایی پراوستیایی (حوکمی تعلیقی) فه‌دگریت، چه‌ند پۆژه‌کا به‌س شولا مه‌ پرسیار بوون سه‌باره‌ت لیبۆرینا مه‌رجدار و جوړیێت سزادانا.

رێدانا سەردانیکردنی (ملاقات):

پۆڤا ئێکەشەمبە ۲۶ تشرینا دووی ۱۹۹۷ دەوروبەرێ دەمژمێر
 نەه و نیقی سپیڤی بوو. یاریدەدەرێ نوێنەرێ بەند نافیی من
 فەخۆند و کاغەزەکا کچکە داف من و گوت سەردانیکەرێت
 تە ییت هاتی، ئەم ئیزیک ۲۰ نەفەرەکا بووین ئەم ژ بەند
 دەرکەفتین، ئەم برینە خوارێ ئێک ئێکە کاغەزێت مە ژمە
 وەرگرتن، ئەم برین ل چەند هۆلەکیەت درێژ دەرباز کرین هەتا
 گەشتینە دیمایەک هۆل، ل دەستێ راستێ دەرەکی کێلدا یی کری
 فەکر و ئەم کرینە پێرەوکی ل بەر پەنجەرەکی و پشت شیشە
 و شیشکێت ئاسن داکو دگەل سەردانیکەرێت خو ب تەلەفونی
 باخفین. بەلێ هەمیا سەردانیکەرێت خو فەدیتن کو ئەز نەبم،
 لایێ من رونایی بوو چەند پەنجەرەکا ئەو هۆلا ئەم تێدا رونایی
 کربوو، بەلێ ئەو هۆلا سەردانیکەر تێدا یا رونایی نەبوو مەرووف
 باش نەدیتن. سەردانیکەرێت من ئەز دیتم بەلێ ئەوان ئەز
 نەدناسیمەفە، چونکی پەنگ و رویی من باش هاتبوو گۆرین و
 جەکیەت زیندانێ ل بەر مندا بوون و رێدینا من گەلەک هاتبوو و
 ئەز گەلەک لاواز ببۆم. دەمی ئەز گرتی کێشا من ۱۰۵ کگم بوو.
 هەر پۆڤا من رێدینا خو تراشی و جەکیەت من ئوقی کری بوون،
 قێجا ژبەر هندی بچوکیەت من ئەز نەدناسیمەفە، جەرەکی من
 هوگر دیت و پاشی وی ئیشارەت دامن کو بێمە بەر وی کابینی
 ئەوا ئەو ل بەر راوەستای، من تەلەفون پاکر و ئەز دگەل
 ئامینایی، هوگر، هەفال، مینا و ئەفینی ئاخفتم، بەس مینایی کرە
 گری و نەشیا دگەل من پەقییت. زۆر کەیفە مە هەردوو جوینا
 هات کو پشتی ۴ هەیفە مە ئێکو دوو دیتەفە و ئەم دگەل

ئېك ئاخفتين. بچوپكيت من كو ئەز ديتى و جارا ئېكى چاف
 بمن كهفتى ھەمى ھەببەتى (ھژمەتگرتى) بوون و ھەوار كر
 كويى چ لمن ھاق، بەلى ھەر ئەو بتنى ھەببەتى نەبوون ئەز
 ژى ھەببەتى بيم (من بخوژى تەعەجب كر) كو دەمى ئەز
 بريە بەندى ئەفغانيان و بو ئېكەمين جار من خو ل قودىكېرا
 ديتيەفە، بەرى چوار ھەيشا سەرى من ھندەك مويىت سپى
 چووبونى بەلى رېدىنا من چ مويىت سپى تېدا نەبوون دەمى
 من خو ديتيەفە رېدىنا من تەژى مويىت سپى ببون و چ رەنگ
 و روى ب منقە نەمابوون، ھەتا ھنگى من وە ھزركر ئەزى بېتىن
 (زەعيف) و لاواز بووى بەلى من نەدزاني كو مويىت سەر و رېدىنا
 من ھەمى يىت سپى بووى و پەنگى خو من يى لدەستداى. ل
 ئېكەمين سەردانىكرندا من دقيا گەلەك تشتا بېژم بەلى من
 باوهرى ب تەلەفونى نەبوو، چونكى من وەتوف ھزر كر كو
 ژلايىت بەرپرسىت ئەمنا (ئيتلاعاتا) زىندانىفە يا كونترۆل كرىە و
 گوھى خو دەنە ئاخفتنىت مە. من گوتى چ بسەرى ھنگو ھاتىە؟
 وان گوتى سوپاس بو خودى، ئەم دباشين و مايى خو ملە نەكرىە.
 من ل سەر لاپەرەكى نفيسى كا ئەو تشت چ لېھاتن؟ ئەوان گوتن
 باس لېنەكە شولا وان يا چىبووى. ھنگى بېنا من ھاتەفە و من
 سوپاسيا خودى كر، گوت چ تشتت مە ل مال نەكەفتيە دەستى
 واندا. راست بوو، بەلى وان نەدزاني دىماھىك پوژ ژمېرا من كو
 گەلەك يادداشتت من تېدا بوون برېوون و ھندەك بولتن بەلى
 گرنگ نەبوون كەفتبونە دەستى واندا. چونكى كو لېكولين دگەل
 من دكرن من زاني پوژ ژمېرا من يا سالاً ۱۹۹۷ يا كەفتيە لەپى
 واندا. ھندەك تشت كو من تېدا يادداشت كرېوون دگوتنەف

من، هندهک په‌رتوکیت من دگه‌ل خو بر‌بوون. پاشی مه زانی کو به‌هجه‌ت هه‌یدەر ژى سزایی پینج سالا یی بو فقه‌بری و یی بریه به‌شی ۱ ئی زندانی، پاشی مه زانی کو موحسن یی نایه به‌شی ۲ به‌ندى ۶ کو تایه‌ت بوو زندانییت ته‌نبیهی. نوپه‌ری به‌ندى ۶ کابرایه‌کی خو‌زستانی بوو یاریده‌ده‌ری نوپه‌ری به‌ندى مه محمه‌د به‌رات ریکی دناسی، پیشدا ل زندانی‌دا ناسیاری دگه‌ل ئیک هه‌بوو. بری‌کا محمه‌د به‌رات ریکی من دوو لاپه‌ره نفیسین و بو موحسن هنارتن من گوتی ل ئیره باوه‌ریا خو بک‌هس نه‌ئینه، زۆربه‌ی نوپه‌ر و یاریده‌ده‌ریت فان به‌ندا مروقت ب کیر نه‌هاتی و خو فروشن. هه‌روه‌توف من گوتبۆیی ئەز ۲ سال و نه‌عمان ۹ مانگ و به‌هجه‌ت ۵ سال ییت سزادان. ئه‌وی به‌رسقا نامیت من دانه‌فه و گوتن سزایا دایه به‌هجه‌ت گه‌له‌کی گه‌له‌ک زۆره هه‌ییتی (سامگرتی- هه‌ژمه‌تی) کر گوت چاوا ئەف سزایه بو وی ده‌رکریه؟ نزیکى هه‌یفه‌کی موحسن ل به‌ندى ۶ بوو من گه‌له‌ک هه‌ولدا کوببینم هه‌تا ۲۰۰۰ تومهن پاره من دانه نوپه‌ری به‌ندى ۶ به‌س پۆژه‌کی موحسن دگه‌ل خو به‌هجه‌تا نفیژى بینیته مزگه‌فتی، دا بیژیت باشه، به‌لی سۆزا خو بجه نه‌دئینا. ده‌می ئەز چۆمه به‌ندى ئەفغانیا، که‌سه‌کی فارس سکالا بو زندانیان نفیسی و ده‌ست هه‌قی خو بو هه‌ر عهریزه‌کی ۵۰ تومهن وه‌ردگرت، ده‌می وان زانی ئەز کارمه‌ندى په‌روه‌ردى مه، هه‌میا بو عهریزه نفیسینی داهینه‌نک من، دا بیژن بو مه عهریزى نفیسه و من پاره ژ که‌س وه‌رنه‌گرت، ناڤی من کربوو (اقای معلم) ب کوردی (جه‌نابی مامۆستا)، زۆر جارا نیفرویا دا نهم دا هی‌ن من هشیار که‌ن و بیژن عهریزه‌کی نفیسه و ئەز ناراحه‌ت کرم به‌لی من چ ده‌نگ د گه‌ل وان نه‌کر.

سهروبه ری (بارودۆخی) مه ل زیندانییدا:

پاشی هنگی مروّقه کی معتاد ب مادی هوشبهر ل بهندی ۶ خو
 کوشت، دقیا مادی هوشبهر ب ریکا سرنجی (ب ده رزی) بکه ته
 له شی خو، وی ژ نه ندازی پیویست زیده تر کره له شی خو و پی
 مر. ئەف کریاره بو ئەگه ری هندی کو نوینه ری فی بهنده ی بیته
 ئەشکه نجه و چهنده یفه کا ل ژوو رییت تاکه که سی ل بهندی ۶
 زیندانی بکه ن، دیمایکی مه زانی کو لب ئەشکه نجیدا یی کوشتی به لی
 ئەف خه به ره راست نه بوو. ههر چهنده پوژه کا دا بیژن ئیکی یی
 خو کوشتی بتایبه تی ل تاکه که سی. زور زیندانی خو دکوشت، چونکی
 خو ل بهر ئەشکه نجی نه دگرت (ته حمله ته عزیی نه دکر). جاره کی
 زیندانیه کی ته هرا نی دقیا فیلار که ت و بره فیت، به لی که فته
 ده ستی کارمه ندییت زیندانی، به رپرسه کی وان بناقی (سیامک) ئەو
 زیندانی کوشت. بیی کو لیپچینه فه دگه ل فی به رپرسه ی بیته
 کرن. ئەگه ئەم ژ لای یاسایی و مافی مروّف به ری خو بدهینه
 کریاریت کارمه ند و به رپرسیت فی ولاته ی هه می ل سه ری هه تا
 بنی ناباسایینه و به روفاژی بنه ماییت یاساییت مافی مروّفن.

ئەز و نه عمان هه ردوو سه ر ب ژورا ژماره پینج بووین، جهی
 نفستنی زوړی ته نگ بوو، ههر شهف کو گلوپی ژور فه دمراند
 دقیا هه می بنفن، جهی من بهر ده ری بوو ته نشتیت مه هه میا
 پیکفه بوون، سه ری من چوو بن ته ختیقه و پییت من چوونه
 ده ری، هه رشه ف چهنده جارا پشتی مروّف نفست دا ئیک پیل پیت
 من ئینیت و چیه ده ست شووری یان کو ژ ده ستشووری دهاته فه
 دا پیل مروّفی ئینیت و دارابریت بیی کو داوا لیبۆرینی بکه ت. مروّف
 دا ژ خه وی رابیته فه هه تا مروّف نفسته فه دائیکی دی رابیت چیه

ده‌ری و ئه‌ویش دا پیل مه ئینیت. زیده‌تر ژ هه‌یفه‌کی حالی من
 ئه‌فه بوو. ب رۆژ چینه‌دبی ل نیفه‌کا ژووری‌دا وه‌رکه‌فین و خو درێژ
 که‌ین، دڤیا چووباینا سهر ته‌ختی ئیکی خو درێژ که‌ین یان بو
 ده‌مه‌کی کۆرت نفستبانا. په‌راسی و فه‌قهراتیت من زۆر دئیشان
 ئه‌ز ژبه‌ر ئیشا په‌راسی و فه‌قهراتا نه‌دچووم، هه‌تا بو چه‌ند
 ده‌قیقه‌کاش نه‌دشیام روینمه‌خواری دڤیا ئه‌زی رازیای بام. هنده‌ک
 جارا داچم پشتا خو ده‌مه‌ پییت ته‌ختی ئیکی چه‌ند خۆله‌کا یان
 دا خۆدرێژ که‌مه‌ سهر ته‌ختی ئیکی، هه‌تا ۳۰ بو ۴۰ رۆژ چوون
 پاشی نوبه‌تا ته‌ختی گه‌شته‌ من، ئه‌ز چومه‌ سهر ته‌خت و ئه‌ز
 شیام بێنا خو فه‌ده‌م، چونکی ب شه‌ف و رۆژ ئه‌زی درێژ کری بووم
 و نه‌دشیام روینمه‌خواری. پاشی ۲ هه‌یف‌ا جاره‌کا دی ته‌ختیت
 مه‌ ژ مه‌ وه‌رگرتن، بدویف به‌روارا هاتنا زیندانا بو به‌ند ته‌خت
 دابه‌ش کرن، هه‌تا هنگی هه‌ر ژووره‌کی ته‌ختیت خو هه‌بوون
 نوبه‌تا ته‌ یا پاراستی بوو ل دویف به‌روارا هاتیه‌ زیندانی دهاته
 حساب کرن، زیندانییت ژورا مه‌ زوی دهاتنه‌ ئازاد کرن ته‌خت
 زوی دگه‌شته‌مه‌، به‌لی ئه‌گه‌ر نوبه‌ ل هه‌می به‌ندا حساب
 کربا نوبه‌ت زوی نه‌دگه‌شته‌مه‌. جاره‌کا دی ئه‌ز ژ ته‌خت ئینامه
 خواری نیفه‌کا ژووری‌دا نفستم به‌لی پاشی چه‌ند رۆژه‌کا ئیکی
 ژورا ۶ (نور ئه‌حمه‌د) ل سهر مادی هوشبه‌ر به‌ره‌ تاکه‌که‌سی و
 ئه‌زژی یی نه‌خۆش بووم زیندانییت ژورا شه‌ش رپی دامن کو بچمه
 سهر ته‌ختی نور ئه‌حمه‌د هه‌تا هه‌یف‌ا من بدۆماهی بۆی، نور
 ئه‌حمه‌د ژ تاکه‌که‌سی هاته‌فه‌ و جاره‌کا دی ئه‌ز ئاواره‌ بووم، وی
 جاریش محمه‌د به‌راتی پریکی به‌رپرسی کرین و فروشتنا فروشگای
 بوو ل ژوره‌کا دی بوو، ببۆ دوستی مه‌ و هاتوچۆیا مه‌دکر، ته‌ختی

خو داييكي ل ژورا مه ئهو ل ئاخى نقت، وى تەختى خو دامن
ب قى پەنگى جارهكا دى ئەز بوومەف خوډان تەخت.

ئەز شەف و پوژ يى دريژ كرى بووم، بەلى بەردەوام من ل
سەر پشتى يان سەر تەنشتى پەرتوك دڤاندىن، هەر حەفتى دوو
جارا دا چينه پەرتوكخانى، هەر پەرتوكەكا مه قياپا دا دگەل خو
ئىنين فەخوينين. پەرتوكيت وان هەمى ديار بوون هەندەك ژوان
هاتبوونە چيكرنەفە، بەلى بى سەروبەر بوون، ئەما پەرتوكيت
ئايىنى نوى بوون، گەلەك جوريت تەفسيرا و فقهى تيدا بوون،
زىدەتر من دقيا پەرتوكيت رومان فەخوينم، بەلى هەمى دپاي
بوون، پەرتوك هەبوو هەتا نيڤەكى دافەخوينم پاشى دايىنم
ل نيڤەكا وى چەند لاپەرەيت ژىنايە دەرى يان دۆيمايكا وى پيڤە
نەبوو، مروڤ نەدزاني دۆمايكا چيروڤكى چ ليها. قيجا ژبەر هەندى
زىدەتر من بەرى خوډا پەرتوكيت ئايىنى وەكى ميژوويا ئىسلامى و
ژياناما پيغمبەر(سلاڤيت خودى لسەر بن)، يان پەرتوكيت فرقيت
ئىسلامى و تەفسيرا ميزان و...تاد.

من چەند هەيڤيت ژ ريڤە خو ل چەند پەرتوكا پاراست وەكى
پەرتوكيت سياسى، من وە هزركر كول ناف زيندانيدا ئەزى ل ژير
چاڤدرييا واندا، بەلى پشتى چەند هەيڤەكا پەرتوكيت سياسيش
من ئىنان و فەخاندن، بتايەق پەرتوكەكا زورا باش تيدا بوو ل
سەر ريڤخراويت سيڤوريت جيهانى، ئەو پەرتوك من فەخوند،
بەلى ئەز نوپرام هەندەك تشالى ياداشت كەم. چونكى هەر
پەرتوكەكا ئەز فەخوينم هەر تشەكى بۆمن يى سەرنج راکيش
بيت ئەز لىك خو هەندەك تىينيا دى ياداشت كەم.

من هەولدا كو هەندەك ياداشتيت خو ل سەر زيندانى بنڤىسم،

بەلێ ھەر گافا من ھەندەك تشت نفیسیا ھەندەك دابیژن ئەو
چییە تو دنفیسی؟ یان داچاقدیژیی لمن کەن قیجا ژبەر ھەندێ من
واز لیئینا. ھەفتیی جارەکی مە ھەق ھەبوو بچینە سەرچیکرنی و
سەر و ریڤینییت خوۆ تراشین ب مەکینی نەب دەڤەموزی. سەر
تراشین ب ۷۰ تومەنا بوو، ردین تراشین ب ۳۰ تومەن. بەلێ
فاتورەیا (قەبزییت) پارە ۵۰ تومەنی بوون. ئەگەر ردین تراشیا
دڤیا ۵۰ تومەنا بەدە ۵ ئەگەر سەر تراشیا ل جاتی ۷۰ تومەنا، دوو
پینجە تومەنی د کرە ۱۰۰ تومەن، دڤییت مە دابان. بەلێ ل بەند
ھەندەك جارا دەڤەموز ب ۲۰۰ تومەنا بەدەست کەفت، پوژڤییت
پینج شەمبی ھەندەکا سەر و ریڤینییت خوۆ ب دەڤەموز تراشین.
ھەتا پوژا شەمبی دا ردین ھیتەڤە، دەستکی مەکینی ب قەلەم
جاف یان ب دەسکی فلچیی دانا چیدکر، بەلێ من خوۆ ژ ڤان
شولا دپاراست من بەس پوژڤییت پینج شەمبی ریڤینا خوۆ تراشی
نەوہ کو ئیک شکایەتی لمن بکەت، بەلێ گەلەك ھەبوون ژ
کارمەندییت زیندانێ نەدترسان، ھەر چەند پوژا جارەکی دا ریڤینا
خوۆ تراشن، بەلێ زۆریا زیندانییت بەندی مە خوویی (عادەتی)
وان ئەو بوو داسەری خوۆ ب دەڤەموز تراشن.

ئارېشا نەخۆشى و دكتور ل زېندانئېدا:

كېشا مەيا مەزن نەخۆشى و دكتور بوون ھەفتىي جارى كى دكتور ھەبوو، ھەر ژوورەك ئىك نەفەر ماف ھەبوو بچىتە دكتورى، ئەم ۱۲ ژوور بووين دڧيا بەس ۱۲ نەفەر بچنە دكتور، ئەويش ب نوبەت بوو، ھئدەك جارا بەس ئىك ژوور ۴ يان ۵ كەس نەخۆش بوون، بەلى بەس ئىكى ژوان مافى چوونە دكتورى ھەبوو. ھەكە جارى كى نوبەت گەشتبا مروڧى و چۆباينا دكتورى، ل دويىف نەخۆشيا مروڧى ھەر دەرمانە كى باشبا دكتور بو مروڧ نەدئقىسى، پېرەمپرەك ل ويىرى بوو نافى وى (دكتور قاسمەلى دلاورى) بوو، دكتورە كى ئاسايى بوو چ ژ نەخۆشىي نەدزاني، بۆمەونە ئەز دوو جارا چوومە نك دكتور دلاورى ژبەر كوڧكى و تەنگە نەفەسى جارى كى دوو شىشيت شەپبەتتى ل دژى كوڧكى و بلغەمى بو من ئقىسى بوون، بەلى كو شەڧى دەرمان بو من ئنان ھەردوو جارا جەئى دوو شىشيت شەپبەتتى، دوو بەستيت ھەيىت ئەعسابا دانە من (promethazine)، من ھەبەك ژ وان خوار ھەتا پوژا پاشى ئەزى گىژ و نەخۆش بووم. ھئدەك جارا چەند كەس دا سەر نوبەتا دكتورى ب شەپ ھيىن. دكتور دلاوهرى يى زېرەك نەبوو، پشكىنىي باش بو نەخۆش نەدكر، بەس وى مروڧ ژ خۆڧەدكر، پراچىتەكى دانئىسىت و ل دەرمانخاننى ژى ھەر دەرمانەكى زېدەبا دا وى دەرمانى ل جىاقى دەرمانى ئقىسى بو نەخۆش ھئيرن.

بئ سهروبه‌ری و ئاریشیت به‌ندی مه (نه‌دادپه‌روه‌ری):

به‌ندی مه به‌ندی سزادانی بوو، هه‌ر که‌سه‌کی ل به‌نده‌کی دی شوله‌کا خراب کربا داقری (هنیرنه) که‌نه به‌ندی مه یان به‌ندی شه‌ش یان تاکه‌که‌سی ل سهر بریارا ریشه‌به‌ریا زیندانی بوو. قیجا نه‌و ئیرانییت تاوان نه‌نجامدان دا هنیرنه نک مه، بتایه‌تی نه‌ویت شولیت پویچ کرن. ل به‌ندی مه‌ژیدا مروقت پویچ و تاوانبار که‌له‌ک هه‌بوون زوریا وان تومه‌تبار بوون ب مادی هوشبه‌ر، وان بکارئینا و بازرگانی پیکرن و قومار و زور تاوانیت دیژی...تاد نه‌نجامدان. جاره‌کی سی نه‌فه‌ر ئینان هه‌رسێک مروقت پویچ بوون ئیکی ژوان بو ریشه‌به‌رایه‌تی سیخوڤ دکر و دوو نه‌فه‌ریت دی مه‌واد کیشا و ئیکی ژوان شولیت که‌له‌ک پویچ کربوون مروقت نه‌شیت بیژیت، وی کابرای بیرو باوه‌ر ب ئایین و خودی نه‌بوو، هه‌روه‌توڤ یی پابه‌ند نه‌بوو ب یاسا و نه‌ریتییت جفاکی و نه‌خلاق، زور شولیت خراب کربوون، سهرباری هندی ژن و بچویک هه‌بوون.

نافی زیندانا نه‌سفه‌هان دگوتی (ندامتگاه) ب کوردی (جهن) په‌شیمانی) به‌لی هیچ گافه‌کی نه‌دامه‌تگاه نه‌بوو، به‌لکو نه‌و خه‌لکی دهاتنه‌ویری که‌رب و کینیا وان زیده‌تر لیدهات و دلی وان داته‌ژی بیت ل قه‌هر و توله‌فه‌کرنی ل رژیمی و سه‌رکردیت وی. ئاریشا هه‌ره مه‌زنا مه‌پشکین و دویقدچوون بوو، دا هیئ مه‌هه‌میا که‌نه گوره‌پانا بیئ فه‌دانی، سهرباز دا هیئ ناف تشیت مه‌که‌فن و به‌تانییت مه‌هه‌میا داتیکه‌ل و پیکه‌ل که‌ن، شه‌کر و چاییت مه‌داریژن، هه‌ر خودی دزانی وان چ ل وان تشتا دکر. زور زیندانیال به‌نددا قورئان هه‌بوون فه‌دخاندن، داهین هافیزنه‌نیشه‌کا به‌ند و پیشه‌ لیدزقرین. (کاری ده‌ستی)یت زیندانی

وهکی جزدانك و كه مهر بهند و گولدان و ...تاد، ئه ویت زیندانیان
 بوخو چیدکرن بو فروتنی، زیره قانا ههمی د دزین.
 شه قه کئ ل ده مژمیر ئیکو نیقی شه قئ هاتنه سهر سهری مه و
 ئهم ژخه قئ پاکرین و ئهم برینه یین قه دانئ ل دهرقه ی بهند ئهم
 ههمی ریز کرین و سهر پییت خو پروینشتین مه نه دزانی کا چ بییه؟
 پاشی پری بهند سهر باز بوون و ههمی تشتیت مه هله شهانندن،
 ههتا نوینه ری بهند و یاریده ده رییت بهند ژ بهند کرنه ده ری و ل
 ههمی کون و کوژی گریان و ههر کارده سسته کی زیندانیان هه بیت
 ههمی دگه ل خو برن و چوون. نزیکی ده مژمیر سی شه قئ هاتینه
 ژوور، مه دیت ههمی تشتیت مه ییت تیکه لی ئیک کری و هیچ
 تشته ک ل جهی خو نه مابوو، وی شه قئ ئهم نه نفستین ههتا
 ده مژمیر ۷ و ۸ سییدی ئهم مژیلی ریخستنا نفینک و جلك و تشتیت
 خو بووین. پاشی زیندانیان لیسته ک چیکر و داڤ نوینه ری بهند گوتی
 هنده تشتیت مه ییت بهزر بووی و هاتیه دزین، نوینه ری بهند
 ئه ق لیسته بره ریقه بهریا زیندانی و گوتی سه روبه ری مه ئه قه یه.
 ریقه بهری زیندانی خو توپه کر و گوتی ههر ئه وای کو تو تاوانا
 دزیی بده یه پال سهر بازیته مه. دقیت ئه و که سییت بیژن تشتین
 مه ییت بهزر بووی دقیت بیته سزادان، زیندانی نه چار بوون لیستا خو
 ژئی وه رگرتشه و باسی تشتا بهزر بوونی نه کهن، بیژنی گوری چاقیت
 هنگوبن چیدیت زیندانیان بخو ژ ئیکو دوو دزینه قه. چونکی زوړیا
 زیندانییته بهندی مه سهر دانیکن (ملاقات) نه بوون، فیجا نه چار
 بوون بوخو کاری دهستی بکهن تشتیت خو ل فروشگایی زیندانیان
 بفروشن دابیته داها ته ک بو مه زاختیت خوئی پوژانه. بهلی ئه وژی
 پشکینه ریته زیندانی، سهر بازیته کومارا ئیسلامی دزین. هنده کیش

نه‌چار بوون بچنه کارگه‌ها ل سپیدی هه‌تا ئی‌فاری شول که‌ن داکو دیمایکا هه‌ی‌فی مسته‌کا قه‌ند (پرتین شه‌کری) و پیچه‌کا توف‌چای بده‌نی. یان هه‌ر ئی‌فاریه‌کی چه‌ند نان‌ه‌کا بده‌نی، بی‌ی کو‌پاره‌کی لدویف مان‌دی‌بوونا وان بده‌نی، ئارمانجی وان به‌س ئه‌بوو داتیر بخوون و پیچه‌کا هه‌وای لیده‌ت. ئه‌و‌یت شولیت هه‌نه‌ری دزانی دا چنه کارگه‌هی‌ت دورینی (خه‌یاتی) و خاتم کاری و به‌نائی و...تاد. پوژا وان ۲۰۰ یان ۲۵۰ تومه‌ن بوو، کو زه‌حه‌تا وان به‌رامبه‌ر فی‌پاره‌ی گه‌له‌ک بی‌دادپه‌روه‌ری بوو.

هه‌ر پوژ ده‌مژمیر ۷ سپیدی دا مه‌ژ خه‌فی پا‌که‌نه‌فه و ژ به‌ند ده‌ری‌خن و به‌نه بی‌ن فه‌دانی هه‌ده‌ک هه‌ره‌کاتیت وه‌رزشی که‌ین، مه‌لا هاشم ئه‌فغانی دا هه‌ده‌ک ئایه‌تیت قورئانی فه‌خوینیت، نزیکي نیف ده‌مژمیری هه‌تا ئیک ده‌مژمیری دامینین پاش دا هیینه‌ف به‌ندا. پوژێ دوو جارا دل به‌ند که‌نه ده‌ری و پا‌کژکه‌ر دا ده‌ستشوویا شون و خافین که‌ن و هو‌لی گیسک ده‌ن، هه‌ر ژووره‌کی دا ئیک راوه‌ستیت ژور پا‌کژ که‌ت و گیسک ده‌ت. به‌س به‌رپرسیت ژوورا نه‌بن و یاریده‌ده‌ری‌ت نوینه‌ری‌ت به‌ندا دامینه‌فه، نه‌کو هه‌می دکرنه ده‌ری، هه‌تا ده‌ست شوور ه‌شک نه‌دبوون وه‌نه‌دکر بچینه‌ف به‌ند. دگوتی به‌زمی پا‌کژیی سپیده‌یا ده‌مژمیر ۷ و ئی‌فاریا ده‌مژمیر ۵، ئه‌ما ده‌مژمیر ۱۰ شه‌فی و ده‌مژمیر ۱۲ شه‌فی و یفه مه‌دشیا بچینه ده‌ست شوویا. هه‌می هه‌ی‌قا هه‌ر نه‌فه‌ره‌کی ۱۵ تومه‌ن ژێ وه‌رگرتن و دانه وان که‌سیت خافینکرنی، به‌لی فی‌ی دویما‌یکی هه‌ی‌فی ۵۰ تومه‌ن ژه‌هه‌ر نه‌فه‌ره‌کی زیندانی وه‌رگرتن و داده‌نه‌ف (ته‌حویلی) ری‌قه‌به‌رایه‌تیا زیندانی. ری‌قه‌به‌رایه‌تی ۱۵۰۰ تومه‌ن دانه هه‌ر که‌سه‌کی خافینکه‌ر و پارێ زیده بوو هه‌لگرت. چونکی به‌ندی مه‌تنی دوو خافینکه‌ر هه‌بوون،

هەر ئیكی ۱۵۰۰ هەردوو داكەتە ۳۰۰۰ تومەن، ژمارا مە ل بەنددا ئەم نزیكی ۲۸۰ كەسا بووین. پەنگە ھەندەكیش دابیتە نوینەرئ بەند. گەلەك كەسا پارە نەبوو چونكی سەردانیكرن (ملاقات) نەبوو، قیجا پارئ هەر ژووړه كئ جودا حساب كر نەچار بوون ئەوئت هە ی پارئ وانژی بدەن، نەدگوت ئەقی سەردانیكرن نینە چ پارە نیە پارئ وانژی هەر ژهه قالیت ژووړا وان وەرگرت.

ئیدارا زیندانئ ساركەرا ئاقئ ل بەندی مە دانا، هاتن هەمی پارئ كرىن و دانانا وئ ثقاف بئ كیم و زیدە ب سەر زیندانیادا دابەش كر. هاتن گوژمئ هەر ژووړه كئ ژمە وەرگرت. رېقەبەریا زیندانئ نەگوت ئەف هەمی زیندانییە پیدتقینە و چ پارە قئ نییە و سەردانیكرن نینە و ژۆر بئ وژدانییە ھەندە پارە ی لیوهرگرن. جاره كی تەلەفزیونا بەندی مە كو ب پارئ زیندانیا كری بوو، خراب بوو (برە چێكرنەقئ كو جهئ چێكرنەقئ یا زیندانئ بخۆبوو)، هاتن ۴۰ هەزار تومەن ژ مەوەرگرتن گوت مە تەلەفزیونا بو هنگو چێكریقه، خوڤئ دزانیك كا ۴هەزار یان ۵ هەزا تومەن لئ خەرج كر بوون یان نە؟ هەتا هیقیئ نەبوون چێكەنەقه گوت كو یاریا توپا پیا دەیتە سەر و گوڤا دكەنە ئیرانئ ھەنگ چەپلە ی لی دەن و كەیف خوڤ بن، بەلئ چەند نەفەرەكیت شیعه ژۆر هیقی د كر هەتا بری چێكریقه. چونكی دەمئ توپا پئ دەاتە سەر، ژۆریا بەندی ئەفغانی بوون پێخوڤ بوو ئیران دوړینیت، قیجا دژئ وان هەر كەسەك بیت. دەمئ ئیرانئ گولەك دخار ئێكسەر دا زیندانییت بەند چەپلە ی لی دەن و كەیف خوڤ بن. جاسوسی و وان ئەف دەنگوڤاسە دگەیاننە رېقەبەریئ و بەرپرسیئ زیندانئ، ئەوژئ دلگران بوون، بەلئ وانژی ل جەهەكی دی دا تولا خو ل زیندانی قەكەن، دا بیژنئ ھنگو مادئ ھوشبەر یئ دایە بەندی ھەرزەكارا یان

جگاره ییټ دایه به‌ندی شەش و...تاد. یان هەر چەند پۆژەکا دا بیژن پشکینە و دا کاریت دەستیټ وان لیدزن.

یاریگا: هەر هەفتی جارەکی یاریگا وەرزشی هەبوو ئەقیټ ناقت خۆ نقیسی چۆنە وەرزشی وەکی توپانی و هەلگرتنا قورسای (وەزنبازی) و بالە و...تاد. هەر چەند هەقی جارەکی یاریگای گشتی هەبوو، هەر کەسەکی قیابا دا چیتی. بەلی ئەز نەدچۆمە یاریگای، بەس ۲ یان ۳ جارا ئەز چوم، بریار بوو (پیکی) موحسن و بەهەت دگەل خۆ بینیتە ویری دا ئیکودوو بینین، بەلی جارەکی گوت نەشیین ل بەندی ۷ بینین و جارەکیش گوت موحسن دەرس (کلاس) هەبوو.

گەرماڤ: ل بەندی مە چوار هەماما ییټ ئاڤا گەرم هەبوون، ئەم دشیاین ل هەفتیټ چەند جارا سەری خۆ بشوین، هەروەتوڤ هەفتی جارەکی ل پۆژیټ شەمی گەرماڤا گشتی هەبوو، ئەم برینە گەرماڤا واحدی ئیک مە ل ویری سەری خۆ دشوشت، بەلی هەندەکا ل بەند سەری خۆ دشوشت و نەدەهاتنە گەرماڤا گشتی. قیجا ژبەر هندی نوینەری بەند هەقی جارەکی یان دوو جارا دابیژیټ گەرماڤا نەچاری (ئیجباری) یە دقتی هەمی بچنە گەرماڤا گشتی. پاشی مە زانی ژبەر سابۆتیټ گەرماڤی دکنە نەچاری، چونکی ئەگەر هەمی بچنە گەرماڤی سابۆنی زیدەتر دی سەرف بیت، چونکی ل بەندی مە سابۆنەکا زۆر هەبوو چەندین فەردە و کارتونیت پەر هەبوون. ئەفغانیا گەلەک سابۆن بکار نەدینا، چونکی وان بەس ب شامپویی سەر و لەشی خۆ دشوشت ژبەر هندی سابۆن زیدە دیوون.

بەشی پۆشەنبیری: بەرپرسی واحدی فەرەه‌نگی یی زیندانان ئەم تیڤا یی واحدی ۲ بوو، حاج مەهدی بلور فروشان بوو، ئەو

بخۆ بازرگانه کی ئەسفەهان بوو، گەلەك حیلە ل خەلكی كربوون چەند ملیون تومەنیت خەلكی خوار بوون، پاشی توشی زەرەر و زیانا ببوو حكومهتی گرتبوو، ئینابۆ كربوو زیندانی. قیجا بەشی روشەنبیری چەند کریار و چالاکي دكرن وەکی قەكرنا خۆلیت خاندنا قورئانی و خویندن و نقیسین بۆ نەخۆیندەوارا و پروقه و فیركرنا بەرنامیت وەرزشی و یاریگا و دابەش كرنا پۆژنامە و چاپەمەنیا و... ھە. بۆ مە بەردەوام خۆلیت فیڕبۆنا قورئانی قەدكرن و ئەم چۆینە وئ خۆلی. چونکی ئەگەر ئەم چوباینا خاندنا قورئانی، ھەر ھەیفی جارەکی سەردانیكرنا ریبری (حزوری) دامە، قیجا بارا پتر ئەم ژبەر سەردانییت بەرانبەری یەكودوو (حزوری) دچوینە مزگەفتا زیندانی، ھەم پۆژا مە داچیتە سەر و ھەم دافیتری خاندنا قورئانی بین و ھەم داھەیفی جارەکی سەردانا حزوری دەنەمە. كلاسیت فیڕبوونا قورئانی دوو جور بوون: ئیك بۆ وان كەسا بوون كو تازە خو فیتری پیت و بزروكیت (ھەرەكیت) قورئانی دكر. جورا دووی ئەو بوون ئەویتی فیر، دا قورئانی قەخۆینن. ھندەك جاراش ئیك دا ھیت ل سەر تەفسیرا قورئانی ئاخفت و چەند ئایەتەك تەفسیر كرن، بەلی بەشی روشەنبیری نەھیلە ئەف كریارە بیتە كرن، گوت ئەوئی قورئانی تەفسیر دكەت دقیت مەلا بیت و پسپور بیت ل زانستی قورئانییدا.

پۆژنامە و گوڤار: ئەو پۆژنامە و گوڤاریت دینانە زیندانییدا وەکی پۆژناما كە یھان و ئیتلاعات و ھەمشەھری و پسالەت بوون، مەگەلەك داوا ژێكر كو پۆژناما ئیران و جیھانا ئیسلام بۆ مە بھنیرن بەلی نەدھیلە ئەف دوو پۆژنامە بۆ مەبێن، ژمارەكا گوڤارا دھاتن وەکی ئیتلاعات، جەوانان، خانوادە، و پۆژنامە و گوڤاریت

وه‌رزشی و ژماره‌کا زۆرا گوڤاریت جه‌دوه‌ل وه‌کی: جستوجو، که‌تییه، جدول و چه‌ند جوریت دی ییت. من سالا به‌رایکی گه‌له‌ک ڤه‌خاندن دکر، به‌لی سالا دویئ بارا پتر من جه‌دوه‌ل هه‌لکرن، پۆژانه من پۆژنامه ڤه‌دخاندن وه‌کی: هه‌مشه‌هری و ئیتلاعات و جه‌دوه‌لا هه‌ردووکا من هه‌ل کر و گوڤارا جستوجو ژی من هه‌ل کر. بارا پترا ژيانا من یا زیندانی من ب پرکرنه‌ڤا جه‌دوه‌لا دبه‌ره سه‌ر. جاروباراش من هنده‌ک کتیب دخاندن.

ڤی دیمایکی ڤه‌ره‌نگه‌کا په‌یڤیت زاراقیت سیاسی من ئینا نك خو و من ده‌ست ب وه‌رگیرانا وی کر، به‌لی نه‌گه‌شتم بدۆماهی بینم، هه‌تا پیتا (ج) من وه‌رگیرا و ڤه‌رمانا ئازاد بوونا من هات. ل ڤی دیمایکی دابه‌ش کرنا پۆژنامه و گوڤاریت واحدی ۲ که‌فتنه ده‌ستی مندا، ئه‌و ژی ژبه‌ر خواترا سه‌ردانیکنیٔ حزوری بوو، هه‌ر ۱۵ پۆژا جاره‌کی سه‌ردانیکن دانهمه. به‌لی تیزیکی هه‌یڤه‌کی زیده‌تر من شول نه‌کر و ئه‌ز ئازاد بووم. بو ڤی هندی من ۵۰ هه‌زار تومهن دانا بوون نه‌گه‌ر کیم و کاسی هه‌بن دا ژ پارێ من کیم که‌ن. هه‌ر پۆژ به‌شداریکه‌ریٔ پۆژنامه و گوڤاریت هه‌ر به‌نده‌کی دا ده‌مه‌ڤ نوینه‌ریٔ واحدی ڤه‌ره‌نگیٔ هه‌ر به‌نده‌کی و پارێ وان دا وه‌رگرم و ده‌مه‌ڤ ده‌ستی حاج مه‌هدی.

به‌رنامی خوارنی: به‌رنامی خوارنا مه‌ ب ڤی شکی بوو: سپیده‌یا پۆژه‌کی مره‌با گیزه‌را بوو، ئیکی په‌نیر و سپیده‌ییٔ زستانا پۆژیٔ ئه‌ینی نیسک بوو و مریشک سالی جاره‌ک بو نیڤرۆ ده‌ت، پۆژیٔ دی هه‌می وه‌کی ڤی جه‌دوه‌لی بوون:

رۆژ	سەرئێشت	فراڤین	شیف
شەمبی	پەرتووخانە، سەرچۆکەر، گەرماف	پەنیر	ئافکا ئالینوکا و برنج خروشت لپە سوپا جەى
ئێك شەمبی	سەردانیكەر، قورئانخاندن	مورەبا گێزەرا	ئافکا گیایی و برنج قورمە سەبزی پەنیر و سەوزی یان خۆرمە
دوو شەمبی	خاندنا قورئانی	پەنیر	پەنیر و خۆرما کەرتوپییت کەلاندی
سێ شەمبی		مورەبا گێزەرا	ئافکا ئالینوکا و برنج خروشت لپە ماشا رۆن
چار شەمبی	خاندنا قورئانی	پەنیر	برنجا ب سەب و ماست کەرتوپییت کەلاندی
پێنج شەمبی	پەرتووخانە	مورەبا گێزەرا	برنجا ب نەسک سوپا جەى
ئەینی		پەنیر	ئافکا گوشت ماست و خۆرما یان سەوزە

مەشك سالی جاره کی یان دوو جا زیده تر نه دا. هەقی جاره کی
 فێقی دامه، به لێ ل بیرا من نه مایه چ پۆژ بوون پرته قال یان لیمو
 شرین زستانی و بهار، لالهنگی و هافینی و پایزی یان شمتی یان خیار.
 سەرشفت هەبوون سەر ل بهندا، دا کا کی چ دکەت؟ یان چاوا
 دپۆرینن؟ ئێکی ژ وان سەرشفتا سەید موسەوی بوو مەوڵەکی
 کیشایی و ب پێدین بوو و جەهنم تیرا دیار بوو (غەزەب لێ دچۆ).
 هەندەك جارا دا هێت هەندەك هەرەشە و گەفا ل زیندانیاهەت و دا
 بێژیته نابیت پەدینیت خو بتراشن. دابیژیته ئەگەر من کەسەك دیت
 پێدینا وی ب دەفەموز یا تراشی دی پەزێل کەم. یان ئەگەر ئێکی

مه‌واد کیشا و شکایهت لى هاته‌کرن ئەز زانم دى چ بسهرى هنگو
ئینم؟ سه‌ید موسه‌وى هنده‌ک په‌یڤیت کوردی دزانى وه‌کى تو چاوانى
یان چ دکه‌ی. سه‌ید موسه‌وى به‌رپرستى (مه‌مورى) (خه‌ندقاندنى-
بدارقه‌کرنى) لسى‌داره‌ دانا زیندانيا بوو، ئەو‌یت دهاتنه‌ سى‌داره‌دان
وى ژ زیندانا تاککه‌سى (ئینفرادى) دئینانه‌ده‌ر و دبرنه‌ بن سى‌دارى و
کنف دکره‌ ستویى وان، قیجا که‌سى که‌یف پى نه‌دهات و هه‌میا
رک ژیفه‌دبوون. هنده‌ک سه‌رشفت هنده‌ک باش بوون هه‌که
مناسبه‌ک شه‌ق ل زیندانی هه‌با وه‌کى به‌رنامى توپانى دا شه‌ق
پاشى ده‌مژمى‌ر ۱۲ ئیجازى ده‌نه‌ مه‌ ته‌له‌فزیونى پیکه‌ین، به‌لى
هه‌مى بى ده‌نگ و ل تارىی لهر تیله‌فزیونى پوینن.

مرو‌فه‌کى مه‌لایى ئەفغانى لى‌ک مه‌ بوو ناڤى وى محه‌مه‌د
سادق بوو ل قوم ل هه‌وزا علمى مه‌لایه‌تى دڤوند و بخو‌ژى
مه‌لا بوو، زور جڤین و قه‌سیت نه‌خو‌ش دگوتنه‌ مه‌لاییت ئیرانى و
پژمیا ئیسلامیا ئیرانى. و هه‌مى گاڤا من د گوتنه‌ خو، ئەو‌ى ل هه‌وزا
علمى قوم خو‌ندبیت چاوا دى قه‌سه‌ و جڤینا بیژیته‌ پژمیا ئیرانى
ئه‌گه‌ر تشته‌ک بن سه‌رى وى نه‌بیت. ئەو‌ى دگوت ئەز ل به‌ندى
گشتى یى ئەمنى (ئیتلاعاتى) ئەز ل نىک موحسن بووم ئەز موحسن
دناسم به‌لى من باوه‌رى بکه‌س نه‌دهات بتاییه‌تى کو مه‌لا بیت
و ژ نه‌ته‌وا هه‌زاره‌ بیت، من بو‌ خو‌ وه‌توف هزر کر چاوا ئەو
موحسن دناسیت؟ و پاش بیته‌ ئیره‌ لى‌ک من، په‌نگه‌ قى مرو‌فه‌ى
ده‌ست دگه‌ل ئەمنى (ئیتلاعاتى) هه‌بیت و مه‌ره‌ما وى ئەو‌بیت
قه‌سا ژمن بینیته‌ ده‌ر، ژ به‌ر هندى من زور خو‌ ژى دپاراست.

قیجا هه‌ر گاڤا من په‌سنا (مه‌دحیت) به‌رپرستى ئیرانى کربا
دایبژمى راسته‌ ئەزى بى تاوانم به‌لى خامنه‌ئى و په‌فسنجانى هاژ

من نییه، کاربده سیتی خوارینه فی زوردارییه لمن دکهن، ئەف سته م و زورداریهش بۆمه یاباشه ئینشائه لّلاخودی دی تاوانییت مه بوریت. ئەفی مه لای گوتە من ئەزێ هاتیه گرتن سهرا پارێ مزه وەر ئیکێ پارێ من ل نک بوو، کو پارێ من دایهف من ۳ وهره قیّت ههزارییت مزه وەر ناقدّا بوون، من نه زانیبوو، من دهسکی پارا وهتوف دابووف ئیکی دی. قیچا ژ بهر هندی دادگایی (ویژه روحانیت) (دادگه ها تایابهت ب کاروباری مه لایان و ئایینی) ئەزێ حوکم کری سال و نیفا بزیندان کرن، به لی دیار بوو ئەف مه لایه سیخوړی ئیتیلعاتی یه، چونکی ئەف مروّفه هه رگاف دا چینه مال و دگوتن مۆلهت یا دایه من ۳ هه یقیّت هاقینی بچمه مال. فی مه لایه ی زور گله یی و گازنده ژ پژیما ئیرانی دکرن. ئەو بخو شیعه بوو، ژ نه تهوا هه زاره بوو، دگوت ئەز سه ر ب حزبا وه حده تم، به لی په سنا بزافا تالیبان دکر و گوت ئەو بو مه ژ ئە حزابیّت به ره یی ئیکگری (جبهه متحد) باشترن، زه مانئ کو به ره یی ئیکگری دهسته لات ل ئەفغانستان کر، وی ده می کهس ئە منیه تا گیانی و مالی و ناموسی نه بوو، هه ر چیا وان دقیا ب سه ری مه دئینا.

فی مه لای باسی گه شته کا خو کر کو هاتیه ئیرانی، به ره یی ئیکگری هیقی بوو شه فی ژن و زه لاما ژیک بگرن، ئەو بخو ناف ژنا دابن. ئەویّت ئەف کریاره قه بۆل نه کری، وی مه لای بو مه باسی کوش و کوشتاریت وانکر کو چاوا خه لکی بیتاوان وان کوشتن و نافرن؟ کو چاوا وان ناموسا وان هه تک کر؟ به لی دیژیّت ئە گهر مه ئە فروو هیچ نه بیت مه ل بن ده سه لاتا تالیبان دا ئە من و ئاسایشا هه ی، هیچ که سه ک نه شیّت زوریی لمه بکهت. گوت ئە فرو ل سه رانسه ری ئەفغانستانی بگه ریی بلا

ماله‌کی زۆریش دگه‌ل ته‌دا بیت یان ژن و بچوکیکت جوان دگه‌ل ته‌دابن، هیچ که‌سه‌ک خۆرتی و زۆریکتی لته‌ناکه‌ت و تۆل‌سه‌ر و مالکتی خۆکتی ئەمینى.

وی به‌حسکتی ئیران و پاکستانتی دکر‌گوت‌فان هه‌ردوو ولات‌لا سهر ئەفغانستانتی رکابه‌ری بوو، هه‌ردوولا لایه‌نگریکت خۆ چه‌کدار کرن و پاره‌کی باش دایکت. به‌لکتی ل ئەنجامدا پاکستانتی ژ ئیرانتی بره‌فه، چونکی پاکستان شیا تالییان ژ نه‌بوونکت بیننه هه‌بوونکت و هه‌تا وی راده‌ی پیش‌بختیت هه‌تا شیا ده‌سته‌ه‌لاتا ئەفغانستانتی بختیته‌ ژێر ده‌ستکت خۆ. به‌لکتی ئیران یا ئاماده نه‌بوو پاره‌کتی هندکتی زۆر بختیته‌ له‌پکتی حزیکت لایه‌نگریکت خۆ و نه‌شیا مفایکتی لکتی وه‌رگریکت، ئەویش ئارمانجیکت خۆ هه‌بوون، هه‌تا هاروکاریا وان ل چوارچوفا به‌رژه‌وه‌ندیا کۆمارا ئیسلامیدا بوو هه‌می ئارمانجیکت دی ئەو بوون کۆ ئەو بخۆ مفای لکتی ببینن. نه‌ک ژبو ئارمانجیکت مافکتی مروفت و مروفت و جیرانه‌کتی و فیانا سیاسى بیت کۆ گه‌لکتی ئەفغانستانتی بگه‌ته‌ ته‌ناهى و ئاشتى و برایه‌تیکتی یان هه‌ر خۆدان مافه‌ک مافکتی خۆ وه‌رگریکت.

ئه‌گه‌ر ئیران راست‌بژیکت بوره‌انه‌دین ره‌بانى بو ۶ هه‌یڤا هات‌بوو دانان ئەفه‌ چه‌ند ساله‌ هه‌ر سه‌روک کۆماره‌. ئەو پرۆپاگه‌نده و ئەو تاوان و که‌فنه‌ په‌رستیتکتی ئەفرو راکه‌یاندن و ده‌زگه‌ه‌یئ ئیرانتی ل دژى تالییان ده‌ینه‌ راکه‌هاندن هه‌می وه‌توفا نییه‌. ئەگه‌ر ئەو تاوان و کارپن‌خراپ تاک‌تاک ل نافا تالییان هه‌بیت ل نافا به‌ره‌یئ ئیکگرتیشدا یئ هه‌ی. ئەو زۆری و سته‌م و تاوانیکت ئەو دکهن هیچ وه‌خته‌کی تالییان وان تاوانا ناکهن.

ئهوێ کابرای بو مه‌ باس کر کۆل زیندانا ئەسفه‌هان چاوا

تاوان دهینه کرن و خه لکه کئی زۆر دهیته سیداره دان، به لئ
تاوانباری دروست و پیتی ب سیداره دانی بیت، دهیته ئازاد کرن.
وی باس کر کو مروفتی هه بووی ده ستریزی دگهل که سیئ
مالا (مه حره میئ) خو کری و یئ هاتیه ئازاد کرن و ل سیداره
نه دایه. یئ هه بووی توشی پیسترین شول بووی و نه هاته
سزادان. باسی کابرایه کی دکر گوت ژنا وی چوبو دادگایی و داوا
ته لاقی کربوو، دادگایی ته لاق دابوو و ئیجازه دابیئ کو بوخو
شویکه ته فقه، پشتی شویکری میئر وی چوبوو نک پیشه وایه کئی
دینی مهرجه که تهقلیدی گوتی: کو ژنا فی مروفه ی یا چوی
خودایه بهردان بیی کو من ئاگاه لیبت، وی گوتی نابیت ژن بی
ئیزنا میئر، خو بده ته ته لاقدان دقت میئر ژنی بهردهت نه ک ژن
خو بهردهت (ته لاقدان). هه ر هنگی چو لایئ مه لایه کی دیکه یئ
سهر ب ده سه لاتن ئه ف پرویدانه بو باس کر، ئه وی گوتی به لئ
راسته چونکی حکومه تا ئیسلامیه بریارا دادگا کومارا ئیسلامی یا
دروسته. ئیک دوسیه ژ لایه نی ده ستووری (فقهی) ل ده فی دوو
مه لا دژی ئیک بوو، چونکی ئه ف ولاته ریازا (شه ریعه تی) ئیسلامی
بو مه به ستا سیاسی خو بکار تینن، ئه و مه لایئ په یوه ندی ب
سیاسه قی فقه نه بیت و سهر ب چ لایه نه کیفه نه بیئ فه توا وی
یا بشکله کی بوو، ئه و مه لایئ سهر بحکومه تا ئیرانیفه فه توا
وی بشکله کی دی بوو. بریارا دادگا ئیسلامی وی بدروست زانی ئه گه ر
هه تا به روفازی فقه بیت. وی مروفی ناقتی هه ردوو مه لا دگوتن
به لئ بیرامن لئ ناھیته فقه.

تهوهره سیی

بدۆماهی هاتنا فهرمانا (حوکمئ) زیندانکرنا من و رزگار (ئازاد)
بوونا من ژ زیندانی:

۲۵ی شوباتا ۱۹۹۹ دەمئ نقيژا ئیقفاری فهرمانا ئازاد بوونا من
هاته زیندانی، کاربده ستیت زیندانی هاتنه بهندی مه، چونکی ئەز
هاتبوو مه سزادان دوو سأل زیندان و ده ریخست ژ ئیرانی. ئەز برمه
پښه بهریا په نابهران (اداره اتباع خارجی)، گوتی دقیت هنگ فی
مروڤه ی ژ ئیرانی ده ریخن، به لی بهرپرسی پښه بهریا په نابهران
ئاماده نه بوو من وهرگريت، گوتی ئەفرو پینچ شه میه و سوبه ی
ئینی یه دقیت هنگ شه مبی بیننه ئیره دا به نړینه ف عیراقی.
ئەز زفراندمه ف زیندانی و شه فی ئەز ل که ره نیتینا زیندانی
مامه فه، سپیده یار ۲۶ی شوباتا ۱۹۹۹ دادوه ری ئیشگر وه نه کر
ئەز ل زیندانی مینم، گوته کارمه ندیت خو دووباره به نه پښه بهریا
په ناهندا دا ریکه نه ف عیراقی، چونکی ئەگه ر نه خو ش بیت یان
پروویدانه ک بو چیییت و مرییت، ئەم دی بهرپرسیار بین. دوو
کارمه نندا هاتن جاره کادی ئەز سیاری ترومیلی کرم و برمه پښه بهریا
په نابهران، ل ده روازی شیراز ئەز وهرگرتم و هه ردوو پولیسیت زیندانی
زفرین و دوو کارمه ندیت (مه مورییت) دی دیار کرن و گوتی به نه
که مپی ئەفغانیا ل ده روازی ته هران ل فولکا دانشگاه. ئەف که مپه
تایبه ته ب ئەفغانییت قاچاغ ده ینه ئیرانی، کارتا ئیقامی نه بیت
دی گرن ئینه فی که مپی، هه ر هه فیتی جاره کی کاروانه کی دگرن

و ده‌نیرنه‌ف ئه‌فغانستان. ئه‌ز ئیکراست برمه‌که‌مپی، چۆمه‌
 حه‌وشا که‌له‌ئ (قه‌لعه) ل به‌ر ده‌رگه‌هه‌کی مه‌زن پارگرم و پیللا‌ف
 و گوره‌ و پینقیس (قه‌له‌م) و ده‌فته‌ر و هه‌ر تشته‌کی دگه‌ل مندابیت
 ژمن وه‌رگرتن و کرنه‌ کیسه‌کی چاپاندا و فریدانه‌ دژوره‌کید. پاشی
 ده‌رگه‌ه‌ئ مه‌زن قه‌کر و ئه‌ز کرمه‌ ژوورقه‌، ئه‌ف که‌له‌ه‌ قایشه‌کا
 ته‌سک و درێژبوو، وه‌کی حه‌رفا ئیلا ئینگلیزی بوو. ته‌ژی ئه‌فغانی
 بوون قه‌له‌بالغه‌کا وه‌توف بوو سه‌ی خۆدانئ خۆ نه‌دناسی. ئه‌ف
 که‌له‌ه‌ بشیوه‌ی چارگوشه‌ ژ به‌را و که‌رپوچا هاتبوو چی‌کر، نیشه‌کا
 فئ که‌له‌ئ حه‌وشه‌کا مه‌زن هه‌بوو ۴۰مه‌تر پانی و ۵۰مه‌تر
 درێژی و په‌نگه‌ زیده‌تر بیت، دوریت وی ئاقایی بوون، دیواریت
 وی ژ هه‌ر چوار لاقه‌ وه‌کی ئیک بوون، تنئ مه‌ ئیک ده‌رگه‌ دیت
 بو هاتن و چونا ژ ده‌رفه‌، ده‌رگه‌ه‌ئ ئاقاییا هه‌میا ده‌اتنه‌ ناف
 حه‌وشئ. په‌نگه‌ ل ده‌مئ خۆدا ئه‌فه‌ که‌له‌ه‌کا سه‌ربازی بیت.
 ئه‌و قایشا ئه‌م تیدا وه‌کی لاکیشئ هیچ ئامیره‌کی گه‌رم کرنئ
 تیدا نه‌بوو، هه‌واژی زۆری سڤ و سه‌رما بوو، وه‌رزئ زستانئ بوو
 به‌فر و باران دبارین. هه‌می سی‌یده‌یا دا جهره‌سئ لیده‌ن و بو
 ده‌مئ چهند ده‌قیقه‌کا ۵ نه‌فه‌ر، ۵ نه‌فه‌ر دا پیز بن پاشئ سه‌رباز
 دا هینه‌ ژوور و ته‌علیما سه‌ربازی ب مه‌که‌ن، پاشئ دا ده‌رگه‌ه‌ئ
 مه‌زن قه‌که‌ن و چنه‌ ناف حه‌وشئ ل بن دیوار ریز بین و که‌فینه‌
 سه‌ر په‌نجیت خۆ وه‌کی مریشکا به‌ر ب دیواری به‌رامبه‌ری خۆ
 چین ب پێخاسی، هه‌ر کاغه‌زه‌ک، دارکه‌ک، یان به‌لگه‌کی سنوبه‌ری دا
 هه‌لگرین هه‌تا حه‌وش باشی خافین بوو، پاشئ دا زفرینه‌ف بن
 دیواری روینین، دا به‌ر هه‌تا‌فا پۆژی خۆ گه‌رم که‌ین بو ده‌مئ
 ئیک ده‌مژمی‌ری. ئاخفت و هافری قه‌دان و بزفت و رابوون و راوه‌ستان

چېنەدېوو. سەربازيټ ئەرشدە ھەر ئىككى سۈندەك قى بوو، ھەر دەمەكى دا ھېرشى كەنە سەر لايەكى و خەلكى بېچارە دەنە بەر سۈندا و دا بېژنى (كەرە، سەگ، بەراز، گا و...).

ل ناف مەژى ھندەك ديار كرىوون بو دابەش كرنا بەتانيا ل شەقى و سېيدى ژى ھەمى بەتاني وەرگرتنەفە و نان و خوارن ژى سەر مەدا دابەش كر، دگوتە وان ئەرشدە. دەمژمىر ۹.۵ شەقى بەتاني دابەش كرن و دەمژمىر ھەفتى سېيدى دا بەتەنيټ خو رىك و پىك كەين و خرفەكەين و بەين و دینەف جھى ديارىكرى. بەشى سەرى قايشا مە (باكوور) دەرگەھەك ھەبوو ژ دەرۋە ساحەكى بچويك ھەبوو، شمك (نەعال) دانا بوون بو دەستشور و گەرماف و دەست روويۋەدانى بو نقيژى، بەلى ئافا سار و زورا تەزى بوو كەس نەدشيا سەرى خو بشوت. تواليتىت وان زىدە پيس و چەپەل بوون، بېنەكا زور لىدھات ئەو ساحە پر كرىوو ژ بېنى.

خوارنا مە ھەر كەسەك بو رۆژەكى ۳ سەمون يان ۳ نانيت كچكە بوون. نىقرۇيا شوربەكا رون و كىم مەرگە دامە بەلى نەدھاتە خوارن. دوكانەكا كچكە ھەبوو بو فروتنانان و پىسكىت و قودىيت (مەلبات) باجان پەشكا. كابرايەكى ئەفغانى دانابوو سەر دوكانى، تىت گەلەك گران فروتن بسكىت ۲۰ تومەنا قوديا (مەلبات) باجان پەشكا ۲۰ تومەنا، ئەف كابرايى بەر دوكانى وەكى سىخوړەكى بوو، خەلكى زور بەشيارى رەفتار دگەل كر.

ئەم ھەمى زوى زوى نەخوش بووين، ئەگەرى نەخوشيا مە (سەرما و بەتەنى و خوارن) بوون. وى سەرمايى ئاميرىت گەرمكەر نەبوون، بەتەنيټ مە ھەر شەقى ئىك داپى نقيت، كەس بەتەنيا تاييەتا خو نەبوو، ئەفەژى ئەگەرەكا زورا ترسناك بوو،

خوارنا مه سیپیدی و شه‌فی نان و ئاف بوون، نیفرویا هنده‌ک جارا شوربه‌کا نه‌خۆش داخۆین. پۆژانه دکتور هه‌بوو به‌لێ خه‌لکی پاره‌ قینه‌بوو. ئه‌گه‌ر نه‌خۆشه‌کی پێویستی ب نه‌شته‌رگه‌رین هه‌با ئهم هه‌می دابۆ وی پاره‌ی خرفه‌که‌ین و قری کینه نه‌خۆش‌خانی وه‌کی نه‌خۆشیا رویقو‌کا کوره‌ یان هه‌ر نه‌خۆشیه‌کا دی

پۆژا دویێ چونا‌من بو کهمپی ئهم ل به‌رهه‌تافی روینشتی بوین، ئاغای ئیمامی جیگرێ (ئاغایی سه‌فه‌ری) به‌رپرسی کهمپی، گازکر گوت ئهو که‌سی عێراقی ژ زیندانا ئه‌سه‌فه‌هان هاتیه‌ ئیره‌ کییه‌؟ من ده‌ستی خۆ بلند کر و وی ده‌میدا رابۆمه‌فه‌ گوته‌ من وه‌ره‌ ئیره‌، چومه‌ نزیکي وی وه‌کو سه‌ربازه‌کی راوه‌ستام، من گوتی فهرمو جه‌ناب، گوت ته‌ بو چ که‌سه‌کی سیخو‌ری کریه‌؟ تو چه‌ند ل زیندانییدا مای؟ من گوتی من چ تشتیت شاش نه‌کرنه‌ کو سیخو‌ر بیته‌ هژمارتن، یا دویێ ئه‌ز دوو سالای ل زیندانییدا بووی، قیگافی ئه‌ز چافه‌ریمه‌ هنگ من به‌نیرنه‌ف عێراقی. ئیمامی گوت ته‌ چ جو‌ره‌ سیخو‌ر کریه‌؟ و ته‌ چاوا کریه‌؟ من گوتی دوسیا من یا ل هۆبا ۷ی دادگا شو‌رشی تو دشیی سه‌ردانا وێری بکه‌ی دوسیا من بخۆینی.

ئیمامی گوت هه‌ر پرسیاره‌کی ژته‌ بکه‌م ده‌بیت بدروستی به‌رسقا من بده‌یه‌فه‌، ئه‌گه‌ر نه‌ ئهم نه‌چارین هه‌می قویناغیت ئه‌شکه‌نجی ل سه‌ر ته‌ دووباره‌ بکه‌ینه‌فه‌. گوت هنگ چه‌ند نه‌فه‌ر بوون؟ هه‌ر ئێک ژ هنگۆ چه‌ند سزا ب سه‌ردا هاتیه‌ سه‌پاندن؟ هنگۆ ل زیندانا ئه‌سه‌فه‌هانا سه‌ردانا ئێکودو دکر؟ خوارن و فه‌خوارنیت هنگۆ چ بوون؟ ئه‌وێت پرسیار ژ هنگۆ دکر نا‌فیت وان چ بوون؟ ده‌نگی وان یی چاوا بوو؟ رومه‌تی وان یی چاوا‌بوو؟ ب چ له‌هجه‌ دناخفتن؟

ئەگەر بیینی دى ناسى؟ چ جورە ئەشكەنجه دگەل تە هاتنە كرن؟
ب شیۆهیه کی پەها هتوفه پرسیار ژ من كرن، من ژى ب هوشیاری
و هۆستایای بەرسقا هەر پرسیاره كى جودا جودا داقه، ل هەمی
بەرسقادا من بەرو فاژى راستى بو دگوت، زۆریا پرسیاریت ل من
كرى من ب نەرینى بەرسقا وان داقه.

پۆژا پاشتر ئاغای سەفەرى بەرپرسی كەمپ هاتە دەف من ل
قایشا مەدا، دەمى تەعلیمە سەكەرى ب مە دكر هات دەستى
من گرت ئەز برمه گوشه كى ئەو پرسیاریت ئیمامى ل من كرى
هەمی دووبارە كرنەفە، هندەك پرسیاریت زیدە تریان كیمتر ل
من كرن، من ژى هەر وه كى پێشدا بەرسقا هەمی پرسیاریت وى
ژى وه كو بەرسقییت پرسیاریت ئیمامى دانەفە.

پشتى دەرچوونا بریارا ئازاد بوونا من، ئەز ۲۶ پۆژا ل قى
كەمپیدا هیلامەفە. سى جارا مالباتا من هاتنە سەردانا من،
بەل ل ژوورا ئاغایى ئیمامى چاڤیکەفتن دگەل من كر، ئەوى گوت
نابیت ب كوردی باخفن و پرسیاریت نەرون بكەن. هەر تشتە كى
دژى بەرژەوهندیا مەدابیت نابیت باس بكەن. پشتى سلاڤى، من
پسیارا سەروبهرى بچوكیت خو كر، هەڤزینا من گوت بوچى تو
هەندە لاواز بووى؟ من گوتى ئەز پیچەك نەخۆش ببووم، ئیكراس
ئیمامى بشكەك كى تورەیی و دەنگى خو بلند كر ل مە خوړى
گوت بریار نەبوو تشتیت زیدە بیژیە خیزانا خو؟ پاشى من
گوتە هەڤزینا خو تشتە كى وەسا نەبوو ئەز برمه دكتور ئەز زوى
چیفە بووم، قى گاڤى هیچ كەم و كورتییەك ل من نییە، خارن و
ڤەخوارنییت مە زۆر باشن، هەڤزینا من ئاخفتنا من گەشت كو
هەمی بەرسقییت من بەروفاژى دروستن.

پوڅه کي ټاغاي سەفهري گوتە من دقیت تو کهسه کی پهیدا
 که ی کهفاله تا ته بکهت کو تو ل سەر خەرچیا خو بچیهف
 عیراقی، من مالا مه ټاگادار کر کو کهفيله کی بو من پهیدا کهن،
 هه فزينا من چوو مالا رهحمه قی شاهین حاجی سلوری نه و هات
 بوو کهفیلې من کو ۱۵ پوڅا زیده تر ل نه سفه هان نه مینمه فیه
 و بچمه ف عیراقی. ټاغاي سەفهري گوت نه م نزیکی نه و روزیینه و
 مه کارمه ند نینه دگه ل هنگو یین.

پشتی پوڅا ۲۵ شوباتا ۱۹۹۹ ده من خه لاس بوونا حوکمی من،
 پاشی هنگی ۲۶ پوڅیت دی نه ز ل که می نه فغانیا هیلامه فیه نه ف
 وهخته زی هه می من ب ده رده سهری و هه زار کیم و کوری و نه خوښی
 و برسی و ده رده سهری من که رهنییدا بوراندن و نه فیه هه می پشتی
 ده می مافی ټازاد بوونا من بوو، نه ز ل زیندانییدا هیلایه فیه و چه ندین
 جارا گه ف لمن کر و سقکاتی ب من هاته کرن و نه ز زور ټیشاندم،
 قی هه می په زاله تی چ هه جه ته کا (پاساوکا) یاسایی و دینی (شهرعی)
 نه بوو. هه می نه ف ده می نه ز ل قی که می مایه فیه ژ ټالیی یاساییه
 وهخته کي زیده بوو ل حوکمی من، ل جیاتی ټازاد کرنا من، جاره کا دی
 نه ز زیندانی کر مه فیه کو نه فیه یا دویره ژ هه می یاسا و نه ریتییت
 دونیایی. سهرباری ټان ۲۶ پوڅا، پشتی نه ز هاتیته ف مال جاره کا دی نه ز
 خاستمه ف ټیتلاعاتی کو باره گایی وان نیزیکی پراسی و سی پو ل بوو
 ل سهر ره خي روبری زاینده رود. نه ز ب تنی نه چووم، هوگری کوری
 من و دایکا وی گه ل من هاتن، به لی لبهر ده ری راوهستان و نه ز ب
 تنی چوومه بهر ده ری باره گای و من ل جه ره سا ده رگه هی دا، کهسه کی
 ده ر فیه کر و من گوتی هنگو نه زی خاستی بیمه ټیره! گوت نافی ته
 چیه؟ من نافی خو بو گوت، پاشی ته له فونه ک کر و گوتە من وهره،

ئەز بىرمە ژوورەكا بەتال، چاڧىت من گرى نەدان بەلى كورسىيەك بو من دانا نزيكى ديوارەكى بەرى من دا ديوارى كو ئەز چ جيا نەبينم، گوتە من نابيت سەر و گوچكا بگىرى، نابيت پشت سەرى خو ب زفرى، من گوتى باشە، پاشى مروڧەك هاتە ژوور ل حالى من پرسى و پاشى گوت تو دەنگى من ناسى؟ من گوتى نەخىر، (من زانى دەنگى ڧەكولەرهكى من) بوو، بەلى من خو لى نەشارەزا كر، پاشى گوتە من نابيت تو بىژيە كەس ئەزى ئازار دای، نابيت ئەو تشتى دەر بارەى تە هاتىە كرن باس بكەى، دڧىت مەدحىت كومارا ئىسلاميا ئىرانى بكەى، گوت نابيت جارەكا دى بىيەڧ ئىرانى بى دەستىريا ڧەرمى نەبىت، ئەگەر نە دووبارە دى تە گرین.

ئەڧە هەمى بەلگىت رون و ئاشكرانە كو رڧىما دىكتاتور و چەوسىنەر و خوینىژا ئىرانى ل بن سىبەرا ئاينى پىروزی ئىسلامىدا زولم و تاوانا ئەنجام دەت كو ئەڧ كرىارىت هوڧانەيىت ڧى رڧىمى د دويرن ژ هەمى بەهاىيت مروڧى و ياساىيت نىڧدەولەتى و ياساىيت ماڧى مروڧ ل هەمى جىهانى.

ڧەگەريانا مە بو هەرىما كوردستانى:

ل پوژا ۱۳ ئىيسانان ۱۹۹۹ ئەم ل خالا حاجى ئومەران دەر باز بوینە سەر خاكا هەرىما كوردستانى، بەرى هەر تشتەكى من سوپاسيا خوڧى كر كو ئەم ب ئىكجارى ل ژيانا ئاوارەى و پەنا بەرى دەر باز بووى. وى دەمى من وه هزر كر ئەز تازە يى هاتىە سەر دونايى، ئەم هەمى زور كەيف خوڧ بووين كو ئەم هاتىەڧ ولاتى خو.

كەل و پەلەيت خو مە كرنە ترومبىلەكا بارى، كورى من هەڧال دگەل چو، ئەم ئەڧىت دى مە ترومبىلەكا ڧەمەرە گرت و ل حاجى

ئهمه‌ران بو پيرمام ئهم ب ريک‌هفتين. شوفيري مه گه‌نجه‌کي ريک و پيک بوو، ئهم گه‌شتينه راياتي شوفيري گوته من بهري خو بده فان چيا و دول و نهالا دونيا هه‌مي يا که‌سکه، من نه‌دزاني کا مه‌ره‌ما وي چيه؟ مه‌ره‌ما وي جانييا سروشتي کوردستاني و که‌سکاتيا دونيايي يه يان مه‌ره‌مه‌کا سياسي هه‌يه؟ من ژي گوتي راسته دونيا ب که‌سکاتي زورا جانه به‌لي پستي هه‌يفه‌کا دي ئه‌ف که‌سکاتييه نامينيت، دونيا هه‌مي دي به‌هيت و رهنگ زهر بيت.

ئهم گه‌شتينه پيرمام و که‌ل و په‌ليت مه برنه خانييه‌کي ريک و پيک و يي نوي ساز بوو، خانيي خودي ژيرازي عه‌ميد يه‌عقوب بوو، ئه‌ز زور سوپاسيا وي دکهم کو خانيي خو دايفه مه. ئهم شه‌ش هه‌يفه‌ا تيدا بووين و ديناره‌ک ژمه وه‌رنه‌گرت. پاشي من خانييه‌کي دي گرت و ئه‌ز کرچي بووم هه‌تا سالا ۲۰۰۷. سي سالييت به‌رايکي ئه‌زي بي کار بووم و چ پاره من نه‌بوون، براييت من نو هه‌زار دينار دانه من، وان سي سالا ئهم شيان پي بژين.

ئهم زور که‌يفخوش بووين کو ئه‌زي ئازاد بووي به‌لي پستي ئهم گه‌شتيه پيرمام، زور که‌سا توهمه‌ت و ئيفترا دابوونه پال من. هنده‌کا گوت په‌رتوکا سه‌لمان روژدي (ئايه‌تيت شه‌يتاني) يا قي گرتي، هنده‌کا دگوت بو پاره‌ي خو توشي گرتن و زينداني کري! هه‌ر که‌سه‌ک دا قسه‌کي که‌ت. ئه‌ز ل خه‌لکي بياني يي عاجز نه بووم، به‌س ئه‌ز ل وان که‌سا يي عاجز بووم کو مه باش ئيکو دوو ناسين و ئهم تا راده‌به‌کي نيزيکي ئيک بووين.

روژا ۲۰ ه‌ي حوزيرانا ۲۰۰۲ ب بريارا مه‌کته‌با سياسي پارتي ديموکراتي کوردستان ل سه‌ر پيشنيارا جه‌نابي سه‌روک مه‌سعود بارزاني وه‌کي هه‌ندامي ليژنه‌ا بلندا په‌نابه‌را هه‌مه دامه‌زراندن.

وی ده می ئوفیسا لیژنا بلندا په نابهران ل پیرمام بوو، سئ لیژنیټ لاهه کی هه بوون (هه ولیر، دهووک، سوران)، بهر یز سولحی مه جید بهر پرسئ لیژنا بلندا په نابهران بوو. ئەندامیټ لیژنئ ئەم ئەف بهر یزه بووین: خو شه فی عه لی باپیر، شه وکته سه عید، دهام چاقشین و ئەز. بهر یز خو شه فی بهر پرسئ لیژنا سوران بوو. بهر یز دهام چاقشین بهر پرسئ لیژنا دهووک بوو. بهر یز هه سه ن عه بدوللا بلباس بهر پرسئ لیژنا هه ولیر بوو. بهر یز شه وکته سه عید بهر پرسئ دارایی بوو، ئەز بهر پرسئ کارگیری بووم.

ئەم چوینه خزمه تا زۆر بهر یز فازل میرانی، مه گوته جه نابئ وی، چوئا مه بو سهر میلاکئ حکومه تی ب زه ره را مه چوار ئەندامیټ لیژنئ و چەند کادریټ دی دئ زه ره ر مه ندیین، ریژدار فازل گوته مه، نه بو هنگو هه ر چوار ئەندامیټ لیژنا بلندا په نابه را باشته مووچه و ئیمتيازاتیټ هنگو دئ وه کی بهر یوه به ری گشتی بیت.

رؤژا ۱۰ئ کانوونا دوو یا ۲۰۰۵ میلاکئ لیژنا بلندا په نابهران ب لیژنیټ لاهه کیفه چوو سهر میلاکئ حکومه تی (وه زاره تا یارمه تی مرو فایه تی و هاوکاری). ستافی مه ۳۳ کهس بووین.

پاش لیژنا پیشوازی په نابهران ئیخستنه سهر میلاکئ حکومه تی و تیکه لی سیسته می ریقه به رایه تیا په نابهران کر. پاش لیژنا فه رعیا پار یزگه ها سلیمانیټ کو سهر حزبی بوو هاتنه سهر میلاکئ حکومه تی و تیکه لی سیسته می مه کر. پاش چەند هه یقه کا چوونا مه بو سهر میلاکئ حکومه تی ئەم ئەندامیټ لیژنا بلند چوینه خزمه تا جه نابئ زۆر بهر یز بارز بارزانی و کاک فه می محمه د یش گه ل مه دا بوو، سه باره ت کاروباریټ په نابهران، پاش کو بوونه وا مه بدو ما هی هات و مه شانه کئ باش هه بوو ئەویش هاتنا ریژدار

جه‌نابى ئیچیرفان بارزانی بوو، هاته ژوور و پاشى گوت کۆبوونه‌وا هنگۆ بدۆماهى هات بوۆ فراڤینی دى لیره‌بن. پاشى مه‌گوته‌ جه‌نابى وی پشتی ئەم هاتیه‌ سه‌ر میلاکى حکومه‌تى مووچى مه‌ ئەندامیىت لیژنا بلند و چه‌ند کادره‌کیت مه‌ زه‌ره‌ر مه‌ندن، جه‌نابى وی گوت ئەو خه‌ما منه‌، ئەزدی بوۆ هنگۆ پرکه‌مه‌فه‌. جه‌نابى وی کیماسی نه‌کر و ته‌فاوه‌تا موچیت مه‌ و کادریت مه‌ هه‌تا مانگا چوار ۲۰۱۳ د. پاش گفاش (ته‌قه‌شف) و ته‌نگاسیا (ئه‌زما) مالى و مووچه‌ییت فه‌رمانبه‌را ژ ئالیى به‌غدا هاته‌ برین. ل پۆژا ۲۵ئى نیسانا ۲۰۰۷ لیژنا مه‌ فه‌گواسته‌ سه‌ر میلاکى وه‌زاره‌تا ده‌فه‌رین، ده‌رفه‌ی هه‌ریما کوردستانى بناقئى ریفه‌به‌ریا کاروبارىن ده‌رکری و راگوێزراوا. فه‌رعیىت مه‌ ژى هه‌ولێر و ده‌وک و سلیمانی و سوران بوون.

پۆژا ۲ئى ته‌مووزا ۲۰۰۹ لیژنا مه‌ فه‌گواسته‌ سه‌ر میلاکى وه‌زاره‌تا نافخۆ (ناقئى ریفه‌به‌ریا ده‌که‌را و راگوێزاراوان) ژیفه‌ کر بووینه‌ نوسنگه‌ها کوچ و کوچه‌ران فه‌رعیىت مه‌ژى ل هه‌ولێر و سلیمانی و ده‌وک و سوران کرنه‌ ریفه‌به‌ریا کوچ و کوچه‌ران، پاشی چه‌ند ساله‌کا نفیسینگه‌ها کوچ و کوچه‌ران کره‌ ریفه‌به‌رایه‌تییا کوچه‌ران و فه‌رعیىت مه‌ کرنه‌ نووسینگه‌. ئەز یى به‌رده‌وام بووم ل سه‌ر کارى خۆ هه‌تا ۱ئى ته‌مووزا (تیرمه‌ها) ۲۰۲۰ ئەز ب ئیکجاری خانه‌نشین بووم.

1956. Russia. L to R: Dr. Sahid Ahmed Nader, Asad Khoshavi, Ali Khalil, Mullah Mustafa.

بارزانی نهمر، عهلی خهلیل، ئهسعههه خوشهقی، دکتۆر سهعید ئهحمهههه

Ali Khalil

علي خليل

عه‌لی خه‌لیل

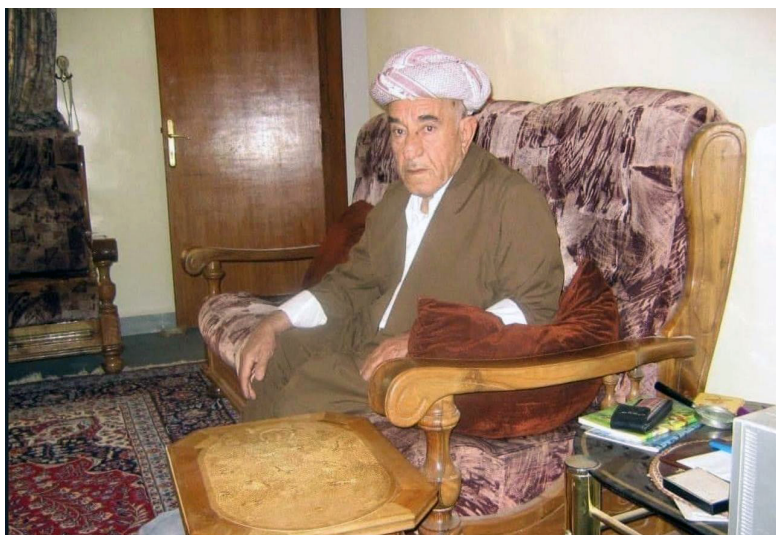
ئەسەد خۆشەقى، رەمەزان عيسا

سەلیم ئەسەد، ئەحمەد توفیق، عيسا سوار

مه‌جید سه‌عید، س‌دیق مسته‌فا، سه‌عید خه‌لیل

عه‌لی خه‌لیل

سدیق مستهفا، قه شه پۆلس

حه چی مستهفا حه سه ن

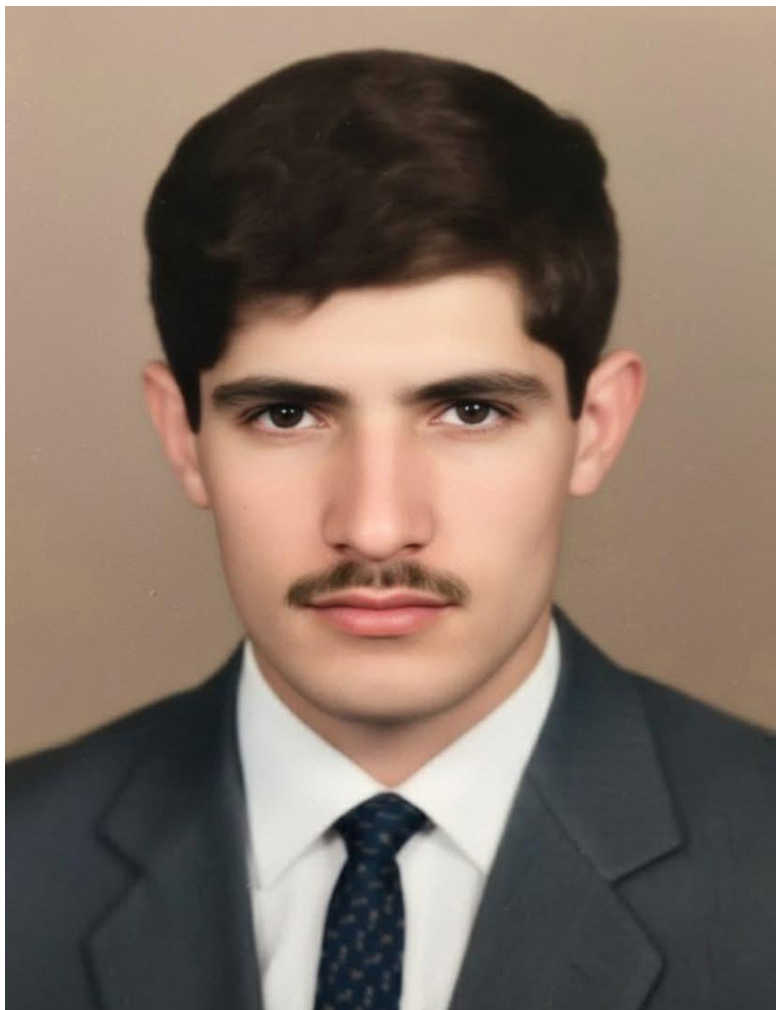
س‌دیق مسته‌فا، مام‌وستا قادر س‌ال‌ج

وہحید سمال، سدیق مستەفا، محیەدین سەعید، مەهدی سالح، محەمەد
 سەلیم، مامۆستا قاسم، شاكر تەها، مامۆستا قادر، جیهانگیر مستەفا،
 مستەفا حەسەن، مامك شیخۆ، محەمەد شەریف عومەر، محەمەد زاھر،
 هاشم سالح، تەحسین عەلی، شەهاب عومەر، جەمیل عەبدولاً

س‌دیق مسته‌فا، ه‌ه‌ه‌ه‌ر وه‌سمان، ه‌س‌ین به‌درخان، قاسم سه‌لیم، قادر س‌ال‌ح

سدیق مستهفا، ۱۹۷۱

مامۆستا قاسم، قادر قاچاخ، سدیق مسته‌فا

غازی بابکه‌یی، نعمه‌ت عیسا، مامۆستا نه‌جده‌ت ئاکره‌یی، سولتان ئیبراهیم،
سدیق مسته‌فا، ئاری نانه‌که‌لی

سالج عومەر حاجی پالانی

زەکی پێکانی، سەدار حەسەن، سەدیق مەستەفا، ئەنوەر پەمەزان، مامۆستا
قاسم سەلیم، مامۆستا عەبدولعەزیز ئیسماعیل

کۆمەڵێک خەلکی گوندی ستۆپی

نه عمان عوسمان، سدیق مستهفا

س‌دیق مسته‌فا، حه‌نه گولۆ

سدیق مستهفا، نهشاد مستهفا

مه مدوح تاهر، سدیق مستهفا

س‌دیق مسته‌فا

کافلی خانیی مه ل ستوپئ

چه ند نه فه ره ک خه لکی گوندی ستوپئ

جه‌واد مسته‌فا، ره‌فیع مسته‌فا، س‌دیق مسته‌فا، جیهانگیر مسته‌فا، جه‌لال
مسته‌فا، نوری مسته‌فا، س‌ماییل مسته‌فا

ه‌و‌گر س‌دیق، ئامینا حس‌ین، ئه‌ل‌ند ه‌و‌گر، س‌دیق مسته‌فا، ره‌فیع مسته‌فا

سدیق مستهفا، فههری سهعدی

هه‌یدەر وه‌سمان

دکتۆر ھەفالى سديق، سويسرا

ئەلەند ھۆگر، ھۆگر سەدەق

هۆگر سدیق، ئەلەند هۆگر، ئامینا حسین، سدیق مستەفا

مامۆستا قادر سەلح، سدیق مستەفا، ۱۹۸۰

حاجی زارعان، عه‌باسعه‌لیی مه‌له‌کی، س‌دیق مسته‌فا، محه‌مه‌د ره‌زا
هاشمیان، ئه‌س‌غهر که‌مالی، عه‌لی ئه‌که‌به‌ر خه‌یری، قوتابخانا ئه‌بازهر

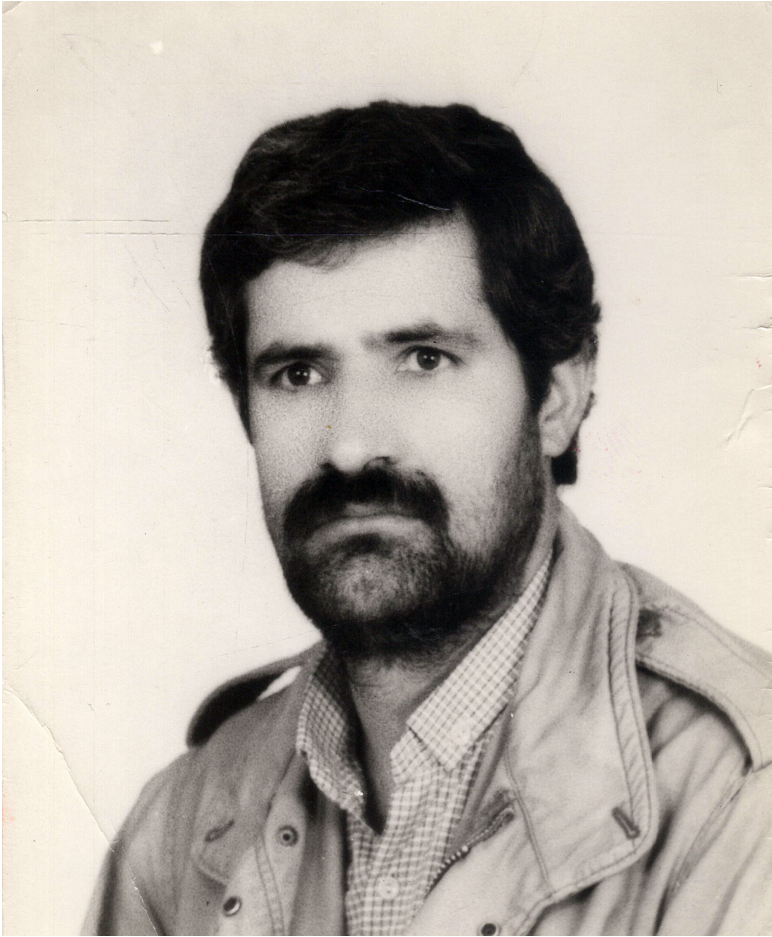
س‌دیق مسته‌فا، عه‌باسعه‌لیی مه‌له‌کی

سڊیق مستهفا، جه میل عه بدوڻا، محهمه د شهریف عومه ر

سڊیق مستهفا، یونس عه بدوڻا، هانا سألج

س‌دیق مسته‌فا

ئامىنا ھەسەن، دىكتور ھەسەن سەدىق، سەدىق مەستەفا

دکتور ھه ځال، سديق مستهفا، هوگر سديق

هیمن جهلال، جهواد مستهفا، سدیق مستهفا، رهفیق مستهفا

ناسنامه‌ی دهسته

پروژه‌ی دهسته‌ی ئینسـکلۆپیدیای پارتی دیموکراتی کوردستان، له پێناو ناساندن، کۆکردنه‌وه، به دیکۆمێنتکردن و بڵاوکردنه‌وه‌ی میژووی پر له سه‌روه‌ریی کار و خه‌باتی پارتی دیموکراتی کوردستان، له‌سه‌ر پیش‌نیازی رێزدار مه‌سرور بارزانی، له‌ ساڵی ۲۰۱۴ دامه‌زراوه.

ئهم به‌ره‌مه‌ی به‌رده‌ستی به‌رێزان به‌شیکه له‌ هه‌ول و ئامانجه‌کانی ئهم پروژه‌یه.

